ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు
అధికార నివేదిక

(పన్నెండవ సమావేశం : ముప్పది మూడవరోజు)

గురువారం, 7 సెప్టెంబరు, 1989.

(సభ ఉదయం 8.30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ జె.సి. దివాకరరెడ్డి (తాడిపత్రి) :— అధ్యక్షా, క్రొత్తగా మంత్రుల యొక్క పోర్టుఫోలియోలకు సంబంధించిన సమాచారం మా దగ్గర లేదు. నిన్న కూడా చెప్పాము............

Mr. Speaker :— You must know so many things. Ignorance is no excuse. Government has already notified and they are entitled to do so. Inspite of that, joint responsibility of the Cabinet is there. Any Minister can represent at any time.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :— మారిన పోర్టుఫోలియోలకు సంబంధించిన వివరాలు పత్రికలలో కూడా రాలేదు. ఆ లిస్టు సభ్యులకు అందచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ యన్. టి. రామారావు) :— గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన సంగతులు అర్థము చేసుకున్నాను. గవర్నరుగారు ఆమోదించిన మీదట వివరాలు యివ్వడం జరుగుతుంది. న్యూపోర్టుఫోలియోలకు సంబంధించిన ఫైలు గవర్నరు గారికి పంపాము. మొన్నటి నుంచి వెయిట్ చేస్తున్నాము. గవర్నరుగారు గుజరాత్ వెళ్లారు. నిన్ననే గవర్నరుగారి ఆమోదం పొందింది. సభ్యులరు కావాలంటే యిస్తాను.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి (మలక్‌పేట) :— పేపరు వారికి యిచ్చారు. మాకు లిస్టు యివ్వలేదు.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :— తమరికి యిస్తాను. పేపరులో చూశారు కదా !

J–108 F–1

ప్రశ్నలు - వ్రాతపూర్వక సమాధానములు

విద్యుచ్ఛక్తి స్లాబ్ రేటు హెచ్చింపు

11—

*110610 - సర్వశ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి (ఆళ్ళగడ్డ), ఎ. ధర్మారావు (దుగ్గిరాల), మహమ్మద్‌జానీ (గుంటూరు-1), ఎస్. విజయరామరాజు (నాగూరు), కె.పి. కొండారెడ్డి (మారాక్కపూర్), ఎం. నరసింహారెడ్డి (శ్యాంపేట), కె. బాపిరాజు (కైకలూరు), ఎం. రాజమోహనరెడ్డి (ఉదయగిరి) :— ఆర్థిక, విద్యుచ్ఛక్తి శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) వ్యవసాయ సర్వీసులపై విద్యుచ్ఛక్తి స్లాబ్ రేటును హెచ్చించవా లని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఆ) అయినచో, అందుకు గల కారణములేవి ?

విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామాత్యులు (డా॥ పి. సుబ్బయ్య) :—(అ) లేదండి.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ జి. ప్రతాపరెడ్డి :— వ్యవసాయ సర్వీసులకు సరఫరా చేసే విద్యుచ్ఛక్తి స్లాబ్ రేటును హెచ్చించాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్న విషయం గురించి పత్రికలలో వచ్చిన వార్తలు తమరందరు గమనించారని అనుకుంటు న్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి స్లాబ్ రేటు రైతులకు హెచ్చించే ప్రతిపాదన లేదని మంత్రిగారు యిప్పుడు సమాధానము చెప్పారు. చాలా సంతోషం. ఎలక్ట్రిసిటీ కోత విషయంలో రైతులను దృష్టిలో పెట్టుకుని భవిష్యత్తులోనైనా రైతుల మీద కరెంటు కోత విధించకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందా?

డా॥ పి. సుబ్బయ్య :— రోజుకు 20 గంటలు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి చేయడం జరుగుతున్నది.

(చాలా మంది సభ్యులు లేచి ఆ విధంగా సప్లయి లేదని చెప్పారు)

శ్రీ యస్. టి. రామారావు :— రైతుల విషయంలో గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. ఆహారాన్ని పండించే శ్రమజీవులకు కరెంటు కోత విషయంలో వారి సమస్యను పరిగణనలోనికి తీసుకోవడం జరుగుతుందని తమద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను. They have asked about the agriculturists and my Minister has answered about that as to what steps have been taken. One thing, from the beginning the power was not good.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— సభ నిరాటంకంగా సాగుతున్నదో లేదో తెలియదుగాని - వారుణవాహిని మాత్రము నిరాటంకంగా సాగుతున్నది. స్లాబు రేటు పెంచే ప్రతిపాదనలు లేదని చెప్పారు. చాలా సంతోషము. ఏ వేదిన

స్లాబు సిస్టము ప్రవేశపెట్టబడింది? రైతులకు సహాయం చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. కాని కెపాసిటరు పెట్టుకోమని చెప్పి వారు ఆ విధంగా కెపాసిటర్ను పెట్టుకోకపోతే రైతుల మీద పెనాల్టీ వేస్తున్నారు. సింగిల్ ఫేజ్ వలన లో వోల్టేజి వలన మోటార్లు కాలిపోతున్నవి. రైతులు ఆ విధంగా నష్టపడుతున్నారు. కాబట్టి వీటిని నిరోధించడానికి ప్రభుత్వము ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నది? ఈ మధ్యన కొత్తగా కనెక్షన్ను యిచ్చే చోట లైను ఛార్జెస్ అని రైతులవద్ద వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ ప్రాంతానికి ట్రాన్స్ఫార్మరు క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయవలసి వుంటే ఆ ఛార్జెస్ కూడా రైతులే భరించాలని లేకపోతే కనెక్షను యివ్వమని రెస్ట్రిక్షను పెట్టారు. ఇవే కాకుండా స్టాఫ్ ఛార్జెస్ అని వసూలు చేస్తున్నారు. 1000 రూపాయలు పరకు సర్వీసు కనెక్షను వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా కరప్షను పెరిగిపోతున్నది. 1000 రూపాయలు యివ్వకపోతే కనెక్షన్లు యివ్వడం లేదు. లోడును బట్టి ఎగ్రికల్చరిస్టులకు మాగ్జిమమ్ ఫిక్స్ చేసి అంతకంటే యివ్వకూడదు. మినిమమ్ ఫిక్స్ చేసి యివ్వాలి. అప్పుడే కరప్షను తగ్గుతుంది ....

డా॥ పి. సుబ్బయ్య :— ప్రశ్న టారిఫ్ రేట్సు గురించి. సభ్యులు వేరే ప్రశ్న వేస్తే దానికి నేను సమాధానం యిస్తాను.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— మినిష్టరు గారి వద్దగ సమాచారం లేకపోతే ప్రశ్నను పోస్టుపోను చేసి సమాచారం తెప్పించండి. ఏ తేదీన శ్లాబ్ సిస్టము ప్రవేశపెట్టారు?

డా॥ పి. సుబ్బయ్య :— 1-11-1987 వ తేదీనుంచి శ్లాబ్ సిస్టము అమలులో వుంది.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— ముఖ్యమంత్రిగారు, వారు అధికారములోనికి వచ్చిన తరువాత దీనిని అమలులోనికి తీసుకుని వచ్చినట్లు ప్రకటనలు చేస్తూ ఉంటారు........

Mr. Speaker :— The Chief Minister has said about the policy of the Government.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు :— దీని వలన రైతులు తీవ్రమైన యిబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. వారికి కరెంటు దొరకడం లేదు. మోటార్లు కాలిపోతున్నవి. రైతులు నష్టపడుతున్నారు. కరెంటు సప్లయి వున్నా లేక పోయినా రైతుల దగ్గర అధికారులు నిగ్గదీసి శ్లాబ్ సిస్టము ప్రకారము వసూలు చేస్తున్నారు. డబ్బులు రైతులు కట్టకపోతే ఆస్తులు కూడా జప్తు చేసే పద్ధతి వుంది. ప్రభుత్వం శ్లాబ్ సిస్టమును రద్దు చేసే ఆలోచన చేస్తుందా? దీనిపై ప్రభుత్వము ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నది?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— రైతుల విషయంలో - ప్రభుత్వ విధానం చెప్పాలనే నేను లేచాను. పవరుకు సంబంధించినంత వరకు రైతుల సమస్య విషయంలో - 5 హార్సు పవరుకు 50 రూపాయలు ఒక సంవత్సరానికి అని

పెట్టాము. ఆహారధాన్యాలు పండించే రైతులు ఈ దేశానికి యిన్ని తిండిగింజలు అందిస్తున్న ఈ రైతులకు కరెంటు కోత నిబంధనలు విషయంలో వారికి ఈ కోత విధానం లేకుండా చేశాము. వారికున్న సమస్య పరిష్కారం
ఉ॥ 8-40 చేయడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. కాబట్టి పెంచే ఆలోచన లేదు. రైతులకు అత్యంత ప్రాధాన్యత యిచ్చి వారికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం జరుగు తుందని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— సోదరులు చెప్పినట్లుగా, 1982లో ఇచ్చిన ఆర్డరును ఈ ప్రభుత్వము ఇచ్చినట్లుగా, ప్రచారంలో వున్నట్లుగా చెప్పారు, ఏ ప్రభుత్వమైనా ప్రజా ప్రభుత్వమే కాబట్టి, స్లాబ్ రేటును ఎక్కించకుండా, ప్రత్యేకంగా ఆ ప్రభుత్వము ఈ సిస్టమును ఏర్పాటు చేసినా, ఈ ప్రభుత్వము ప్రచారము చేసినా, రైతుకు ఇచ్చిన సబ్సిడీని అట్లాగే వుంచడానికి ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రయత్నిస్తారని, ఇందుకు వారు హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆ ప్రభుత్వ విధానము కాదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము యొక్క విధానంగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— ముఖ్యమంత్రిగారు కన్‌ఫ్యూజ్ చేశారు. ప్రస్తుత విధానమన్నారు. వారు ఏమి చెప్పారో అర్థం కావడం లేదు. నేను అడిగిన దానికి సమాధానము లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— క్లియర్‌గా ఆన్సర్‌లోనే వుంది.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— వారిని చెప్పనివ్వండి. వారికి ఓపిక వుంది. అదేమిటి వారిని ఆ విధంగా ప్రొటెక్టు చేస్తారేమిటి? వారికి రైతుల మీద సానుభూతి వుంది. శ్లాబ్ రేట్స్‌ను హెచ్చించమని, రైతులను ఆదుకుంటామని ముఖ్యమంత్రి గారిని హామీ ఇమ్మనమనండి. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పండి.

(సమాధానము లేదు)

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి (నర్కెకల్) :— ముఖ్యమంత్రి గారిని మరొక విషయాన్ని పరిశీలన చేయుమని కోరుతున్నాను. లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీము క్రింద వున్న శ్లాబ్ రేటును వర్తింపజేయకుండా, యూనిట్ రేటును వర్తింప జేస్తున్నారు, దానికి శ్లాబ్ రేటును వర్తింపజేస్తారా? మూడు హార్స్ పవర్, ఐదు హార్స్ పవర్ కావాలన్న రైతుకు రెండు హార్స్ పవర్‌కు 1500 రూపాయలు చొప్పున 3వేల రూపాయలను కట్టమని అడుగుతున్నందున చిన్న రైతులు కట్టలేకపోతున్నారు. కట్టలేని సందర్భంలో వారికి విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వడం లేదు. బాకీదాకా లైను వుంది. ఇదివరకు లాగా, కొద్ది మొత్తం తీసుకొనేటట్లు అంటే రు. 300 లేక 360లు తీసుకునేటట్లు, ఆ పద్ధతిని ప్రవేశ పెట్టడానికి పునరాలోచన చేస్తారా? ఈ సమస్య చాలా కీలకంగా ఎన్నో గ్రామాలలో వుండిపోయింది. దానివల్ల ఇర్రెగ్యులర్‌గా విద్యుచ్ఛక్తిని

వాడుకోడానికి దారి తీస్తున్నది. కనుక పాత విధానాన్ని పునఃపరిశీలన చేసి లోగడ వున్నట్లుగా కొద్ది మొత్తం తీసుకొనడానికి అంగీకరిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— రాఘవరెడ్డిగారు చెప్పారు. సంతోషం. తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాము. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన తరువాత పరిశీలన చేయడం ప్రభుత్వము యొక్క ధర్మం. ఇది కంపల్‌సరీ కాదు. తరువాత రు. 50లు కూడా లేకుండా, శాశ్వతంగా వారికి-ఎందుకంటే ఈనాడు ప్రభుత్వానికి కావలసిన అవసరాలు వున్నాయి. కాబట్టి, ఒకసారి కడితే పవర్ హౌస్‌ను నిర్మించుకోవడానికి గాని పనికి వస్తుందనే భావనతో ఆల్టర్‌నేటివ్ అరేంజిమెంట్స్-కంపల్‌సరీ ఏమీ లేదు. హార్స్ పవర్ విషయంలో దుర్వి నియోగం జరుగుచున్నది. కేవలం వారి పనులకే కాకుండా, అక్కడ మంచి బావి పడితే ఆ నీటిని అమ్ముకోడానికి వ్యాపారంలాగా-అది వారిని పరిశీలన చేయుమని వారి యొక్క అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చమని తమద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఆ చిన్న 3 హార్స్ పవర్, 5 హార్స్ పవర్ అయినా హెచ్చింపు ఆ విధంగానైనా చేయండి.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :— తమరి సూచనను తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాను.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య (ఇందుర్తి) :— ముఖ్యమంత్రి గారు వున్నారు. కాబట్టి, వ్యవసాయ సర్వీసులో ఈ మధ్య వచ్చిన ప్రకృతి వైపరీత్యాలవల్ల కూలిపోయిన బావులు, ఇసుక మేటలు వేసి, పంటలు లేకుండా పోయినాయి. అటువంటి వాళ్లు కోలుకొనేవరకు, ఏదయినా సర్వీసుపైన విధించిన శ్లాబ్‌ను రద్దు చేస్తారా? రెండవది, సర్వీసులను కేటాయించేటప్పుడు, మా జిల్లాకు ఇంత కోటా అని కేటాయించారు. దాన్ని మండలాలకు విభజిస్తున్నారు. మండలాలలో ప్రభుత్వ స్పాన్సర్డ్ స్కీములకు కూడా ఈ వచ్చిన కోటా లోపలనే తీసి వేయుమని అంటున్నారు. అయితే, జనరల్‌గా వచ్చే కోటా ఏ మాత్రం లేకుండా పోతున్నది జిల్లాలలో. కాబట్టి, ప్రభుత్వ స్పాన్సర్డ్ స్కీములు యొక్క కోటాకు అదనంగా ఇచ్చే ఏర్పాటు చేసి, జిల్లాకు కేటాయించిన దానికి అదనంగా సర్వీసు క్రింద ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయడానికి ముఖ్యమంత్రి గారు అంగీకరిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అదనంగా ఇచ్చే విషయం తప్పకుండా, పరిస్థితినిబట్టి పరిశీలన చేస్తాము. బావులు కూలిపోయిన తరువాత, నిజంగా విద్యుచ్ఛక్తి వాడుకోకుండా పోయిన దాని విషయంలో శ్లాబ్ రేటును వసూలు చేయడం మంచిది కాదనేది నా అభిప్రాయం కాబట్టి, దానికి తగిన నిర్ధారణ వుంటే, స్విచ్ వేయలేదనేది రూఢి అయితే, వారి విషయంలో ఛార్జిలు వసూలు చేయడం జరగదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వ రావు :— అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆహార ధాన్యాలను పండించే ధన్యజీవులపై సానుభూతిని ప్రకటించారు. ధన్యజీవులపై భగ్నహృదయాలయిన సందర్భాలున్నాయి. లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీము క్రింద సన్న చిన్నకారు రైతులయినప్పటికీ, ఒక లిఫ్టు ద్వారా 50-60 మంది రైతులు పండించుకొంటున్నప్పుడు, వారికి ఫ్లాట్ రేటు వర్తింపజేయకుండా యూనిట్ రేటును వర్తింపజేస్తున్నారు.

రజకులు దోబీ ఘాట్స్ ఏర్పాటు చేసుకొని వారి వృత్తిని కొనసాగిస్తున్నారు. వారికి యూనిట్ రేటు ఏమిటి? కుటీర పరిశ్రమలకు ఇచ్చే రేటు వేస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ సభలోనే హామీ ఇచ్చారు. ఇదివరకు జీ.ఓ. ఇస్తామని అన్నారు. వ్యవసాయ రేటు కంటే మంచి రేటు వేయమని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. జి. ఓ. రాలేదు. వాళ్లు బాధపడుతున్నారు. వెంటనే ధోబీఘాట్లకు సంబంధించి విద్యుచ్ఛక్తి రేట్ల విషయంలో జీ. ఓ. ఇస్యూ చేయాలి.

గ్రామాలలో వెలుతురు కొరకు గ్రామాలలో వున్న సామాన్య పంచాయితీలన్నీ తాము వినియోగించుకొనే రేటుకు మినహాయింపు ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. దాని విషయంలో కూడా జి. ఓ. రాలేదు. గ్రామ సీమల్లో వెలుతురు కొరకు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉపయోగించే విషయంలో మినహాయింపు కావలెను. ధోబీఘాట్లకు వ్యవసాయ రేట్లు కావలెను. లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ క్రింద వున్న సన్న చిన్నకారు రైతులకు ఫ్లాట్ రేటు వర్తింపజేయాలి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ విషయంలో అగ్రికల్చర్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ వారి కొరకు ఖర్చుల క్రింద వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికి దానికి సంబంధం లేదు. ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయదారులకు ఇచ్చే పవర్‌కు మాత్రం, తప్పకుండా....

(ఇంటరప్షన్)

నన్ను మాట్లాడనివ్వండి. రజకుల విషయంలో పట్టణాలలో, మునిసిపాలిటీలలో వున్నటువంటి రజకుల విషయంలో పూర్తిగా గమనించటం జరగదు. ఎందుకంటే వారి వారి వృత్తులపరంగా, వ్యాపారంగా గుడ్డకు రు. 4-5లు వసూలు చేస్తున్నారు. గ్రామీణ రజకులకు సంబంధించినంతవరకు, తప్పకుండా వారు చేసిన సూచనను ప్రభుత్వము పాటించడానికి యత్నించడానికి ప్రయత్నిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :— నా ప్రశ్నకు సమాధానము రాలేదు. గ్రామాల్లో వీధి లైట్లకు ఉచితంగా అని అన్నారు. ప్రభుత్వము ఆర్డర్సు ఇచ్చినా కూడా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వారు కావ్వలేదు.

శ్రీ ఎస్. టి. రామారావు :— గ్రామాల్లో వీధి లైట్ల విషయంలో ఉ॥ 8.50
ఇదివరకే చెప్పడం జరిగింది, అధికారులు ఉండగానే మనవి చేస్తున్నాను. చిన్న పంచాయతీలకు సంబంధించి, వీధి దీపాలకు, త్రాగు నీరుకుగాని ప్రభుత్వం విద్యుచ్ఛక్తి రుసుము వసూలు చేయమని చెప్పాను. తిరిగి చెప్పుతున్నాను. డెఫినెట్‌లీ వి ఆర్ నాట్ గోయింగ్ టు కలెక్టు ది పవర్ ఛార్జెస్.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్‌పల్లి) :—బోర్డు ఒప్పుకోవడం లేదు....

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ నాయుని నర్సింహారెడ్డి (ముషీరాబాద్) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు స్లాబ్ రేటు పెంచమన్నారు చాలా సంతోషం. రైతులపై ఉన్న ప్రేమ కొద్దీ పెంచమన్నారు చాలా సంతోషం. కాని, అధ్యక్షా, హైదరాబాదు నగరంలో రోజూ, తరచుగా, లైట్లు పోతున్నాయి. నా కాన్‌స్టిట్యూయెన్సీలో 3 రోజుల నుంచి లైట్లు లేవు. కొత్త మంత్రిగారు దయచేసి ఇంటరెస్టు తీసుకుని చర్య తీసుకోవాలి. హైదరాబాదులోనే అంధకారం ఉంటే గ్రామాలలో ఎక్కడ ఇస్తాము సార్ ? కొత్త మంత్రిగారు ఇంటరెస్టు తీసుకుని అధికారులకు చెప్పి వెంటనే లైట్లు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— బ్రేక్‌డౌన్ ఉంది. మా దగ్గర కూడా కరెంటు లేదు.

శ్రీ జె. సి. దివాకర రెడ్డి :— గత మూడు రోజులుగా ఎం.ఎల్.ఏ. హాస్టల్‌లో కూడా కరెంటు లేదు.....

డా॥ పి. సుబ్బయ్య :— తప్పకుండా యీ విషయంలో పరిశీలించి చర్యలు తీసుకుంటాము.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమలాపురం) :— రైతులకు కరెంటు ఇవ్వడం లేదు.

డా॥ పి. సుబ్బయ్య :— నివారణకు చర్యలు తీసుకుంటాము. మీటింగు కూడా అధికారులతో కన్‌వీన్ చేస్తాము.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు (వర్ధన్నపేట) :— ముఖ్యమంత్రిగారు రైతుల యొక్క స్లాబ్ రేటును పెంచమన్నారు బాగుంది. కాని గ్రామాల్లో రైతులకు ఇచ్చే సరఫరా 16-18 గం. అని ఎనౌన్స్ చేస్తున్నారు. గత మార్చి, ఏప్రిల్ నుంచి ఎలక్ట్రిసిటీ స్కేర్సిటీ ఉన్నదని అర్థం చేసుకోవచ్చు. జూన్ 12, 15 నుంచి అంతరాయం లేకుండా మీరు చెప్పిన టైమ్స్‌లో గ్రామాలలో ఇస్తామని అన్నారు. 16 గంటలు కరెంటు రాక గ్రామాలలో ప్రజలు నానా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ ఇంటరప్షన్ లేకుండా కనీసం ఇప్పుడైనా చేస్తారా ? రెండవది—వన్ పోల్, నౌ పోల్ కు కనెక్షన్ ఇస్తామన్నారు ; దాన్ని మీరు మార్చిలో ఆపారు ; అదైనా ఇప్పుడు ఇస్తారా ?

డా॥ పి. సుబ్బారెడ్డి :— గ్రామాల్లో ఇప్పుడు ఇస్తున్న 20 గంటలు సరఫరా అంతరాయం లేకుండా ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. వ్యవసాయం విషయంలో పరిశీలించి చర్యలు తీసుకోవాలి.

శ్రీ కె. వి. కొండా రెడ్డి :— అధ్యక్షా ! వ్యవసాయ బావులకు, రైతులకు లైన్లు వేయడానికి ఛార్జెస్ వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రతిచోట, ప్రకాశం జిల్లాలో ఇంట్రూప్ట్-ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ మీద కూడా ఛార్జెస్ వేస్తున్నారు. సన్నకారు, చిన్నకారు, రైతులమీద తీసివేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ? లేదా ?

(సమాధానం లేదు)

జాతీయ రహదార్లపై అడ్డంకులు

12—

*10040-సర్వశ్రీ ఎన్. వరదరాజులు రెడ్డి (ప్రొద్దుటూరు), ఎం. నారెడ్డి (కనిగిరి) :— రోడ్లు, భవనముల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) జాతీయ రహదార్లపై పెక్కు అడ్డంకులున్న విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఆ) వాటిని తొలగించడానికి రోడ్లు, భవనాల శాఖ అధికారులకు అధికారం లేని మాట కూడా వాస్తవమేనా ;

(ఇ) ఈ విషయంలో ఏదైనా చట్టాన్ని తీసుకొని వచ్చే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా ?

రోడ్లు, భవనాలశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి) :— (అ) లేదండి. వాహనాల రాకపోకలు జరిగే మార్గానికి సంబంధించినంతవరకు జాతీయ రహదారిపై ఏలాంటి అడ్డంకులు లేవు. అయితే, గ్రామాలు పట్టణ పరిధులలో జాతీయ రహదారి ప్రక్కన, రోడ్డు మార్జినులపైన కొన్ని ఆక్రమణలు జరిగాయి.

(ఆ) నిజమేనండి. జాతీయ రహదారులపై గల ఆక్రమణలను తొలగించే అధికారం రోడ్లు, భవనాల శాఖ అధికారులకు లేదు. రోడ్లు, భవనాల శాఖవారు ఆక్రమణల జాబితాను రెవిన్యూ శాఖ అధికారులకు పంపి వాటిని తొలగింప చేయవలసి ఉంటుంది.

(ఇ) నిజమేనండీ.

శ్రీ ఎన్. వరదరాజులు రెడ్డి :— అధ్యక్షా ! ఇప్పుడు రోడ్లు, భవనాలశాఖ మంత్రిగారు చెప్పుతూ జాతీయ రహదారి పైన లేదండి అన్నారు. కాని వారి దృష్టికి వచ్చిందో లేదో తిరిగి పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఈ రహదారుల మీద గ్రామాల్లో, పట్టణాల్లో చాలా చోట్ల ఆక్రమించడం జరిగింది. కాని,

యీ రోడ్లు భవనాలశాఖవారు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారికి తొలగింపు నిమిత్తం వ్రాయడం, వారు కలెక్టరు పర్మిషన్ తీసుకోవడం మళ్లీ ఆక్రమించడం జరుగుతున్నది. వారూ, వీరు కలిసి అడ్డంకులు తొలగించడం విషయంలో పోలీసుల సహకారం కోరడం జరిగినా కూడా యీ ఆక్రమణదారులు కోర్టులకు పోయి స్టేలు తీసుకురావడం జరుగుతున్నది. వారిని తొలగించడం లేదు. కాబట్టి, మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే, రోడ్లు, భవనాలశాఖ అధికారులకే తొలగించే అధికారం ఇస్తే బాగుంటుందని మా అభిప్రాయం.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— నేషనల్ హైవేస్‌లో దాని మీద అడ్డంకులు లేవని, ఆక్రమణలు లేవని చెప్పలేదు. పట్టణాలకు, గ్రామాలకు దగ్గరలో ఉన్న రహదారుల మీద ఆక్రమణలు జరగకుండా వాటిని మా శాఖ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. తరువాత వాటిని రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారి దృష్టికి తీసుకెళ్లాలి. ఆ ఎంక్రోచ్‌మెంటును రిమూవ్ చేయాలని ఆ కేసులను వారికి అప్పచెప్పడం జరిగింది. అటువంటివి ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 11,646 కేసులు ఉన్నాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రెవిన్యూ అధికారులు కాకుండా మీరే తీసుకుని త్వరగా చేయండి ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— అందుకని యీరోజు శాసనసభలో బిల్లు రాబోతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ హైవేస్ అనే ఏక్టు ఈరోజు శాసనసభలో చర్చకు రాబోతున్నది.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్) :— నేను ఇంతకు క్రితం తమరి పర్మిషన్ అడిగాను. క్రిందటి ప్రశ్నకు ఒక సూచన మాత్రం చేయదలుచుకున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో ఒక రెండు, మూడు గంటలు డిస్కషన్ చేసుకుంటే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం అని చెప్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రిక్విజిషన్ పంపించండి ?....

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— ఎందుకంటే, రెగ్యులర్‌గా కన్‌సల్టేటివ్ కమిటీస్ వర్కు చేస్తే ఈ ఇబ్బందులు ఉండవు, ఇవి వర్కు చేస్తే మంత్రిగారికి గాని, శాసన సభ్యులకు గాని ఇబ్బందులుండవు. డెమోక్రసీలో ఎక్కడ అయినా ఈ కన్‌సల్టేటివ్ కమిటీస్ ఉంటాయి. ఎన్నో సార్లు నేను చెప్పాను. అటువంటివి పెట్టనందువల్ల .....

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అదే సందర్భంలో నేను కూడా ఒక సూచన చేస్తున్నాను. మూడు గంటల చర్చకన్నా, అధికారులతో చర్చించడం అవసరమని నా అభిప్రాయము. ఎందుకంటే, సమస్యలు పరిష్కరించవలసింది వారు కనుక.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— 'లా' మినిష్టరు గారూ, What happened to the appointment of Consultative Committees? Why they are not functioning? Please look into that matter. ఉ॥ 9.00

న్యాయశాఖా మంత్రి (శ్రీ సి. ఆనందరావు):— అధ్యక్షా! కన్సల్టేటివ్ కమిటీ వేశాము, మీటింగ్ జరిగింది.

శ్రీ యస్. రాఘునరెడ్డి :—అధ్యక్షా, కన్సల్టేటివ్ కమిటీ విషయం తమరు చెప్పారు. ఎవరు చెప్పినా పని జరగడం లేదు, కమిటీ పేరు ఎత్తినా పనులు జరగవు.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— కన్సల్టేటివ్ కమిటీ వేసిన తరువాత, దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు........

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మొత్తం పోర్టుఫోలియోలలో, every Ministry has a consultative committee. See that they function well.

శ్రీ ఎం. కాంరెడ్డి :— అధ్యక్షా! రోడు ఆక్రమణ విషయంలో, రెవిన్యూ అధికారులతో బాటు స్థానిక సంస్థల సహకారం వుండేటే, ఆర్ అండ్ బి వారు ఏమయినా చేయగలుగుతారు. ఎంక్రోచెస్ తీసివేసే అధికారం ఆర్ అండ్ బి వారికి లేదు. స్థానిక సంస్థలలో రోడ్ల మీద షాప్స్, రెసిడెన్షియల్ హౌసెస్ ముందు సైడ్ బెర్మ్స్ వెయిజ్ వేయనందువల్ల, అక్కడ ఎత్తు వేయడానికి దాదాపు లక్ష రూపాయలు అవుతుంది. రూ॥ 1,000 ఖర్చుతో మట్టి పోస్తే, ఆర్ అండ్ బి ఆ హైట్‌కు రీచ్ కావడానికి లక్ష రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తుంది. వర్షా కాలంలో రోడ్ల మీద డ్రెయిన్ లాగా ఏర్పడి రోడ్డు స్పాయిల్ అవుతుంది. స్థానిక సంస్థలకు కూడా హక్కు లేకుండా ఫుల్ రైట్స్ ఆర్ అండ్ బి వారికి యిస్తే ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ తీసివేయడానికి వారికి అధికారం లభిస్తుంది. ఈ ఆక్రమణల కారణంగా ఎన్నో యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్న విషయం కూడా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. మంత్రిగారిని సమాధానం చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— అధ్యక్షా! తమకు ముందే మనవి చేశాను. ఈ రోజు శాసనసభలో బిల్లు చర్చకు రాబోతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ హైవేస్ (ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ రిబ్బన్ డెవలప్‌మెంట్ అండ్ రిమూవల్ ఆఫ్ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్) బిల్ ప్రతిపాదించబడింది. ఆ బిల్లు ఈ రోజు చర్చకు వచ్చి దానికి మనం ఆమోదం తెలిపిన తరువాత ఆర్ అండ్ బి శాఖకు అధికారాలను అప్పగించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— అధ్యక్షా! నేషనల్ హైవేస్ మరియు స్టేట్ హైవేస్ నా కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీలో చాలా వున్నాయి. నేను అక్కడ వున్నటువంటి ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్‌ను తీసివేయాలని మంత్రిగారికి, ఆర్ అండ్ బి వారికి, నేషనల్ హైవేస్ వారికి పదేపదే ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. కాని వీరంతా కుమ్మక్కయి, ఆయొక్క ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ తీసి వేయకుండా చేస్తున్నారు. వాళ్లకు, నల్లా కనెక్షన్స్, కరెంట్ కనెక్షన్స్ అన్నీ వచ్చాక యిన్ని రోజులు ఏమి చేస్తున్నారు? నిద్ర పోతున్నారా అని, వారు కోర్టుకు వెళ్లి స్టే తెచ్చుకుంటున్నారు. అందువల్ల ఇటువంటి చోట్ల నల్లా కనెక్షన్స్,

కరెంటు కనెక్షన్స్ ఇచ్చేటంత వుండాలని కోరుతున్నాను. గ్రామ పంచాయతీ వారు, మున్సిపాలిటీ వారు, ఇటువంటి ఎన్‌క్రోచర్స్‌కు లైసెన్సులు యివ్వకుండా మీరు కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటారా? ఈ రోజు బిల్లు పాస్ అయినట్లయితే, ఎన్ని రోజుల్లో రూల్సు ఫ్రేమ్ చేసి దాన్ని ఎగ్జిక్యూట్ చేస్తారో మంత్రిగారు చెబుతారా? బిల్లు ఎప్పుడు డిస్కషన్‌కు వస్తుంది?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, బిల్లు ఈనాడు డిస్కషన్‌కు వస్తుంది. బిల్లు పాస్ అయినాక, ప్రెసిడెంట్ అనుమతి వచ్చాక, అమలులోకి వస్తుంది. ఇతర డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు సంబంధించి, వాటర్, కరెంట్ కనెక్షన్స్, ఈ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సంబంధించినవి కాదు. మునిసిపాలిటీ-కు, గ్రామ పంచాయతీలకు, మేము సమాచారం యిస్తున్నాము. కనెక్షన్స్ యివ్వద్దని కాని వీరు మునిసిపాలిటి వారి నుండి ఏదో ఒక విధంగా అనుమతి తీసుకుంటున్నారు. బిల్లు పాస్ చేసుకొని, అధికారం వచ్చాక ఈ శాఖా పరంగా అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :— అధ్యక్షా, వారు నా ప్రశ్న సరిగా అవగాహన చేసుకోలేదు. నెలకు ఒక సారి లోకల్ అథారిటీస్, ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్‌మెంట్, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సంబంధించిన అధికారులతో కామన్ మీటింగ్ ఒకటి జరుగుతుంది. ఆయొక్క కామన్ మీటింగ్‌లో రోడ్ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ ముఖ్యమైనవి డిస్కస్ చేస్తారు. వీరికి ఒకరితో, ఒకరికి అవగాహన వుంటే యిటువంటి సమస్యలు ఉత్పన్నం కావు. రోడ్డు మీద వున్న వారికి, హక్కు లేని వారికి కనెక్షన్ యివ్వవద్దని ఒక రూల్ కూడా వుంది. రోడ్డు ఆక్రమణదారులకు కనెక్షన్స్ ఎందుకు ఇస్తున్నారని మీరు ఎప్పుడయినా అడిగారా?

మిష్టర్ స్పీకర్ :— ఇది చాలా సింపుల్ యిస్యూ. రోడ్డు ఎన్‌క్రోచ్ చేసి యిళ్లు కట్టుకున్న వారికి కనెక్షన్స్ ఎట్లా యిస్తారు? ప్రతి నెలా మీటింగ్స్‌లో చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు ఏవిధంగా యిస్తారు? ఇది క్లియర్‌గా నెగ్లిజెన్స్‌గా కనబడుతుంది. See that proper instructions are given.

Sri N. Indrasena Reddy :—There are traffic hazards. Another point is about Speed-brakers.

Mr. Speaker —Let all these issues be discussed at the time of consideration of the Bill, which is coming up today.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:- అధ్యక్షా! స్పీడ్ బ్రేకర్స్ విషయం ఏమిటి? రాత్రికి రాత్రి త్రవ్వి వేస్తున్నారు, మనుషులు అక్కడ పడి చస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— అధ్యక్షా! అటువంటి కేసులు దాదాపు 11 వేల వరకు, రాష్ట్రం మొత్తం మీద మా దృష్టికి వచ్చాయి. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్ వారిని ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్‌ను రిమూవ్ చేయువలసిందిగా కోరడం జరిగింది.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— గవర్నమెంట్ వారు ఎన్‌క్రోచ్ చేస్తున్నప్పుడు, అప్పుడు వారిని ఏమి చేస్తున్నారు? There are certain departments who are encroaching the roads.

Mr. Speaker :— Whether the encroachers are the Government Departments or the citizen, they should be removed.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :—వీరు యితర డిపార్టుమెంట్స్ మీద ఎప్పుడూ కేసెస్ బుక్ చేయడంలేదు. వారంతా కుమ్మక్కయినారు. అదనంగా చట్టం తీసుకువస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :—కేసెస్ బుక్ చేసే అధికారం ఈ శాఖకు లేదండి.

శ్రీ పి. అప్పలనాయుడు (పరవాడ) :— అధ్యక్షా ! గత మార్చి సమావేశాల్లో ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ గురించి ప్రశ్న వేయడం జరిగింది. మా జిల్లాలో వున్న 3391 ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్‌ను రిమూవ్ చేయవలసిందిగా నేను కోరడం జరిగింది. నేను స్పెసిఫిక్‌గా యిచ్చింది ఒకటి వుంది. పంతిని, పర్వాడ, అనకాపల్లి రోడ్డులో ఫ్రీక్వెంట్‌గా యాక్సిడెంట్లు జరుగుతున్నాయి. కనుక ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్‌ను రిమూవ్ చేయండని కోరినప్పుడు, ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం ఆదేశాలను జారీ చేసినప్పటికీ, ఈరోజు వరకు ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంటువారు పట్టించుకోకపోవడం చాలా శోచనీయమైన విషయం. గతంలో ఈ రెండక్క స్పెసిఫిక్ కేసు విషయంలో యిచ్చిన ఆర్డర్సును, యింప్లిమెంట్‌చేసి, ఎంక్రోచ్‌మెంట్‌ను వెంటనే రిమూవ్ చేయడానికి ఆదేశాలు జారీ చేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— చట్టం రాబోతున్నది కనుక, బిల్లును గురించి డిస్కస్ చేసేటప్పుడు మీ సూచనలను యివ్వండి. సప్లిమెంటరీస్‌లో యిది వద్దు.

శ్రీ పి. అప్పలనాయుడు :— అధ్యక్షా ! గతంలో యిచ్చిన ఆదేశాలను పాటించమనండి.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి (కారవాన్) :— అధ్యక్షా ! ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ విషయం మంత్రిగారు రెవిన్యూ వారిమీద వేయడం అంత సబబైన విషయం కాదు ఆర్ అండ్ బి కి ఈ డిపార్టుమెంటుకు కూడా సంబంధం వుంది. రెవిన్యూ వారు డెప్యుటేషన్ మీద యిక్కడకువచ్చి పని చేస్తారు. డెప్యూటీ కలెక్టరు హోదాలో పనిచేసే వ్యక్తికి పూర్తి పవర్స్ వున్నాయి. ఆర్ అండ్ బి వారి నిర్లక్ష్యంతో కొన్ని పనులు జరగడంలేదు, మన సిటీలో విజయవాడకు పోయే రోడ్డులో 15 సంవత్సరాలుగా వున్న గుడిసెలు రిహాబిలిటేట్ చేయండని ప్రభుత్వం వారికి స్వంతంగా యిళ్ళు కట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తే, తిరిగి ఎందుకు వెనుకంజ వేయవలసి వచ్చింది ? బొంబాయి రోడ్డులో సంజీవరెడ్డి నగర్ బస్‌స్టాప్ రోడ్డు ప్రక్క ఇళ్ళను రిహాబిలిటేట్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు వెనుకంజ వేస్తుంది ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇప్పుడు ఆర్గ్యుమెంట్స్ వద్దు. ప్రశ్న వేస్తే సమాధానం వస్తుంది అంతే.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి :— అధ్యక్షా ! చేయవలసినపని యిమ్మీడియట్‌గా చేయాలి. ఆలస్యం ఎందుకు జరుగుతుందంటే, ఈ డిపార్టుమెంట్స్‌లో కొందరు కుమ్మక్కయిపోతున్నారు. వీరు సక్రమంగా పనిచేయకపోవడంవల్ల, ఈ యొక్క ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ యధాతథంగా కొనసాగడం, అందుకు వీరు సహకరించడం జరుగుతోంది. అటువంటివారిమీద చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— అధ్యక్షా! ఇప్పుడు బాల్‌రెడ్డి గారు చెప్పినట్లు విజయవాడ రోడ్డు కానివ్వండి, బొంబాయి రోడ్డు కానివ్వండి, ఎంక్రోచర్స్‌కు రిహాబిలిటేషన్ ప్రోగ్రామ్, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్ చేయాలి. ఆ విషయంలో రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్ వారిని కోరడం జరిగింది. ఈ డిపార్టు మెంట్ తరఫున అక్కడ వున్న ఎంక్రోచర్స్‌ను రిమూవ్ చేసి, వారికి ఏదైనా రిహాబిలిటేషన్ చూపండని, రోడ్సు క్లియర్ చేయండని వారికి చెప్పడం జరిగింది. అధికారులు కుమ్మక్కయినారు అన్న విషయంలో, ఏదయినా స్పెసిఫిక్ కంప్లయింట్ మా దృష్టికి తీసుకువస్తే తగు చర్యలను తీసు కుంటాము.

Mr. Speaker :— When you are able to see the encroachments, have you ordered for their removal ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— రిమూవల్‌కు ఆర్డర్స్ యిచ్చామండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ రోడ్లమీద ఎంక్రోచ్‌మెంట్సును తొలగించ డంలో రెవిన్యూ, పి.డబ్ల్యు.డి. డిపార్టుమెంటులు పనిచేస్తున్నాయి. అందువల్ల రెండు డిపార్టుమెంటులలోనూ లా ఆఫీసర్లు ఉండాలి. ఇద్దరివద్ద పైసవీలు ఉండాలి. అందువల్ల, let there not be shifting of the responsibilities. Let one department be given removal powers. Let the Public Works Department work efficiently. We want the results. ఉ॥ 9-10

శ్రీ జి. ఎర్రంనాయుడు (చోడవరం) :— అధ్యక్షా! నేషనల్ హైవే ప్రక్కన ఎక్కువగా ఫ్లోటింగ్ వారు గుడిసెలు వేసుకుంటారు. వారు వాటిలో వారి వృత్తులకు సంబంధించిన పనులు చేసుకుంటూ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట వారికి పన్ను కట్టుకుంటూ వున్నప్పుడు వారిని ఖాళీ చేయించడం మంచిది కాదు.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— సభ్యులు అడిగే ప్రశ్న మొత్తం డిస్కషన్‌కు యీ ప్రశ్నకు భిన్నంగా ఉంది. ఎవరినైనా పేద ప్రజలను ఖాళీ చేయిస్తే వారికి ప్రత్యామ్నాయంగా స్థలాలు ప్రభుత్వం చూపించడం జరుగుతుంది. ఆ అవసరం గవర్నమెంటుకు ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారిని ఖాళీ చేయించడం ముఖ్యం. ఇందులో వేరే విధంగా ఉండకూడదు. ఆర్.అండ్.బి. వారు దీని కొరకు శ్రద్ధ తీసుకోవాలి.

శ్రీ జి. ఎర్రంనాయుడు :— నేషనల్ హైవే ప్రక్కన వున్నవారు పేదవారు. వారు ఎప్పటినుంచో అక్కడ ఉంటున్నారు కాబట్టి వారికి పునః వాసము కల్పించాలి.

మిష్టర్ స్పీకర్ :— రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ డిపార్టుమెంటువారు వారి పునరావాసము కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకుంటారు.

శ్రీ పి. వెంకటపతి (సత్తెనపల్లి) :— ఈ విధంగా రోడ్ల ప్రక్కన ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారు కోటీశ్వరులు, పెద్దపెద్ద పారిశ్రామికవేత్తలు సగానికిపైగా ఉన్నారు. వారిని ఈ ప్రభుత్వం ఆ స్థలాలనుంచి తొలగించ లేకుండా ఉన్నారన్నది వాస్తవమా ? పి.డబ్ల్యు.డి. డిపార్టుమెంటు వారికి అధికారాలు లేకనే వారిని తొలగించలేకపోతున్నారనేది వాస్తవమా ? పి.డబ్ల్యు.డి. వారికి దీనికొరకు సర్వ అధికారాలు కలిగిస్తారా ? చాలా పట్టణాలలో విలువైన స్థలాలు ఆక్రమించుకొన్నవారిని ఆ స్థిపరుల దురాక్రమణలు తొలగించడంతో అక్రమ కట్టడాలు తొలగించడంతో యీ కార్యక్రమం ప్రారంభోత్సవం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— లాండ్ ఎంక్రోచ్‌మెంటు యాక్టు 1905 రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారికి యాక్టు ద్వారా యీ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సును తొలగించాలి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఏమైనా చెబితే వేరే డిపార్టుమెంటువారిదే బాధ్యత అని ఎందుకు చెప్పాలి ? ప్రభుత్వానికి కామన్ రెస్పాన్సిబిలిటీ ఉంది.

మిష్టర్ స్పీకర్ :— ప్రభుత్వం యీ విషయంలో ఒక బిల్లును తీసుకు వస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— ఎంక్రోచ్‌మెంట్సును ఖాళీ చేయించ డానికి ప్రభుత్వం వెనుకాడదు. తప్పకుండా యీ విషయంలో మాకు అధికారాలు వుండే విధంగా బిల్లును తీసుకురావడం జరుగుతుంది.

మిష్టర్ స్పీకర్ :— ప్రశ్న నెం. 13 (*11103) వాయిదా వేయబడినది.

చిరాగలి లేన్ లోని వక్ఫ్ ఆస్తులను కౌలు కిచ్చుట

14—

*11061—సి-సర్వశ్రీ సి. విఠల్ రెడ్డి, యం. ఓంకార్ :—చిన్నతరహా పరిశ్రమలు మరియు పర్యాటన శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయాలు తెలిపెదరా :

(అ) చిరాగలి లేన్‌లో వున్న కోట్లాది రూపాయల విలువ గల వక్ఫ్ ఆస్తులను చదరపు గజం ఒక్కింటికి 0.50 పైసల రేటు చొప్పున బండీవాలా కాంప్లెక్సుకు 99 సంవత్సరాలకు కౌలుకు యిచ్చిన విషయం వాస్తవమేనా; అచ్చట భూమి విలువ చదరపు గజం 1500 రూ. కంటె ఎక్కువ ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) కౌలును నిర్ణయించే సమయంలో ఆ ప్రాంతంలోని భూమికి ప్రస్తుతం వున్న మార్కెట్ విలువను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకొన్నారా;

(ఇ) లేనిచో, కౌలు మొత్తాన్ని ఏ విధంగా నిర్ణయించారు, ప్రజా ఆస్తుల దుర్వినియోగానికి బాధ్యులైన వ్యక్తులెవరు ?

Minister for Small Scale Industries (Sri Basheeruddin Babu Khan) :— (a) No Sir, (b) and (c) Does not arise.

Sri M. Omkar (Narasampet) :—Hon. Minister has denied the facts. Whether the Government is aware of the fact that the land situated at Chirag Ali Lane was given on permanent lease and if so, at what rate it was given ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :—The Wakf Board has sent proposals to lease out that particular property and the proposals are still with the Government pending. The Government did not take any decision in the matter.

Sri M. Omkar :—Since how long the proposal is pending with the Government ? To whom it was proposed to lease out and at what cost ? What are the reasons for not finalsing the proposal ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :—The exact period I will ascertain and inform you. But I can say, perhaps, it is pending since 6 months. The Government has now seized of the matter of lease. The Wakf Board has sent the proposal to lease out this property for 35 years. The Board has proposed to give the property on lease to one Mr. Ramesh Singh. From the first 3 years construction period, the lease suggested was Rs. 5,500 per annum and from 4th to 8th year, it is 11,000 per annum and then from 9th year to 35 years, different lease rates were suggested ranging from Rs. 13,000 to Rs. 27,500 per annum

Sri M. Omkar :—What is the extent of the land ?

Sri Baseeruddin Babu Khan :—It is 1245 sq. yards.

Sri M. Omkar :—Whether the Government has given permission to the Board ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :—The Government is yet to give permission to the Board.

Sri M. Omkar :—This is a costly land .....

(Interruptions)

Whether the Government is prepared to take a decision not to lease out this land ?

Mr. Speaker :—That point will come later. Now, it is pending with the Government. The proposal of the Wakf Board is now pending with the Government.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్) :— ఈ చిరాగలీ లేన్‌లో వక్ఫ్ భూములు ఉన్నవా ? లేవా ? ఉంటే వాటిని ఎవరు ఆక్రమించినారు ? ఎవరైనా ఆక్రమణదారులు ఉన్నారా ? ఉంటే ఆ ఆక్రమణదారులను

తొలగించడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు ? ఈ విధంగా 99 సంవత్సరాల లీజు బండీవాలా కాంపౌండ్ కున్న వారికి కాకుండా యింకా ఎవరికైనా లీజుకు యిచ్చి ఉన్నారా ? ఉంటే వారిని తొలగించడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు ?

Mr. Speaker :—For the convenience of the Minister, I am translating this. What the Member want to know is — Is there any Wakf Properties in Chirag Ali Lane? If so are there any encroachers ? whether any efforts were made to remove them ? Apart from this, are there any claiments ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :— There is such a property known as Bandi Wala compound in Chirag Ali Lane. It is 1245 sq yards. it was not given for lease for 99 years. There is a proposal for giving lease for 35 years. The Government has neither accepted or rejected the proposal. It is before the Government. This land is in the posession of the Wakf Board. The title suits are pending in the Court. One Mr Sharfuddin went to the High Court. In this case, the High Court has permitted to give the property on lease.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—నేను అడిగిన ప్రశ్నలో బండీవాలా కాంపౌండ్ కు 99 సంవత్సరాలకు లీజుకు స్థలము యిచ్చినారా అంటే యివ్వలేదని మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పారు. ఇతరులకు 35 సంవత్సరాలకు లీజుకు యిచ్చినట్లు చెప్పారు. ఆ విధంగా లీజు యిచ్చే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉందా ? అక్కడ గజం రూ. 2,500 ఉండగా 80 పైసలకు
★II 9-20 ఇవ్వడం దారుణమైన విషయం. కాబట్టి.... ...

మిస్టర్ స్పీకర్ :—విఠల్ రెడ్డిగారు, వారు చెప్పారు. లీజ్ ఇవ్వడం జరగలేదు. 35 సంవత్సరాల వరకే అండర్ కన్సిడరేషన్ ఉంది. ఇంకా ఏమీ డెసిషన్ తీసుకోలేదు. వేరే ప్రాపర్టీస్ మీద లిటిగేషన్స్ ఉన్నాయి. కోర్టు ద్వారా డైరక్షన్స్ ఉన్నాయి. ఏదయినా లీజ్ కి ఇచ్చేది ఉంటే మళ్లీ రిపర్ట్ బేక్ అయినప్పుడు ఏ పరిస్థితులలో ప్రాపర్టీ లీజ్ అవుట్ చేయబడ్డదో అదే రూపములో ఇవ్వాలి.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—వెంటనే ఆక్రమణకు చర్యలు తీసుకొని ఉంటే ఇది వచ్చేది కాదు అని ఇప్పుడు చెప్పడం సమంజసం కాదు. ఇప్పుడు అన్నీ డిస్ప్యూట్ లో పడ్డాయి. దాని గురించి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు ? ఆక్రమణ తొలగించడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో చెప్తారా ? మీరు చెబుతారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సమగ్రంగా ఆన్సర్ వచ్చింది. Again translation. What the member desired to know is whether you are going to remove the encroachments or not ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :—Sir, it is now in the posession of the Wakf Board.

Sri Mohd. Jani :—Not only in the case of this Chirag Ali Lane property ; in many parts of the City in particular and in the State of Andhra Pradesh, in general, hundreds of acres of land belonging to Wakf Board was leased out for 99 years. What action the Government is proposed to take on these lands ? Whether the Government will take back these lands ?

Sri Basheeruddin Babu Khan :—That is separate question.

Sri M. Omkar :—What about the Chirag Ali Lane land ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మొత్తం ప్రాపర్టీ వక్ఫ్ బోర్డు పొసెషన్‌లో ఉంది.

Sri Mohd. Jani :—What about my question, Sir ? Hundreds of acres are with the Wakf Board and they were given on 99 years lease.

Sri Basheeruddin Babu Khan :—The member has opened the question for whole of the State. If he specifically quotes a particular property given on lease for 99 years, I will be in a position to answer.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—వందల ఎకరాలు వక్ఫ్ ప్రాపర్టీస్ అంటే ప్రభుత్వానిది, ప్రజలది. అది ఎవరి సొత్తు కాదు. అది 99 సంవత్సరాలకు ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రైవేటు వారు స్వంతము చేసుకొన్నారు. ప్రభుత్వం కాని, వక్ఫ్ బోర్డు కాని అవి వెనక్కి తీసుకోడానికి తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? బోర్డు బాధ్యత మంత్రి క్రింద ఉంది. మంత్రిగారు చేసే కార్యక్రమం ఏమిటి ?

Mr. Speaker :—As per the Wakf Act, all the necessary steps will be taken. The Government is there and accordingly as per the Act, the Government will also take suitable action. దానిలో ఎవరూ సలహా ఇచ్చే అవసరం లేదు.

Sri Mohd. Jani :—Neither the Wakf Board nor the Government is taking any action...

Mr. Speaker :—You can give specific cases.

Sri Mohd. Jani :—In many places in the City and in the State of Andhra Pradesh, such cases are there and what action the Government is going to take to recover those properties ?

Mr. Speaker :—You know the powers of the Wakf Board and the Government under the Act. You are opening the Pandora's box. This question pertains to a particular property of Chirag Ali Lane. The Minister can answer to that particular point. He cannot now answer about all the other properties in the entire State.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—అది చెప్పమనండి. ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు అదనంగా నాకు ప్రొబ్లమ్స్ క్రియేట్ చేయకండి. The question is about the property of Chirag Ali Lane only. You can ask any supplementary about this.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—చిరాగాలి లేన్‌లో ఉన్న ప్రాపర్టీయే కాదు. హైదరాబాదులోను, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోను అనేక చోట్ల అన్యాక్రాంతమయి ఉంది. దానికోసం ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు ? మంత్రిగారిని చెప్పమనండి.

Mr. Speaker :—Whatever action the Government has to take, he will take such action.

Sri Mohd. Jani :—The Government is wantanly doing certain things.

Mr. Speaker :—It is over. I am going to the next question.

(Interruptions)

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—మంత్రిగారు కూడా కొల్యూడ్ అయి ఈ ఆస్తులు అమ్ముకుంటూ ఉంటే ప్రభుత్వం చూస్తూ ఉంది.

(సమాధానం లేదు)

గీత కార్మికులకు సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

15—

*11055 - సర్వశ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు, ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి, బి. బాల్ రెడ్డి :— ఆబ్కారీ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) రాష్ట్రంలోని గీత కార్మికుల సంక్షేమానికై ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసికొనుటకు ఆలోచిస్తున్నారా ?

(ఆ) అయినచో, దాని వివరము లేవి ; అవి ఎప్పటికి అమలు చేయబడును ?

ఆబ్కారి శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పలనరసింహరాజు):-
(అ) అవునండి.

(ఆ) గీత కార్మికుల సంక్షేమ నిధిని ఏర్పాటు చేయుటకు ఆబ్కారి కమీషనరు ముసాయిదా పథకమును తయారు చేసినారు. ఈ పథకమును కార్మిక శాఖ కమీషనరుగారి అభిప్రాయము కొరకు పంపి యున్నాము.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— ఈ ముసాయిదా పథకాన్ని గీత కార్మికుల సంక్షేమం కోసం తయారు చేసామని చెప్పారు. వారి సంక్షేమానికి సంబంధించి ఈ ముసాయిదాలో వున్న వివరాలను మంత్రిగారు సభముందు వుంచుతారా లేక తెలియజేస్తారా ? రెండవది, ఈనాడు రాష్ట్రములో 7,750 గీత కార్మికులకు సంబంధించిన సొసైటీలు వున్నాయి. ఆ సొసైటీలు ఎఫెక్టివ్‌గా ఫంక్షన్ చేయడానికి, వాటికి సలహాలు ఇవ్వడానికి గీత కార్మిక పరిషత్తు ప్రారంభించడానికి మీరు ఏమయినా ఆలోచన చేస్తున్నారా ? మూడవది, గీత కార్మికుల నుంచి వివిధమైన పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు.

ఆ పన్నుల వసూళ్ళ వల్ల రాష్ట్రానికి ఎంతో ఆదాయం వస్తోంది. ఈ వసూలు చేసే పన్నులలో 50 శాతం డబ్బును ఆ గీత కార్మికుల సంక్షేమానికి, వారి పిల్లల చదువుల కొరకు ఖర్చు పెడుతున్నారా? ఖర్చు పెట్టడానికి సిద్ధముగా ఉన్నారా? నాలుగవది, గీత కార్మికుల కోసం గ్రామానికి 5 ఎకరాలు చొప్పున ఉండేటట్లు చెట్లు పెంచుకోడానికి ప్రభుత్వ నిర్ణయం ఉంది. కాని రాష్ట్రములో ఎక్కడా కూడా ఇలా ఇవ్వలేదు. హరిజన సేవా సంస్థ క్రింద హరిజనులకు 5 వేల ఎకరాల చొప్పున భూమి కొంటున్నారు. అదే పద్ధతిలో గీత కార్మికులకు ప్రభుత్వం తరఫున భూమిని 5 ఎకరాలు సొసైటీకి ఇచ్చే ప్రతిపాదన ఉందా? ఐదవది, చివరిది ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీలు..........

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పలనరసింహరాజు :— తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. గీత కార్మికుల సంక్షేమ నిధి ఏర్పాటు చేయడం కోసం గతములో కేరళ వెళ్ళిన మంత్రిగారు ఇచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారం ఇవి ఏర్పాటు చేశాము. అదే ముసాయిదా తీర్మానము ఉంది. సభ్యులు సర్క్యులేట్ చేయమంటే చేస్తాము, చెప్పమంటే చెపుతాను.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— వివరాలు చెప్పమనండి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— నాదైనా నాకు పెట్టు దేవుడా అని - అసలు పాత పద్ధతే లేకుండా పోతుంది ఇంక క్రొత్త పద్ధతి ఏమిటి? కనీసం ఎక్స్ గ్రేషియా కూడా లేకుండా పోయింది. ఈ సంవత్సరం ఎక్స్ గ్రేషియా డబ్బులు ఆపేశారు. ఆ డబ్బులు ఇప్పిస్తారా? ఇంక క్రొత్త సంక్షేమం సంగతి ఎవరికి ఎరుక!

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పలనరసింహరాజు :— విద్యాసాగరరావుగారు అడిగిన దానికి సమాధానం చెపుతాను. రాఘవరెడ్డిగారు అడిగిన దానికి కూడా సమాధానం చెపుతాను. ముసాయిదా తయారు చేసి పంపించాము. అది కాపీ ఇస్తామని చెప్పాను. వారు ఫెడరేషన్ గురించి చెప్పారు. ఆ సొసైటీస్ అన్నీ కూడా ఫెడరేషన్‌గా ఉండడానికి ప్రభుత్వానికి పంపితే పరిశీలిస్తాము. అది కూడా జరిగేటట్లు చూస్తాము. మూడవ ప్రశ్న — ఆక్షన్‌లో వచ్చిన డబ్బులో 50 శాతం గీత కార్మికుల పిల్లల సంక్షేమంకోసం కేటాయించాలని అడిగారు. ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. ఇప్పటికే బ్యాంకులను రుణాలు ఇవ్వమని చెప్పాము. ఖాదీ, గ్రామీణ బ్యాంకువారు కూడా వారికి లోన్స్ ఇస్తున్నారు. నాలుగవ ప్రశ్న - 5 ఎకరాలభూమి ఇవ్వమని ఇదివరకే కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు కూడా ఇచ్చాము. గత శాసన సభలో కూడా చెప్పాము. తప్పకుండా అన్నీ పరిశీలిస్తాము. ఉ. 9-30

ఎక్స్‌గ్రేషియా విషయం కూడా అడిగారు. గత సంవత్సరం 1987-88వ సంవత్సరంలో 424 కేసులుండగా రూ. 21 లక్షలు ఇచ్చాము. ఈ సంవత్సరం 275 కేసులు ఫైనలైజ్ చేశాము. రూ.6 లక్షలు ఇచ్చాము. ఇంకా 17ం

కేసులు మా వద్ద ఉన్నాయి. వీటికి సంబంధించి, డబ్బు గురించి నిన్ననే ఫైనాన్స్ రిలీజ్ అయింది. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ వారు కమీషనర్‌ను కలిసారు. రెండు నెలలలో పేమెంట్ ఇస్తాము.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— పేదల కోసం పాటుపడడమే, వారికి సహాయం చేయడమే ప్రభుత్వ విధానమని చెప్పి, గత 35 సంవత్సరాల నుంచి సొసైటీలో ఉండి బెనిఫిట్స్ తీసుకొంటున్న పేదవారు హైదరాబాదు చుట్టుప్రక్కల, నా నియోజకవర్గంలో ఉన్నారు. 8 కి. మీ. బెల్ట్ అని ఏదో ఒక ఇండస్ట్రీ రాగానే, ఏ 50 మందికో ఉద్యోగాలు రాగానే ఇండస్ట్రీస్ ఏరియా అని డిక్లేర్ చేయడం జరిగింది. ఆ మేరకు ఆక్షన్ పెట్టడం వల్ల డబ్బు గలవారే పొందగలుగు తున్నారు. పేదలకు ఉపాధి లేకుండా చేస్తున్నారు. దీనిని పరిశీలిస్తారా? గీత కార్మికులకు డి.ఆర్.డి.ఎ. స్కీము క్రింద ఏదయినా ఉపాధి కలిగించే ప్రతిపాదన ఉందా? ఇప్పటికే చెట్లు గల గవర్నమెంటు పోరంబోకును వేరే వారికి ఎలాట్ చేస్తున్నారు. ఫ్రీడం ఫైటర్స్‌కు కాని వేరే వారికి కానీ ఇస్తున్నారు. అట్లా చేయకుండా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పలనరసింహరాజు :— హైదరాబాదులో 47 వరకూ షాప్స్ ఉన్నాయి. విజయవాడలో 13 ఉన్నాయి. విశాఖపట్టణంలో మాత్రం 3 ఉన్నాయి. మొత్తం 63 ఉన్నాయి. ఇండస్ట్రీస్ కమీషనర్ నోటిఫై చేసే దానిని బట్టి ఉంటాయి. ఈ సంవత్సరం మళ్ళీ అప్లికేషన్స్ పెట్టుకోమని డేట్స్ ఇచ్చాము. ఆ సంఘాలన్నింటికి చెప్పాము. 6వ తేదీలోగా అప్లికేషన్స్ పెట్టుకోవాలని, 16వ తేదీలోగా అప్పీలును కమీషనర్ వద్ద చేసుకోమని, 27వ తేదీలోగా ఫైనలైజ్ అవుతాయని చెప్పాము.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— పాలసీ ప్రకారంగా, అప్లికేషన్ పెట్టుకొన్నా, రిజెక్ట్ చేస్తున్నారు. కాబట్టి 8 కి. మీ. అని పెట్టడం కాకుండా, 30 సంవత్సరాల నుంచి, 35 సంవత్సరాల నుంచి ఉన్న సొసైటీలు సక్రమంగా నడుస్తున్నాయి కనుక వాటికి సహాయం పడేవిధంగా పాలసీని పెట్టండి.

శ్రీ ఆర్. ఎస్.డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు :— వాటిని కాన్సిల్ చేయడం లేదు. ఉన్న పాలసీని చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :—చెట్లు ఉన్న గవర్నమెంటు ల్యాండును ప్రయివేటు వారికి ఇస్తున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఎక్సైజ్ పాలసీని ఇవ్వమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— సర్క్యులేట్ చేయండి.

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పల నరసింహరాజు :— తప్పకుండా చేస్తాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— తాటిచెట్లు గల గవర్నమెంటు ల్యాండ్‌ని ఎవరికి ఎలాట్ చేయరాదని గవర్నమెంటు రూల్ పెడితే బాగుంటుంది. ఉన్నవాటిని తీసివేసి క్రొత్తవి ఎలాట్ చేసే ప్రసక్తి ఎక్కడ వస్తుంది?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అందుకొరకే గవర్నమెంటు ఎక్సైజ్ పాలసీని ప్లేస్ చేయుమని మంత్రిగారికి చెప్పాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఎక్సైజ్ పాలసీలో రాదు. ఇన్‌కం పాలసీ వేరు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— అయితే దానిలో ఇది కూడా ఇంక్లూడ్ చేయమని చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—(మంత్రి గారితో) ఆ పాలసీలో ఇంక్లూడ్ చేయండి. వివరాలన్నీ పెట్టండి.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి :— ముసాయిదాను డిపార్ట్‌మెంటుకి పంపామని చెబుతున్నారు. అబ్కారీ కమీషన్ ముసాయిదా, కార్మిక కమీషన్‌కు పంపడం జరిగింది. నాకు అర్థం అయిందేమంటే, కార్మికశాఖ మంత్రిగారి వద్ద గానీ, కార్మిక కమీషనర్ వద్ద కానీ ముసాయిదా నానుతూ ఉంటుంది, బయటకు వస్తుందనే నమ్మకం లేదు. ఎక్స్‌గ్రేషియా అన్నారు. వందల కేసులు ఇప్పటివరకూ పెండింగులో ఉన్నాయి. ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రస్తావం లేదు. ఇచ్చినా కూడా మరణించిన వారికి ఇచ్చే రూ.10,000 - రూ. 20,000, లకు పెంచాలి. ఆలోచిస్తారా? వికలాంగులకు ఇచ్చే రూ.5,000 లను రూ. 10,000 లకు పెంచాలని మా పార్టీ పరంగా రెజల్యూషన్ పెట్టాము. దానికి ప్రభుత్వం ముందుకు వస్తుందా? మరణించిన వారి వికలాంగులకు సంబంధించి ఎన్ని కేసులున్నాయి? ఎంత మందికి ఇచ్చారు? ఎంత మందికి ఇవ్వాలి?

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పల నరసింహరాజు :— 23-6-89 నాడు ముసాయిదాను పంపడం జరిగింది. కమీషనర్‌గారు, రెండు, మూడు నెలలలో తప్పకుండా పరిశీలించి పంపుతారని ఆశిస్తున్నాము. ఎక్స్‌గ్రేషియా గురించి మనవి చేశారు. వారు చెప్పిన ప్రకారం గతంలో రూ.5 వేలు ఉండేది. రూ. 10 వేలు చేశాము. అంగవైకల్యం గల వారికి రూ.1 వేయి నుంచి 2 వేలు చేశాము. 424 కేసులు గత సంవత్సరం పరిశీలించి రూ. 21 లక్షలు ఇచ్చాము. ఈ సంవత్సరం 275 కేసులు ఫైనలైజ్ చేసి రూ.6 లక్షలు ఇచ్చాము. ఇంకా 173 కేసులు పెండింగులో ఉన్నాయి. వాటికి కూడా ఫైనాన్స్ క్లియరెన్సు తీసుకొన్నాము. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్ట్‌మెంటుని కలిశాము. వారం రోజులలోగా ఫైనలైజ్ అయి, డబ్బు అందుతుంది.

శ్రీ పి. శ్రీరాములు :— బడ్జెటులో ఎలొకేషన్ లేక అప్లికేషన్స్ వాపస్ వస్తున్నాయి. నవంబరు నుంచి ఎక్స్‌గ్రేషియా చెల్లించడం లేదు. నల్గొండ, వరంగల్ జిల్లాలలో వందలాది మందికి ఇవ్వాలి.

శ్రీ ఆర్.ఎస్. డి.పి. అప్పల నరసింహరాజు :— కమీషనర్‌ని నిన్ననే పంపాము. ఆయన సోషల్ వెల్‌ఫేర్ అధికారులతో మాట్లాడి వచ్చారు. వారం రోజులలో ఫైనలైజ్ చేస్తామని చెప్పారు.

శ్రీ జి. రాజేశం గౌడు (జగిత్యాల) :— ఎక్స్‌గ్రేషియా మొత్తం మంజూరయిన తర్వాత కూడా రిలీజ్ కాని కేసులెన్ని? వాటికి త్వరలో చెల్లించే విధంగా చర్య తీసుకొంటారా? గ్రేడ్-1 మునిసిపాలిటీలలో, ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాలలో పేద గీత కార్మికుల సంఘాలు రద్దుచేసి అక్కడ ఆక్షన్ పెట్టడం వల్ల వారు అవస్థలు పడుతున్నారు. గీత కార్మికులు స్వయంగా 10 నుండి 15 శాతం వరకూ ఇవ్వడానికి ముందుకు వస్తున్నారు. కనుక తిరిగి వారికే ఇచ్చే ప్రతిపాదన ఉందా, డి.ఆర్.డి.ఎ. పథకం క్రింద సైకిల్స్ ఇస్తున్నట్లుగా మోపెడ్స్ ఇచ్చే ప్రతిపాదన ఉందా? టి.ఎఫ్.టి. - సొసైటీ అని రెండు విధాలుగా కాంట్రవర్షియల్‌గా పెట్టి సొసైటీలున్నచోట కూడా టి.ఎఫ్.టి.లకు ఇస్తున్నారు. వాటికీ, వీటికీ తగాదాలు పెడుతున్నట్లుగా ఉంది. సొసైటీలున్న చోట సొసైటీలకు, టి.ఎఫ్.టి.లున్న చోట టి.ఎఫ్.టి. లకే ఇచ్చేట్లుగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పల నరసింహరాజు :— పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య :— పాలసీ పేరుతో గీత కార్మికుల ప్రాణాలను తీసే పరిస్థితి ఉంది. నోటిఫైడ్ ఏరియాకు దగ్గరగా ఉందనో. మునిసిపల్ ఏరియాకు దగ్గరగా ఉందనో చెప్పి, 30, 40 సంవత్సరాల నుంచి నడుస్తున్న సొసైటీలను రద్దు చేసి వేలం వేస్తున్నారు. కరీంనగర్‌లో రామగుండం నోటిఫైడ్ ఏరియా ప్రక్కన గల అలూరు ప్రాంతం ఉంది. దానిని కమీషనర్ గారు అంగీకరించారు. కానీ తిరిగి క్రొత్త పాలసీ రాలేదు కనుక ఇవ్వబడదు అంటున్నారు. వందమంది గీత కార్మికులు చెట్లమీద ఆధారపడి బ్రతుకుతున్న వారిని అవస్థలపాలు చేసే పాలసీని తీసివేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పరిణామాలు ఏమిటి అనేది తరువాత ఆలోచిద్దాం. ముందు వారిని చెప్పనివ్వండి.

ఉ. 9-40 శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పల నరసింహరాజు :— గత సంవత్సరం ఈ ఆక్షన్ షాప్స్ 3399 ఉండేవి. టి.సి.ఎస్. లు 5798 ఉన్నాయి. టి.ఎఫ్.టి. లు 4076 ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సరం ఆక్షన్ షాప్స్ 3556 ఉన్నాయి. టి.సి.ఎస్.లు 5840, టి.ఎఫ్.టి.లు 4101 ఉన్నాయి. అయితే వారు చెబుతున్నట్లు ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాలో కమీషనర్ గారు నోటిఫై చేసిన దానిని పరిశీలిస్తున్నారు.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య :— పరిశీలన అయిపోయింది. ఒప్పుకొన్న వాటిని రద్దు చేయకుండాచూడండి.

శ్రీ ఆర్. ఎస్. డి. పి. అప్పల నరసింహరాజు :— ఇప్పుడు కూడా అప్లికేషన్సు పెట్టుకోమన్నాము. ఈ నెలాఖరులో ఫైనలైజ్ చేస్తాము.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని) :— మంథని నియోజక వర్గంలో గీత కార్మికులు గీసుకొనే తాడి చెట్లు 400 ఉన్నాయి. వాటిని సింగరేణికి అవసరం వున్న ఎలక్ట్రిక్ హెవీ లైన్ తీసుకుపోతూ ఆ తాడి చెట్లను కొట్టివేస్తున్నారు. ఆ ప్రక్కన ఉన్న రెండు గ్రామాల గీత కార్మికులకు ఈ ఉపాధి తప్ప ఇంకొకటి లేదు.

Mr. Speaker :— You may put a separate question.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు :— కాంపెన్సేషనే కాకుండా తాడి చెట్ల ఉపాధి కల్పన కూడా ఉంది సర్.

Mr. Speaker :— You must know when the G. O. was issued because all the Gazettes are circulated to you.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు :—5 ఎకరాలు గీత కార్మికులకు ఇస్తాము అన్నారు. హౌస్‌లో ప్రామిస్ చేసారు. ఆ జి.ఓ. ఎప్పుడు ఇష్యూ చేస్తారు ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది మీరు అడగవలసిన ప్రశ్న కాదు.

శ్రీ డి. శ్రీప్రసాదరావు :—ఇంకా జి.ఓ రాలేదు అంటున్నారు. లాస్ట్ ఇయర్ అస్యూరెన్సు ఇచ్చారు. ఇప్పుడు అప్లయి చేస్తే సొసైటీలకు ఇస్తారా ?

శ్రీ ఆర్.ఎస్.డి.పి. అప్పలనరసింహరాజు :—తప్పకుండా ఇస్తాము. కలెక్టర్సుకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్నలు 16(* 9501) మరియు 17 (* 11063) వాయిదా వేయబడినవి.

చాప్రాలో జూనియర్ కళాశాలను ప్రారంభించుట

18—

*11056-యు-శ్రీ డి.నారాయణరావు (పాతపట్నం):- విద్యాశాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) 31-9-1987న శ్రీకాకుళం జిల్లా ప్రజా పరిషత్తు సర్వసభ్య సమావేశంలో, మెళియపుట్టి మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షునికి చాప్రాలో జూనియర్ కళాశాలను ప్రారంభించగలమని ముఖ్యమంత్రిగారు హామీ యిచ్చినారా ;

(ఆ) జిల్లా ప్రజా పరిషత్తు తీర్మానాన్ని జత పరుస్తూ మెళియపుట్టి మండలంలోని చాప్రాలో జూనియర్ కళాశాలను ప్రారంభించడానికి చర్య తీసికోవలసిందిగా శ్రీకాకుళం జిల్లా కలెక్టరు విద్యాశాఖకు లేఖ వ్రాసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా; అయినచో, దానిపై తీసికొన్న చర్య ఏమి?

విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీమతి వై. సీతాదేవి) :— (అ) (ఆ) 31-8-1987 తేదీ గల జిల్లా పరిషత్తు తీర్మానాన్ని జిల్లా అభివృద్ధి అధికారి ఉన్నత విద్యాశాఖ డైరెక్టరుకు పంపారు. మెలియపుట్టి ప్రాంతంలో ఒక కళాశాల ప్రారంభించాలని ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశించినట్లు ఆ తీర్మానంలో పేర్కొనటం జరిగింది. బాత్రఫా గ్రామంలో జూనియరు కళాశాలను మంజూరు చేయవలసిందిగా మెలియపుట్టి మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షుడు కోరినట్లు తెలియజేస్తూ జిల్లా కలెక్టరు, జిల్లా విద్యాశాఖాధికారికి ఒక లేఖ వ్రాశారు. దాని ప్రతిని ఉన్నత విద్యాశాఖ డైరెక్టరుకు కూడా పంపారు.

కళాశాల ఏర్పాటు చేసే విషయంలో అవసరమైన అన్ని లాంఛనాలను పూర్తి చేసినట్లయితే, ప్రభుత్వం తమ విధానాన్ని అనుసరించి సహకార జూనియరు కళాశాలను మంజూరు చేస్తుంది.

శ్రీ డి. నారాయణరావు :— ఇది గిరిజన మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షుడు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న మండలం. దీనిలో కార్పస్ ఫండ్ నిబంధన లేకుండా ఏర్పాటు చేయమని అప్పుడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి మండల ప్రజా పరిషత్తు అధ్యక్షుడు రిప్రజెంటు చేయడం, ఆ రకంగా ఏర్పాటు చేస్తామని వారు హామీ ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. ఈరోజు సహకార జూనియర్ కాలేజెస్ పెడతాము అంటే ముఖ్యమంత్రి గారి వాగ్దాన భంగంగా భావించవలసి ఉంటుంది. కార్పస్ ఫండ్ లేకుండా డైరెక్టుగా గిరిజన ప్రాంతంలో మెలియపుట్టి మండలంలో జూనియర్ కాలేజీ ఏర్పాటు చేయడానికి ఈ సమయంలో ఏమయినా ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :— కార్పస్ ఫండ్ వేవింగ్ అన్నది ఎటువంటి పరిస్థితిలోను ఉత్పన్నం కాదు. కాని ట్రైబల్ ఏరియా అంటున్నారు కాబట్టి ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ వారిని కన్సల్ట్ చేసినట్లయితే వాళ్లు చేస్తారు. ఐ.టి.డి.ఎ. వాళ్ళను కన్సల్ట్ చేసి మేము తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము.

సంచిత వేతనముపై తెలుగు పండితుల నియామకము

19—

*11064-సి-సర్వశ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి, జె. వెంకయ్య (అల్లూరు), పి. వెంకటపతి, ఎం. రామకృష్ణారావు (ఖమ్మం) :— విద్యాశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) రాష్ట్రంలో రూ. 398/-ల సంచిత వేతనముపై నియామకము చేయబడిన స్పెషల్ గ్రేడు తెలుగు పండితుల సంఖ్య యెంత ; వారిలో ఎంత మంది ఉద్యోగాలను క్రమబద్ధం చేశారు;

(ఆ) మిగిలిన వారి ఉద్యోగాలను క్రమబద్ధం చేయుటానికి తీసుకున్న చర్య యేమి ; వారి ఉద్యోగాలను ఎప్పటిలోగా క్రమబద్ధం చేస్తారు;

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :— (అ) రాష్ట్రంలో 2352 మంది స్పెషల్ గ్రేడు తెలుగు పండితులను నియమించడం జరిగింది. వారిలో 1989 మార్చి వరకు 686 మందిని రెగ్యులరు ప్రైమరీస్కేలు పోస్టులతో విలీనం చేసుకోవడం జరిగింది.

(ఆ) సెకండరీ గ్రేడు బేసిక్ ట్రెయిన్డ్ పోస్టులతో పాటు ప్రైమరీస్కేలు జీతం ఉన్న రెగ్యులరు ఖాళీలలో అర్హతగల ప్రత్యేక భాష తెలుగు పండితులను విలీనం చేసుకోవలసిందిగా ప్రభుత్వం దరిమిలా ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :— 2352 మందిలో 686 మందిని రెగ్యులరైజ్ చేసాము అన్నారు. మిగతా వారిని ఎప్పుడు చేస్తారు? వాళ్ళందరూ అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్‌లో ఉన్నవాళ్లు. వారిని బ్లాక్‌బోర్డు ఆపరేషన్ క్రింద రెగ్యులరైజ్ చేస్తున్నారు. దానివల్ల అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్‌లో తెలుగు పండితులు లేకుండా పోతున్నారు. తెలుగు పండితులు లేకుండా చదువు ఎట్లా చెబుతారు? ఆ చదువు ఎట్లా ఉంటుంది? దానికి మంత్రిగారు ఏమి ఆలోచన చేసారు? ఉన్నవాళ్ళను తీసి ఇంకొకచోట వేసి ఆ స్కూల్‌లో టీచర్స్ లేకుండా చేసే పద్ధతి ఏమిటి?

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :— వీరిని ప్రత్యేకంగా జి.ఓ.ఎం.ఎస్.నెం.1157, తేదీ 3.7.89లో ఎస్.జి.బి.టీస్.ను, పి.ఇ.టీస్‌ను తెలుగు పండితులను అబ్జార్బ్ చేయడానికి ఆర్డర్ చేయడం జరిగింది. దాని ప్రకారంగా జిల్లా పరిషత్తులలో వాటిల్లోకూడా మొత్తం అబ్జార్బ్ చేయడం జరిగింది. రాఘవరెడ్డిగారు ఇచ్చిన సజెషన్ ప్రకారం మిగతావారిని రెగ్యులరైజ్ చేయడానికి సుప్రీంకోర్టు రూలు ప్రకారం అయితే స్పెషల్ టీచర్స్ స్కేలులో క్రియేట్ చేయమని సజెషన్ చేసి ఉన్నారు. కాబట్టి అవకాశం లేదు. అది పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి :— స్కూల్స్‌లో టీచర్సు లేకుండా ఎట్లా నడుపుతారు? దయచేసి ఎస్. జి. బి. టి. పోస్టు అక్కడే ఉంచి అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్స్‌లో తెలుగు పండితులు ఉండే విధంగా చేస్తారా?

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :— ఎస్. జి. బి. టీస్ రెగ్యులరైజ్ అయిన వారు ఎక్కడ అయితే ఒక టీచరూ, ఇద్దరు టీచర్స్‌ను వేసామో ఆ రెండవ టీచర్ పోస్టులో స్పెషల్ టీచర్‌ని పోస్టు చేసి వాళ్లను సాధ్యమయినంత వరకూ అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్స్‌లో ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి :— తీసి వేస్తున్నారు. అందువల్ల అక్కడ టీచర్ లేకుండా పోతున్నారు. దిక్కులేకుండా పోతున్నది.

శ్రీమతి వై. సీతాదేవి :— లేదండి. స్పెషల్ టీచర్స్ ఎవరయితే ఉన్నారో సింగిల్ టీచర్ ఉన్నచోట స్పెషల్ టీచర్‌నివేసి — ఎస్. జి. బి. టి.

అబ్జార్బ్ అయిన వాళ్ల సంగతి నేను చెప్పేది - అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్స్‌లో ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. As and when the vacancies arise, we will see that they are absorbed. మిగతా వారిని అందరినీ కూడా అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్స్‌లో పెట్టడానికి మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఆ ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

ఆక్జిలరీ నర్సుల, హెల్త్ విజిటర్ల విధులు

20—

*6910— శ్రీ పి. సంపరిరావు (ఎలమంచిలి) :— వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో బహుళ ప్రయోజనక, కుటుంబ సంక్షేమ, తదితర పథకాల, కార్యక్రమాల క్రింద ఆక్జిలరీ నర్స్ మిడ్ వైఫులకు, హెల్త్ విజిటర్లకు 18 రకాల విధులను అప్పగించిన విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఆ) వివిధ రకాల విధుల కారణంగా ఎ.ఎన్.ఎం. లు, హెచ్.వి. లు, విధులన్నింటిపై ఏకాగ్రత చూపలేక, వాటికి నిర్ణయించిన లక్ష్యాలను సాధించలేక, అనేక విధాలుగా శిక్షలను పొందుచున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా:

(ఇ) ఐనచో, వారి విధులను తగ్గించుటకు ప్రత్యామ్నాయంగా సిబ్బందిని నియమించుటకు ప్రభుత్వము ఆలోచించెదరా ?

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖమంత్రి (డా॥ డి. వెంకటేశ్వరరావు) :— (అ) లేదండి.

(ఆ) లేదండి.

(ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్నలు — వ్రాతపూర్వక సమాధానములు ముగిసినవి.

సభా కార్యక్రమము

Dr. M V. Mysoora Reddy :—Sir, on a Point of Order.

Sri Ch. Vidyasagar Rao :— Sir, I have siven an Adjournment Motion.

Mr. Speaker :—I have converted it into the matter under Rule No. 304 of Assembly Rules and it will be posted in near future.

Dr. M.V. Mysoora Reddy :—Sir, I have given an Adjournment Motion to-day at 7-30 a.m.

సభా కార్యక్రమముల సలహా సమితి నిర్ణయములు.

Mr. Speaker :—The Rule is that not more than one such motion shall be made at the same sitting.

Dr. M V. Mysoora Reddy :—Sir, You have disallowed it.

Mr. Speaker :—I am assuring you, you can move it tomorrow, I will again consider it.

Mr. Speaker :—All the papers to be laid on the Table of the House are deemed to have been laid on the Table of the House. The Paper to be placed on the Table of the House is deemed to have been placed on the Table of the House.

సభా సమక్షమునందు వుంచిన పత్రములు

COPIES OF AMENDMENTS TO THE ANDHRA PRADESH FOREIGN LIQUOR AND INDIAN LIQUOR RULES, 1970.

1. Amendment to the Andhra Pradesh Foreign Liquor and Indian Liquor Rules, 1970 issued in G.O.Ms.No. 64, Revenue (E) Department, dated 21-1-1989, G.O.Ms.No. 236, Revenue (E) Department dated 17-3-1989, as required under Sub-section (4) of Section 72 of the Andhra Pradesh Excise Act, 1968.

ANNUAL ADMINISTRATION REPORT OF THE ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD FOR THE YEAR 1987-88.

2. A Copy of the Annual Administration Report of the Andhra Pradesh State Electricity Board for the year 1987-88, as required under Sub-section (1) of Section 75 of the Elecricity (Supply) Act, 1948 as amended by the Electricity (Supply) Amendment Act, 1966 read with rule 39 of the Andhra Pradesh Electrieity (Supply) Rules, 19 8.

COPY OF THE ANDHRA PRADESH URBAN DEVELOPMENT AUTHORITY SERVICE RULES, 1988.

3. A Copy of the Andhra Pradesh Urban Development Authority Service Rules, 1988 issued in G.O.Ms.No 611, M.A. Dated 22-11-1988, as required under Sub-section (3) of Section 58 of the Andhra Pradesh Urban Areas (Development) Act, 1975.

సభా సమక్షమునందు పెట్టిన పత్రము

సభా కార్యక్రమ సలహా సమితి నిర్ణయములు

The following decisions were taken by the Businass Advisory Committee at its meeting held on 6th September, 1989 in regard to the Business to be transacted in the Assembly.

8-9-1989 (Friday)	1 Discussion on Flood Situation in the State (9-30 a.m. to 11-00 a.m.)

	2. The Andhra Pradesh Civil Courts (Amendment) Bill, 1987 (L.A. Bill No. 71 of 1987) 3. Private Members Business.
9-9-1989 (Saturday)	HOLIDAY (SECOND SATURDAY)
10-9-1989 (Sunday)	HOLIDAY
11-9-1989 (Monday)	1. Presentation of Supplementary Estimates of Expenditure for 1989-90' 2. Discussion on increase of prices of Essential Commodities (9-30 a.m. to 11-00 a.m.) 3. The Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1989 4. The Audhra Pradesh Agricultural Indebtedness (Relief) (Amendment) Bill 1989. 5 The Andhra Pradesh Rashtra Karshaka Parishad and Allied Bodies (Amendment) Bill, 1989 6. The Andhra Pradesh Record of Rights in Land and Pattadar Pass Books (Amendment) Bill, 1989.
12-9-1989 (Tuesday)	1. Discussion and Voting of Supplementary Estimates of Expenditure for 1989-90 2. Government Bills.
13-7-1989 (Wednesday)	Government Bills

రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతల పరిస్థితిపై చర్చ

Sri D. K. Samarasimha Reddy (Gadwal) :— Mr. Speaker Sir, Initiating a discussion on the Law & Order situation in the State no doubt, is a difficult job, in view of the deteriorating law and order situation and also because of the fast pace of events taking place in the State. The entire State is in the grip of constant fear and this one event is shadowing all the Government's activities in the State.

First of all, let me say, there is neither law, nor order in the State. I need not remind that the law enforcing agency of the Government is that body of employees, which we call Police and which is primarily responsible to enforce law and order. So, when this 'body' fails or because of intimidations, it cannot function, as it should naturally anarchy prevails; and that is what actually happening here.

I am sorry to bring to the notice of Honourable Speaker and the August House, that when such an important problem as 'The Law & Order Problem in the State', is being discussed the Leader of the House, namely, the Chief Minister chooses to keep himself away from the House. A person who is responsible for the Law & Order in the

State and who has the Law & Order portfolio with him prefers to be absent from the House. As a matter of fact he should have been the first person to be present in the House.

Mr. Speaker :—You do not worry. The Minister is here. Moreover, the C.M. will come and reply.

Minister for Legislature Affairs (Sri C. Ananda Rao) :—The Chief Minister is here, and listening and watching the proceedings

Sri D K. Samarasimha Reddy :—When he is already in the premises, why should he not take the trouble of being present in the House, and keep up its dignity.

Mr. Speaker :—Let us not waste time. The important thing is his 'answer'. That he will give.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Sir, when he is here, we have the inspiration and he could view the backdrop and the background of the discussion here.

However, I may state that the law and order situation is at its lowest ebb. Now, let us examine things, quite impartially, dispassionately, and judiciously as to how there had been a steep fall and deterioration from 1983 onwards. It was this year when Mr Rama Rao and his Party were given mandate by the people to govern and for that matter govern the State well and in a democratic way. It is an elected Government and they are charged under the Constitution and Oath, to govern the State well. But from the very first day when they took up the reigns, they are treating the State and the Government and taking the State and governance to be a 'joke'; and it is culminating into a big farce.

Sri N. T. Rama Rao :—Sir.........

Mr. Speaker :— The Leader of the House wants to say something. Please hear him.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—I am sorry Sir. I am already on my legs. If he had wanted to say something, he should have done in the beginning itself.

Sri N. T. Rama Rao :—We know what democracy is. In a democracy there are various people who are looking and ensuring implementation of policies enunciated by the Government towards the welfare of the State and people and naturally .....

Sri D.K. Samarasimha Reddy :—I have not completed.

Sri N. T. Rama Rao :—Honourable Member has used the expression 'joke'. He said, "It is not a joke to govern". I must say that in our State there is complete Law & Order, a good administration and everything is going on according to Law and Constitution.

Sri D. K Samarasimha Reddy :—Sir, let me complete.

Sri N. T. Rama Rao :—All right.

Sri D K. Samarasimha Reddy :—I once again repeat as to what I said, and I am sure, this August House will be convinced provided only my views are heard with patience. I repeat......

Mr. Speaker :—We are interested to have positives suggestions with regard to law and order and how can we help the law-enforcing agency. All types of adjectives, etc. you may use in a public meeting. But the tone and tenure of your......

Sri D K. Samarasimha Reddy :— Now, why this situation has come to such a pass-I may be permitted to say that this is due to lack of foresight, lack of comprehension and coordination. All this has culminated in the upward swing of crime. The main culprit is the politicalisation of administration, and the systematic demolition of the institution of police I would substantiate my point as to how this demolition has taken place There is rampant corruption, illegal promotions, and indiscriminate transfers, and then there is the blaring interference in Police administration by extra constitutional authority. There is the shortage of Police personnal, there being no recruitment since long.

I want to give a few crime figures which would give a dismal picture of a bleak future of the State. If you see the figures of last six months (or even earlier) you will yourself understand the situation.

See the figure of murders; how many murders have taken place-more then 1200 in the last six months, But how many have been charge-sheeted, only 350.

Murders for gain is much more heinous. 60 such murders have taken place and only 15 charge-sheeted. Dacoities more than 300, and only 40 charge-sheeted. Rape, more than 400, only 100 charge-sheeted.

Kidnapping'cases more then 500' and charge-sheeted only 100. Robberies 600 cases, and only 120 charge-sheeted, House breaking 4,500 cases, charge-sheeted only 1,500. Thefts 12,000-please note in 6 months-only-Out of 12,000 cases of thefts (that is at the rate of 2,000 every month) only 6,000 have been charge sheeted.

Riots 2,500 cases, and only 800 cases charge-sheeted. Lock up deaths—I do not have uptodate figures but they are heavy by any account.

The I. P. C. Cases pending trial in the State as on 31-7-89, nearly one lakh, and under investigation are 35,000 cases. So 1,70,000 criminal cases are pending now, whereas at the beginning of Telugu Desam Party Government (in 1983) it was only 10,000. Now, it is ten times. What is the reason for this pendency-the prosecution system is in shambles ? The recommendations by Ramachandra Reddy commission are not implemented. Trials are delayed indefinitely. People are frustrated. They have lost faith in Government machinery. They do not know how justice can be sought. Neither the people are able to go to Courts, nor does the law enforcing agency helps in this regard.

As I said earlier there is an extra-constitutional authority which interferes in the administration day in and day out. Politicalisation of administration has contributed for the crime figures to swell. This is all because of immature and incompetent handling of she situation by political bosses. All types of experiments have been

done and are being done and actions are taken against the expert advice of the Heads of Departments. In connection with the politicalisation of administration I may mention the Maithri Sadassulu. We are seeing how the interference is taking place and how the people are being charge-sheeted at the instance of political lords. The interference in investigation is telling upon the investigating agency and they are not able to properly investigate and charge sheet the culprits. This has made them to comment that "We have been reduced to Sarkari Goondas." This interference has forced the police officers to speak in this manner. The Officers have clearly asked. "Please do not interfere in our work." The interference by your party, by your political bosses, and the Maithri Sadassulu has spoil the situation. If I am permitted to say, as in Mahabaratha-in the Kaurvasabha, the Kauravas were speaking and behaving in the same manner.

(Interruptions)

There is the statement made by the Police officers that they are not able to function independently and judiciously. This situation will have to be taken note of, as the law and order machinery is in shambles.

Sri C. Ananda Rao :— Sir, I invite your attention to Rule 280 (5), which prohibits to cast reflections upon persons in high authority. Here, he is speaking of some police officers and giving a general lecture. Instead he could give suggestions......

Sri D.K. Samarasimha Reddy :— Sir, I may not be interrupted while I am speaking.

Mr Speaker :— Please make certain suggestions which might be helpful to maintain law and order. There are certain rules of the game which all should follow.

Sri D.K Samarasimha Reddy :— Sir, added to this political interference, there is a big chasm and gulf between the I P S Officers belonging to other discipline. This gulf has been, purposely, created by the Government for their selfish and ulterior motives. It will be an uphill task to bridge the gulf at the hands of this incompetent and immature Government.

The general impression is there is the mis-use of A C B Machinery. What about atrocities? Even an Officer, belonging to Scheduled castes, has complained against ACB, that he is threatened. Added to that, a case has been registered.

Mr. Speaker :— Don't go through the individual cases ఉ॥ 10-10

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Sir, I am not naming any thing and I am just quoting an incident. Have you ever heard that a Sub-Inspector making complaint and giving complaint against the Assistant Commissioner of Police ... and a case registered against the Assistant Commissioner of Police?

Mr. Speaker :— Because in the absence of knowing anything about the particulars of the S. I., why do you say all these things?

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Sir, if you want me to say further, I still go into the depth, into the question – which I did not want – with due respect.

Mr. Speaker :— I don't want individual cases We don't want these individual cases

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— I am not going into individual cases. Just as a symbolic example I have quoted this. An officer had to give a complaint against the senior officer who is the Assistant Commissioner of Police, under the protection of Civil Rights Act and a case has to be registered against that Assistant Commissioner of Police. What should it be thought of by the subordinates Sir? Added to that; transfers on political reasons has become the order of the day. Nobody knows as to when - where - and how - under what circumstances he is going to be shifted? How he is going to be shifted and for what reasons. Doing good service has become a sort of disqualification. Discharging duties impartially and consciously - is a sort of disqualification. All these have been culminated into the present sorry state of affairs.

Now, coming to politicalisation of administration Sir, – there have been umpteen incidences which I can quote – but as the time at my disposal is short, I would like to confine myself only with one sybclic example – i. e., transfers of D S. Ps. Earlier all D S. Ps., Dy. Superintendent of Police – who wields and who holds a very responsible position in the Police Administration, who is the head of the Sub-Division – was transferred only by the D. G. P., and the transferring powers were only with the Director General of Police. This Government has withdrawn these powers, Now these powers are only exercised by the Government.

(Interruptions)

I request the Hon'ble Speaker not to intervene Sir –

Mr Speaker :— I must intervene at a parricular stage in the interest of the debate - and I have to intervene at times - because the rules are also provided, My intervention is a must. I am not a dummy here. Only the transfers of A. C. Ps., or D. S. Ps., or anybody – is the prerogative of the Government. They are there, elected by the people and they know how to do it and what not to do As far as transfers are concerned it has nothing to do with the Law and Order. It is their job. And there are Administrative Tribunals wherever the Government has not done reasonably –

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— I am sorry Sir – I beg to differ with your view. I am sorry to say Sir.

Mr. Speaker :— If the political party does not exercise political will – who is going to do?

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Prerogative does not mean the orbitrary exercise of power. Then the people will understand and remove them. If you don't give power to the D S. P. how can you hold him responsible for the present situation? How can you hold him responsible when he has no power at all. As a matter o

fact, you will be surprised if you go into the Secretariat. More D. S Ps are in the Secretariat than in the D. G. P's Office. And you don't find D. S. Ps.' in the D G. Ps. Office.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :— అధ్యక్షా! కాంగ్రెస్ గవర్నమెంటులో కూడా ఇట్లాగ లేరా? లేదని అంటే వారిని చెప్పమనండి.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— That is alright—what we were, the people know and we were removed from power. What about your contribution ? Matters have become worse. Now, many proposals submitted by the D G. P., are negatived Orders issued by the Government very often are contrary to the proposals of the D. G. P.

Dr. M. V. Krishna Rao (Ichapuram) :— Sir, the Hon'ble Member is expected to speak about the Law and Order but he is speaking about the Police Administration.

Mr. Speaker :— That I have already explained i e., the ambit and the limitations and parameters, which we have to understand.

Sri D. K. Samarasimha Reddy:— Sir, I can just laugh only on the ignorance of my friends. In the district administration also, the D. S. P's' position has become so precarious and miserable now. He does not know as to what is happening in his own department. He does not know as to what is happening to his subordinates and as to when and where the subordinates will be posted and to what place Sir, why I have to say all these is-because these things are going to contribute in a bigger way to maintain law and order. If you are not dealing with these things according to some norms and guidelines and according to certain accepted principles, you are not going to enforce the Law and Order. The enforcing machinery is subjected to all these types of difficulties. The predicament before them is this-they cannot discharge. Who is responsible? Your immature and incapable handling. Sir, now with all these in the background, attrocities on weaker sections and minorities and gang-war-fare have become riot in the State. The incidents that took place in Karamchedu, Neerukonda, Dachavaram, in Prakasam district, Padirikuppam and Vijayawada

(Interruption)

and the incidents during the Bundh time and at so many parts in the State, day in and day out, show us the true State of affairs.

To-day I have read in the Press, if you permit me to say, with your permission— it appears in the Ruling Party's party meeting, the advice given to them was only to intervene like this.

K. Vidyadhara Rao (Chinthalapudi) :—Sir. these are party affairs and are nothing to do here. So. Sir, they may be kindly expunged.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Why should they be expunged Sir? I have sought the permission of the Honourable Speaker and said it. I have sought the permission. There is nothing unparliamentary.

J108- F5

Mr. Speaker :—Mr. Vidyadhara Rao, if there is anything unparliamentary, I will go through the records and expunge those remarks. I will go through the records and expunge.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Now, murders, dacoits rapes along with other crimes are on the increase as per the statistics that I submitted before this House. Now, one incident that is bothering me all the time is-as a law abiding citizen and as a citizen believing in democrary, it bothers me all the time -I am sure it bothers many of such civil elements here-that is can a ruling party organise a bund ? And can a Chief Minister ster appeal to stop trains and see that the bund is made successful at any case ? Sir, does it not tantamount to a breach of Oath taken under the Constitution ? Does it not amount to that?

Sri N. T. Rama Rao :— Sir, I object to it. The Government is not a party to the Bundh which I told clearly to the Press also. Then Hon'ble Member when he commits like this, you must come to our rescue Sir. What is this attribution?

Mr. Speaker :— That can be answered.........

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— What did I commit Sir?

Mr. Spaker :— Now, there are two things. Please listen to the President of the Party and the Chief Minister. Now, as the Chief Minister he has given direction that this is not a Government bundh and he has nothing to do. Please listen to me.

(Interruption)

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Sir, if you listen to me completely, I can definitely convince you. You may not be agreeing here but definitely everybody has to agree atleast outside-that what I said is hundred percent true. They will also get an opportunity. Let them come with.... ..

Sri N. T. Rama Rao :—Sir, when once the discussion has taken place in the august Assembly, it is commital. Why should he make the Government to commit, it is not a party to do.

Mr. Speaker :— Merely, because he says "It becomes true" it does not become true.

(Interruption)

*11 10.20 Dr. M. V. Mysoora Reddy :—He was not sitting in the office on that day.

(Interruption)

Mr. Speaker :—You cannot. No, No, You are exceeding limits. You cannot say that "He was not sitting in the office". I have not permitted you. I will not allow you to say any more further. Unless I ask you don't stand up and interrupt the House. There are rules What all Mr. Reddy has spoken-nothing will go into the records. You are using unnecessary words.

డా॥ ఎమ్.వి. మైసూరారెడ్డి :—మీరు ప్రజాస్వామ్యం గొంతు నొక్కుతున్నారు తప్ప ఏమీ లేదు............

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను మిమ్మల్ని అడగలేదు, మాట్లాడమనలేదు - I am not allowing you to speak. There are rules.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—మీరు అంత కోపం కావద్దండి....

(ఇంటరప్షన్)

అక్కడ వాళ్ళను కూడా కోప్పడకండి - ఇక్కడ మా సభ్యుడు ఏమన్నాడు?....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నా మీద ఆస్పర్షన్స్ చేయడం ఏమిటి?....

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—మిమ్మల్ని ఏమీ అనలేదండి....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— గొంతు నొక్కడం అనడం ఏమిటి? — Did I do it at any time? During the last four and a half years I have not done it. I think I have never stopped any discussion. I have been always showing indulgence. I have always shown interest and don't drag me.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :—లా అండ్ ఆర్డర్ విషయంలో, మంచి ఉద్దేశంతో చర్చ జరుగుతున్నది. ఈ చర్చలో మనమే లా అండ్ ఆర్డర్ బ్రేక్ చేసుకుంటే బయట ప్రజలు నవ్వుతారు - దెబ్బలు తగిలి ఆస్పత్రులలో ఉన్నవారు నవ్వుతారు....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను సభను కండక్ట్ చేస్తున్నప్పుడు - don't involve me. నేను గొంతు నొక్కుతున్నాను అనడం ఏమిటి?....

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :—ప్రభుత్వం మీద ఎలిగేషన్స్ చేయడం మంచిది కాదు. మన రాష్ట్రంలో శాంతిని ఎలా పరిరక్షించుకోవాలో చెప్పమనండి.

శ్రీ యస్. రాఘవరెడ్డి :—ఆరోపణలు, ప్రత్యారోపణల కోసం ఈ చర్చ అయితే ఏమీ ఉపయోగం లేదు - రాష్ట్రం బాగుపడదు - లా అండ్ ఆర్డర్ బాగుపడదు. - వాస్తవ, అవాస్తవాలు చర్చించడం కాక లా అండ్ ఆర్డరు బాగు చేయడానికి సూచనలు చేయాలి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—నేను మాట్లాడిన దాంట్లో - మీరు ఒక సారి రికార్డు తీసిచూడండి - ఎక్కడైనా ఇల్లీగల్ గానీ అన్‌పార్లమెంటరీ గానీ చెప్పానేమో చూడండి. నేను ఒకే విషయం మనవి చేశాను - As a Law abiding citizen it is bothering me. It has been bothering many in the streets and it has been bothering everybody here, though they have been putting a desertive appearance here. Everybody knows that what I said is hundred percent true.

Sri C. Ananda Rao :—You are not making a single point.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—People who can understand I can make them understand. People who are incapable of understanding, How can I make them understand.

Now, I have posed a question. That is, can a ruling party Organise a bundh? Can a Chief Minister appeal to stop trains?

(Interruption)

Why should I not repeat it? Can the Chief Minister say that the bundh should be made successful at any cost. Does it not tantamount the breach of Oath taken under the Constitution? The Law and Order maintenance is a state Subject.

Sri Ch. Vidyasagar Rao :—All the Central Government employees - you have kept them throughout the night. You have locked them throughout the night.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :—బంద్ రోజు రాత్రిపూట పంపి రూపాయలు ఇచ్చి, బెడ్స్ వేసి, ఎ. సిలు వేసి పడుకోబెట్టారు.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Sir, if they want more seats they can adjust it outside.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :—అధ్యక్షా! పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ - గౌరవ సభ్యులు శాంతి భద్రతల విషయంలో మాట్లాడేటప్పుడు, ఈ సభలో ఉద్దేశ పూర్వకంగా - ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాజ్యాంగానికి వ్యతిరేకంగా వ్యవహరించింది అని ఆపాదిస్తున్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడ చెప్పడం జరిగింది - ఇది ప్రభుత్వ బంద్ కాదని....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను కూడా చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :— ఆయనను శాంతి భద్రతల గురించి చెప్పమనండి - భారత్ వ్యాప్తంగా క్రియిమ్ రేట్ ఎలా పెరిగింది. అదే విధంగా రాష్ట్రంలో ఎలా ఉంది చెప్పమనండి ....

(ఇంటరప్షన్)

మొత్తం అవాస్తవాలు చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నప్పుడు - రాజ్యాంగం గురించి చెప్పింది మీరు తొలగించవలసిన అవసరం ఉంది....

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఇందులో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ఏమిటి ? ....

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :— వారు బంద్ చేస్తే టి. వి. లో ఎంత ప్రచారం చేశారో అందరికి తెలుసు - ప్రతిపక్షాలు బంద్ చేస్తే అది మంచిది కాదా ? ....

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రాసేనారెడ్డి :— చెప్పేవి శ్రీరంగనీతులు దూరేవి దొమ్మరి గుడిసెలు అన్నట్లు ఉంది.... .

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా! అది పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరా? మీరు చెప్పండి ?

Mr. Speaker :— There is no Point of Order, please proceed.

Sri D K. Samarasimha Reddy :— My question is-will it not render this Government and the ruling party to be guilty of violation of the Constitution ? Now, on 30th August, 1989, a Bundh has been taken of the height of the breakdown of law and order. ఎన్నో ఇన్సిడెంట్స్ ఉన్నాయండి - out of so many incidents, I will quote only a few. Take the incident of Cuddapah. అధ్యక్షా ! కడపలో జరిగిన ఇన్సిడెంట్‌లో ఒక మంత్రి ప్రభుత్వ అతిధి గృహంలో మూడు రోజుల నుంచి తిష్టవేసి, అక్కడ జనాలను సమీకరించి, అక్కడ వారుణి వాహిని ప్రవహింపచేసి, భోజనాలు పెట్టించి, ఆలిండియా రేడియోపై రాళ్ళు కొట్టించి.........

(ఇంటరప్షన్)

Now, I am submitting to the House, it has lead to the Police to meet a secret meeting at Prodduturu.

శ్రీ నాయిని నరసింహారెడ్డి :— గాంధీభవన్‌లో వారు వారుణి వాహిని ప్రవహింపచేసింది....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— గాంధీభవన్‌లో సమస్యలు పరిష్కారం చేసుకోలేక ఎయిర్ పోర్టుకు పోయి కొట్టుకొంటున్నారు.

(ఇంటరప్షన్)

Sri D.K. Samarasimha Reddy :— Sir, this is a childish talk. ఇంటరప్షన్స్ ఎందుకు ఎలా చేస్తున్నారు నా టైములో, అధ్యక్షా! ....

Mr. Speaker :— I am not allowing you, again you are making allegations. I don't allow them.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఏమి మాట్లాడితే బాగుంటుంది ? ఈ రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డర్ చాలా చక్కగా ఉందని చెప్పాలా ? * **

It is good ? Sir, is it good ? What is your point of order ?

Mr Speaker :— Those remarks are expunged. You are diverting the subject.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— * * *

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— * * *

Mr. Speaker :— I have already asked him that all the remarks have to be expunged, i. e., what he has spoken against the parties should be expunged.

***Expunged as Ordered by the Chair.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— * * *

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— * * * *

Mr. Speaker :— I am closing it now.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— మీ బండారం బయట పెట్టాను. * * *

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— పెట్టండి చూద్దాం........

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :— సమరసింహారెడ్డిగారు ఇక్కడ లా అండ్ ఆర్డర్ సమస్య క్రియేట్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— దయచేసి ఎవరు కూడా, ఫ్లోర్ లీడర్స్ కూడా పార్టీలపరంగా నిందించడానికి స్వస్తి చెప్పాలని హృదయపూర్వకంగా నమస్కారం చేసి చెబుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

(చాలామంది సభ్యులు లేచారు)

ఉ 10-30 Mr. Speaker :— Now, I am not going to allow it. Already 40 minutes are over.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఈ విధంగా అంతరాయాలు కల్పిస్తూ ఉంటే-నన్ను ఇంక అయిదు నిముషాలలో మాట్లాడమంటే ఎట్లాగు ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇప్పటికే 40 నిముషములు అయినది.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :— వారు చెప్పుచున్న పద్ధతిలో చెప్పాలంటే 20 నిముషాలు ... అక్కరలేదు. చాలా అంశం ఉంది అని చెప్పమంటే అయిదు నిముషాలు చాలు. ఆ విధంగా చెప్పడానికి మమ్ములను ప్రజలు ఎన్నుకోలేదు. మాది నిముష నిముషానికి మాట మార్చే పద్ధతి కాదు. కడప జిల్లా ప్రొద్దుటూరులో ఇన్సిడెంట్ జరిగిన తరువాత పోలీసులు మీటింగు ఏర్పాటు చేసి... ....

Mr. Speaker :— Now the things are going differently. It is not the purpose of today's debate to criticise the Government policies. I am not for that. Today's position is different. Today's debate is mainly to discuss the Naxalite problem and other problems which have entirely kept the State in a fear-some mood.

Sri D.K. Samarasimha Reddy :— I am coming to that Sir,

Mr. Speaker :— Now the Government is not functioning is not a case of no-confidence. It is not at all going to contribute to the general debate today. The purpose is different. I am not going to give any further time. It is not going to end anywhere.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— వారికి మాట్లాడడానికి అవకాశం యిచ్చారు. మాకు కూడా అదే విధంగా ఇవ్వండి. ఇదివరలో మాట్లాడబోతే ఇవ్వలేదు.

***Expunged as Ordered by the Chair.

Mr Speaker :— I am not coming in your way.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా ! తమరి అభిప్రాయంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. తమరు క్షమిస్తే — ఈ చర్చ ఉద్దేశ్యం- ఈనాడు రాష్ట్రములోని శాంతిభద్రతలపై ఉన్నటువంటి పరిస్థితిపై సృజనాత్మకమైన, నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలు అందించి - సందర్భశుద్ధిగా ప్రభుత్వము యొక్క వైఫల్యాలను కూడా తెలియచెప్పి అధికారము మాకు వుండాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది వుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అట్లాగయితే సంతోషం.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— వారు చెప్పినా - తమరు చెప్పినా నేను చెప్పినా-ఒక్కటే.... It is not culpable for you... కడప ఇన్సిడెంట్ లా అండ్ ఆర్డరుకు సంబంధించినది కాదా?

Mr. Speaker :— Let us not water down the spirit of today's discussion. Let us not undermine today's debate.

Sri D.K. Samarasimha Reddy :— Sir, please bring the House to order. I Will read one or two sentences.

Mr. Speaker :— Everybody has read out those news papers.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా ! కడపలో మంత్రిగారు ఇటీవల పోలీసుల పట్ల రెచ్చిపోయిన తీరుపట్ల వారు ఆవేదన చెంది వారి కష్టాన్ని గురించి చర్చించేందుకు ప్రొద్దుటూరులో వారు రహస్య మీటింగు పెట్టిన విషయం పత్రికలలో వచ్చిన వార్తలలో ఒకటి రెండు లైనులు మాత్రమే మీకు చదివి వినిపిస్తాను.

"పోలీసుల క్వార్టర్సుపైపు, పోలీసులు నివాసముంటున్న గృహాలపైపు ఆంగోళకారులు వెళ్ళి పోలీసుల భార్యలను ఘోరంగా మానభంగం చేసి దానిని బ్లూ ఫిలిం రూపంలో చూపిస్తే ఏమి చేయగలరంటూ విశృంఖలంగా, విచ్చలవిడిగా బూతులు తిడుతూ వుంటే వినలేక చెవులు మూసుకున్నామని, నోరు మూసుకున్నామనీ" వారు ఆవేదన వ్యక్తము చేశారు. ఇది ఈ చర్చకు చెందినటువంటిది కాదా ?

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— వాటిని రికార్డ్సు నుంచి తొలగించండి. Let it not go on record. It is provocative. Even though it appeared in the News papers it should not be raised here. పోలీసుల భార్యల గురించి మాట్లాడడం మంచిది కాదు యిక్కడ.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— నేను ఆరవ తేది ఉదయం పత్రికలో వచ్చినటువంటి వార్త చదివి వినిపించుతున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి :— నేను స్పెసిఫిక్‌గా అడుగుతున్నాను. రాజకీయ వైరుధ్యాలు పెట్టుకుని — అనవసరంగా యిక్కడ పోలీసు కుటుంబాలను వారి భార్యల గురించి ప్రస్తావించి వారిని అగౌరవపరచడం

మంచిది కాదు. మీరు వారిని పోలీసులుగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. దేశాన్ని నాశనము చేశారు. మీ రాజశేఖరరెడ్డి గారు పోలీసు వ్యవస్థను తిరుగుబాటు చేయమని స్టేటుమెంటు యివ్వలేదా? అది కాదు ....

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— చీఫ్ మినిష్టరు గారు మ్యూటిలేట్ చేస్తున్నారు.

Mr. Speaker :— You can raise a supplementary. If you are one of the persons who is going to say on the subject you can tell.

శ్రీ పి. ఆనందరావు :— 45 నిమిషాలు వారు మాట్లాడినారు. వారు ఒక సజెషను కాని, ఒక సూచన కాని యివ్వలేదు. రాజకీయ వివాదం కాదు.......

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— సమరసింహారెడ్డిగారు ప్రైం గురించి మాట్లాడితే వద్దని వారించారు. ఇప్పుడు వారు మాట్లాడుతున్నారు. రెండు నాల్కల ధోరణా? అవి రికార్డులోకి పోవడానికి వీలు లేదు.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— What is the relevance here? Is it a point of order? Now he is allowed? Now should it go on record? I am reading out what has appeared in the press.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :— అవి ఎక్స్పంజ్ చేయండి.

Mr. Speaker :— If I want to know that the discussion should be in this way and this will end in this way I will allow it. I am positive on that account-what the State Government has to do and where it has failed. But what is the use of politicalising? You can tell it anywhere. Whether you like it or not you have to close the debate. (ట్రెజరీ బెంచెస్ వైపు నుంచి గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడనారంభించారు.)

డా॥ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— * * *

Sri. Ch. Vidyasagara Rao :— It should not go on record Sir.

Mr. Speaker :— If there are unparlimentary words I will remove them. I am sure that anything which is not parliamentary will go on record.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఇంతకంటె ఏమి చెబుతారు....

Mr. Speaker :— Bear with me. Extensive reading of news papers will be of no use. The problem is even if twenty minute time is allocated you say that it has been interrupted. Now, it is nearly 40 minutes. Now the debate has to be completed, today. There are number of speakers.

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఇదివరలో మేము మాట్లాడబోతే మమ్ముల్ని ఎలౌ చేయలేదు ఆరోజు. మేము సెయింట్ ఆన్స్ కాలేజి గురించి మాట్లాడబోతే మమ్ముల్ని మాట్లాడనివ్వలేదు. అప్పుడు డిస్కస్ చేసినప్పుడు రికార్డ్సు నుంచి తొలగించి వేశారు.

*** Expunged as Ordered by the Chair.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— "ఉద్యమకారులు మహిళా యస్. పి. ని నీచాతినీచంగా, వ్యక్తీకరించలేని భాషలో తిట్టడం జరిగిందని ఒక వ్యక్తి ఆ సమావేశంలో ప్రశ్నించారని తెలిసినది. I am not reading the entire news papers. I am quoting one or two sentences.

Mr. Speaker :— What is the point ?

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఆ మీటింగులో పాల్గొన్న పోలీసులు ఎంతో ఆగ్రహా, ఆవేశాలు వ్యక్తపరిస్తే—

(Interruption)

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— I am entitled to quote.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఎంటైటిల్ కాదని ఆ రోజు అడ్డము కొట్టారు.

Mr. Speaker :— I will apply rule to everybody. Before you could do I am doing it.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— పోలీసులు ఎంతో ఆగ్రహ ఆవేశములతో ఉన్నారు. ఉద్యమకారులు యస్. పి. పట్ల నీచాతి నీచమైన భాషలో తిట్లు తిట్టడం. ఆ పలుకులు వినలేనంతగా ఉన్నాయి అంటే....మహిళా యస్. పి. ని నీచాతినీచంగా ఉద్యమకారులు వ్యక్తీకరించలేని భాషలో తిట్టడం, వారిని పాలకులు వెనకేసుకుని రావడమేమిటని ఒక వ్యక్తి ప్రశ్నించారని తెలియ వచ్చింది అని.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఏమిటండి.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— పోలీసు ఆఫీసర్లు .... I am just quoting Sir.

Mr. Speaker :— He will be taken to task. Do you think that their statement is so relevant to quote here?

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— They are law-enforcing machinery.

Mr. Speaker :— They are also law-breaking machinery. You have said the something on a number of occasions in this House. Are they immune from doing it ? ఉ॥ 10-40

Sri D K. Samarasimha Reddy :— Nobody can break the law. I submit that there is politicalisation of administration.

Mr. Speaker :— There is much to be told. This is not the forum where a Police Officer's statement can be taken into cogniz nce.

Sri D. K. Samarasimh Reddy :— I am just quoting what the state of condition of Police is. A lady Superintendent of Polic ha threatened to commit suicide This is the law and order condition in the State. ఈ పరిస్థితికి వచ్చింది అన్నప్పుడు దీనికి యెవరు బాధ్యులు?

ఇది అధికారంలో ఉన్నటువంటి తప్పుచేసిన వారిని వెనకవేసుకొని రావడం యొక్క ప్రవర్తన యొక్క కాన్సీక్వెన్షియల్ ఎఫెక్ట్ కాదా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. అంతే కాదు మంత్రిగారు అర్ధరాత్రి లేడీ ఎస్. పి. ఇంటికిపోయి లేపే పరిస్థితి ఏమిటో మాకు అర్థం కాలేదు. ఇది ఎక్కడా కనీ వినీ ఎరుగని పరిస్థితి. మంత్రిగారు అర్ధరాత్రి లేడీ ఎస్. పి. గారి ఇంటికిపోయి బూతులు తిడుతూ, ఆ లేడీ ఎస్. పి. ని లేపడం అంటే ప్రతి స్త్రీ సిగ్గుతో తలవంచుకునే పరిస్థితి ఈనాడు ఈ రాష్ట్రంలో జరుగుతున్నదంటే ఇది శాంతి భద్రతల పరిస్థితిలో ఉన్నటువంటి వ్యవస్థను ఏమనాలో మీరే చెప్పాలని అడుగుతున్నాను.

Mr. Speaker :— If you go on quoting instances it will take days and days and months and months. I have already given to you 52 minutes.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— I will reduce it to ten minutes.

Mr. Speaker :— I will give you five minute's time so that there may not be any impression that I have not given you opportunity.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— ఈ విధంగా ఇనిస్టెన్సెస్ కోట్ చేయాలంటే ఈ సెషన్ అంతా కోట్ చేసినా టైము చాలదు. కనుక నేను ఒకటి, రెండు ఇనిస్టెన్సెస్ మాత్రమే కోట్ చేస్తున్నాను. నేను వేరే వారిని కాము బాధ్యతగల మంత్రుల గురించి చెబుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

ఇప్పుడు నేను ఎందుకు చెబుతున్నానంటే మంత్రుల గురించి మాట్లాడాలంటే నాకు సంతోషం లేదు. రాజ్యాంగబద్ధంగా ప్రవర్తించవలసిన మంత్రులు ఈ పద్ధతిలో ప్రవర్తించడం అంటే మీరు రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘించినారని చెప్పాలి. దీనితోపాటు శాంతి భద్రతల పరిస్థితి వ్యగ్ర్యం అయిపోయింది. శాంతి భద్రతలు లేకుండా పోయినాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంకొక మంత్రిగారి పేరు తమరు అనుమతిస్తే చెబుతాను. పాపం ఆయన ఇంతకు ముందు ఏమి చేసేవారో కాని అలవాటు ప్రకారం ఇంతకు ముందు బంద్‌చేస్తే, వారు రాళ్లు వేస్తే ఆయనకు మంత్రి పదవి ఇచ్చినారు. తర్వాత మంత్రి పదవిపోయి మరల మంత్రి పదవి ఇచ్చిన తర్వాత మరల మొన్న హైదరాబాదులో సిటీలో అదే పద్ధతిలో రాళ్లువేసి తిరిగినారు. మంత్రులు ప్రవర్తించవలసిన పద్ధతి ఇదేనా? అటువంటప్పుడు ఈ మంత్రులను పోలీసులు ఏ విధంగా అడ్డుకోవాలి? లా అండ్ ఆర్డరు ఏవిధంగా మెయిన్‌టైన్ చేయాలి? రేపు వీరిమీద చర్య తీసుకొనేది ఈమంత్రులే కదా. ఈ పద్ధతి ఉంటే. రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగం అంతా అస్తవ్యస్తమయి నాశనం అయినప్పుడు, మౌలికంగా సిద్ధాంతపరంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తప్పుడు విధానంగా ఉంటే ఏ పద్ధతిలో ఈ ప్రభుత్వం నడుస్తుందని ఆవేదనతో మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు మంత్రులు ఈ విధంగా ఉంటే

మండల ప్రసిడెంట్లు మేము తక్కువ తిన్నామా? అన్నారు. మన లీడర్ ఆఫ్ది అపోజిషన్ బాగారెడ్డిగారి నియోజకవర్గం జూ సంఘంలో ఒక మండల ప్రెసిడెంటుగారు తన మండల ఆఫీసుకుపోయి కాల్చివేశారు. ఆయన మీద అడ్డుపోయి ఫైరింగు చేయవలసివచ్చింది. ఆ పోలీసుల మీద చర్య తీసుకుంటారు. మండల ప్రెసిడెంటు మీద చర్య తీసుకోరు. అక్కడ జరిగినటువంటి దౌర్జన్యకాండ ఎట్లా ఉందో తమ దగ్గరకు ఫోటోలు పంపిస్తున్నాను.

(గౌరవ సభాపతికి ఫోటోలు అందజేశారు)

Mr Speaker :— You should not mention any names.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— There was indecent and vulgar demonstration. The Police are now made silent spectators. For what, to have political purpose? Now then, the political scenario be healthy? It cannot be, because the political lords have been incapab'e and they have been totally immature in handling the situation. Now, coming to extremists ఈ నక్సలైట్స్ సమస్యల గురించి చెప్పడానికి చాలా యినిస్టెంట్స్ ఉన్నాయి. తమరు యిచ్చే టైము చాలదు. కనుక కరీంనగర్ జిల్లాలో బత్కేపల్లి గ్రామము బీర్పూర్ గ్రామము సంబంధించినవి మనవిచేస్తాను. ఈ రెండు తమ జిల్లాకు సంబంధించినవి, పత్రికలలో వచ్చినవి చెబుతాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ ఒక్క జిల్లా కాదు. మొత్తం స్టేట్ అంతా నాకు సంబంధించింది.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Sorry, I stand corrected. ఇప్పుడు పగడిపల్లి మండలం అని ఒకటి ఉంది. ఈ పగడిపల్లి మండల అధ్యక్షులు యీ బత్కేపల్లి గ్రామానికి చెందిన వారు. ఆయన ఆ గ్రామంలో సర్పంచ్ కాలేదు. కాని ఆయనకు క్వాలిఫికేషన్, ఘనత, సెక్యూరిటీ క్రిమినల్ హిస్టరీతో నంబర్ ఆఫ్ మర్డర్ కేసులలో ఎక్యూజ్డ్గా ఉండడంతో ఆయన పాపం-He had the patronage of the Hon'ble Law Minister and the Home Minister. దీనికి న్యాయశాఖా మంత్రిగారు, హోమ్ మంత్రిగారు ఆ గ్రామానికి పోయి ఆయనకు మించిన గొప్ప నాయకుడు లేరు ....

[యింటరప్షన్]

రెడ్డివంటి వారు నలుగురు, ఐదురుగు వ్యక్తులు ఉంటే మండలాల్లో శాంతి భద్రతల పరిస్థితి అవసరమే రాదని మాధవరెడ్డి గారు ప్రశంసిస్తారు. న్యాయశాఖామంత్రి ఆనందరావు గారు తన ప్రశంసలో రెడ్డి సాహసాన్ని వివరిస్తూ జిల్లాలో మిగతా 50 మంది జిల్లా మండలాధ్యక్షులు, యీ లక్ష్మీనారాయణ రెడ్డి వంటి వారు అయితే జిల్లాలో పోలీసు స్టేషను అవసరం లేదని చెప్పారు.

Mr. Speaker :— He is not Reddy. He is only Lakshmi Narayana.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— He is Lakshminarayana Reddy. తనకు రాంగ్ యిన్ఫర్మేషన్ వచ్చి ఉంటుంది. బహుశ న్యాయ శాఖామంత్రిగారు మరచిపోయినారు యేమో, చాలా కాలం హైదరాబాదులో ఉన్నారు కదా. ఆయనకు యెవరు రెడ్డి యెవరు కాదో మరచిపోయి ఉంటారు.

Mr. Speaker :— Being a Reddy you are criticising a Reddy.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— I am going to condemn whoever he is. Even if he is my kith and kin, I am going to condemn. నేను మనవిచేసేదేమిటంటే న్యాయశాఖా మంత్రిగారికి అంత కోపం అనవసరం. వారు చేసే ఉపన్యాసాన్ని బట్టి చెబుతున్నాను. Those People wanted to have a show of strength. They wanted to show the strenth of their musclemen to the villagers. ఆ విలేజ్‌కు యీ యిద్దరు మంత్రులు అన్ షెడ్యూల్డు విజిట్‌గా పోయి అక్కడ చేసిన వ్యవహారం యేమిటంటే యెన్నో ఖూనీ కేసులు ద్వారా యిన్‌వాల్వ్ అయినటువంటి వ్యక్తి ద్వారా 48 గంటల లోపల సుదల యువ కాంగ్రెసు లీడరు ప్రకాశ్‌గౌడ్, బి. సి. కి చెందిన వారిని మర్డర్ చేయించారు. ఈ పేపర్ కటింగ్స్ తమకు పంపిస్తున్నాను.

(గౌరవ సభాపతిగారికి పేపర్ కటింగ్స్ అందజేయడం జరిగింది.)

మీ పద్ధతి ఎట్లా ఉందంటే మీరు మజుల్‌మెన్‌ను సపోర్టు చేస్తున్నారు. మీరు మజుల్‌మెన్‌ను సపోర్టు చేయడానికి అధికార బృందంతో అట్టహాసంతో గ్రామాలకు పోతున్నారు. మీరు నక్సలైట్స్‌ను తప్పు పడుతున్నారు. ప్రజలు మిమ్మలను తప్పు పడుతున్నారు. మీరు చేస్తున్న పనుల వ్యవహారం గ్రామాలలో పరిస్థితి భయానకంగా ఉంది. దీనికి బాధ్యత మీ పైన లేదా అని అడుగుతున్నాను. దీనికి తోడు ముఖ్యమంత్రిగారు యిస్తున్న ఉపన్యాసాలు బట్టి లా అండ్ ఆర్డరు యే విధంగా చెప్పవలసి వస్తున్నది. కత్తులు, కటారులు పట్టుకొని తిరగమంటున్నారు. తుపాకులు యిస్తామంటున్నారు. బాంబుల ఫ్యాక్టరీ పెడతామంటున్నారు. ఒకరిద్దరు కలిసి తిరగవద్దు గుంపులు గుంపులుగా తిరగండి అంటున్నారు. దీనిని బట్టి లా అండ్ ఆర్డరు ఏ స్థాయికి వచ్చిందనేది మేము చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రకటనలే చెబుతున్నాయి, Government is adding to its credit not only encounters whether false or true బాలగోపాల్ కిడ్నాపింగ్ విషయం ఈ
ఉ॥ 10-50
మధ్యనే చూచాను. వారు సివిల్ రైట్స్ ప్రొటెక్షన్ లీడర్. వారిని కిడ్నాప్ చేశారు. అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమన్నారంటే, - ఎందుకంటే, ముఖ్యమంత్రిగారు లా అండ్ ఆర్డరు ఇన్‌చార్జి కాబట్టి వారు చెప్పారంటే బాధ్యతతో చెప్పివుంటారని అందరు అనుకొని వుంటారు. ముఖ్యమంత్రిగారు "ఇది కాంగ్రెసువాళ్ల కుట్ర" అని అన్నారు. అయితే బాలగోపాల్ స్టేట్‌మెంటులో ఏమి ఇచ్చారంటే, 'ముఖ్యమంత్రిగారి ఇన్‌స్టెన్స్‌తో నన్ను అపహరణ చేశారు, అని ఇచ్చారు'.

Sri N. T. Rama Rao :— He is attributing something. I should not be allowed to go on record. I am very sorry for it This is only attribution.

Mr. Speaker :— There are certain norms. Whether Balagopal says or somebody says - we are not going to give credence to such things Is this Assembly to be used for such a purpose and such items should be discussed here? Now that you have asked one minute more. I request Sri Raghava Reddy to speak. I am not going to give you the entire time What is the relevance of mentioning about Balagopal here?

(Interruption)

I have said so many words. Anything would be more explicitely said. No credence should be given to such statements. It is irrelevant to the purpose of today's debate, We are all elected members. We have to go by our own constitution or debate. Irresponsible statements should not be made Balagopal dose not come into the picture Is he such a person that you are going to take a serious note? We are not going to take seriously what Balagopal or X, Y or Z has said. This house only concerns with solid debates.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— We are not stopping him to pursue his personal avocations in the guard and company of 200 police people. Even the D. I. G level police officers are now busy in picking up the dropped ornaments of the film artists.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దయచేసి కూర్చోండి. ఇర్రెలెవెంట్ పాయింట్స్‌ను గురించి మాట్లాడ వద్దు.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Why it is relevant, let me say.

Mr. Speaker :— You have every right to expose. Why it is done so? why should he do it? Why are you defending him?

శ్రీ డి. కె. సమర సింహారెడ్డి :— నేను డిఫెండ్ చేయడం లేదు. ఊహూరులో జరిగిన ఇన్సిడెంటులో ఎందరో తల్లిదండ్రులను-ఆస్తులను కోల్పోయారు. వాళ్లు ఆసుపత్రిలో వున్నారు. కర్టసీగానైనా ముఖ్యమంత్రి గారు ఆసుపత్రికి వెళ్లి చూడలేదు.

Mr. Speaker :— Instead of mentioning this illustration or the finest case now, you shou'd have said it in the beginning itself. గవర్నమెంటు దాన్ని కాగ్నిజెన్స్‌లోకి తీసుకొన్నది.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— Unfertunately, it may sound to be the finest case but it dose not sound to be the finest case.

Mr. Speaker — The Chief Minister said they are taking care of the situation. It has come in the newspapers.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :— To me, the situation has reached a stage. Chief Minister, no doubt, is busy……

(Interruption)

For neglecting the law and order in this State, Government should not have any ambiguity.

Mr. Speaker :— You have also respect for the Chair. You resume your seat because there are many others who have to speak.

Sri D K. Samarasimha Reddy :— My submission is this The maintenance of law and order is the paramount duty of the Governmedt Now, the Government should not have any ambiguity in its thoughts with regard to the maintenance of law and order There can be compromise with any thing but not with the law and order. Let them be have to se that law and order is maintained, at any cost, and the politicalisation of the administration. let them forget for a minute; let them keep it aside and behave dispassionately, impartially and judiciously.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— అధ్యక్షా, గౌరవ సమరసింహారెడ్డిగారు ఏదున్నా - వారు ఈ రాష్ట్రములో జరుగుతున్న అరాచకాలను ఖండిస్తూ లా అండ్ ఆర్డర్ ఏ రకంగా బాగుచేస్తే ఉపయుక్తంగా వుంటుందో సలహా యిస్తారని ఆశించాము. అది జరుగకపోగా, రాజకీయంగా ఉపన్యాసము మారింది. అటువంటప్పుడు, వారు చెప్పినదానిలో కొన్ని విషయాలు నాకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తున్నాయి. లా అండ్ ఆర్డర్ గురించి ముందుగా మా పార్టీ తరఫున చెప్పదలచుకొన్నది ఏమిటంటే, అధికారుల బదిలీలకుగాని, ఇటువంటి వాటికన్నింటికి కొన్ని సూత్రబద్ధంగా వుండడం అవసరమనేది అంగీకరిస్తున్నాము. ఎవరయినా సూత్రాలను తప్పినప్పుడు కొన్ని అనర్థాలు జరుగుతాయి. అందువల్ల సూత్రాలను తప్పకూడదు అనేది మేము కోరుతాము. ఈ సూత్రాలను తప్పి పద్ధతులను గత 42 సంవత్సరాల కాలంలో ప్రోత్సహించినవారు ఎవరు ? అసలు ఈ స్థితికి వారు ఏమయితే పొలిటీషియన్స్........

శ్రీ పి. అచ్చయ్య చౌదరి :— శాంతి భద్రతలమీద చర్చకు ఎలౌ చేశారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు ఏదో చెప్పారు. గంటసేపు టైం తీసుకొన్నారు. కనీసం వారికి శాంతి భద్రతలమీద ఇంటరెస్ట్ వుంటే, వారు సభలో కూర్చొని, ఇతర పక్షాలవారు ఏమి చెబుతున్నారో కాని, కన్‌స్ట్రక్టివ్‌గా సలహాలు యిచ్చేది వుండె. వారేమైనా వాకౌట్ చేశారా ? ఒకరు అంటే ఒకరు కూడా లేకుండా వాళ్ళందరూ బయటకు వెళ్ళిపోయారు. వారికి ఈ రాష్ట్రము యొక్క శాంతి భద్రతల మీద అంత ఇంటరెస్ట్ వుందన్నమాట.

Mr. Speaker :— We are all observing that all congress Members are left the House

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మధిర) :— రాజకీయ ఉపన్యాసముతప్ప, శాంతి భద్రతలను కాపాడడంలో వారి సహకారం ఎంత వుందో వారు సభలో లేకపోవడమే కనిపిస్తున్నది. సెంటిమెంట్స్‌ని రెగ్గొట్టి, శాంతి భద్రతలను విచ్ఛిన్నం చేయడమే కాంగ్రెసు వారి పని అనేది దీన్నిబట్టి రుజువు అవుతున్నది.

ఉ॥ 11-00 శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— ఇపుడు సమరసింహారెడ్డిగారు రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అరాచకాల విషయంలో చెప్పారు. ఒక మండలాధ్యక్షుడు ఇట్లాగ వ్యవహరించారని చెప్పారు. కాని నిన్నకాక మొన్న మోహనరంగా హత్య

సందర్భంలో కోట్లాది రూపాయలు ఆస్తిని ధ్వంసము చేయడానికి యీ కాంగ్రెస్ వారే ప్రోత్సహించారు. అప్పుడు ఆస్తి నష్టము విషయంలో యిప్పటికీ వారు ఖండించడం జరగలేదు. అట్లాగే నక్సలైట్ల చర్యల విషయంలో కాంగ్రెసు వారు ఖండించలేదు. లా అండ్ ఆర్డర్ వారి పాలనలో బందుల విషయంలో యిప్పటి ప్రభుత్వమును క్రిటిసైజు చేస్తున్నారు. కాని చెన్నారెడ్డిగారి కాలంలో శాసనసభకు రాకుండా బంద్‌లో వారిని అపుచేయడం జరిగింది. వారు వెనుకకు వెళ్ళిపోయారు. వారు ఎందుకు సెక్రటేరియట్‌కు శాసనసభకు రాలేదని ఎవరూ అనలేదు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధాన మంత్రిని ఒక మాట అన్నారని బంద్ చేశారు. అయినా ఆ బంద్ ప్రశాంతంగా జరిగింది. ఇప్పుడు ప్రతిపక్షాలవారు బంద్‌కు పిలుపు యిస్తే వారు కావాలని గొడవలు సృష్టించారు. పోలీసు ఉద్యోగులను రెచ్చగొట్టేది యీ కాంగ్రెస్ వారే. రాజశేఖరరెడ్డిగారు పోలీసులను ప్రభుత్వంమీద తిరగబడమన్నారు. జనార్ధనరెడ్డిగారు యీ పోలీసులమాట వినవద్దని చెప్పడం జరిగింది. ఇపుడు రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు లేవని కాంగ్రెసువారు అంటున్నారు. కాని ఆల్ ఇండియా లెవల్‌లో చూసుకుంటే మన రాష్ట్రంలోనే శాంతి భద్రతలు బాగున్నాయి. ఇక్కడ శాంతి భద్రతలు లేకుండా చేసి రాష్ట్రపతి పాలన తేవాలని యీ కాంగ్రెస్‌వారే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇపుడు నక్సలైటు చర్యలను ప్రభుత్వమువారు అరికట్టడానికి అందరూ సహకరించాలి. అన్ని పార్టీలవారు ముందు వుండి ప్రజలను చైతన్యవంతులను చేస్తే తప్పకుండా యీ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. ఈ నక్సలైట్ల సమస్య కేవలం పోలీసుల చేతులలో పరిష్కారం అవుతుందని అనుకోవడానికి లేదు. అయినా యీ పోలీసులకు ఆధునిక ఆయుధాలు లేవు. నక్సలైట్లవద్ద ఆధునిక ఆయుధాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆధునిక ఆయుధాలు మన పోలీసులకు యివ్వడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం వారిని అడిగితే వారు ఆయుధాలు యివ్వడంలేదు. రెండవది యీ ప్రభుత్వం లంచగొండి ఉద్యోగులను మార్చటుండా ఏ సమస్యా పరిష్కారం కాదు. నిన్న కృష్ణయ్యర్‌గారు ఒక హెచ్చరిక కూడా చేశారు. ఈ ప్రభుత్వం ఐసోలేటెడ్‌గా కొన్ని చర్యలు తీసుకుంటే సరిపోదు. అట్లాగే మన రాష్ట్రంలో మొత్తం శాంతి భద్రతలు విఫలం అయ్యాయని చెప్పేదానికి నేను సిద్ధంగా లేను. ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే మన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతల పరిస్థితి బాగానే వుంది కాని యీ ప్రభుత్వం యీ మధ్య జరిగిన సంఘటనల విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలి. ఉదాహరణకు విజయనగరం జిల్లాలో ఒక గ్రామంలో బలహీనవర్గాలవారైన నలుగురు గిరిజనులు హత్యచేయబడ్డారు. ఆ నలుగురిని హత్యచేసిన వారిపై మీరు తీసుకున్న చర్య ఏమిటి? ఇటువంటి సందర్భంలో హత్యలు జరిగినపుడు వారి కుటుంబాలకు ప్రభుత్వం వెంటనే ఎక్స్‌గ్రేషియా యివ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

(ముఖ్యమంత్రిగారికి కొన్ని కాగితాలు అందచేయడం జరిగింది.)

తరువాత యీ రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలను భగ్నం చేయడానికి యీ కాంగ్రెసువారు బంద్‌లు చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు రాజీవ్‌గాంధీ గారిని 'దేశద్రోహి' అన్నారని కాంగ్రెసువారు యిపుడు బంద్ చేశారు. ఆ

బంద్ చేసే హక్కు వారికి ఉన్నదంటున్నారు. కాని యితరులు బంద్‌లు చేస్తే మేము కలుగజేసుకుంటాము అంటున్నారు. కాని ప్రధానమంత్రి ముఖ్యమంత్రిగారిని అన్న మాటలు చూస్తే రోజూ బంద్‌లు చేయాలి. రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా యీ లంచగొండితనాన్ని అరికట్టి లంచగొండి ఉద్యోగుల విషయంలో కఠినమైన నియమాలు రూపొందించి ఎప్పటికప్పుడు వారిని ఎదుర్కోవాలి. ఆ తప్పుడు పద్ధతులను అనుసరిస్తున్న వారికి వెంటనే శిక్షలు పడేట్లు చూడాలి. ఇపుడు కడప ఇన్సిడెంటు ఉంది. కడప ఇన్సిడెంటు మీద ప్రభుత్వం జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ వేసినది. దానిని బట్టి తప్పు ఎవరు చేసినది తెలుస్తుంది. అక్కడ స్థానిక పోలీసుల ప్రమేయం ఉందా ఎవరి ప్రమేయం వల్ల ఆ సంఘటన జరిగింది అనేది విచారణలో తెలుస్తుంది. ముఖ్యమంత్రి గారు యీ రోజు జరిగే సంఘటనలమీద జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీలు వేయడం అనేది చేయుటంవల్ల మంచి పద్ధతికి దారితీస్తున్నది. ఎక్కడైనా కఠినమైన చర్యలు తీసుకొని ఆ సంఘటనలు మరల జరగకుండా చూడాలి. ఇపుడు ఉన్న పరిస్థితులలో మనం మంచి పద్ధతులు అవలంభించే విధంగా ఆఫీసర్లను మార్చాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ సభను సాయంత్రం 6-00 గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నాను. శాంతిభద్రతల విషయం చర్చ తరువాత ప్రభుత్వ బిల్లును తీసుకొందాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఇపుడు ఈ డిస్కషన్‌ను కంటిన్యూ చేసి 1-30 గంటలలోపల ముగించుకొని సాయంత్రం ప్రభుత్వంవారు తీసుకునే బిల్లును పెట్టండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఆ విధంగానే ఈ డిస్కషన్‌ను కంటిన్యూ చేస్తాము.

ఉ॥ 11-10 శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా ! తమరు మొదలే సెలవు ఇచ్చినట్లు ఈనాడు రాష్ట్రం ఎదుర్కొంటున్నటువంటి అత్యంత ప్రమాదకరమైన, సంక్లిష్టమైన సమస్య, శాంతిభద్రతల సమస్యపై చర్చించి నివారణోపాయాలు, పరిష్కార విధానాలు ఆలోచించాలనే, ఆ పరిస్థితిని కూలంకషంగా పరిశీలించాలని మనం ఈనాడు చర్చలో పాల్గొంటున్నాము. నాకంటే ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు ఏ ఏ దృక్పథంతో మాట్లాడారో గాని, నేను మాత్రం, ఈ సమస్య పట్ల మనకు ఉండవలసిన అవగాహన, పరిష్కారం గురించి చూడవలసిన దృక్కోణం గురించి, చాలా సునిశితమైనది, చాలా అనుభవాలతో కూడినటువంటిది. అనుభవజ్ఞుల సలహాలను పాటిస్తూ ధైర్య సాహసాలతో కొన్ని చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ సమస్యను సాహసవంతులుగా ఎదుర్కొని తక్షణమే సాధ్యమైనంత త్వరలో పరిష్కరించకపోయినట్లయితే, ఈ రాష్ట్రంలోని జన జీవనం ముఖ్యంగా గ్రామీణ పేద ప్రజల జీవితం సర్వం ధ్వంసం కానున్నది. ప్రజాస్వామ్యంపైన, ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన సంస్థలపైన

విశ్వాసాలు పూర్తిగా సడలిపోవడమే కాకుండా, అరాచకం పెచ్చరిల్లి పడగలెత్తి అడుగడుగునా కాట్లువేసి యీ రాష్ట్రాన్ని సర్వనాశనం చేస్తున్నది. ఆలస్యం చేస్తే పరిస్థితి చేయిజారిపోతుంది. తక్కువగా అంచనా వేయడానికి వీలు లేదు. అంతా బాగా ఉన్నది అనే విధానం-అందరికంటే మించి, అధికార పార్టీవారు, అధికారంలో ఉన్నవారు మరింత బాధ్యతగా, తీవ్రతను గ్రహించి, విశేషాలను, ప్రత్యేకతలను పరిశీలించి, పరిష్కరించవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతిరోజు మనం పత్రికల్లో చూస్తున్నాం. ఇవాళ పత్రికలో నలుగురు మరణాలు, ఐదుగురు మరణాలు మనం చదువుతున్నాము. బాంబులు తయారు చేయడం, బాంబులు పేలి మరణించింది ఒక వార్త-సి. పి. ఎం. ఎల్. వారు, సి.పి.ఎం. పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్‌కు చెందిన వారిని చంపడం, ఇలా ఒకరినొకరు చంపుకోవడం వార్తలు చూస్తున్నాము. కాబట్టి, దయచేసి, ఈ సమస్యను చులకనగా చేసి, చర్చను ప్రక్కదారి పట్టించే ప్రయత్నం ఏమాత్రం మంచిదికాదు. నిజానికి అధ్యక్షులుగా మీకు తెలుసు. దురదృష్టవశాత్తూ, చాలా అనుభవంగల రాజకీయ పార్టీలు వారు అయినప్పటికీ, మేము ప్రతిపక్షపార్టీలు ఉన్న తెలుగుదేశం పార్టీ చాలా తక్కువ వయస్సు ఉన్నప్పటికీ వారిని సమర్థిస్తున్నాము. ప్రజలు అధికారం ఇచ్చారు కాబట్టి, అనుభవజ్ఞులు అందులో ఉన్నారు కాబట్టి, పరిష్కారం చేస్తామని వాగ్దానం చేశారు కాబట్టి, మేము పూర్తిగా అటువంటి సమస్యలకు పరిష్కారం దొరుకుతుందని ఆశిస్తూ వచ్చాము. ఇప్పటికీ ఆశిస్తున్నాము. కాని ఈనాడు పరిస్థితి ఏమిటంటే-మనమందరం కూడా ఎన్నో దశాబ్దాల అనుభవంగల వారు ఉన్నప్పటికీ పరిస్థితిని, సమస్యను అర్థం చేసుకొని ప్రయత్నించడంలో విఫలం చెందుతున్నాము. 35,40 సంవత్సరాలు అధికారం చేసినది. ఈ నాటికి కేంద్రంలో అధికారం చేస్తున్నది, వివిధ రాష్ట్రాలలో అధికారం చేస్తున్నది, ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చితే పరిస్థితి ఏమంత కూడా చెప్పుకోదగిన విధంగా, సంతృప్తికరంగా లేనేలేదు. ఇలాంటి దుర్మార్గాలను, హింసలను, దొంగతనాలను, దోపిడీలను, మానభంగాలను దేశవ్యాప్తంగా సాగిస్తున్నారు. ఇవాళ, ఏదో ఆంధ్ర విషయం చెప్పుకోవడం ఢిల్లీ లేకపోతే కొన్ని రాష్ట్రాల విషయాలు చెప్పి నోరు మూయించే ప్రయత్నం మంచిది కాదు. ఆంధ్ర విషయం చెప్పేవారు యావత్ భారతదేశమంతా బ్రహ్మాండంగా ఉందనుకోవడం బాగాలేదు. ఈనాడు యావత్ భారతదేశంలో విలువలు పూర్తిగా పడిపోయాయి. ఆ చరిత్రను ముందు పెట్టుకోవడం లేదు. నాగరిక విలువలు పడిపోవడం, బాధ్యతలు మర్చిపోయి వ్యవహరించడం, అధికార బృందం, అధికారులు బాధ్యతలను విస్మరించి, బాధ్యతలను సరిగా స్వీకరించకపోవడం జరుగుతున్నది. వారు ఒక విధంగా తాత్కాలికంగా స్వార్థపూరితమైన, తక్షణమే ధనవంతులు కావాలి, సంపాదించుకోవాలి, ఎన్నికలలో గెలువాలనేటటువంటి తాత్కాలికమైన దీర్ఘకాలిక సూత్రాలను, విలువలను వదిలిపెట్టి, ఏ మాత్రం కూడా పశ్చాత్తాపం లేకుండా వారు ముందుకు పోతున్నారు. అటువంటి కారణాల వల్ల ఇది ఏర్పడింది. ఆంధ్రదేశంపై చెప్తున్నానని దీన్ని అపార్థం చేసుకొనవలసిన

అవసరం లేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఇదివరకు ఏనాడు లేనటువంటి విధంగా ఇప్పుడు బిర్కూర్‌లో జరిగింది. కాంగ్రెసో, తెలుగుదేశమో అని చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఈనాడు పరిస్థితి పూర్తిగా పరాకాష్టకు చేరుకున్నది. ఈ పరాకాష్టకు కారణం నేను తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అని చెప్పి, వివిధ రాజకీయపార్టీలు, వివిధ ప్రభుత్వ వ్యవస్థలు, సంస్థలు, వాటన్నిటికి కూడా మార్గదర్శకత్వం వహించేటటువంటి అధికార పార్టీ-ముఖ్యమంత్రిగారు దీనికి బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది. బాధ్యత వహించకుండా దీన్ని ఎదుర్కోబోతున్నామనడం, నాకు ఏమి బాధ్యత లేదని సమర్థించుకోవడానికి వీలులేదు. ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన శాసనసభలో ఒక కార్యవర్గం ఉన్నది, దానికి ప్రధానంగా ముఖ్యమంత్రి ఉన్నారు. శాంతిభద్రతలు పోర్టుఫోలియో పెట్టుకున్నారు, దీనివలన ఉత్పత్తిఅయ్యే సమస్యలను, కష్టనష్టాలకు బాధ్యత వహించి పరిశీలన చేసి, అవసరమైన సమాధానాలు చెప్పి అవసరమైన పరిష్కార మార్గాలను కనుగొనాలి. కారణాలు ఏమిటి ? ఇంతవరకు కారణాలపై చర్చ రాకపోవడం నాకు చాలాబాధగా ఉన్నది. కారణాలు చాలా ప్రధానమైనవి. సోషలిజంవచ్చి 40-50 సంవత్సరాలు గడచిన దేశాలలో కూడా సాంఘిక దురాచారాలు, దొంగతనాలు వ్యభిచారం లాంటివి సాగుతున్నందుకు విచారపడుతున్నాను. కాబట్టి అబ్సల్యూట్‌గా, నూటికి నూరు పాళ్లు స్వర్గసీమ సిద్ధిస్తుందని ఊహించడం సరైంది అని నేను అలా ఊహించడం లేదు. మీరు కూడా ఊహించనవసరంలేదు. ఈనాడు పరిస్థితి రోజురోజుకు దిగజారిపోతున్నది. రోజురోజుకు మానవుని ప్రాణానికి, మానానికి రక్షణలేకుండా పోతున్నది. మొన్ననే బిర్కూర్‌లో నక్సలైట్లు చాలా స్వార్థపూరితంగా ఘటన జరిపారు. నక్సలైట్లు అనబడేవారు కూడా పేలిపోయిన చోట కన్నీరు కార్చి, సంతాపం తెలిపినట్లు వార్తలు వస్తున్నాయి. ఒక్క బిర్కూర్ కాదు, అనేక పర్యాయాలు చూస్తున్నాము. ఈ విధంగా, హింసావాదం అనేది ఒక సిద్ధాంతంగా, ఒక ప్రయోగంగా, రాజకీయ విధానంగా సాగుతుంటే దానిని పరిష్కరించే కారణాల గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు అనేకసందర్భాలలో, చర్చించారు. లేదని కాదు. శాసనసభలో ప్రత్యేకంగా చర్చించడం ఎందుకంటే, ముఖ్యమంత్రిగారు, వారి ప్రభుత్వం ఈ సమస్య యొక్క మౌలిక కారణాలను మౌలిక సమస్య పరిష్కారాన్ని కనుగొనాలి. ఈ హింసా విధానం, సిద్ధాంతానికి ప్రతి క్రియ చేయవచ్చును కదా, దాని గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు వారి పార్టీ బాధ్యతగా పరిష్కరించకపోవడంవల్ల రోజుకురోజుకు పెచ్చరిల్లి పోతున్నదని చెప్పి నేను వారిపై ఈ ఆరోపణ చేస్తున్నాను. ఈ ఆరోపణ చేయడం నా విద్యుక్త ధర్మంగా భావిస్తున్నాను. శ్రద్ధతో స్వీకరించి పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. లేదా, ఇది కేవలం హింసకు ప్రతి హింసగా భావిస్తే మీరు కూడా నక్సలైట్లుగా మారిపోతారు. నక్సలైట్లవైపు ఎవరు ఉన్నారని కాదు; ఏ పార్టీకి చెందినా, హింసావాదులు, స్వార్థపరులు తమయొక్క పబ్బం గడుపుకుని, ఆస్తులను పెంచుకుని, దుర్మార్గంగా లక్షలకు లక్షలు సంపాదించుకొనే దుర్మార్గులు సంఘంలో పెరుగుతున్నారు.

(ఉపసభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు.)

కాబట్టి వారికి ఇంకా సహాయం చేసినట్లు అవుతుంది. దానికి పరిష్కార మార్గం ఏమిటి. ఇది ఒక సాంఘిక సమస్య, రాజకీయ సమస్య, ఆర్థిక సమస్య. మౌలికంగా నూటికి డెబ్బది అయిదు పాళ్లు ఇది ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ సమస్య అనే విషయాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించకపోతే, గుర్తించి దాన్ని పరిష్కరించడానికి, ఉ॥ 11.20 అనుభవమైన పెద్దలతో కూర్చొని చర్చించి, వివరాలు చర్చించి, బయటకు తీసి, ఒకటి, రెండు, మూడు, నాలుగు అని చెప్పి దాన్ని ఐడెంటిఫై చేసి పరిష్కరించే ప్రయత్నం చేయకపోతే మీరు పూర్తిగా విఫలత చెందుతారు. సమస్యలు పరిష్కృతం చేయలేరు అనేది నా మనవి. నేను అంకెల్లోకి పోదలచుకోలేదు. ఎన్ని గృహ దహనాలు జరిగాయి. ఎన్ని మాన భంగాలు జరిగాయి. ఎంతమంది చనిపోయారు. ఎంతమంది ఎన్‌కౌంటర్ చేయబడ్డారు. ఇవన్నీ వందలకు మించినవిగా వున్నాయి. అధ్యక్షా ! పోలీసు స్టేషనులలో లాకప్ మరణాల సంఖ్య వందలను దాటుకుందనే విషయం మరచిపోకండి. అలాగే పోలీసులు పెట్టే హింసలకు గురి అయిన వారు 15 వేలకు మించిన వారు ఉన్నారు అనే విషయం మరచిపోకండి. 'టాడా' చట్టం క్రింద నిర్భంధించబడి అమాయకులు హింసించబడుతున్న విషయం వందలు, వేలకు దాటిపోయింది అనే విషయం మరచిపోకండి. పోలీసులు యింకా కేసులు పెట్టలేదు. ఇంకా చాలా కేసులు పెట్టవలసి వున్నది. ఏది ఏమయినప్పటికీ ఒక కేసులో హింసాకాండ, విధ్వంసకాండ, దుర్మార్గుల, దౌర్జన్యం, వీటన్నింటికి ఐ. పి. సి.లో ఎన్ని సెక్షన్స్ వున్నాయో బహుశా అవి అన్ని చాలవు. ఇంకా క్రొత్త సెక్షన్స్ పెట్టవలసి వస్తుంది. క్రొత్త సవరణలు చేయవలసి వున్నది. అలాంటి దయనీయమైన, హైన్యమైన పరిస్థితికి మన శాంతిభద్రతల పరిస్థితి నెట్టబడింది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే, అధికార పార్టీ, అధికార పార్టీ ప్రభుత్వం గత ఐదు సంవత్సరాల్లో తీసుకోవలసిన బాధ్యతా యుతమైన చర్యలు తీసుకోలేదు. సమస్యను అర్థం చేసుకోలేదు. మౌలిక విషయాలను అర్థం చేసుకోలేదు. పరిశ్రమ చేయలేదు. నేను మళ్లా మాట్లాడితే ముఖ్య మంత్రి గారికి కొద్దిగా యిబ్బంది కలుగవచ్చు. మనం ఎప్పటికీ చొరవ మన చేతిలో వుంచుకోవాలి. నేను మీ పార్టీ అధికారంలో వుండవని చెప్పడం లేదు. ఎవరయినా, పార్టీని అధికారంలో కాపాడుకోవడానికి చేయవలసిన మంచి, చెడు చేస్తాము అనే పద్ధతికి దిగజారితే, రాష్ట్రం, దేశం బాగుపడదు. దీర్ఘకాలిక దృష్టిని పెట్టుకొని, దీర్ఘ కాలికంగా విలువలను కాపాడి, పోషించి, ఆదర్శవంతంగా నిలబడాలనే విశాల హృదయంతో దూర దృష్టితో మన దేశంలో గత 50, 60 వందల సంవత్సరాల నుండి ఏ శాంతియుత జీవితం, ఏ నాగరికత, పవిత్రమైన సంస్కృతి మనకు మన పెద్దలు అందించారో, అటువంటి సాంప్రదాయాలను, వాటి విలువలను మళ్ళీ ఎప్పటికప్పుడు పోషించి, అనుసర్తింపజేసి, ఈ సమాజంలో యువ రానికి అందించే విద్యా విధానం పెట్టకూడదా ? విద్యా విధానం గురించి చెబుతున్నారే అనేకసార్లు. అనేకసార్లు చెప్పారు ఆచరణ ఏమిటి ? ప్రతిస్పందన ఏమిటి ? మన విద్యా విధానం ఖచ్చితంగా తొంబది శాతము ఈనాడు

విద్యార్థులను నిస్పృహలకు, నిరాశలకు, ఒక రకంగా హింసావాదానికి, అసంతృప్తికి, అలజడికి తయారు చేస్తున్నదే తప్ప, సంఘంలో విజ్ఞానాన్ని వ్యాపింప చేయటం లేదు. నిన్న ముఖ్యమంత్రి గారు చక్కని భాషలో నేటి విద్యా విధానం గురించి చెప్పారు. వారి ఉపన్యాసం వరకు, వారి నోటి నుండి వెలువడే తీయని, కమ్మని తెలుగులో వచ్చే భాష వినడానికి సొంపుగా అందంగా వున్నదే కాని ప్రభుత్వ విధానంలో, కార్యాచరణలో విద్యాలయాలలో, కళాశాలలలో, విద్యార్థుల హృదయాలలో ప్రతిస్పందిస్తుందా? నిజంగా ఆ విధంగా ప్రతిస్పందిస్తే, ప్రతిస్పందిస్తే నిజంగా ఆ యువతరం యొక్క, యువతరం శక్తిలోని ప్రతి ఔన్సు శక్తి ఈ రాష్ట్రంలో శాంతిని, భద్రతను, మంచి విలువలను, నీతిని, నియమాన్ని పోషిస్తుంది. మీరు ఒక మంచి ఉపన్యాసం చేసి, ఒక చక్కని సిద్ధాంతాన్ని ప్రచారం చేసి వదలుకుంటే, ఆదరించడానికి అవసరమైన ఫాలోఆఫ్ యాక్షన్ తీసుకోవడానికి నిరాకరిస్తే, ఆచరణలో తగు చర్యలు తీసుకోకపోతే, ఆచరణలో విఫలమైతే అప్పుడు మీదే తప్పు, ఇంకొకరిది కాదు. అందుకొరకు మీరు అనుసరించిన విద్యావిధానంలోనే, ఇమిడి వుంది. గూడు కట్టుకొని వుంది. హింసావాదం. తయారవుతున్నారు గ్రాడ్యుయేట్లు, ఇంటర్మీడియేట్లు, డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, వారు దాన్ని ప్రేరేపిస్తున్నారు. ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

నిరుద్యోగం విషయంలో 60 వేల ఉద్యోగాల విషయం పరిష్కారం చేస్తామని అన్నారు. 60 వేల మందికి ఉద్యోగం యిచ్చే అవకాశం లేదా? 20 వేలమంది టీచర్లకు ఉద్యోగాలు యిస్తామని నిన్న చెప్పారు. ఎప్పుడు ప్రారంభించారు? ఎన్ని వేల మందికి ఇచ్చారు? నిరుద్యోగం విలయతాండవం చేస్తున్నటువంటి ఈ రాష్ట్రంలో అది లక్షలు దాటిపోయిన సందర్భంలో, ఇప్పుడు మనం చేతులు కాలిన తరువాత ఆకులు పట్టుకునే విధానం చేస్తే, అది ఏ మాత్రము సరి అయినది కాదు. మన ఆర్థిక విధానంలోనే, రాజకీయ విధానంలోనే ఈ బలహీనత వున్నది.

భూసంస్కరణలను గురించి నేను మళ్లీ చెబితే మీరు తప్పు పట్టవచ్చు. కానీ మీకు భూసంస్కరణల యొక్క సమస్య గురించి సరి అయిన అవగాహన ఇంకా రాలేదు. నేను అనేకసార్లు మనవి చేశాను, విన్నవించుకున్నాను. మీకూ కొంతమంది చెప్పినారు. మీకు చెప్పినవారు ఏ ఉద్దేశాలతో చెప్పారో, ఏ స్నేహ హృదయాలు, శంకా హృదయాలు కలవారు చెప్పారో, వారికి కూడా. దీనికి ఒక పరిష్కార మార్గం చేసుకోవచ్చునని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందువల్ల మీరు భూ సమస్యను పరిష్కారం చేయడంలేదు? ఎంతమందికి, ఎన్ని ఎకరాలు వస్తుంది అని చులకనగా మాట్లాడతారు. ఈ ప్రక్క వారు కావచ్చు, ఆ ప్రక్క వారు కావచ్చు. ఎన్ని లక్షల ఎకరాలు కానివ్వండి, బంజరు భూములు కానివ్వండి. దేవాదాయ భూములు కానివ్వండి, సీలింగ్ చట్టానికి సంబంధించిన భూములు కానివ్వండి. ఈ రాష్ట్రంలో 15 లక్షల నుండి 20 లక్షల ఎకరాల దాకా భూములు వెలికి తీయవచ్చు. నా మాట కాదు. పోనీ 10 లక్షల ఎకరాలు, లేదా 5 లక్షల ఎకరాలు వెలికి తీయండి. వెలికి తీయడానికి అన్ని

పార్టీలతో కూడిన బాధ్యత గల వారిని కూర్చోబెట్టి ఖచ్చితంగా లోతుకువెళ్ళి పరిశీలిస్తే, ఈ రాష్ట్రంలో గ్రామసీమల్లో ఇప్పటికీ గూడు కట్టుకొని వున్న వారు వున్నారు. మీకు తెలియకపోవచ్చు. లేక తెలిసినా పోలీసులు చెప్పక పోవచ్చు. వారు చెప్పినా మీరు పట్టించుకోకపోవచ్చు. ఈనాటికీ గ్రామసీమల్లో నక్సలిజం పెచ్చరిల్లడానికి, నక్సలిజమే కాదు యితరత్రా విధ్వంసకాండ పెచ్చరిల్లడానికి ప్రధాన కారణం గ్రామసీమల్లో ఇప్పటికీ వున్నటువంటి కొంత మంది దుర్మార్గులయిన భూస్వాములు, భూస్వాములే కాదు. భూస్వామ్య మనస్తత్వం కలిగినవారు కారణం. భూములు పోయినా భూస్వామ్య మనస్తత్వం పోలేదు. వారికీ, వీరికి కలహాలు పెట్టడం, వారి దగ్గర, వీరి దగ్గర, ఏ 500 రూపాయలో, వెయ్యి రూపాయలో ధరావత్తు పెట్టుకోవడం, కక్షలు చేయడం, లేకపోతే పైరవీలు చేయడం, మోసం చేయడం, దగాలు చేయడం ఈనాటి ఈ సమాజంలో, ఈ ప్రభుత్వ హయాంలో నిత్యకృత్యం అయిపోతున్నది. రాజకీయ కార్యకర్తలు కూడా-కాంగ్రెస్, ఇతరులే కాదు. తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన వారు కూడా వున్నారు-క్షమించాలి-వీరంతా తెగబడి, తిరగబడి. అదే ఉద్యోగంగా పెట్టుకొని డబ్బులు సంపాదించే కార్యక్రమానికి పూనుకుంటే, నక్సలైట్లు ఏమి చేస్తారు ? బ్రహ్మాండంగా వుంది. ప్రభుత్వమే చేస్తూ వుంటే, మాకు తప్పు ఏమి లేదని వారు బాగా చేస్తున్నారు. ఈ అరాచకత్వాన్ని, గ్రామసీమల్లో పెచ్చరిల్లుతున్న హింసావాదాన్ని, అందులో సిద్ధాంతపరంగా చెబుతున్నటువంటి నక్సలైట్స్,యం.యల్. కానివ్వండి,పీపుల్స్‌వార్ గ్రూప్ కానివ్వండి. ఎవరేమి చెప్పినప్పటికీ, వారందరి యొక్క వెనుక వున్న కారణాన్ని మనం తొలగించిన వారము అవుతాము. వారి వెనుక పోకుండా యువకులను, కార్మికులను, కర్షకులను, పేదవారిని అందరినీ సంఘటిత పరచి సమస్యలకు పరిష్కారంవుంది అని చెప్పే స్థితికి మనం వస్తాము. అది ఎక్కడ అంగీకరించారు ? వ్యవసాయ కార్మికులు ఎంతో దయనీయమైన పరిస్థితిలో వున్న గ్రామ సీమలలో నేను పరిశీలించాను. అక్కడ నక్సలిజం వెంట వున్న వారిలో, తీవ్రవాదులుగా వున్న వారిలో మొదట్లో హరిజనులు వుండేవారు. హరిజనులకు కొన్తో, కూస్తో వూరట కలిగింది. ఇళ్ళ స్థలాలు ఇవ్వడం, పక్కా ఇళ్లు ఇవ్వడం, లేకపోతే బంజరు భూములకు పట్టాలు చేయడం, ఏదో కొంత వూరట కలిగింది. సహాయం దొరికింది. కానీ గ్రామసీమల్లో వున్న వెనుకబడిన కులాలయిన కమ్మరి, కుమ్మరి, వడ్రంగి, కంసాలి మొదలగు అనేక రకాలైన కులాలవారు అధోగతి పాలవుతున్నారు. వారికి వృత్తి లేదు. చేసిన వృత్తికి సరి అయిన విలువలేదు. సరి అయిన ధర లేదు. వారికి తిరిగి డబ్బు ఇచ్చే బ్యాంకులు లేవు. తిరిగి ఇచ్చే నాథుడు లేడు. ఏవో డి.ఆర్.డి.ఏ. స్కీములు చేస్తున్నారే తప్ప నిజంగా ఆ సమస్యను యుద్ధప్రాతిపదిక మీద పరిష్కరించి వారి కనీస వేతనాలు నిర్ణయం చేసేవారు, తయారు చేసిన సరుకులు మార్కెటులో అమ్మించి సరియగు గిట్టుబాటు ధరలు ఇప్పించి, వారిని ఆదుకునే నాథుడు లేడు. ఆదుకునే నాథుడు వున్నాడనే ఓట్లు వేశారు. ఉన్నాడనే అధికారం ఇచ్చారు, బ్రహ్మరథం పట్టారు. కానీ నాలుగు, అయిదు సంవత్సరాల్లో వున్నాను అని అనిపించుకున్నారే కాని, వుండి చేసింది ఏమి వుంది ? ఏమి

ఉ. 11.30 చేసినారని వారు ప్రశ్నిస్తున్నారు, అడుగుతూ ఉన్నారు. కాబట్టి వారందరు ఈనాడు నిస్పృహలకు గురౌతున్నారు. నిరాశలకు గురౌతున్నారు. జీవితములో, బ్రతుకులో స్థయిర్యము లేదు, నిలకడ లేదు, దేనికీ భద్రత లేనేలేదు. అయినప్పుడు ఎక్కడయితేనేమి, జైలులో ఉంటేనేమి, అన్నం పెడతారు. పగ ఉంటే, ఒక శత్రువు ఉంటే, ఎవడో భూమి లాక్కుంటే వాడి మీద పగ సాధించుకుందామని ప్రక్క ఊరుకు వెళ్ళి ఎవరినో ఒకరిని పట్టుకొచ్చి, రేడికల్‌నో, ఎమ్.ఎల్.నో, రౌడీ గ్రూపునో ఒక ఫేక్ నక్సలైట్‌నో పట్టుకొచ్చి రు.10 వేలు, రు.20 వేలు ఇచ్చి శత్రువులను, హతమార్చే పరిస్థితికి దిగజారింది. మరి దీనిని అంతమొందించడానికి మన చేతిలో ఉన్న ప్రబలమైన ఆయుధం పోలీసు డిపార్ట్‌మెంట్. పోలీసు డిపార్ట్‌మెంట్ వారి కార్యక్రమాల గురించి చెప్పక తప్పదు. నేను మొదటే మనవి చేస్తున్నాను. పోలీసు డిపార్ట్‌మెంట్‌లో పై నుంచి క్రింది వరకు మంచివారూ ఉన్నారు. ఇది సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థిక సమస్య. ఈ శాంతిభద్రతల సమస్య ప్రధానంగా బాధ్యతగల ప్రభుత్వం చేయాలి. మేము ఏమైనా చేయవలసిన వారం, మేము సర్వం చేయలేము అని సిద్ధాంతపు పద్ధతులలో ఆచరించే పద్ధతి మనుష్యులు ఉన్నారు. నేను వారికి మరొకసారి అభినందనాలు తెలియచేయదలచుకొన్నాను. అలాంటి వారిని ఈ సందర్భంగా విమర్శించే సమస్యే లేదు. కొత్త మంచి పోలీసు అధికారులను ఖండించడం నా ఉద్దేశం కానేకాదు. కాని అధికారులు ఒప్పుకుంటారు, మీ ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటుంది, మంత్రులు ఒప్పుకుంటారు, నా దగ్గర ఒప్పుకున్నారు. అనేక సందర్భాలలో చూశాను. ఏమిటంటే క్రిందికి వెడితే మరి ఎంత ఘాతమో చెప్పడం అనవసరం. అత్యధికులు పోలీసు ఎస్. ఐ. స్థాయిలో, క్రింది ఉద్యోగాలలో సంఘ వ్యతిరేక శక్తులతో పోల్చదగిన వ్యక్తులు అత్యధికంగా ఉన్నారు. వారు తమ స్వార్థం కొరకు ఒక్కొక్క పోలీసు స్టేషన్‌కు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే రు. 30 వేలు, రు. 40 వేలు, రు. 50 వేలు పై అధికారులకు లంచం ఇచ్చి పోలీసు స్టేషన్‌లలో కూర్చొని ఎక్కడయితే నక్సలైట్స్ రాత్రింబగళ్ళు ప్రజలను చంపుతున్నారని అంటున్నారో, హింసావాదం నగ్న నాట్యం చేస్తున్నదో, కరాళ నృత్యం చేస్తున్నదని రాష్ట్రం అంతా భయపడుతూ ఉందో, ఏ జిల్లా అనుకుంటున్నామో, ఏ మండలం అనుకుంటున్నామో అదే మండలములలో ఉన్న పోలీసు ఎస్. ఐ. లు సిగ్గుబిడియాలు లేకుండా, బాధ్యత లేకుండా తమ యొక్క స్వార్థాల కొరకు రు. 10 వేలు, రు. 50 వేలు, లక్ష రూపాయలు రెండు మూడు నెలల్లో సంపాదించుకు పోదామనే స్వార్థ చింతనతో ఈ ప్రభుత్వానికి, ఈ దేశానికి అప్రతిష్ట తయారుచేస్తున్నారు మరి వారి గురించి మీరు ఏమి చేశారు? ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తాము అంటారు తుదకు ఆఫీసర్‌లు అంటారు ఏమి చేయమంటారు ఎవరిని తీసుకు వచ్చి పెడదామన్నా మంచి వారు లేరు మీరు చెప్పండని అంటారు. అయ్యా మాకు తెలియదు అంటే మంచి వాడు లేడు మీరే చెప్పండి అంటే మేము ఏవి చెప్పాలి? చెడిపోయిన వారే కనపడతారు, మంచివారు ఎక్కడా ఉండరు మేము ఎక్కడ కృషి చేయాలి వారి కోసం? కాబట్టి పోలీసు డిపార్టుమెంట్

ఈ రాష్ట్రములో మొదలే ప్రభుత్వం దీనిని ఒక రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘిక సమస్యగా పరిశీలించడానికి వైఫల్యం చెందింది. భూసంస్కరణలు, ఆర్థిక సమస్యలు పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. కేవలం రాజకీయ గిమ్మిక్కులు, ఉపన్యాసాలు, ట్రాన్స్‌ఫర్‌ల ప్రయత్నాలు తప్ప మౌలిక సమస్యల జోలికి పోవడం లేదు. రెండవ వైపు మనము నమ్మే రక్షకభటులు భక్షకభటులు అయినారు తప్ప ప్రధానంగా వారి పైన వదలిపెట్టి కూర్చుంటే ఇంకా తొందరగా, అతి తొందరగా రాష్ట్రం ఊబిలోకి దిగబడిపోతుంది. వారి గతి అట్లా ఉంది. ఎందుకు ఉంది అట్లా? ఎందుకు ఉంది అంటే మార్పు వచ్చింది, వారిలో సంఘాలు వచ్చాయి, ప్రభుత్వాన్ని కూడా విమర్శిస్తున్నారు. ప్రభుత్వాన్ని ఖండిస్తున్నారు. వారి హక్కుల గురించి చెప్పనక్కరలేదు. నేను విమర్శించదలచుకోలేదు. వారికి కొన్ని బాధ్యతలు ఉన్నాయి, కొన్ని హక్కులూ ఉన్నాయి, కాని విధులు కూడా ఉన్నాయి. విధి నిర్వహణలో ప్రక్కకు పెట్టి ఈ పద్ధతులలో పోతూ ఉంటే వారిని కూడా పరిష్కరించలేని ప్రభుత్వం ఇంక ఏమి ప్రభుత్వమో ఏమి చేయగలుగుతుందో అన్నది ప్రశ్నార్థకంగా ఉంది. అసమర్థ ప్రభుత్వం క్రింద తయారైంది ప్రభుత్వం అని చెప్పడానికి నా దగ్గర తార్కాణం లేదు. ఇంకో నాలుగు రోజులు అయితే చేతులెత్తే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇప్పటికే కొన్ని జిల్లాలలో పోటీ ప్రభుత్వాలు వచ్చాయని కొంతమంది చెప్పుకుంటున్నారు. కాబట్టి ఇటువంటి సమస్యలు పరిష్కారంచేయకపోతే మరి రాత్రిళ్లు వారు వచ్చి పరిపాలన చేస్తున్నారు. చీకటి దొరలు పగలు పోలీసులు వచ్చి హింసిస్తున్నారు అని భయాందోళనలతో ప్రజలు ఉంటే ఇంక భద్రత ఏమిటి? పెద్ద సిద్ధాంతాలలోకి పోదలచుకోలేదు. కాని, ఈనాటికి కూడా ప్రజాసామాన్యంలో ఒక దుర్మార్గుడు గ్రామానికి వస్తే, వచ్చినాడని తెలిస్తే ఒక బాంబు వేస్తే భయపడి తలుపులు మూసుకుని ఇళ్లల్లో కూర్చుంటున్నారు తప్ప ఏమిటి మా ఊరిలో ఏమి అన్యాయం జరిగింది, ఎందుకు వచ్చారు అని నిలదీసి అడిగే శక్తి ప్రజలలో అంతరించి పోయింది- లేదు. వారింటి మీద దాడి చేసినా తప్పుకుంటున్నారు. కారణం ఏమిటి, పరిశీలించండి. ఈ ప్రభుత్వం పైన, ఈ సమాజం పైన, ఈ అధికారుల పైన, ఈ పోలీసుల పైన! ఈ రెవిన్యూ అధికారుల పైన వారికి విశ్వాసం పూర్తిగా పోయింది. అవిశ్వాసం సర్వేసర్వత్రా వచ్చింది. ప్రజాస్వామ్యం లేదు. సమస్యల పరిష్కారం అసలే లేదు. ఎవరినో ఒక పైరవీకారుని పెట్టుకొని బ్రతుకు జీవుడా అని బ్రతకాలి తప్ప ఈ దేశములో మాకు రక్షణ లేదనే అభిప్రాయం సర్వసామాన్యమైన ప్రజలలో వచ్చేసింది. ఎందుకు వచ్చేసింది? ఈవేళ ఏదో ఎన్. టి. రామారావుగారు మొన్ననే వచ్చి తీసుకువచ్చినాడనే ఆరోపణ చేయదలచుకోలేదు. సాంఘికంగా పరిణామాలు ఇలా సాగిపోతూ ఉంటే, ఇలా పతనావస్థకు చేరుతూ ఉంటే దీనిని అరెస్ట్ చేయడానికి, దీనిని ఒకచోట మెడకు సంకిలి వేసి కట్టి వేయడానికి, అరికట్టడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలు ఏమి అయినాయి, ఎందుకు ఫలించడం లేదు. ఫలించకపోతే ఎందుకు మీరు స్పందించడం లేదు. మాటలలో కాదు ఆచరణలో, క్రియలో, నిర్ణయాల అమలులో శూన్యం. అందుకే నేను మనవి చేశాను. ప్రభుత్వాన్ని,

ముఖ్యమంత్రిని విమర్శించకుండా ఉండలేను. నన్ను అలా విమర్శించకుండా నా నోరు మూయించే దానికి పరిస్థితి తయారుచేయండి, మార్చండి, ధైర్యముతో నడిపించండి. అది లేకపోతే నాలాంటి వారం అరణ్యరోదన అయినా చేయకతప్పదు. మరి ఈ పరిస్థితిలో ఇంక ఏమి చేయాలి? ఇప్పుడు ఎక్కువగా సమయం లేదు. నేను ఎక్కువగా ముందుకు పోదలచుకోలేదు. ఈవేళ కొంతమంది మిత్రులు, రాజకీయ వేత్తలు, సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలుగా పని చేసిన వారు అనేకానేక స్టేట్‌మెంట్స్ ఇస్తూ ఉన్నారు. వారి యొక్క యుక్తి, శక్తి అంతా ఉపయోగపడుతుండా, వారి హోదాలు ఉపయోగ పడతాయా పరిశీలించాలి. ఎన్‌కౌంటర్స్ పేరిట, కిడ్‌నేప్‌ల పేరిట-ఇక కిడ్‌నేప్‌ల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. అది ఒక ఆటయి పోయింది. పోలీసు వారిని కిడ్‌నేప్ చేశారు, మండల అధ్యక్షులను కిడ్‌నేప్ చేశారు, ఎవరిని అయినా కూడా చేస్తున్నారు. చేస్తే మనం ఏదో లొంగిపోతున్నాము. మీలో లేకపోవచ్చు, ప్రజలలో వచ్చేసింది. ఇంక ఏమి ఉంది, కిడ్‌నేప్ చేసి ఏది ఇమ్మంటే అది ఇచ్చేసారు. రేపు ఎక్కడికయినా పోతారు అనే డోలాయమాన స్థితిలోకి ప్రభుత్వం వచ్చేసింది. మాదే రాజ్యం, మేమే రాజ్యం నడిపేది, కొన్ని జిల్లాలలో అయితే ధైర్యంగా చెప్పుకొనే స్థితి వచ్చింది. పత్రికా విలేఖరుల సమావేశాలు పెట్టి పత్రికా ప్రకటనలు చేయగలిగిన స్థితికి వచ్చినారండి. అందుకొరకు మీరు ఎక్కడో ఆత్మసమర్థన చేసుకుంటే, పరిస్థితి అంతా బాగా ఉంది అని చెప్పుకుంటే ఇది ఏ మాత్రం నమ్మడానికి వీలులేదు. పరిస్థితి పూర్తిగా చేయిదాటి పోయింది, పోతూ ఉంది. కాబట్టి నేను మనవి చేసేది మా పాత్ర లేదా అంటే ఇదివరకే చెప్పాను-అన్ని రాజకీయ పార్టీలు కూడా తెలుగుదేశం వారు మమ్ములను దెబ్బతినిపిస్తున్నారు. కాంగ్రెస్ వారు మమ్ములను దెబ్బ తినిపిస్తున్నారు, మా పార్టీ కాదు, మార్క్సిస్టు పార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ఇంకొక పార్టీ, లేకపోతే ఇంకొకపార్టీ-ఒక పార్టీకి ఒక పార్టీకి స్పందన లేదు. ఇది రాజకీయాలకు అతీతముగా ఉన్న రాష్ట్రవ్యాప్త సమస్య. ఇది ప్రజల శాంతిభద్రతల సమస్య అనే దృక్పథముతో అందరం కూర్చుందాము, ముఖ్యమంత్రిగారు ఎన్ని ఎన్‌కౌంటర్స్ జరిగాయో, ఎన్ని ఫేక్ ఎన్‌కౌంటర్స్ జరిగాయో, ఎన్ని వందల మంది మరణించారో వారందరి గురించి ఒక ఎంక్వయిరీ కమీషన్ పెట్టండి. సుప్రీంకోర్టు రిటైర్డ్ జడ్జీలతో- ఒక జడ్జీ కాని, ఇద్దరు జడ్జీలు కాని ముగ్గురు జడ్జీలు కాని వారితో ఎంక్వయిరీ కమిషన్ పెట్టి క్రిమినల్ కేసెస్‌లో ఉన్న వారు లేక ఎన్‌కౌంటర్ అయిన వారు, లేక దొరకకుండా తప్పుకున్న వారు, ఎవరెవరు ఏలా ఉన్నారో వారి గురించి ఒక సంవత్సరంలోగా, లేక ఆరు మాసాలలోగా సంపూర్ణమైన, సమగ్రమైన రిపోర్టు ఇచ్చేటట్లు చూడండి

ఉ. 11-40 గ్రామ గ్రామానికి వెళ్లి ప్రజలను అడిగి సాక్ష్యాలు తీసుకొనేటట్లు సర్వాధికారాల యిచ్చి ఒక సర్వాధికార సంస్థను ఏర్పాటు చేయండి. ఇక రెండవది, వెంట అఖిల పక్షాలతో కూడినటువంటి కమిటీ వేయండి. అందులో నలుగు టి. డి. పి. నాయకులు ఎక్కువగా ఉన్నా మాకు అభ్యంతరం లేదు. కా అన్ని పక్షాలతో కూడిన కమిటీ వేసి ఈ రాష్ట్రంలో సాంఘిక, లేద

ముఖ్యంగా ఆర్థిక పరమైన సమస్యలైనా, భూసంస్కరణలు ఏ రకమైనవైనా ఏ రకమైన గ్రామ సమస్యలైనా ఎట్లా పరిష్కారం చేయాలి, ఏ విధంగా చేయాలి, ఏ టైములో చేయాలి, అనేది చర్చించి, నిర్ధారణ చేసి ప్రభుత్వానికి ఇవ్వండి అనే ధైర్యసాహసాలతో కూడిన నిర్ణయానికి రావాలి. అది చేస్తూ ఇవి ప్రకటిస్తూ, మూడవది ఒకటి చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారిలో ఆ సాహసం రావాలి. ఆ ధైర్యం రావాలి. ఈ అవరోధాలు అధిగమించి, పెద్దమనిషిగా ఎదగాలి. ఇవన్నీ చేసి నక్సలైట్స్ - ముఖ్యంగా సి. పి. ఎం. కానీ పీపుల్స్ వార్ కానీ, ఎం. ఎల్. కానీ మరొక గ్రూపు కానీ, ఏ రాజకీయ పార్టీ అయినా కానీ - ఎందుకంటే ఇప్పటికే ఆ పార్టీల అధినేతల తప్పుడు సిద్ధాంతాలు కావచ్చు. శాస్త్రీయమైన సోషలిజం గురించి తప్పుడు అవగాహనే అయినప్పటికీ మానవతా దృష్టితో, మానవులను రక్షించాలనే దృష్టితో జెనీవా ఒప్పందం, ఇతరత్రా ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక సందర్భాలలో మానవ విలువలను, మానవ పౌర హక్కులను రక్షించే దృష్టితో వారిని పిలవండి........ "రండి మీరంతా, రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం సెక్రటేరియట్‌లో ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. మీపై వారెంటు ఉన్నా కానీ, రహస్యంగా ఉన్నవారు కానీ, వారు వచ్చినా ఫరవాలేదు. వారి తరఫున బయట వారు వచ్చినా ఫరవాలేదు. మీకు భద్రత ఉంటుంది. ఎవరినీ అరెస్టు చెయ్యము" అని చెప్పి ఒక స్టేట్ లెవెల్ కాన్ఫరెన్స్ ఏర్పాటు చేయండి. అందులో సమస్య పెట్టండి. "ఎవరిది ఈ రాజ్యం? మీరు మనుషులు కారా? మీ పైన మాకు ఆరోపణలు ఉన్నాయి. రాజకీయంగా మీ పైన ఆరోపణలున్నాయి. రాష్ట్రాన్ని తప్పు దోవలో పడేస్తున్నారు, దోపిడీ చేస్తున్నారు. హింసా విధానాన్ని ఒక సిద్ధాంతంగా, ఒక ఉద్దేశంగా తయారు చేస్తున్నారు అనే అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ ప్రస్తుతానికి ప్రక్కకి పెడుతున్నాము చెప్పండి. ఏం చేయమంటారో మేము ఇవి చేశాము. ఏం చేయాలి"? అని అడిగే పద్ధతిలో సమావేశం పెట్టండి. ఇటువంటి ఎన్‌కౌంటర్స్ లేక మాయం అయిన వారి గురించి, జైలులో ఉన్న వారి గురించి సరెండర్ అంటున్నారు. సరెండర్ అనే పదం తీసేయండి. సరెండర్ అంటే ఒక విధంగా వారి ఆత్మాభిమానాన్ని కోల్పోడమే అవుతుంది. అది కాదు, వారు పాత జీవితంలోకి రాదలచుకొంటే, ప్రధాన పౌర స్రవంతిలోకి, ప్రజాస్వామ్యంలోకి రాదలచుకొంటే, సరెండర్ అని కాదు "ఒక సమానమైన హోదాతో రా. నీకు అవకాశాలు ఇస్తాము. సహాయం చేస్తాము. సౌకర్యాలు ఇస్తాము." అని చెప్పండి. ఆ విధంగా చేస్తూనే, వారి పెద్దలను లేదా వారి పార్టీ నాయకులను బహిరంగంగా ఆహ్వానించండి. వారు రారా? ఎందుకు రారు? రాకపోతే మళ్ళీ పిలవండి. మళ్ళీ ఆహ్వానించండి. వారి కోసం వేచి ఉండకండి. ఆహ్వానిస్తూనే, చేయవలసిన కార్యక్రమాలు చేయండి. కమిటీ చేసే సిఫార్సులను దృష్టిలో పెట్టుకొని సంస్కరణలు చేయండి. అమలు చేయండి. ఫలితాలు సాధించండి. వాటిని లోకానికి చూపండి. అప్పుడు అభ్యంతరం ఉండదు. తప్పకుండా వారు వస్తారు. ప్రజాస్వామ్యాన్ని విశ్వసిస్తారు. ప్రజాభిప్రాయం

మారుతుంది. ప్రజాభిప్రాయంలో గుణాత్మకమైన మార్పులు వస్తాయి. పోలీసులతో చేతకాని పని. పోలీసులు ఎంత చెప్పినప్పటికీ పట్టించుకోకుండా, చపటలుగా తయారయిన పరిస్థితిలో ప్రజలు తమ చేతిలోకి తీసుకుంటారు. ప్రజలు విజృంభిస్తారు. ప్రజలు రంగంలోకి దిగుతారు. ప్రజలు దుర్మార్గులను పట్టి, ఏరి పారేస్తారు. అప్పుడు ఈరాష్ట్రంలో, దేశంలో ప్రజాస్వామ్యానికి గౌరవం, విలువ ఉంటుంది. సార్థకం అవుతుంది. ఇది కష్టమైన పని. దీనిని కఠినమైన రాజకీయ నిర్ణయాలు, కఠినమైన ఆర్థిక, సాంఘిక నిర్ణయాలు ఎలా మింగాలో, ఎలా జీర్ణించుకోవాలో, ఎలా "వాతాపి జీర్ణం" అనాలో. సాహసం చేయాలి. త్యాగాలు చేయాలి. సంఘం కోసం, దేశం కోసం, దేశంలో శాంతి కోసం చాలామంది ఆత్మాహుతి చేసుకొంటున్నారు. అటువంటి ఆత్మాహుతికి ముఖ్యమంత్రి తయారు కావాలి కాకపోతే పదవి పెట్టి పోవాలి.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— అధ్యక్షా ! రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతల సమస్య గురించి, ఆ సమస్య పరిష్కారం కోసం మార్గాలు కనుక్కోవడానికి చాలాసార్లు శాసన సభలో చర్చలు జరిపాము. కానీ అవి ఒక వచ్చిన శవాన్ని పోస్టుమార్టం చేసినట్లు చేస్తూ వచ్చారే తప్ప, ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు ఇచ్చి, ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించడానికి అధికారంలో ఉన్న ప్రభుత్వముతో పాటు మిగతా పార్టీల వారికి కూడా గురుతరమైన బాధ్యత ఉంది. ఆ సలహాలు ఇచ్చి, శాంతిభద్రతల పరిరక్షణకు గాను ప్రభుత్వానికి తోడ్పడవలసిన బాధ్యత కూడా ఉంది. ఈ విషయాన్ని గుర్తించడంలో కొంతవరకూ ఆ సాహసం చేయడం లేదని నేను భావిస్తున్నాను. సాధారణంగా రాష్ట్రంలో గల శాంతి భద్రతల సమస్య చూస్తున్నట్లయితే, భరతదేశంలోని మిగతా రాష్ట్రాలతో పోలిస్తే, కొన్ని రాష్ట్రాలలో ముఖ్యంగా ఢిల్లీ, పంజాబ్ వంటి చోట్ల పరిస్థితి తారాస్థాయిలో ఉంది. అటువంటి పరిస్థితిని ఒక్కసారి అవగాహన చేసుకొంటే. మన రాష్ట్రంలో ఇంకా ఆ దశ రానందుకు సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చాలి. కొంత సంతృప్తి చెందాలి. కానీ ఇప్పుడు గల పరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగితే, త్వరలోనే మనరాష్ట్రంలో కూడా విపరీతమైన పరిస్థితి వచ్చే ప్రమాదకర సూచనలు కని పిస్తున్నాయి. సాధారణంగా గల శాంతి భద్రతలతో పాటు నక్సలైట్ల సమస్య యీ రాష్ట్రాన్ని, రాష్ట్ర ప్రజలను పీడిస్తున్నది. నక్సలైట్ల సమస్య విషయంలో కేవలం 1983వ సంవత్సరంలో వచ్చిన ప్రభుత్వం మీద నెపం వేసి, ఈ ప్రభుత్వం ఈ సమస్యని పరిష్కరించడం లేదనీ, పరిష్కరించలేకపోతే ఇక్కడ గందరగోళం అవుతుందని, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రిప్రజెంట్ చేయాల్సి వస్తుందని, కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రజలను ఆదుకుంటుందని ప్రజలలో భ్రమలు కల్పించడం అనేది కేవలం భ్రమలే అని సాధారణ పౌరునికి కూడా తెలిసినదే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ సమస్యను పరిష్కారం చెయ్యకపోతే, కేంద్రప్రభుత్వం అయినా పరిష్కారం చేస్తుందనుకొంటామా, అంటే చెయ్య లేదు. ఈ విషయం ఈనాడు మారుమూల గ్రామాలలో ప్రజలకు కూడా తెలుసు. దేశంలో ఏమవుతుందో, ఢిల్లీలో ఏమి జరుగుతుందో, పంజాబులో ఏమి జరుగుతుందో, కాశ్మీరులో ఏమి జరుగుతుందో తెలిసిందే. జాతీయ

పతాకాన్ని కాలబెడితే దానిపై పరిష్కారాన్ని చేసే ప్రయత్నం కానీ, ఎదుర్కొనే పరిస్థితి కానీ కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద లేదు. ఏదేమయినా, రాష్ట్రంలో ప్రజలు అందరూ నమ్మి ఒక ప్రభుత్వాన్ని ఇక్కడ ఉంచినప్పుడు వారిని రక్షించవలసిన బాధ్యత మనకు ఉంది. శాంతి భద్రతలను పరిరక్షించే బాధ్యత ఉంది. మొదటగా చర్చ ప్రారంభించిన కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు చెప్పిన వాటికంత ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసిన అవసరం లేకపోయినా, ఈ రాష్ట్రంలో పెద్ద అపోజిషన్ పార్టీ, కేంద్రంలో భారతదేశాన్ని పరిపాలించే పార్టీ కనుక వారు సూచనలు ఏవి ఇవ్వకుండా, కేవలం ప్రభుత్వంలో గల లోపాలు చెప్పారు. అవి కొంతవరకూ ఉండవచ్చు. రాష్ట్రంలో ఐ. ఎ. ఎస్., ఐ. పి. ఎస్. అధికారుల మధ్య అవగాహన లేదు. ఆ కాన్‌ఫ్రంటేషన్ ఉంది. కొనసాగుతోంది. కొందరు మంత్రుల ప్రవర్తన గురించి చెప్పారు. కొందరి పొరపాట్ల గురించి చెప్పారు. కానీ అవన్నీ రాష్ట్ర జీవన ప్రవంతితో ముడిపడి లేవు. కేవలం కొందరు మంత్రులు ఏవో చర్యలకు పాల్పడినంత మాత్రాన, పోలీసు అధికారులు కొన్ని చర్యలకు పాల్పడినంత మాత్రాన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు క్షీణిస్తాయి. ప్రజాస్వామిక జీవనాన్ని రక్షించలేము అనే అనుమానం మనకుండవలసిన అవసరం లేదు. ముఖ్యంగా ఈనాడు శాంతి భద్రతల సమస్యకి వచ్చినప్పుడు మిగతా సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు, పరిపాలనా విధమైన విభాగాలు ఉన్నాయి. కానీ శాంతి భద్రతల సమస్య మాత్రమే కేవలం పోలీసుల మీద పెట్టి, శాంతి భద్రతలను రక్షించ వలసింది వారేనని, వారు విస్మరిస్తున్నారని ప్రతి రాజకీయ పార్టీ నాయకులు శాసన సభ లోపల, బయట ఏదో విధంగా మాట్లాడడం సమస్యకు పరిష్కారం కాదు. శాంతి భద్రతల సమస్య పరిష్కారానికి ఏవైనా సూచనలు ఇవ్వాలి. శాంతి భద్రతలు క్షీణించడంలో బాధ్యత కేవలం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానిదే కాదు. అన్ని పార్టీలు పాలు పంచుకోవాలి. బి. జె. పి. తో సహా. ప్రజా జీవితం ఎట్లా ఉంది ? శాసన సభ లోపల, బయట కూడా అన్ని పార్టీలకు చెందిన వారు విభిన్నమైన ఆలోచనలు వెలిబుచ్చుతున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు కేవలం ప్రభుత్వాన్ని నిందిస్తున్నారు. ఏదో చెయ్యాలి అంటున్నారు. ఏదో విధంగా శాంతి భద్రతల సమస్య పరిష్కరించాలి అంటున్నారు. లేకపోతే కేంద్రం వద్దకు పోతాము అంటున్నారు. కానీ ఏ విధంగా పరిష్కారం చెయ్యాలి అనే దానికి సూచనలు లేవు. అదే విధంగా సి. పి. ఐ. ఉంది. నక్సలైట్స్ విషయంలో కానీ శాంతి భద్రతల విషయంలో కాని వారి విధానాలను కించపరచడం లేదు. గౌరవిస్తున్నాను. వారన్నారు. నక్సలైట్స్‌ను ఆహ్వానించమని అన్నారు. క్షమాపణ ప్రసాదించ మన్నారు. మార్క్సిస్టు సోదరులు కొన్ని సూచనలు చేశారు. మిగతా పార్టీలవారు సలహాలిచ్చారు. వాటిలో కొంత భిన్నత్వం ఉంది. అది ఉండటానికి వీలు లేదు. కేవలం శాసన సభలోనే కాకుండా, అన్ని పార్టీల వారు కలసి ఒక అవగాహనకు రావాలి. ఈనాడు నక్సలైట్స్ ఎటువంటి భేదాభిప్రాయాలు లేకుండా సోషలిజం ఇంప్లిమెంట్ చేస్తున్నారు. అన్ని పార్టీలకు చెందిన కార్యకర్తలు కనిపిస్తున్నారు. వారిలో భేదాభిప్రాయాలు

లేవు. కానీ సమస్యలను గురించి అవగాహన చేసుకోవడంలో సమస్య పరిష్కారానికి మార్గాలు కనుక్కోవడంలో అన్ని పార్టీలలో భేదాభిప్రాయం ఉంది. అట్టి భేదాభిప్రాయం ఉండరాదు.

ఉ|| 11-50 ఈనాడు గ్రామంలో పార్టీ పరంగా అన్ని పార్టీలు పటిష్టంగా ఉండి ఈ దేశంలో ప్రజాస్వామ్యపరంగా సమస్యలను పరిష్కారం చేసుకొందాం. ఒక సంక్షేమ రాష్ట్రాన్ని ఈ ప్రజాస్వామ్యం ద్వారానే సాధించుకోవలసి ఉంది అన్న దృఢ విశ్వాసం ప్రజలలో కల్పించాలంటే అన్ని రాజకీయ పార్టీలు గ్రామాలలో పటిష్టంగా ఉండాలి. ఈనాడు గ్రామాలలో అన్ని రాజకీయ పార్టీలు పటిష్టంగా లేవు. వాళ్ల యొక్క సభ్యత్వం లేదు. వారి యొక్క యాక్టివిటీస్ లేవు. కొన్ని ఉండవచ్చు కానీ గ్రామాల నలువైపులా ఈ ప్రజాస్వామ్యం గురించి చెప్పే బాధ్యత అన్ని పార్టీలు తీసుకొన్ననాడు నక్సలిజం అన్నది, అనిశ్చిత పరిస్థితి అన్నది ఉండదు. అంతవరకూ ఇటువంటి అనిశ్చిత పరిస్థితి ఉండక తప్పదు. నా కాన్‌స్టిట్యూయన్సీలో ఒక గ్రామానికి పోతే ఆ గ్రామంలో ఎంత భయంకరమయిన వాతావరణం ఉంది అంటే, రాజకీయ పార్టీలు ఏవిధంగా నిస్సహాయంగా ఉన్నాయి ఆ గ్రామంలో అన్నది మీకు నేను చెప్పదలచుకొన్నాను. నేను ఒక గ్రామానికి పోతే ఆ గ్రామ ప్రజలందరూ వచ్చి నన్ను ఒక ప్రశ్న అడిగారు. అయ్యా ఎం. ఎల్. ఏ. గారూ మా గ్రామానికి వచ్చారు! మా ముక్కులకు గాయాలు అయ్యాయి. ఆ గాయాన్ని పరిష్కరించండి అని ఆ గ్రామ పెద్దలు వచ్చి అడిగారు. నాకు అర్థం కాలేదు. కారణం ఏమిటి అని నేను అడిగాను. అడిగితే వారు ఏమి చెప్పారంటే ఆ 11 మంది పెద్దలు – గ్యారా సంఘం అంటారు కొన్ని గ్రామాలలో – ఏదో పొరపాటు చేసారని వారు కంప్లయింట్ చేస్తూ నక్సలైట్లు అన్నలు వచ్చారు నకిలీ అన్నలో, నిజమైన అన్నలో చెప్పలేను కానీ అన్నలు వచ్చి గ్రామంలో చేసిన తప్పులకు మీరు మీ ముక్కులను భూమి మీద రాయండి, అదే మా పనిష్‌మెంటు అని చెప్పారు. కాబట్టి గ్రామ పెద్దలు అందరూ వారి వారి ముక్కులను భూమి మీద రాసినందువల్ల గాయం అయింది. దాని తరువాత 4 రోజులకు పోలీసువారికి తెలిసింది, నక్సలైట్లు వచ్చారూ, భూమి మీద ముక్కు రాయించారు అని. దానితో వారు ప్రభుత్వం నక్సలెట్లదా, మాదా – వాళ్ళు వచ్చి ముక్కు రాయమంటే వ్రాస్తారా, తప్పు అని చెప్పి మీరు వారిని ఎదుర్కోవాలి కానీ అన్నారు. మీరు పొరపాటు చేసారు కాబట్టి మరలా మీ ముక్కులు భూమి మీద రాయండి అని పోలీసు వారు ఆదేశించారు. మరలా గ్రామ ప్రజలు ముక్కు భూమి మీద రాసారు. దాని తరువాత నక్సలెట్లు రావడం మళ్ళీ అదే పరిస్థితి, ఈనాడు గ్రామంలో పెద్దల గాయాలు మానని పరిస్థితి ఉంది. నన్ను అడిగారు పరిష్కార మార్గం ఏమిటి అని. ఆ విధంగా కొంతమంది వ్యక్తులు గ్రామంలో వారిని భయకంపితులను చేస్తూ, ప్రజల యొక్క విద్యుక్త ధర్మాన్ని నిర్వహించలేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. మా గ్రామానికి ఎం. ఎల్. ఏ. గా ఎన్నిక అయినందుకు పరిష్కార మార్గం చేయాలని అడిగి నప్పుడు పరిష్కారం చేయలేకపోయినందుకు, నా ముక్కు కూడా ఒకసారి

భూమి మీద రాసి పోవడం తప్ప నేను ఏమీ పరిష్కరించలేనని చెప్పాను. ఇటువంటి పరిస్థితి గ్రామాల్లో ఉంది. పరిష్కార మార్గం ఏమిటి? ముఖ్యంగా ఈ సమాజంలో ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా కేవలం పోలీసుల మీద బాధ్యత పెడితే సరిపోదు. అయితే ఒకటి ఉంది. ఈనాడు రాష్ట్రంలో నక్సలైట్ల చర్యల వల్ల కొన్ని గ్రామాలు లొంగిపోయినట్లూ కనిపిస్తున్నాయి. సమాజంలో కొంతమంది ప్రజలు లొంగిపోయినట్లు, పోలీసులు కూడా లొంగిపోయినట్లూ కనపడుతోంది. ప్రభుత్వం కూడా లొంగిపోయినట్లుగా అనిపిస్తున్నది. కానీ ఇది తాత్కాలికమేననీ నక్సలైట్లు భావించాలని నేను ఈ సభా ముఖంగా హెచ్చరిస్తున్నాను. ఈ సమాజంలో తరతరాల నుంచీ వచ్చిన జీవన విలువలనూ, ప్రజాస్వామ్య పద్ధతినీ అవలంబిస్తున్న ఈ ప్రజలు తమకు తామే పరిపాలించుకొనే ధార్మిక సిద్ధాంత శక్తిని కలిగిన ఈ ప్రజలు—ప్రజలు మాత్రం, సమాజం మాత్రం లొంగదని ఈనాడు నక్సలైట్లు తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది అని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి అనుగుణంగా ప్రభుత్వం చేయవలసిన పని ఒకటి ఉంది. అన్ని పార్టీలు ఒక అవగాహనకు వచ్చే విధంగా విస్తృత సమావేశాలు జరపండి. పత్రికా ప్రతినిధులను ముఖ్యంగా ఎడిటర్సును పిలిచి చర్చ చేయండి. ఈనాడు పత్రికలలో వార్తలు చూస్తున్నారు. ప్రధమంగా వార్తలు వచ్చేది రెండు విషయాలపైన ఒకటి నక్సలైట్ల సమస్య. రెండవది కాంగ్రెసు పుణ్యమా అని 'విశ్వామిత్ర' గురించి బాగా పబ్లిసిటీ వచ్చింది. కాంగ్రెసు వారికి ముఖ్యమంత్రిగారు ధన్యవాదాలు చెప్పాలి. మొత్తం రాష్ట్రంలో పేపర్లలో వచ్చేది విశ్వామిత్ర, నక్సలైట్లే. నక్సలైట్లు చాలా చాకచక్యంగా ఒకసారి ప్రజాస్వామ్యాన్ని నమ్ముకుంటూ, ఈ ప్రజాస్వామ్యంగా ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వాన్ని కూల్చివేస్తామని చెబుతూ, ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా రాజ్యాంగ బద్ధంగా ఉన్నటువంటి పత్రికా స్వాతంత్ర్యాన్ని చాలా చాక చక్యంగా ఉపయోగించుకొంటున్నారు. వారు ఎక్కడి నుంచి స్టేట్‌మెంట్సు ఇచ్చినా పత్రికలలో వస్తున్నాయి. ఇది బ్యాన్ కాలేదు కాబట్టి పత్రికలు వ్రాయవలసి వస్తోంది. కరీంనగర్‌లో పోలీసులను బంధించి తీసుకుపోతే, ఆ ఏడుపు గురించి పత్రికలలో వ్రాస్తే, చూసి చదివే వారికి కూడా ఏడుపు వచ్చే విధంగా ఉంది. ఇటువంటి వార్తలు పత్రికలలో వస్తున్నాయి. కాబట్టి దానికి కౌంటర్‌గా నక్సలైట్లు చేసే దురంతాలను, ఇటువంటి హత్యలనూ, దోపిడీలనూ దానిని వ్యతిరేకించే విధంగా సమాజంలో అన్ని రంగాలలో ప్రజలూ, ముఖ్యంగా ఈ సివిల్ లిబర్టీస్ ఉన్న వాళ్ళను పత్రికా ప్రతినిధులను, అన్ని పార్టీల మేధావులనూ తరచుగా ముఖ్యమంత్రిగారు సమావేశపరచి వాళ్ళు ఏమి చెబుతున్నారో వాటిని పత్రికలలో వచ్చే విధంగా చూస్తే ప్రజలలో కూడా నమ్మకం వచ్చే అవకాశం ఉంది. ప్రజలలో నమ్మకం లేదూ అని ఎందుకు అంటున్నానంటే మల్హరరావుగారిని హత్య చేస్తే అదేదో మాధవరెడ్డిగారు స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు కాబట్టి ఈ హత్య చేసారని ప్రజలలో మాట్లాడుకోవడం, నక్సలైట్లకు వ్యతిరేకంగా మల్హరరావును విడుదల చేయమని

ప్రజలందరూ ప్రొసెషన్ చేస్తూ, నక్సలైట్ల మీద ఒక్క మాటా అనరే? మాట్లాడరే? ప్రభుత్వం డౌన్, డౌన్, ముఖ్యమంత్రి డౌన్, డౌన్ అనడమే కానీ, నక్సలైట్లను డౌన్ డౌన్ అనరే? బీర్‌పూర్ గ్రామానికి హోం మినిష్టరు గారు వెళ్ళారు కాబట్టి బ్లాస్టరింగ్ అయిందీ చనిపోయారూ అని అనడం ఏమిటి? ప్రజలలో ఇటువంటి తప్పుడు ఆలోచన వచ్చింది. అది కేవలం వారి హృదయపూర్వకంగా వచ్చిన ఆలోచన కాదు. భయానికి వచ్చింది. ఆ భయాన్ని పోగొట్టవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. దాని కొరకు అందరి అభిప్రాయాలు పేపర్లలో రావలసిన అవసరం ఉంది. అయితే మా పార్టీ పరంగా సాధారణంగా ఉన్న శాంతి భద్రతల మీద స్టేట్‌మెంట్ ఇవ్వవచ్చు. ఈ నాడు కొంతమంది పోలీసువారు స్టేట్‌మెంటు ఇవ్వవచ్చు. ప్రభుత్వం మీద ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం మీద తిరుగుబాటు చేయమని కూడా కొంతమంది ప్రజాస్వామ్యాన్ని నమ్మే పార్టీల వారు కూడా ఇచ్చారు. పోలీసులు కూడా ప్రభుత్వాన్ని విమర్శ చేసారు. ఇటువంటి వాళ్లకు పూల దండలు వేయమనే విధంగా కాంగ్రెసు సోదరులు చెబుతున్నారు. ఇటు వంటి వాటిపైన తప్పకుండా చర్యలు తీసుకోవాలి. వారు వారి యొక్క పరిధికి మించి మాట్లాడితే, వారి నోళ్లు కట్టివేయకపోతే, వారిని ఆవిధంగానే అననిస్తే, ఈ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు అన్యాయం చేసిన వాళ్లం అవుతాం కాబట్టి వారి మీద తప్పకుండా చర్యలు తీసుకోండి. రామచంద్రారెడ్డి కమీషన్ వారు 1984లో వారి రిపోర్టు ఇచ్చినప్పటికీ దానిని అమలు పరచలేదు. పోలీసు వారిలో కన్‌ఫ్యూజన్ ఉంది. ఐ. పి. ఎస్., ఐ. ఎ ఎస్. ఆఫీసర్సులో కన్‌ఫ్యూజన్ ఉంది. ఆదిలాబాదు కలెక్టరు ఒకటి చేస్తే, ఎస్. పి గారు ఒకటి చేసారు. నక్సలైట్లకు ఒక స్థూపాన్ని నిర్మించినప్పుడు కలెక్టరు గారు సుత్తి కొడవలి ఉన్న ఎర్రరంగు వేస్తే, ఎస్. పి గారు ఆ మొత్తం తెల్లరంగు వేసి దాని మీద త్రిరంగు జండా ఎగుర వేశారు. ఎవరు తప్పు చేశారు? ఎస్. పి తప్పు చేసారా? కలెక్టరు తప్పు చేసారా? ఈ అవగాహన లోపం ఏమిటి? కరీంనగర్‌లో ఒక ఆర్.డి.ఓ గారు బోగస్ ఎన్‌కౌంటర్స్ అన్నారు. ఆయన బోగస్ ఎన్‌కౌంటర్స్ అంటే చర్య లేదు. పత్రికలో వచ్చింది. దాని తరువాత ఆయనకు ప్రమోషన్ వచ్చి ఆర్.డి.ఓ అయ్యాడు. ఇది ఏమిటి? దీనిని ఎవరు అరికట్టాలి? పేపర్లలో వస్తోంది. సామాన్య ప్రజలు చూస్తున్నారు. ఇటువంటి కన్‌ఫ్యూజన్ ఐ. ఎ. ఎస్., ఐ. పి. యస్. ఆఫీసర్ల మధ్య ఉంది. వాళ్లందరూ ఒక అవగాహనకు వచ్చే విధంగా ప్రభుత్వంవారు మీటింగు పెట్టి చర్యలు తీసుకోండి.

అధ్యక్షా, ఇకపోతే సాధారణంగా ఉన్నటువంటి శాంతిభద్రతలూ, నక్సలైట్లే కాకుండా ముఖ్యంగా మనం విజయవాడ సంఘటన తరువాత పోలీసులయొక్క ప్రవర్తనచూశాము.ఈనాడు కడపలో ఒక సంఘటనజరిగింది. ఆ లేడీ ఎస్.పి. ఆత్మహత్య చేసుకొంటాను అని బెదిరిస్తే వచ్చింది అన్నారు. ఆమె మొ కాదు అంది. ఆత్మహత్య చేసుకొంటాను అని బెదిరిస్తే నిజంగా అంటే ఆమెకూడా శిక్షార్హురాలే. కమిట్‌మెంట్ ఆఫ్ సూయిసైడ్ క్రింద ఆమె మీద

మొదలు కేసు పెట్టవలసి వుంది, పాపం ఆమె నేను చేయలేదూ అంటే సమరసింహారెడ్డి గారు ఆమె ఆత్మహత్యకు పాల్పడింది అన్నారు. ఒకవేళ పాల్పడితే ఆమె కూడా శిక్షార్హురాలే. ఇటువంటి భేదాభిప్రాయాలు వున్నప్పుడు మీరు ఒక ఉన్నతస్థాయి కమీషన్‌ను ఏర్పరచండి. రామచంద్రారెడ్డిగారి రిపోర్టులో పోలీసులు ప్రజలకు ఏ విధంగా దగ్గర కావాలి. ప్రజలకు పోలీసుల మీద ఏ విధంగా నమ్మకం కలగాలి అన్నదాని మీద ఎన్నో సూచనలు చేసారు, వాటిని అమలు పరచండి. ఎందుకంటే ఈనాడు రాష్ట్రంలో పోలీసులు కొంచెం బాధగా ఉన్నారు. ప్రమోషన్స్ విషయం గానీ వారిమీద వస్తున్న విమర్శల విషయంలో గాని వారిలో ఒక అనిశ్చిత పరిస్థితి ఏర్పడింది. విజయవాడలో జరిగిన విషయం తీసుకొంటే హయ్యర్ ఆఫీసర్సు ఆర్డర్సు వేసినప్పుడు క్రింది ఆఫీసర్లు ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు. ఎన్నో గృహాలు, ప్రభుత్వ ఆస్తులూ నష్టం అవుతుంటే చూస్తూ కూర్చున్న విషయం ఉంది. కులతత్వం కూడా కొన్ని సందర్భాలలో వచ్చింది. వాళ్ళలో ఉన్న అసంతృప్తిని తొలగించడానికి ఉన్నతస్థాయి కమీషన్ వేసి చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. ఇక నక్సలైట్ల సమస్య పరిష్కారానికి "గ్రే హౌండ్స్" ఇతర చర్యలూ తీసుకొంటున్నారు. దానిలో ఎంతవరకూ వస్తుందో చూడవలసి వుంది. కాని ముఖ్యంగా ప్రజలు కూడా నక్సలైట్లను అణచే కార్యక్రమంలో సామాన్య పౌరులకు నష్టం చేయడం లేదు. ఏ గ్రామంలో అయినా ఒక వ్యక్తి అరెస్టు అయితే 24 గంటలలో గూటికి చేరుస్తున్నాం. శాంతి భద్రతలు, పౌర రక్షణ చేసే విషయంలో పౌర హక్కులకు భంగం కలిగించే పరిస్థితి మేము కల్పించడం లేదు అనే నమ్మకం ఈ ప్రభుత్వం ప్రజలలో కల్పించాలి. బాలగోపాల్ ఇన్సిడెంటు వచ్చినపుడు భారతదేశం నలుమూలల నుంచి టెలిగ్రాములు వచ్చాయి. పౌర హక్కులకు భంగం కలుగుతోందని, ఇటువంటివి ఇకముందు రానివ్వకుండా చూసుకోవాలి. ఈనాడు ఎన్‌కౌంటర్సు రాష్ట్రంలో అవుతున్నాయి. ఎన్‌కౌంటర్సు అన్నది ప్రభుత్వం యొక్క విధానంగా ఉండడానికి వీలులేదు. ఆ విషయం అందరికీ తెలుసు. మీరు కూడా ఒక వ్యక్తి ప్రజాస్వామికంగా ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వాన్ని కూలదోయడానికి తుపాకులను ధరించి, మారణాయుధాన్ని ధరించి పోలీసు వారికి కనపడితే, పోలీసు వారు ఆ వ్యక్తిని ఏమీ చేయాలి అన్న విషయం సి.ఆర్.పి.సిలో గాని, ఐ.పి.సి.లో గాని డిఫెండు చేయలేదు. దాని గురించి మాట్లాడరు, సివిల్ లిబర్టీస్ వాళ్ళు ఎన్ని మాట్లాడినప్పటికి ఆ విషయం చెప్పరు. నక్సలైట్లు ఈ ప్రభుత్వాన్ని తాము కూలదోయడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ప్రతి గ్రామంలో వారికి ఇష్టం కాని వాళ్ళను ప్రజలకు శత్రువు అని వారే హతమారుస్తూ, తలను తీసి కాళ్ళ దగ్గర పెట్టడం నానా హింసలూ పెడుతుండడం, డబ్బులు వసూలు చేస్తుంటే మరి ఈనాడు సివిల్ లిబర్టీస్ ఆర్గనైజేషన్ వాళ్ళు ముందుకు వచ్చిమీది తప్పుఅని ఖండించకపోతే అర్థంఉండదు.కాబట్టిఈవిషయంలోకూడాప్రభుత్వానికి మ॥ 12-00

సహకారం ఇవ్వడంతో మిగతా సివిల్ లిబర్టీస్ ఆర్గనైజేషన్ ముందుకు రావాలి. ప్రభుత్వం తగుజాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. ఎన్‌కౌంటర్‌లో నక్సలైట్ నేత కొంత మంది చనిపోతున్నారు. పోలీసు వాళ్ళు చనిపోతున్నారు. వాళ్ళ అందరి దగ్గరకు హోమ్‌మంత్రి గారు వెళ్ళి పరామర్శిస్తున్నారు. ఒకవేళ నక్సలైట్స్ ఎన్‌కౌంటర్‌లో చనిపోతే వారు కూడా ఆ ప్రదేశాన్ని సందర్శించవచ్చు. నక్సలైట్స్ తప్పుడు సిద్ధాంతాలతో పోతూ వుండవచ్చు. ఈనాడు నక్సలైట్స్‌తో సంబంధిత కుటుంబాలు రోధిస్తున్నాయి. చనిపోయిన నక్సలైట్స్ కుటుంబాలు కూడా ఆ విధంగానే రోధిస్తున్నాయి. వారిని ఆ కుటుంబాల దగ్గరకు వెళ్ళి పరామర్శించమని అడగడం లేదు. ఎక్కడయితే నక్సలైట్స్ ఎన్‌కౌంటర్‌లో చంపబడుతున్నారో అక్కడకు వారు వెళ్ళవచ్చు. ప్రజలకు దగ్గరగా పోతున్నాం అనే నమ్మకం ప్రజలలో కలిగించే మార్గాలను కనుగొనాలని మనవి చేస్తున్నాను. అయితే ముఖ్యంగా నక్సలైట్స్ సమస్యకు కొన్ని సూచనలు వున్నాయి. గ్రామాలలో చాలామంది యువకులు చదువుకున్న వాళ్లు నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. వాళ్ళకు నమ్మకం కలిగించవలసిన అవసరం వున్నది. అంతేకాక కొత్తగా యువకులు [illegible] మండల అధ్యక్షులుగా ఎన్నిక అయినారు. వారు భయపడి అటు, ఇటు పారిపోయే పరిస్థితి వున్నది. వారికి పని కల్పించి ప్రజలను ఆ పనులలో భాగస్వాములుగా చేసి, ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో మారుమూల గ్రామాలలో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారనే నమ్మకం కలిగించాలి. జాబ్ ఎంప్లాయిమెంట్ గ్యారంటీ స్కీమ్ అనే బిల్లును ప్రవేశపెట్టమన్నాము. ప్రభుత్వపరంగా ప్రవేశ పెడతామన్నారు. ఇంతవరకు ప్రవేశ పెట్టలేదు. దయచేసి వెంటనే ఆ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినట్లయితే మారుమూల గ్రామాలకు ఎంతో సహాయం చేసినవారము అవుతామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ విషయంలో కమిటీని వేసారు. దాని గురించి కూడా సత్వరమే చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి గ్రామంలోను గత ఏడు సంవత్సరాల నుంచి హరిజనులకు గృహాలు కట్టుకోడానికి హౌస్ సైట్స్ యివ్వడంతో పాటు మిగతా వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఈనాడు హౌస్ సైట్స్ ఇచ్చే అవకాశం లేకుండా పోయింది. ప్రభుత్వపరంగా డబ్బు లేదని ల్యాండ్ ఎక్వయిర్ చేయడం లేదు. కనీసం ఎక్వయిర్ అయిన ల్యాండ్ యివ్వడానికి 5 వేల రూపాయలకు భూమి కొని మిగతా పేదలకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇచ్చే పరిస్థితి గ్రామాలలో లేదు. ప్రతి గ్రామంలోను ప్రతి పేదవానికి ఇల్లు వుండే విధంగా వేరే ఏమయినా నిధులు వుంటే మళ్ళించి హౌస్ సైట్స్ ఇస్తామనే ప్రభుత్వ విధానం వుంటే తప్ప ఈనాడు గ్రామాలలో చాలామంది బాధపడుతున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ స్కీమ్సు ట్రైబల్ ఏరియాలలోను మిగతా మారుమూల గ్రామాలకు బడ్జెట్ కేటాయించండి. యాక్ట్ నెం. 1 ఆఫ్ 1970 ట్రైబల్ ఏరియాలో రెగ్యులేషన్‌ను ఎత్తివేయండి. దీని విషయంలో చాలామంది ట్రైబల్స్ దగ్గరనుండి స్టేట్‌మెంట్స్ వచ్చాయి. దాని విషయంలో ముఖ్యమంత్రి మాత్రం నిశ్శబ్దంగా వున్నారు. అంటే దానిని ఎత్తివేస్తారా? ఇదివరకే 55 శాతం నాన్

ట్రెయిబల్స్, ట్రెయిబల్ ఏరియాలో వున్నారు. ఆ విధంగానే కంటిన్యూ చేస్తారనే బాధ వున్నది. కాబట్టి వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా నేను ట్రెయిబల్స్‌కు రక్షణ కల్పిస్తాననే ఎస్యూరెన్స్ యివ్వాలి. ప్రొటెక్టెడ్ ట్రయిబల్స్ వల్ల చాలా మంది జైళ్లలో అండర్ ట్రయల్స్ బాధపడుతున్నారు. ప్రొసీజరును సింప్లిఫై చేయండి. ప్రభుత్వం కూడా అనవసరంగా తిండి పెడుతున్నది. ప్రతిసారి డేట్ ఆఫ్ హియరింగ్ నాడు తీసుకపోవడానికి వందల, వేల సార్లు పోలీసు ఎస్కార్ట్‌ను ఉపయోగించి వాళ్లు అనవసరంగా కోట్లాది రూపాయలను నాశనం చేస్తున్నారు. దాన్ని గురించి ఒక పద్ధతిని ఆలోచించండి. ఒక కమీషన్ వేయండి. ఏ విధంగా చేస్తే త్వరగా న్యాయం చేకూరుతుందనేది ఆలోచన చేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా! సమరసింహారెడ్డిగారు శాంతి భద్రతల సమస్యలపైన ఈ రోజు చర్చ ప్రారంభిస్తూ తన ఉపన్యాసంలో శాంతి భద్రతల గురించి మాట్లాడకుండా, దానిని రెచ్చగొట్టే విధంగా మాట్లాడుతూ ప్రసంగం తరువాత వారంతా మూకుమ్మడిగా హౌస్ నుండి వెలుపలికి పోవడం చూస్తే వారికి రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడాలనే ఉద్దేశ్యం ఉన్నదా, లేదా అనే దాని గురించి మనం ఆలోచిస్తే వారి కార్యక్రమం శాంతి భద్రతలను విచ్ఛిన్నం చేయడం తప్పితే దానిని కాపాడాలని వారికి లేదని అనుకోవలసి వస్తున్నది. ఒకవైపు నుండి శాంతి భద్రతల గురించి గొంతు ఎత్తి మాట్లాడే వ్యక్తులు ఈ రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు వుంటే మేము మరల అధికారంలోకి రామేమోఅని శాంతి భద్రతలను విచ్ఛిన్నం చేసి, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని అన్‌పాపులర్ చేసి, ప్రజలతో ఎన్నుకోబడ్డ ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టే ఉద్దేశ్యంతో వారు చేస్తున్న ఎత్తులలో ఒకటేమో కోటి సంతకాలతో ప్రెసిడెంట్‌కు మెమొరాండం సమర్పించడం; అవి బోగస్ సంతకాలు కావచ్చు, కోటి సంతకాలు కావచ్చు. వారు చేసే ఆలోచనలలో మాకు ఆ విధంగా విదితమవుతున్నది. రాజ్యాంగపరమైన పనులు చేసే దానికి ఆఫీసర్లకు ఈ ప్రభుత్వం అవకాశం యివ్వడం లేదు. రాజ్యంగబద్ధంగా ఎన్నికయిన ప్రభుత్వాన్ని డిస్మిస్ చేయాలని ఈ విధంగా ప్రజలలోకి వెళ్ళి ప్రజలను రెచ్చగొట్టే పద్ధతి చేసినట్లయితే ఎలా రాజ్యాంగాన్ని కాపాడ గలుగుతారు? అదేగాకుండా ఈ రాష్ట్రంలో అధికారం కోల్పోయి అధికార దాహంతో కూడిన రాజకీయ నాయకులు కొంత మంది స్వార్థబుద్ధితో లా అండ్ ఆర్డర్‌ను మెయిన్‌టైన్ చేయకుండా అడ్డుపడుతున్నారు. ఈ నాడు రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు లేవని చెప్పే పెద్దలు—ఈనాడు రేడియోలో, టి.వి.లో మనం చూసినట్లయితే వారు పరిపాలిస్తున్న చోట ఏ విధంగా వుందంటే క్రికెట్ మ్యాచ్‌లలో ఎలా ఆటలాడుతున్నారో ఆ విధంగా ప్రాణాలు పోతున్నాయి అక్కడ. దానిని వారు అర్థం చేసుకోకుండా కేంద్రాన్ని పరిపాలించే బాధ్యత గల పార్టీ మరింత దిగజారిపోయే పద్ధతిలో ప్రవర్తించడం చాలా శోచనీయం, సిగ్గుచేటు విషయం. నిజంగా మన రాష్ట్రంలో కొన్ని సమస్యలు వున్నాయి. వాటిని పరిష్కరించవలసిన బాధ్యత కేవలం అధికారంలో వున్న పార్టీదే కాదు,

అన్ని రాజకీయ పార్టీల బాధ్యత వున్నది. ఒకవేళ మనం చెప్పిన తరువాత అధికారంలో వున్న పార్టీ వినకపోతే ఆ పార్టీ మీదే వదిలి పెట్టాలి కానీ అలా గాకుండా చెప్పకుండా, చేయకుండా వారితో సహకరించకుండా కేవలం అధికార పార్టీ మీద దుమ్మెత్తిపోసే పద్ధతి మంచిది కాదని మా పార్టీ తరఫున మనవిచేస్తున్నాను. బీర్‌పూర్‌లో జరిగిన సంఘటన దయనీయమైనదే. అది ఎవరు సమర్థించలేరు. ఈనాడు చాలా మంది కుటుంబాలు, పిల్లలు, తల్లులు దూరమయిపోయిన సంఘటన; వారికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికంగా నిధులు ఇచ్చి వారిని ఆదుకోవలసిన అవసరం వున్నది. కాని అక్కడ జరిగిన సంఘటన కేవలం పోలీసులు వస్తున్నారు వారిని కాల్చాలనే ఉద్దేశ్యంతోటి జరిగినది అందులో అమాయకులు బలి అయిపోయారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి మా ప్రభుత్వాన్ని క్రిటిసైజ్ చేస్తూ, మరల మా పోలీసు బలగం కావాలని అడుగుతారని కేంద్ర క్యాబినెట్ మంత్రిగా వున్న వెంగళరావుగారు అన్నారు. నేను ఈ మాట రేడియోలో విన్నాను. బాధ్యత గల ప్రభుత్వంలో వున్న ముఖ్యమంత్రి ఈ రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు కాపాడే విషయంలో పోలీసు బలగాలు కావాలని కేంద్రాన్ని అడగడం తప్పా? అది ఏమయినా రాజీవ్ గాంధీ ఇంటి సొత్తా? లేకపోతే వెంగళరావు ఇంటి సొత్తా? రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆదుకోవలసిన బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేదా? రాష్ట్రంలో ఈనాడు కాంగ్రెస్ ఎన్నిక అయిన మండలాలు వున్నాయి. మునిసిపాలిటీలు వున్నాయి. అక్కడ ఏమయినా ప్రాబ్లమ్స్ వస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదుకోవలసిన బాధ్యత లేదా? వెంగళరావుగారు కేంద్రంలో బాధ్యత గల పదవిలో వుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని చులకనగా మాట్లాడటం చాలా సిగ్గుచేటు అయిన విషయం. ఈ విధంగా రాజకీయ విలువలను ఈనాడు పడగొట్టినట్లయితే కేవలం కాంగ్రెస్ వాళ్లే కాదు. తెలుగుదేశం వారందరు కూడా రాజకీయ శూన్యం పోతామని మనవి చేస్తున్నాను. రాజకీయ శూన్యం ఏర్పడినట్లయితే అరాచకం వస్తుంది. అరాచకం వస్తే ప్రజలకు అన్యాయం జరుగబోతోంది. కాబట్టి రాజకీయ శూన్యం పోకుండా రాజకీయంగా ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ముందుకు రావలసిన అవసరం వున్నది. బాధ్యత తీసుకోవలసిన అవసరం వున్నది. కొంత మంది మంచి ఆఫీసర్లు వుంటారు. కొంత మంది చెడ్డ ఆఫీసర్లు వుంటారు. వారిని కట్టుదిట్టం చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద వున్నది. నిజంగా విద్యాసాగరరావుగారు చెప్పినట్లు కొన్ని ప్రాంతాలలో కలెక్టరుగారికి, ఎస్.పి. గారికి కోఆర్డినేషన్
మ॥ 12-10 లేదు. కలెక్టరు ఒకటి చెబితే ఎస్.పి. ఒకటి చెబుతాడు. సింగరేణి కాలరీస్‌లో రెండు సంవత్సరాల క్రింద సమ్మె జరిగితే అక్కడి వారిపైన టాడా సెక్షను పెట్టి రెండు సంవత్సరాలుగా వారిని కోర్టుల చుట్టూ త్రిప్పుతూ వుంటే వాటిని విత్‌డ్రా చేయమని ఆగస్టు 14 నాడు ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడి యం.డి. గారికి చెప్పారు. ఆయన ఆ విషయం యస్.పి. గారికి వ్రాస్తే, ఆ ఎస్.పి. గారు దానిని త్రోసిపార వేశారు. విత్‌డ్రా చేయడానికి లేదన్నారు. ఆ కంపెనీలో

వున్న వారి బిహేవియర్ ఎట్లా వుంటుంది, ఏమి చేయాలనేది యం.డి. గారికి తెలుసు. కానీ యం.డి. గారికి ఎస్.పి. గారు కోఆర్డినేట్ చేయనందున సమస్య పరిష్కారం కాక కొత్త సమస్యలు వస్తున్నాయి.

పోతే ఈ రాష్ట్రాన్ని నక్సలైట్లు బాధ ఎంతో పీడిస్తున్నది. సమస్య చాలా జటిలంగా తయారు అయింది. హత్యా రాజకీయాలను ఎవరు కూడా సమర్థించకూడదు. ర్యాడికల్స్ మండలాధ్యక్షులను కిడ్నాప్ చేయడం న్యాయం కాదు. అది పద్ధతి కాదు. వారు ఆ విధంగా మనుష్యులను కిడ్నాప్ చేసి వారి డిమాండ్స్‌ను సాధించుకోవాలంటే ప్రభుత్వము సంకటములో పడుతుంది. మండలాధ్యక్షులను రక్షించుకోవాలా లేకపోతే వారి డిమాండ్స్‌ను అంగీకరించాలా? ఈ పరిస్థితులను, నక్సల్‌వాదులు, ర్యాడికల్స్ చేసే ఈ పద్ధతిని అందరు ఖండించవలసిన అవసరం వుంది. ఈ పద్ధతిని ఏ విధంగాను సమర్థించడానికి లేదు. అదే విధంగా సివిల్ లిబర్టీస్ నాయకుడైన బాలగోపాల్ గారిని కిడ్నాప్ చేయడం కూడ మంచి పద్ధతి కాదు. వారిని ఎట్లా చేశారనేది ప్రభుత్వం ఎంక్వయిరీ చేయాలి. ఇట్లా ఒకరినొకరు కిడ్నాప్ చేసే పద్ధతుల వల్ల సమస్య పరిష్కారం కాదు. ఈ సమస్యలను పరిష్కారం చేయడానికి సరైన మార్గాలను ఆలోచించాలి. ఈనాడు నిరుద్యోగ సమస్య అన్నింటికీ ప్రధాన కారణంగా తయారు అయింది. గ్రామాల్లో వుద్యోగాలు లేకుండా వున్న యువకులు, ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ర్యాడికల్స్ చేసే పనులకు వుపయోగపడుతున్నారు. అందుకని ప్రభుత్వము గిరిజన ప్రాంతాలలో, వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టి, ఇండస్ట్రీస్ పెట్టి నిరుద్యోగులైన యువకులకు వుద్యోగాలు కల్పించవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిధిలో వున్నంత వరకు చేయాలి. ఎంతో పెద్ద ఎత్తున దీనిని కేంద్రము తీసుకొని పరిష్కరించవలసిన సమస్య. అయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకోకపోయినా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తనతో అయినంత వరకు తీసుకొని చేయాలి. ఈ సందర్భంలో ఒకటి చెబుతాను. మా సాంబయ్య గారి నియోజకవర్గములోని రంగంపేట గ్రామములో 50 మంది లంబాడీల మీద టాడా క్రింద కేసులు పెట్టారు. అట్లా కేసులు పెట్టిన వారి మీద కక్ష తీర్చుకుంటే వచ్చేది ఏమీ లేదు. లా అండ్ ఆర్డరు మెంటేన్ చేయడములో పోలీసు ఆఫీసర్ల బాధ్యత చాలా వుంది. ఇప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితులనుబట్టి, వాతావరణమునుబట్టి ఎట్లా లా అండ్ ఆర్డరు మెంటేన్ చేయాలనేది పోలీసు అధికారుల చాకచక్యంపైన ఆధారపడి వుంది. వారు అవలంభించే చాకచక్యాన్ని బట్టి లా అండ్ ఆర్డరు విలువ పెరుగుతుంది. పరిస్థితి కంట్రోలు చేయబడుతుంది. అట్లా గాకుండా, విచ్చలవిడిగా కేసులు పెట్టి, ఏదో విధంగా లాఠీ చార్జి చేసి, ఫైరింగ్ చేసి లా అండ్ ఆర్డరును కంట్రోలు చేయడం సాధ్యం కాదు.

ఇకపోతే 30వ తేదీనాడు భారత్ బంద్ కార్యక్రమము జరిగితే, సర్కారీ బంద్ అని కాంగ్రెస్‌వారు అన్నారు. బంద్ కాల్ యిచ్చిన వారిమీద వారు విపరీతమైన దాడులు చేశారు. ఆనాడు వారుణి వాహినీ గాంధీభవన్ నుండి

ప్రవహించింది. బంద్ కాల్ యిచ్చినవారు ఎవరైన వస్తే లాఠీలతో దాడి చేయమని గూండాలకు చెప్పారు. వారు చెప్పినట్లుగా అది సర్కారీ బంద్ అయితే టి డి పి కౌన్సిలర్స్‌ను యిద్దరిని బి జె పి కౌన్సిలర్స్‌ను యిద్దరిని రిమైండ్‌కు ఎందుకు పంపించారు ? అమీర్‌పేటలో శ్యాంసుందర్ ఎ సి పి., వారిని రిమైండ్‌కు పంపి జైలుకు పంపించారు. ఆనాడు కాంగ్రెస్ వారు టి డి పి కి చెందిన వారి కార్లను ఎన్నింటినో ధ్వంసం చేశారు. నా నియోజక వర్గములో మా కార్లమీద కూడ కాంగ్రెస్ వారు దాడి చేశారు. ఈ విధంగా రెచ్చగొట్టి హింసావాద కార్యక్రమాలను చేసట్టి ఈ ప్రభుత్వాన్ని అన్ పాపులర్ చేయాలని కాంగ్రెస్ వారు ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేశారు. అయినా రెచ్చిపోకుండా, ప్రజలను కోరి శాంతియుతంగా బందును చేశాము. ఆగష్టు 10 నాడు కాంగ్రెస్‌వారు బందు చేశారు-రాజీవ్‌గాంధీగారిని ఎన్.టి.ఆర్ గారు దేశద్రోహి అన్నారని-అయితే రాజీవ్‌గాంధీ గారు దేశములో వున్న ప్రతిపక్ష నాయకులందరిని దేశద్రోహులు అన్నారు. తరువాత అడిగితే నేను అనలేదు అన్నాడు. ఒక్కొక్క మాట మీద బందు కాల్ యిచ్చి పౌర జీవితాన్ని స్థంభింపచేసి ఈనాడు లా అండ్ ఆర్డరు మీద మాట్లాడటానికి వారికి అధికారము లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

పోతే ఈనాడు పోలీసు ఎసోసియేషను నాయకులు ప్రభుత్వం మీద యిష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నారు. పోలీసు విధులు, రైట్స్, సమస్యల గురించి ప్రభుత్వముతో ఎసోసియేషను మాట్లాడాలి. కాని రాజకీయంగా ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ప్రకటనలు చేసి ఆఫీసర్లను రెచ్చగొట్టే పద్ధతులు చేస్తున్నారు. కాబట్టి అటువంటి వారిమీద క్రమశిక్షణ చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. వారికి హెచ్చరిక చేయవలసిన అవసరం వుంది. మీరు ఎసోసియేషను పెట్టుకున్నంత మాత్రానా, రాజకీయాలలో యింటర్‌ఫియర్ కావడానికి వీలులేదని ఖచ్చితంగా హోం మినిష్టరు గారు ఆ నాయకులకు హెచ్చరిక చేయాలి. ఆ నాయకులు, విజయవాడలో రంగా మర్డరు జరిగినప్పుడు, అక్కడ జరిగిన సంఘటనలు చూచి వచ్చి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా పెద్ద ఎత్తున ప్రకటనలు చేయడం జరిగింది. లా అండ్ ఆర్డరు మేంటేన్ కావాలంటే పౌరహక్కులు కాపాడాలి. పౌరుల సమస్యలను పరిష్కారం చేయాలి. అందుకని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యినీషియేటివ్ తీసుకొని నక్సల్‌వాదుల నాయకులను ఆహ్వానించి వారి సమస్యల గురించి చర్చించాలని మేము యింతకు ముందే కోరాము. ముఖ్యమంత్రిగారు చొరవ తీసుకొని పిలుస్తామన్నారు. కాని అది ఎంతవరకు వచ్చిందో తెలియదు. ఇప్పటికైనా మించిపోలేదు. నక్సల్ నాయకులను, సివిల్ లిబర్టీస్ నాయకులను, రాజకీయ నాయకులను అందరిని పిలిపించి సమావేశం ఏర్పాటు చేసి సమస్య పరిష్కారం కొరకు ఆలోచించాలని మా పార్టీ తరపున కోరుతున్నాను. అ విధంగా ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్సు ఎస్. పి. ల మధ్యన కో-ఆర్డినేషను వుండేటట్లు చేయాలి. తమ హక్కుల కొరకు పోరాటము చేసే కార్మికుల మీద త కింద కేసులు పెట్టకుండా, వారందరికి చట్టపూర్వకమైనటువంటి పోరాటవ

చేసే హక్కును ఎలా చేస్తూ, అన్ని రాజకీయ పక్షాల నాయకులను కూర్చుబెట్టి ఆలోచించి ప్రజల సమస్యలను పరిష్కారం చేయవలసిన అవసరముందని చెబుతూ, ఈ సమయములో ముఖ్యమంత్రిగారు, హోం మినిష్టరు గారు చొరవ తీసుకొని ప్రస్తుత వాతావరణాన్ని సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నం చేయాలని. ఆ ప్రయత్నములో మా పార్టీ తరఫున ప్రభుత్వానికి సహకారము వుంటుందని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Dr. Mohd Vizarat Rasool Khan (Asif Nagar) :—Mr. Speaker' Sir, Our Chief Minister has given a number of statements that the Nexalites movement will be controlled with iron hands but the మ|| 12-20 situation is becoming worse. The point that has to be noted here is every day there is some vandalism. I request the Chief Minister to convene a meeting and work out for the modalities that are to be adopted to control the nexalites. The Chief Minister has made a statement that memorials of some nexalites will be put up On that, there was a lot of criticism by the Prime Minister. This type of statements should be controlled and some positive steps should be taken in controlling naxalism

The Telugu Desam Government should not claim that Law and Order situation in the State is good. I do not think that it is equallent with the situation that is there in other States run by Congress Party.

Bharat Bandh on 30-8-1989 :— In Cuddapah, a Minister was camping with 300 gundas in Travellers Bungalow. These gundas have pelted stones on the police. A lot of insult was made to the Police. This type of attitude of the Government to organise bandhs and take law in their hands is not good. A Minister, in my Constituency in Abids, has organised the bundh with 200 gundas on their motor-cycles. Every Minister has organised the baundh on that day. The first Minister who has organised the bundh was the Housing Minister who has pelted stones on the Godrej Company, Abids, Hyderabad. This type of attitude of the Ministers should be curbed by the State Government. You should not take law in to your hands simply because the Ruling Party has organised the bandh.

The Telugu Desam Party workers have made arrangements to organise bandh in Chancalguda, one milk vender was attacked by some of the Telegu Desam Party workers. Then some local people have approached our M I M Party Floor Leader Sri Amanullah Khan to save him. Sri Amanullah Khan came out from his house with Lungi and Banian and immediately the Telugu Desam Party workers have attacked our Leader. with the result, he had sustained multiple fractures on his leg. He was admitted in the Osmania General Hospital. Our Chief Minister has made a statement that it was due to their personal enimity that led to their quarrel. This is not correct. The persons involved are not related to Sir Amanullah Khan. It is the duty of the Chief Minister to see what happend to the Floor Leader Sri Amanullah Khan who also belongs to a Minority Community. Our Home Minister has not visited him yet to findout how Sri Amanullah Khan is. This attitude of the Government is regretable.

I request the Chief Minister to go into the details, findout the actual culprit and punish him.

I request the Home Minister to call on the ailing M I M Legislator to findout the actual details of the incident and also see that justice is done.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, ఏ ఉద్దేశం కోసం ఈ చర్చ ప్రారంభింపబడిందో అది దాదాపుగా ప్రక్కకు పోయింది, అసలు సమస్య మరుగున పడిపోయింది. ఈనాడు రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల విషయం రెండు రకాలుగా ఆలోచించాలి. 1. సాధారణమైన సంఘ వ్యతిరేక శక్తులు సాగించే దోపిడీలు, దొంగతనాలు, హత్యలు ఒక భాగం. 2. నక్సలైట్లు ముఖ్యంగా పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్‌కు సంబంధించినవారు చేస్తున్న వ్యవహారం మరొక భాగం. ఈ పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్‌వారు చేస్తున్న అత్యాచారాలు, హత్యలు తీవ్రమైన, ప్రమాదకరమైన సమస్యగా పరిణమించింది. మామూలుగా జరిగే వ్యవహారాలు ఒక రకంగా ఉంటాయి. నేను వాటి వివరాలలోకి పోవటం లేదు. ఆ వివరాలలోకిపోతే నక్సలైట్ల గురించి చేసిన చర్చ మరుగున పడిపోయి అది, ఒక రంగాపులిగం అవుతుంది. నేను నక్సలైట్ల హత్యల గురించి మాట్లాడుతాను. వీరి విషయంలో మా పరిస్థితి ఎలాగుందంటే - ముందుకు పోతే నుయ్యి, వెనుకకుపోతే గొయ్యిలాగ ఉంది. వారిని అణచ డానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు, శాంతి భద్రతల విషయంలో తీసుకోవలసిన చర్యలు, ఈ గవర్నమెంటు రాజకీయ పరంగా తీసుకోవలసిన చర్యలు ఒక విధంగా ఉండగా - ఈ పోలీసులు వారిని అణచే కార్యక్రమాన్ని దాదాపుగా ప్రక్కకు పెట్టి వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే మనుష్యులను అణచడానికి వారి అధికారాలను దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. ఈ రకంగా నేను చెప్పడంవల్ల వచ్చే పరిణామాలు నాకు తెలుసు. మేము అనుభవిస్తున్నవి ఇంకా ఎక్కువ అవుతాయని కూడా తెలిసి మీకు నేను విన్నవించుకొంటున్నాను. ఈనాడు పీపుల్స్ వార్ గ్రూప్‌వారు చేస్తున్న కార్యక్రమాలు అందరికీ తెలుసు. పంచాయతీ అధ్యక్షులను ఎత్తుకొనిపోవడం, ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్లను ఎత్తుకొని పోవడం, పోలీసు కానిస్టేబుల్సును ఎత్తుకొనిపోవడం మొదలైన కార్యకలాపాలు చేస్తున్నారు. మీ ఇళ్లకు, హైదరాబాద్‌కు వచ్చి శాసన సభ్యులను చంపుతామని వారు అంటున్నారు. తెలుగుదేశం పార్టీ వారిని ఈ విధంగా చేస్తామని అంటున్నారు. ఎవరు దొరికితే వారిని విచ్చలవిడిగా కొడుతున్నారు. వారు ఈ విధంగా ఎందుకు చేస్తున్నారు, దేని కోసం చేస్తున్నారు అని మనం జాగ్రత్తగా గమనించాలి.

మ॥ 12-30 ఈనాడు ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన యే ఒక ప్రతినిధి కూడా తాను సురక్షితంగా, క్షేమంగాయింటిలో ఉంటానని కాని, తన నియోజకవర్గంలోకి వెళ్ళి తిరిగి ఇంటికి వస్తానని కాని లేనటువంటి పరిస్థితి, భయానకమైన పరిస్థితి ఉంది దీనిని ఎవరూ తక్కువ అంచనా వేయడానికి వీలులేదు. ఈ సందర్భంలో అనుసరించవలసిన వైఖరి యేమిటి? పోలీసులు ఊళ్లలోకివెళ్ళి ప్రజలను"నీవు నక్సలైట్లుకు పాలు పోసినావు, అన్నం పెట్టినావు, యింటిలో

ఉంచుకున్నావు" విపరీతంగా తన్నుతున్నారు. కానీ ఈ నక్సలైట్లు రహస్య సాయుధ దళాలతో నిత్యం సంబంధాలు పెట్టుకుని వారి హంతక రాజకీయాలను సివిల్ లిబరిటీస్ ఆర్గనైజేషన్స్ పేరుతో బహిరంగంగా బలపరచుకుంటూ నిత్యం వారికి అండగా నిలబడి మాట్లాడుతున్నారు. ఆ రహస్య సాయుధ దళాలతో సంబంధాలు పెట్టుకున్న యితర విద్యార్థి సంఘాలు, రైతు కూలీ సంఘాలు రకరకాల పేర్లతో వున్నాయి. వారందరూ బహిరంగంగా హైదరాబాదు నగరంలో, వరంగల్లు పట్టణంలో, విజయవాడలో తిరుగుతున్నారు. విమానాలలో ప్రయాణం చేస్తున్నారు. వారిని అనడానికి పోలీసు వారికి చేయి రాదు. ఊర్లలో వున్న సామాన్య జనం, కోయలను, లంబాడీలను, హరిజనులను, ఇతర వెనుకబడిన కులాలను వీరిని ఎదిరిస్తూ వుంటే వీరు వారికి అన్నం ఎందుకు పెట్టరు? డబ్బులు ఎందుకు ఇవ్వరు? చెప్పండి. ఈనాడు వున్న వాస్తవ పరిస్థితి గమనించినట్లయితే ఒక విధంగా పోటీ ప్రభుత్వం నడుస్తోంది. ఒక వర్తకుడు, ఒక కాంట్రాక్టరు, ఒక చిన్న వాడు లేక పెద్ద వాడు వారు కోరినన్ని రూపాయలు యిస్తేనే అక్కడ వారు బ్రతుకుతారు. ఇది తెలిసిన తర్వాత పోలీసులు వారికి ఎన్ని వేల రూపాయలు యిచ్చినావో అన్ని వేల రూపాయలు ఇస్తావా లేదా అని వీరిని తన్నుతున్నారు. ఈ పద్ధతిలో అక్కడ ఈ వ్యవహారం నడుస్తోంది. ఈ విధంగా నక్సలైట్స్‌కు సహాయం చేస్తున్నారనే పేరుతో సామాన్య ప్రజల మీద సాగించే దాడి ఇంత కన్నా దుర్మార్గం మరొకటి లేదు. ఇది ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో పని చేసే ప్రభుత్వం కాదు. అదే సమయంలో వారి ఆర్గనైజేషన్స్, ఎవరైతే ఈ నక్సలైట్స్ హత్యా రాజకీయాలను బహిరంగంగా బలపరుస్తున్నారో దానిని ఒక్కరూ ఖండించడం లేదు. డా॥ బాలగోపాల్, విజయవాడ సభలో మాట్లాడుతూ, నక్సలైట్స్ చేసే హింసను తాము ఖండించవలసిన అవసరం లేదన్నారు. ప్రభుత్వం ఒక వైపు హింస సాగిస్తూ వుంటే వీరి హింసను ఎందుకు ఖండించాలని బహిరంగంగా అన్నారు. నేను ఖచ్చితంగా మా అభిప్రాయంగా చెబుతున్నాను. ఈ రోజు సివిల్ లిబర్టీస్‌తో పని చేసేది కాని, లేక పీపుల్స్ వారి గ్రూపుకు సంబంధించిన లీగల్ ఆర్గనైజేషన్స్ కాని రహస్య దళాలతో కాని అన్ని విధాల కుమ్మక్కు అయి యీ హత్యా రాజకీయాలలో, హత్యాసంఘటనలలో సంపూర్ణమైన భాగస్వాములు నేరస్థులు వున్నారని చెప్పక తప్పదు. ఇకపోతే గ్రామాలకు సంబంధించి ఈ సమస్యను ఎట్లా పరిష్కరించాలన్నప్పుడు దీనికి రెండు రకాల స్వభావాలు వున్నాయి. కామ్రేడ్ రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. సమాజంలో ఏ రకమైన సంఘ వ్యతిరేక చర్య, అక్రమాలు జరిగినా ఇది అంతా ఆ సంఘంలో ఉన్నటువంటి సామాజిక, ఆర్థిక రాజకీయ పరిస్థితులు యొక్క కారణంగానే జరుగుతుంది. అట్లాగే యీ నక్సలైట్స్ ఉద్యమానికి గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులే మూలం. కాని ఒక విషయం మాత్రం చెప్పాలి. వీరి యొక్క ఉద్యమం మార్క్సిజం, లెనినిజానికి సంబంధం లేదు. మార్క్సిజం, లెనినిజానికి పూర్తిగా విరుద్ధం. ప్రజా విప్లవానికి పూర్తిగా విరుద్ధం. విప్లవ ప్రతిఘాతక స్వరూపం దాల్చింది

చివరకు కిరాయి గూండాలుగా, హంతకులుగా వారు మారిపోయారు. టెర్రరిస్ట్ గ్రూపుల వారు యీ రోజున వారికి రాజకీయ లక్ష్యం, ఆశయం ఉన్నవి అని అంటే నిజాయితీ గల యే విప్లవకారుడు నమ్మడు. మార్క్సిజం, లెనినిజాన్ని అర్థం చేసుకున్న యే మేధావి కూడా దీనిని నమ్మడు. చెంబల్ లోయలో ఉన్నారు. వారు కూడా బందిపోటు దొంగతనం చేశారు. పంజాబులో టెర్రరిస్ట్‌లు, యిటువంటి బాపతు వారు అంతా ఉన్నారు. టెర్రరిస్ట్ గ్రూపులకు ప్రజా సహాయం అవసరం లేదు. వీరు ముగ్గురు, నలుగురు కలసి పటిష్టమైన ఆయుధాలు తీసుకొని యెవరినయినా గడగడ వణికింప వచ్చును. అందువల్లనే మా పార్టీ వైపు నుంచి ఖండిస్తున్నాను. అది మార్క్సిజం, లెనినిజానికి కాని ప్రజా విప్లవానికి కాని దేనికి సంబంధం లేనటువంటి హంతక ముఠాలుగా హింసావాద గ్రూపుగా తయారయి కిరాయి గూండాలుగా దిగజారిపోయిన సంస్థ అది. అందులో అనేకమంది వారిలో నిజాయితీపరులు, ఆలోచనాపరులు ఆ ఉద్యమం యొక్క తప్పుడు విధానాన్ని అర్థం చేసుకుని యిప్పటికి బయటకు వస్తున్నారు. ఆ సంస్థ భవిష్యత్తు యెట్లా ఉంటుందో చెప్పలేను. వారితో సంప్రదింపులు అన్న విషయానికి వచ్చేప్పటికి మన ముందు రెండు అంశాలు ఉన్నాయి. ఏ ప్రాతిపదిక పైన సంప్రదింపులు జరగాలి? ఏదైనా ఒక ఉద్యమం భూమి కోసం వచ్చిందో స్వపరిపాలన కావాలని వచ్చిందో, లేక ప్రత్యేకమైన ప్రాజక్టు కావాలని వచ్చిందో ఆ సమస్యను పరిష్కరించడానికి సంప్రదింపులు జరపడం న్యాయం, కాని వారు దేని కోసం చేస్తున్నారంటే, రాజ్యాధికారం తమ చేతికి రావాలనే దానిలో మేము కూడా ప్రథములమే. కాని యీ పెట్టుబడిదారులు, భూస్వాములు చేతులలో ఉండకూడదని, కార్మిక వర్గాల చేతులలో రావాలని కోరుకునే వారిలో మేము కూడా ప్రథములమే. కాని రాజ్యాధికారం కోసం సాగించే ఉద్యమాన్ని విచ్ఛిన్నం చేసేటందుకు యీ నక్సలైట్ గ్రూపులు వ్యవహరించే పద్ధతులలో, పేరుకు మాత్రం ఎర్రజండా, మార్క్సిజం, లెనినిజం సిద్ధాంతం అధికారం కోసం అని చెప్పుకుంటూ వారు వ్యవహరిస్తున్న యీ స్థితిలో నా అభిప్రాయంలో వారిని రౌండు టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్‌కు పిలిపించి సంప్రదించే స్థితి దాటిపోయింది. దీనికి యే మాత్రం అవకాశం లేదని మా పార్టీ అభిప్రాయపడుతోంది. ఈ నక్సలైట్స్ సమస్యను ఎదుర్కొనడానికి రెండు రకాల చర్యలు అవసరం. శాంతి భద్రతలు కాపాడాలంటే ఈనాడు జరుగుతున్న హత్యలు, లూటీలు, ఎత్తుకుపోవడాలు, యీ రకమైన నేరాలు యెట్లా అణచాలో అట్లా అణచివేయాలి. దీనికి యింకొక రాజకీయ చర్య అడ్డం పెట్టడానికి వీలులేదు. ఇది ఒక సమస్య. రెండవది సాంఘికంగా వారికి గ్రామాలలో ప్రజల సహకారం లేకుండా ఉండాలన్నప్పుడు దీనికి కా॥ మేడ్‌రాజేశ్వరరావుగారు, రాఘవరెడ్డిగారు చాలా వివరాలు యిచ్చినారు. నేను ఆ విషయాలలోనికి పోవలసిన అవసరం లేదు. ఒకటి మాత్రం చెప్పాలి. ఈనాడు గ్రామాలలో భూస్వాములు, లేక వారి ఏజంట్లు పెత్తనం కొనసాగుతోంది. జనాన్ని పీడించుకుని తింటున్నారు. అగ్రవర్ణ దురహంకారం విచ్చలవిడిగా చలామణి అవుతోంది. దీనిని అరికట్టవలసిన అవసరం ఉంది. రెండవది

యీ ప్రభుత్వోద్యోగస్తుల రెవిన్యూ అసిస్టెంట్లు మొదలుకొని పంచాయితీ మండల అధికారులు కాని, ఇంజనీరింగు వారు కాని, ఎలక్ట్రిసిటీ వారు కాని, వీరంతా లంచం లేనిదే పని చేయడం లేదు. మూడవది పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారు లంచాలు తీసుకొని వదలి పెట్టరు. వీపు విమానం మ్రోత మోగించి వదలిపెడుతున్నారు. ఈ ముగ్గురూ మ॥ 12-40 — భూస్వాములు వారి ఏజెంట్లు. వివిధ రకాల ప్రభుత్వ డిపార్టు మెంటుల అధికారులు, మూడవవైపు ప్రత్యేకించి పోలీసు వారు — వీళ్ళ దౌర్జన్యాలకు ఎవరైనా నక్సలైట్స్‌గా మారడం తప్ప ఏమీ లేదు. ఆ అవకాశం రాకుండా మీరు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని నొక్కి చెపుతున్నాను. పోలీసుల విషయం వచ్చేసరికి — పోలీసు వారు తమ సంఘం పెట్టుకుని తమ హక్కుల కోసం పోరాడటాన్ని మేము కూడా ఈ శాసనసభలో హైకోర్టు తీర్పు ప్రకారం పోలీసులకు ఎసోసియేషన్ పెట్టుకునే అధికారం ఇవ్వాలని అన్నాము. అది దేనికి — వారి హక్కుల కోసం పోరాడటానికి. కాని దురదృష్టం వారు ఎలా తయారై పోయారంటే, వారి హక్కులు మరుగు పరుచుకొని వారు రాజకీయ నాయకులై పోయారు ఇప్పుడు. రాజకీయ అధికారాన్ని చేపట్టబోయే నేటలుగా పోజు పెడుతున్నారు. అది కూడా క్షమించేది కాకపోయినా మరొక అడుగు ముందుకు పోతున్నారు. ప్రజల మీద ఒక ఎస్.ఐ. దౌర్జన్యం చేస్తే, ఆ ఎస్. ఐ. మీద చర్య తీసుకుంటే, సంఘం అంతా ఒక్కటై అతన్ని రీ ఇన్‌స్టేట్ చేయిస్తున్నారు. ఒక కానిస్టేబుల్ లంచం తీసుకుని, దుర్మార్గంగా వ్యవహరించి, ఒక స్త్రీని మానభంగం చేస్తే, అతని మీద ఏమన్నా చర్య తీసుకుంటే, వీరంతా కలిసి ఒక సంఘం కడుతున్నారు. ఆ సంఘం తరఫున ఆందోళన చేస్తున్నారు-ఇది ప్రజలు క్షమించరు. ఇది ఏ విధంగాను సమర్థించడానికి వీలులేదు. అందువల్ల మా పార్టీ తరఫు నుంచి పోలీసు సంఘం పేరుతో సాగిస్తున్న ఈ దుర్మార్గాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నాము. ప్రభుత్వ అవగాహనకు పోలీసు డిపార్టుమెంటు అవగాహనకు తూర్పు పడమరకు ఉన్నంత తేడా ఉంది. ఏ కొద్దిమందో వేళ్ళమీద లెక్కపెట్ట తగ్గంత మంది పోలీసు ఉన్నత అధికారులు మాత్రం ప్రభుత్వ రాజకీయ విధానం ఏమిటో అర్థం చేసుకుని ఉంటారు. నిజాయితీ గల పోలీసు ఆఫీసరు ముక్కుకు సూటిగా పోతాను. ఖానూను ప్రకారం పోతాను, నా డ్యూటీ ప్రకారం పోతాను, ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసినా భయంలేదు. ఏ శిక్షను తీసుకున్నా భయం లేదు, ప్రమోషన్ ఇవ్వకున్నా ఫర్వాలేదు, నేను నిజాయితీగా పనిచేస్తాను అంటున్నారు. ఎక్కువ భాగం ఎట్లా తయారయ్యారంటే డబ్బు సంపాదించే ఉపాయం ఏమిటి అనే ఆలోచిస్తున్నారు. అసలు ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటి, రాజకీయంగా ఏమి ఆలోచిస్తున్నది, నక్సలైట్స్‌ను అణచడానికి ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నది, దానికి అనుగుణంగా ప్రజల సహకారం ఏ విధంగా పొందాలి, ప్రజల్ని ప్రభుత్వ యంత్రానికి ఏ విధంగా అండగా నిలబెట్టాలి అనే విషయంలో వారికి కించిత్తు ఆలోచన కూడా లేదు. ఈ ప్రభుత్వం యొక్క రాజకీయ విధానాలకు భిన్నంగా వాళ్ళు ప్రజలను పీడించి కొట్టడమే

కాక నక్సలైట్లతో సంబంధాలు పెట్టుకుని డబ్బు కూడా తీసుకుంటున్నారు. నా జోలికి నువ్వు రాకు, నీ జోలికి నేను రాను - మా పిల్లల జోలికి నువ్వు రాకు, నీ పిల్లల జోలికి నేను రాను అని ఒప్పందాలు కూడా చేసుకున్నారు. నడచిపోతున్నది - ఇది కనక మీరు కాదని అనుకుంటే మీరు చాలా భ్రమలో ఉన్నారన్న మాట. ఇది వాస్తవమైన విషయం. కాబట్టి పోలీసు డిపార్టుమెంటును క్రింది నుంచి మీది వరకు రీ ఓరియంట్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది ప్రజలకు అనుకూలమైన సంస్థగా దానిని మార్చుకోవలసిన అవసరం ఉంది. వాస్తవం చెప్పాలంటే - నేను ఇప్పుడు రాజేశ్వరరావు గారు చెప్పిన ఒక మాటతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. నిజాయితీపరులైన అధికారులు అందులో ఉన్నారు - కాదనడం లేదు. వారి గురించి మెచ్చుకోవలసిన పనిలేదు. కాని అత్యధిక భాగం ఎలా తయారైంది - పోలీసు డిపార్టుమెంటు అంటే ఆర్గనైజ్డు క్రిమినల్ గ్యాంగుగా తయారయింది. చట్టబద్ధంగా హత్యలు చేసే ముఠాగా, రేప్ చేసే ముఠాగా, పోలీసు లాకప్‌లో చంపే ముఠాగా, ప్రజలను హింసించే ముఠాగా తయారయింది. ఉదాహరణగా - ఇటీవలనే వరంగలు జిల్లాలో ఒత్తిన శరభన్న అనే పిల్లవాణ్ణి తీసుకువెళ్ళి, 50 రోజులు ఏ కేసూ లేదు, ఏమీ లేదు, కొట్టి వివిధ పోలీసు స్టేషనులు తిప్పితే - చర్య తీసుకోమని నేను రాస్తే అడిగిన దిక్కు లేదు. క్రింద ఒక పోలీసు అధికారి తప్పు చేస్తే, అతని మీద చర్య తీసుకోవడానికి పై పోలీసు అధికారులు పదేళ్ళ కింద పూనుకునే వారు గాని ఈ పదిహేను ఇరవై ఏళ్ళనుంచి అది పోయింది. ఎందుకు అది పోయిందంటే - కారణం చెప్పలేను - చర్య తీసుకునే ధైర్యం లేకపోవచ్చు. లేక చర్య తీసుకుంటే ఏ మంత్రిగారితోనో ఎమ్మెల్యే గారితోనో చెప్పించుకుని రీ-ఇన్‌స్టేట్ చేయించుకుంటారనో, కోర్టు నుంచి స్టే ఆర్డర్లు తెచ్చుకుంటారనో - ఈ రకమైనవి ఉండవచ్చు. ఒక రకంగా డిపార్టుమెంటల్ పేట్రియాటిజమ్ పెరిగి క్రింది వారు తప్పు చేసినా సరే సమర్థించుకోవడమే పై వారు అందరూ మంత్రితో సహా చేయడం జరుగుతున్నది. అందుకే నేను ఇదివరకు సూచించాను - నేను దానిని పునరుద్ఘాటిస్తున్నాను. నేరస్థులైన పోలీసులను విచారించడానికి స్పెషల్ ట్రిబ్యునల్స్, స్పెషల్ కోర్టులు ఉండాలి తప్ప ఉన్నత పోలీసు అధికారులు మాత్రం కంప్లయింట్ విచారించి శిక్షించలేరు, చర్య తీసుకోలేరు. మీరు కనక ఆ ఏర్పాటు చేసుకపోతే క్రింద జరిగేది ఏమీ లేదు. పైగా రెవిన్యూ ఆఫీసర్లు పోలీసు ఆఫీసర్ల మధ్య సమన్వయం అనేప్పటికి - ఇది ఒక రాజకీయ సమన్వయం - రాజకీయం అంటే కమ్యూనిజమా, కాంగ్రెసా అని ముఖ్యం కాదు. తాము ఏ ప్రభుత్వానికైతే ఉద్యోగులుగా ఉండి పని చేస్తున్నారో దాని విధానాలకు అనుగుణంగా ప్రజలను సమీకరించాలని అంటే - ఆ ఇద్దరి మధ్య తప్పనిసరిగా కో-ఆర్డినేషన్ ఉండాలి. తన్నడమే మా పని అని పోలీసులు కనుక పెట్టుకునిపోతే చాలా తప్పు అవుతుంది. నాకు తెలిసినంత వరకు ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్సు చాలా దూరదృష్టితో చూసి, ప్రజల మనస్తత్వాన్ని సంతృప్తి పరచడానికి, వారి ఇబ్బందులు తీర్చడానికి, నక్సలైట్ల నుంచి వారి

నీరు పరచడానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు వారు తీసుకుంటు ఉంటే-కొంతమంది పోలీసు ఆఫీసర్లు ఈ ఐ.ఏ.ఎస్. అధికార్లను నక్సలైట్స్ అని ముద్ర వేసే దాడికి కూడా పోతున్నారు. వాళ్ళేమో ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా ప్రజలను ఎట్లా మార్చాలా అని ప్రయత్నం చేస్తుంటే వీరే అసలు నక్సలైట్స్ అనే దాడికి పోతున్నారు. ఇది ఒక రకంగా చాలా తప్పుడు, దురదృష్టకరమైన పరిణామము - అలా జరగడానికి వీలులేదు. నేను ఈ సూచనలు చేస్తూ ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి. రామారావు గార్కి ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. ఎన్.టి. రామారావుగారు కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారు - సంతోషం. పైగా ఈ సంఘటనల్లో కాంగ్రెస్ వారి హస్తం, కేంద్ర ప్రభుత్వ హస్తం ఉందని నేను మరొకసారి పునరుద్ఘాటిస్తున్నాను - ఇదివరకే ఒకసారిచెప్పాను. కాంగ్రెస్ వారిని ఒక్కర్ని ఎత్తుకుపోవడంలేదు. ఇవాళ నక్సలైట్ల మీద ఇంత చెపితే - బాలగోపాల్‌ను ఎత్తుకుపోయిన విషయం మాత్రం చెప్పారు. ఎవరు ఎవరిని ఎత్తుకుపోయినా తప్పే, మేము కూడా ఖండిస్తున్నాము. అది నిజమే గాని - నక్సలైట్లను ఖండిస్తూ ఒక్క మాట కూడా చెప్పలేదే ? లీగల్‌గా ఆ పేర్లతో ఉండి - నక్సలైట్ల హత్యలను బలపరుస్తున్న వారి మీద ఒక్క మాట అనలేదే ? అంటే స్పష్టం అయిపోయింది - అన్ని విధాలా కాంగ్రెసు వారు దీనిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు, బలపరుస్తున్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ సి.ఐ.డి. చెయ్యి కూడా దాని వెనక ఉంది. అవసరమైతే ఏదో విధంగా అల్లకల్లోలం సృష్టించి రాష్ట్రపతిపాలన పెట్టాలని చూస్తున్నారు. అది కూడా వారి ఆత్మహత్యకు దారి తీస్తుంది తప్ప, సత్ఫలితాలు ఇవ్వదు. ముఖ్యమంత్రి తాను కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకంగా ఉన్న మాట నిజం - అంత వరకు సంతోషిస్తాము. కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాల్లో రాష్ట్రాలకు మరిన్ని అధికారాలు కావాలని కోరుతున్నారు - అంతవరకు హర్షిస్తూ మిమ్మల్ని బలపరుస్తాము. మిగతా విషయాల్లో మీకూ కాంగ్రెస్‌కూ ఏమి తేడా ఉంది చెప్పండి ? ఏ విధంలో తేడా ఉంది ? పరిపాలనలో తేడా ఉందా ? సంస్కరణల్లో తేడా ఉందా ? సంస్కరణల విషయంలో ఈ అంటే - రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం. బలహీన వర్గాల గృహ నిర్మాణం అంటే - అటువంటివి లెక్క కడితే మీకన్నా వెయ్యిరెట్లు కాంగ్రెస్ వారు చేశారు - నైజాం నవాబు కూడా చేశాడు - బ్రిటిష్ వారు కూడా చేశారు. ఈనాడు మనం చూసే కృష్ణా బేరేజి గాని గోదావరి బేరేజి గాని - ఇవన్నీ మీరు కట్టిందికాదు. కాంగ్రెస్ వారుకట్టింది కాదు. ప్రజల సమస్యలను తృప్తిపరచడానికి కొన్ని ఏ ప్రభుత్వం అయినా చేయవచ్చు. కాని నేను ఒక విషయం మాత్రం నిష్కర్షగా చెప్పదలచుకున్నాను - ఎన్. టి .ఆర్. పరిపాలనకు కాంగ్రెసు పరిపాలనకు తేడా లేదు. మీ ఇద్దరూ భూస్వామ్య, పెట్టుబడిదారి వర్గాల యొక్క ప్రతినిధులే - అక్కడ ఎంత నియంతృత్వం ఉందో ఇక్కడా అంతే నియంతృత్వం ఉంది - వారి పార్టీలో ఎంత ప్రజాస్వామ్యం లేకుండా పోయిందో మీ పార్టీలో అంతే ప్రజాస్వామ్యం లేకుండా పోయింది - అది మీ ఇష్టం. ఏ గంగలోనన్నా పడండి - మాకు కావాల్సింది ఒక్కటే - ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మిగతా విషయాలు

ఏదైనా కానివ్వండి - బయటికి వెళ్ళి క్షేమంగా ఉండడం అనేది జరగాలా వద్దా ? బయటికి వెళ్ళి క్షేమంగా ఉండాలంటే - ప్రజలకు ఖచ్చితంగా మీరు ఆయుధాలు ఇవ్వాల్సిందే. ప్రజలకు ట్రయినింగు ఇవ్వాల్సిందే. వాటిని దుర్వినియోగం కాకుండా చూసుకోడం - అది వేరే విషయం. ఆమాటకొస్తే నూటికి నూరు మంది భూస్వాముల చేతుల్లో ఇప్పుడు తుపాకులు ఉన్నాయి - తుపాకులు లేనిదల్లా పేదవాడికి మాత్రమే. కాంగ్రెసు వారి మనుషులకుగానీ, కాంగ్రెసు గుండాలకు గానీ- తెలుగుదేశం పార్టీ పేరుతో ఉన్న గుండాల దగ్గర గానీ పుష్కలంగా లైసెన్సు లేని తుపాకులు ఉన్నాయి - పోలీసులకు అందరికీ తెలుసు - వారిని ఎవ్వరూ ముట్టుకోరు - మాలాంటి వారి దగ్గిర, ఎమ్. సి. పి. ఐ. యెమ్మెల్యే, సి. పి. ఎమ్మెల్యే, సి. పి. ఐ. యెమ్మెల్యే - మీ దగ్గిర చాకు ఉందట, బాకు ఉందట అంటు ప్రొద్దున లేచినప్పటి నుంచి మా వెంట వస్తూ ఉంటారు .. మా దగ్గిర ఆ చాకుల్లేవు బాకుల్లేవు. ఏది ఏమైనా ప్రభుత్వం ప్రజలకు ఆయుధాలు ఇచ్చే విధానాన్ని మేము బలపరుస్తున్నాము. కానీ మీరు చెప్పేవి మాత్రం ఉత్త మాటలు అయిపోతున్నాయి - మేము బలపర్చిన వాళ్ళం నవ్వులపాలై పోతున్నాము. కాబట్టి ఆ చేసే చర్యలేవో సమర్థవంతంగా వెయ్యండి. ప్రజలకు ట్రైనింగ్ ఇవ్వాలి ఆత్మరక్షణ విషయంలో - ప్రజలను తమ కాళ్ళమీద నిలబెట్టకుండా ఎవరు ఏమీ చేయలేరు. ఇది చాలా తీవ్రమైన విషయం. రాజకీయంగా అటు కాంగ్రెసును ఇటు తెలుగు దేశంను కాదని వామపక్ష ప్రజాతంత్ర శక్తుల ప్రభుత్వం కావాలని కోరు కుంటున్నాం - అది వేరే లక్ష్యం. కానీ తక్షణమే శాంతి భద్రతలకు సంబంధించిన విషయంలో మాకు తోచిన సూచనలు చేశాము - వీటిని అమలు పర్చాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

మ॥ 12-50 Sri K. Vidyadhara Rao :—Mr. Speaker Sir, I only hope that if Mr. M. Omkar has spoken first, to-day's debate would have been on a proper line and not misguided. Mr. Samarasimha Reddy, my friend, who initiated Law and Order debate to-day said that there is no Law & Order in Andhra Pradesh and that his allegation may be of figment of imagination. సమరసింహారెడ్డిగారు చేసిన ఆరోపణలు కేవలం వారి భ్రమే కాని అందులో వాస్తవం లేదని చెప్పవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డరు లేదని సమరసింహారెడ్డి గారు ఆరోపణ చేశారు. బహుశా వారు హోమ్ వర్కు చేసి ఉండరని, చేసి ఉంటే వారు ఈ ఆరోపణ చేసి ఉండే వారు కాదని నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం. దానికి కారణం - ఈనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వంలో - హోం మినిస్టరీ ముద్రించిన జర్నల్స్ అనేకం ఉన్నాయి. ప్రత్యేకంగా బూటాసింగ్ గారు ప్రతి సంవత్సరం 1986-87, 1987-88, 1988-89 సంవత్సరాలకు ముద్రించిన జర్నల్స్ తీసుకుని చూస్తే ప్రత్యేకంగా లా అండ్ ఆర్డరు గురించి ప్రత్యేకంగా ఒక పేరాగ్రాఫ్ వ్రాయడం జరిగింది. ఆ జర్నల్స్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో లా అండ్ ఆర్డరు లేదనే ఆరోపణ ఏ మాత్రం లేదు. మనకు తెలుసు. ఈనాడు రాజకీయ పరిస్థితులలో స్పష్టముగా కనపడుతున్నది. ఈనాడు కాంగ్రెసు పార్టీ - ముఖ్యంగా రాజీవ్‌గాంధి మన ప్రియతమ నాయకులు శ్రీ యన్.టి.రామారావు గారి రకం

కోసము రోజూ ప్రతి క్షణం కోరుతున్న వ్యక్తి. ఈనాడు వారే ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేయలేదనే చెప్పి అవకాశం లేకపోలేదు. లా అండ్ ఆర్డరు అనే సమస్య లేదని నేను చెబుతున్నాను. మిత్రులు సమరసింహారెడ్డి గారు లా అండ్ ఆర్డరు గురించి డెఫినిషను చెప్పబోయి ఎందుకో మాని వేశారు. వారిని డెఫినిషను చెప్పమని కోరినాను. కాని వారు కావాలని బురద చల్లే ప్రయత్నములో నిమగ్నులై నా కోరిక వినలేదు. వారు లా అండ్ ఆర్డరు గురించి డెఫినిషను చెప్పి ఉంటే వారికి అవగాహన అయి ఉండేది. లా అండ్ ఆర్డరు ప్రాబ్లెము లేదని తెలుసుకునేవారు. క్రైమ్ రేటు ఇంక్రీజ్ అయినంత మాత్రాన లా అండ్ ఆర్డరు లేదని ఊహించడం వాస్తవం కాదు. ప్రతి డెవలప్డ్ కంట్రీలోను క్రైమ్ రేటు పెరుగుతూ వస్తున్నది. మనం స్పష్టముగా చూస్తున్నాము. వాషింగ్టన్‌లో మొదట ఆరు మాసాలలో దాదాపు ఆరు ఖూనీలు జరిగినవి. Thousand murders have taken place in Washington. It is the prerogative in every developing country that crime rate increases. క్రైమ్ ఇంక్రీజు అయినంత మాత్రాన ఈ ఆరోపణ చేయడం మంచి పద్ధతి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. లా అండ్ ఆర్డరు విషయం గురించి వారు చెప్పినపుడు ఉద్దేశ్యం సక్రమంగా ఉందా, లేదా అనే విషయం పరిశీలించ వలసిన అవసరం ఉంది. వాస్తవానికి మన రాష్ట్రంలో లా అండ్ ఆర్డరు లేదని అంటే అందుకు అంగీకారం ఏమాత్రం లేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో నక్సలైట్ల సమస్య ఉంది. దానిని ఎవరూ కాదనలేదు. దానిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈనాడు రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి నక్సలైట్ల ప్రాబ్లెము గురించి దానిని సాల్వ్ చేయడానికి అదనంగా బలాలను పంపమని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. తరువాత ఆ విషయానికి వస్తాను. లా అండ్ ఆర్డరు విషయంలో - పెద్దలు అనుభవజ్ఞులు చెప్పారు. వారిని క్షమించమని కోరుతూ ఈ విషయాలను వారి దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాను. అస్సాం రాష్ట్రములో బోడో ప్రాబ్లం లేదా? ఘూర్ఖా ప్రాబ్లెం లేదా? ఢిల్లీలో కమ్యూనల్ రైట్స్ లేవా? పంజాబులో టెర్రరిజం సమస్యను సృష్టించింది అని నేను ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము మీద ఆరోపణలు చేస్తున్నాను. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే అస్సాంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వం మీద బోడోలను రెచ్చగొట్టి భయాందోళనలు సృష్టించారు సైన్యాన్ని పిలిపించిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. వెస్ట్ బెంగాల్‌లో ఉన్నటువంటి కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని పడగొట్టడానికి ఘూర్ఖా సమస్యను లేవ నెత్తారు. బింద్రేన్‌వాలాను ఎవరు సృష్టించారు? ప్రధానమంత్రి ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యటనకు వచ్చినపుడు లా అండ్ ఆర్డరు సృష్టించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆనాడు ఎన్నో కఠినమైన అబద్ధాలతో మాట్లాడుతూ ఆరోపణలు చేశారు. ప్రైమ్ మినిస్టరు రెడుక్యులస్ స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. దీని ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? The State Government has left the field and ran away without facing the challenge of maintaining Law and Order. ఆయన యొక్క సమావేశాలలో, మీటింగులలో ఆరోపణలు, అల్లర్లు సృష్టించినది ఎవరు? లా అండ్ ఆర్డరు లేదని - శ్రీ యన్.టి. రామారావు గారి మీద బురద చల్లడానికి ఈ

ప్రయత్నం కాక మరేమిటి అని అడుగుతున్నాను. వారు ప్రత్యామ్నాయంగా నాయకత్వం వహిస్తున్నారనే బాధతో బురద చల్లడం కాక మరేమిటి? లా అండ్ ఆర్డరు గురించి జర్నల్స్‌లో ఎక్కడైనా ముద్రించారా ఆంధ్రప్రదేశ్ గురించి. అటువంటిది లేదే. ఆనాడు రాజ్యసభలో కాని, పార్లమెంటులో కాని ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో సమాధానం యిస్తూ లా అండ్ ఆర్డరు గురించి ఏ విధమైన ఆరోపణలు చేయలేదే? ఎక్కడా లా అండ్ ఆర్డరు గురించి చెప్పలేదే? మన రాష్ట్రంలో ప్రధానమంత్రి పర్యటించినప్పుడు - మన ప్రియతమ నాయకులను చీట్ అని లేని ఆరోపణలు చేస్తే ఈ విషయం పార్లమెంటులో ప్రశ్నించినపుడు- He has eaten his own words. సిగ్గులేదని చెబుతున్నాను. ఆరోపణలు చేసి తాను అనలేదు అని చెప్పడం న్యాయమా? ఈ పరిస్థితులు చూస్తూ ఉంటే - ప్రతిపక్ష నాయకులను ఏంటీ నేషనల్స్ అన్నారు. పార్లమెంటులో ట్రయిటర్స్ ఎవరు అయ్యారని అన్నారు. పరిస్థితులు అందరికీ తెలిసినవే. జనరల్ సుందర్జీ స్టేటుమెంటు చూస్తే - ఏంటీ నేషనల్స్ ఎవరు అన్నది, పార్లమెంటులో ట్రయిటర్స్ ఎవరు అయినది ఎవరు అనేది స్పష్టముగా తెలుస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. సమరసింహారెడ్డి గారు సక్రమంగా హోం వర్కు చేయలేదు అని నేను అనడానికి ఒక విషయం చెబుతాను. 4-8-1989వ తేదీన వెల్ఫేరు మినిష్టరు డాక్టరు రాజేంద్రకుమారీ బాజ్‌పేయి స్పష్టముగా చెప్పడం జరిగింది. అరాచక సంఖ్య విషయములో ఉత్తరప్రదేశ్ అగ్రస్థానము వహించిందని చెప్పింది. ఉత్తరప్రదేశ్‌లో అరాచక సంఖ్య 4,755 ఉంటే 225 మానభంగాలు జరిగిన కేసులు ఉన్నవి. ఉత్తరప్రదేశ్‌ది అగ్రస్థానమని వారు స్పష్టముగా చెప్పారు. మధ్యప్రదేశ్ రెండవ స్థానములో ఉందని చెప్పారు. మధ్యప్రదేశ్‌లో 3,764 అరాచకాలు యస్. సి.ల మీద జరిగితే 191 మానభంగాలు జరిగినవి. యస్. టి.ల మీద అరాచకాలు 251 జరిగితే 202 మానభంగాలు జరిగినవి. కాంగ్రెసు పరిపాలిస్తున్న రాష్ట్రాలలో అరాచకాలు జరుగుతూ ఉంటే అది మరచిపోయి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో లా అండ్ ఆర్డరు లేదని ఆరోపణ చేస్తున్నారు అంటే యిది కేవలం ప్లాన్డుగా చేస్తున్నారనే విషయం స్పష్టముగా కనపడుతున్నది. ప్రజాసామ్య పద్ధతిలో ఎన్నికైన ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని కూల్చడానికి బురద చల్లే ప్రయత్నం తప్ప మరొకటి కాదు. ప్రధానమంత్రి పిలుపు నందుకుని తప్పుడు ఆరోపణలు చేయడం తప్ప యిందులో వాస్తవం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎటువంటి తొందరపాటు చర్యలు తీసుకుని ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా ఎన్నికైనటువంటి ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని కనుక కూలదోస్తే 1985 సంవత్సరములో ప్రజలు మీకు చెప్పిన బుద్ధే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలు తిరిగి గుణపాఠము చెబుతారని హెచ్చరిస్తున్నాను. మినిష్టరు ఫర్ హోం ఫర్ స్టేట్ ఎఫెయిర్స్ శ్రీ చిదంబరం కమ్యూనల్ క్లేషెస్ గుజరాతులో 141, ఉత్తరప్రదేశ్‌లో 78, బీహారులో 77, మహారాష్ట్రలో 71, యితర రాష్ట్రాలన్నీ కలుపుకుని 60 మాత్రమే జరిగినవి. 1985 సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ గురించి ఎక్కడా ప్రస్తావన లేదు. 1987 సంవత్సరములో శ్రీ రాజేంద్రకుమారీ బాజ్‌పేయి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎక్కడా జరిగినట్లు చెప్పలేదు.

రెండవ ప్రక్క హోం మినిస్టరు ముద్రించిన జర్నల్స్‌లో ఎక్కడా ముద్రించ లేదు. అటువంటి పరిస్థితులలో కొంతమంది వ్యక్తులు చేయుచున్నారు. ఇది ఏమి న్యాయం. కొంతమంది పెద్దలు ఏకవచనంతో సంబోధిస్తూ నీవు రాష్ట్ర పరిపాలన చేయలేవు, కాపాడలేవు, పో అని హెచ్చరించారు. ఏకవచన ప్రయోగం చేశారు. ఆరుకోట్ల ప్రజానీకం ఎన్నుకున్న వ్యక్తిని పట్టుకుని ఈ విధంగా మాట్లాడటం సమంజసంగా లేదు. ఖురాన్ చల్లారు. అవకాశం వచ్చింది కదా అని ఆ విధంగా మాట్లాడటం మంచిది కాదు. శాంతిభద్రతలు కాపాడడం కోసము చేయవలసిన వాటి గురించి ఎన్నో సూచనలు ఉన్నవి. అవి చేయవలసి ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. డాక్టర్ మహ్మద్ విజారత్ రసూల్‌ఖాన్ గారు మాట్లాడుతూ ముస్లింల మీద.... There is discrimination on Muslims కాంగ్రెసు పరిపాలన చేసే రాష్ట్రములో కంటే ఆంధ్ర రాష్ట్రములో అరాచకం ఉందా? శాంతి భద్రతలు లేవని చెప్పారు. దురదృష్టం. వారికి కళ్లకు కనపడడం లేదు.

Is he not able to see over the past seven years when T.D.P. Government came to power that we never have a single communal clash in this beautiful city of Hyderabad and Secunderabad? Is he not aware, when just for one month when T.D.P. was not in power in September 1984, crores of rupees were lost by my Muslim brothers? Was it not a political stunt, political game played by the black days of Nadendla Bhaskara Rao regime? Did we not have so many communal clashes before the T.D.P. has come into power? Did we have a single clash now?

Is he not aware of the Meerut clashes wherein hundreds of Muslim brothers were killed by a pre-plan of both Government and the local congress goondas? How did you say that in Andhra Pradesh we have anti-communal attitude or anti-muslim attitude?

I take pride in saying that we should congratulate the Honourable Chief Minister - after the advent of Telugu Desam in Andhra Pradesh, we did not have a single clash! To-day, people are able to celebrate happily both Moharrum and Ganesh Chaturthi with full joys. Wheras in the previous years there was scare, as to what is going to happen in the next moment. Were they able to go in a procession celebrating Vinayaka Chaturthi and Moharrum or was not scared as to what is going to happen - how many people are going to die - how many crores of rupees property is going to be lost? But, that is not the state of affairs to-day. With all these, I would like my political friends to see through the game which the Congress is trying to play. They are trying to whip up the situation. They are trying to whip up a compaign - that in Andhra Pradesh, there is no Law and Order.

They are trying to attribute false statements against the Honourable Leader to just create confusion and to create an execuse for them to over throw a duly elected Government. But for that, to say that there is no Law and Order in Andhra Pradesh is not a reality and I condemn that statement whole heartedly, Sir. But now the basic problem to-day is :-

మ॥1-00 నక్సలైట్ల సమస్య గురించి ఈ రాష్ట్రంలో భయాందోళన చెందుతున్న మాట వాస్తవము, ఆంధ్ర రాష్ట్రములో స్పష్టంగా అవగాహన కావస్తున్నది. మన ప్రియతమ నాయకుడు ముఖ్యమంత్రి గారు, హోం మినిష్టరు గారు 1987 నుండి స్పష్టంగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఈ విషయంలో అభ్యర్థించడం జరిగింది. మన రాష్ట్రములో ఈ నక్సలైట్ల సమస్యను పరిష్కారము చేయడం కోసము అదనపు పోలీసు దళాలు కావలెను. కనీసం రెండు బెటాలియన్స్ కావలెనని అర్థించడం పత్రికలలో చూచాము. చిత్తశుద్ధితో అడగడం జరిగింది. కానీ ఆక్కడ ఇబ్బందిలేదు. ఎటువంటి సంఘటనలు జరగలేదని కప్పిపెట్టడానికి అడగడంలేదు. అదనపు దళాలతో పాటుగా, అదనంగా లేటెస్టు ఆయుధాలను కావలెనని, పోలీసు దళాలకు గెరిల్లాల ట్రయినింగు ఇవ్వాలని స్పష్టంగా కోరడం జరిగింది. కారణం, నక్సలైట్లు ఎక్కువగా అడవి ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా కొన్ని జిల్లాలలో ఈ ప్రాబ్లెం వుంది. అడవిలో దాడిచేస్తే, అడవిలోకి పారిపోతున్నారు. చుట్టుముట్టి పోలీసులను కూడా కాల్చి వేస్తున్నారు. 1987-88లో, 1989లో హోం శాఖా మాత్యులు స్వయంగా కేంద్ర హోంమంత్రిగారిని అడగడం, ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా వారితో కలిసి మాట్లాడడం జరిగింది. 11వ తేదిన కేంద్రం నుండి బృందాలు అదనపు దళాలు వస్తున్నాయని అన్నారు. ఈనాడు చిదంబరం గారు ఎక్కడో రైల్లో వెళ్ళుతూ, సమాధానం ఇచ్చారు. 'మేము అడిగిన సూత్రాలకు సమాధానము రాలేదు. సూత్రాలు ఏమంటే, ఏవిధంగా నక్సలైట్ల సమస్యను పరిష్కారము చేయబోతున్నారు'. అన్నదానికి స్టేట్ గవర్నమెంటు సమాధానము పంపలేదని, అందువల్ల మేము అదనపు దళాలను పంపలేదని చెప్పారు. అది నాకు అర్థం కావడం లేదు. నక్సలైట్ల సమస్యను పరిష్కారము చేయడానికి అదనపు దళాలు కావలెనని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కోరినప్పుడు, కేంద్రము ఈ విధమైన ద్వంద్వ వైఖరి అవలంబించడం ఏ మాత్రం సమంజసంగా వుందో ప్రజలు గమనించడం లేదా అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పటికైనా సరే, ఈ సమస్యను ఆంధ్ర రాష్ట్రములో పరిష్కారము చేయదలచుకొంటే, వెంటనే అదనపు పోలీసు దళాలను పంపించే అవసరం వుంది.

1988లో బార్డరింగ్ స్టేట్స్‌లో 12రాష్ట్రాల హోం మినిష్టర్లతో సమావేశాన్ని జరిపారు. ఈ నక్సలైట్ల ఉద్యమాన్ని అణచడానికి కేవలం ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే ప్రయత్నం చేస్తే పరిష్కారం కాదు. శ్రీకాకుళంలో దాడిచేస్తే, ఒరిస్సాకో, మధ్యప్రదేశ్‌కో లేక మహారాష్ట్రకో పారిపోతున్నారు. అందరి కో-ఆర్డినేషన్‌తో ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే తప్ప, లాభం లేదు. ఆల్ బోర్డరింగ్ హోం మినిష్టర్లు కలిసి పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేసి, కేంద్ర హోం మినిష్టరు బూటాసింగు గారితో సంప్రదించడం జరిగింది. అయితే ఇంతవరకు పరిష్కారం కనిపించలేదు. దీని పరిష్కారం విషయంలో మన ప్రభుత్వము గమనించవలసింది ఏమిటంటే, ఒక్క కో-ఆర్డినేటెడ్ ఎఫర్ట్సు తోనే పరిష్కారం అవుతుంది తప్ప, ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ చేత సాధ్యమయ్యే

పనికాదు. ముఖ్యంగా నక్సలైట్ల యాక్టివిటీ గురించి ఒకటి చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. మొదట్లో ఈ నక్సలైట్ల ఉద్యమం 1970లో ఒక ప్రిన్సిపుల్‌తో స్టార్ట్ అయింది. ఈనాడు కేవలం మిస్ గైడెడ్-నిరుద్యోగ యూత్స్‌లోకి వెళ్ళి, అడ్వెంచర్ కోసం చేస్తున్న వ్యక్తుల్లా కనబడుతున్నది. కానీ అన్నీ ఒక సిద్ధాంతపరంగా మౌలికమైన మార్పు ప్రజానీకంలో తీసుకొని వచ్చే ఉద్దేశంతో చేయడం లేదు. అనెంప్లాయిడు యూత్ యొక్క ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కారము చేస్తే తప్ప, మనం పూర్తిగా పరిష్కారం చేయలేమేమోనని నేను వ్యక్తిగతంగా అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను ఎంతవరకు సాల్వ్ చేయగలుగుతామో కూడా పరిశీలన చేయవలసిన అవసరం వుంది. హోం మినిష్టరు గారు లోగడ ఒక స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. నక్సలైట్స్ వున్న ప్రాంతాలలో నంబర్ ఆఫ్ పోలీస్‌స్టేషన్స్ పెడుతున్నామని అన్నారు. అది కూడా పరిశీలన చేయవలసిన అవసరముందని నేను వ్యక్తిగతంగా అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈనాడు టాప్ హెడ్ ఆఫ్ పోలీసు డిపార్టుమెంట్ యొక్క బాధ్యతలు ఓవర్‌బర్డన్ అయ్యాయి. ఈరోజు రేషియో చూస్తే, పోలీసు కానిస్టేబుల్స్ సంఖ్య, సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్ల సంఖ్య తక్కువగా వుంది. మండల్ వారీగా పోస్టులు మంజూరు అయ్యాయి. పోలీసు స్టేషన్సులోని సిబ్బంది చూస్తే చాలా తక్కువగా వుంది. ఎక్కువగా పోలీసు కానిస్టేబుల్సును రిక్రూట్ చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఐ. జి. రామచంద్రారెడ్డి గారు, వారొక సలహా ఇచ్చారు, పోలీసు కానిస్టేబుల్సును క్లాస్ ఫోర్ క్రింద గుర్తింపు చేస్తున్నారు. వాళ్ళను క్లాస్ మూడు క్రింద గుర్తించవలసిన అవసరం వుంది. లా కీపింగ్ ఏజెన్సీ ఎవరయితే శాంతి భద్రతలను కాపాడుతారో, వారిని క్లాస్ ఫోర్ క్రింద, ప్యూవర్స్, డ్రయివర్స్, అటెండర్స్‌ను చూచినట్లు చూస్తున్నారు. అది న్యాయం కాదు, క్లాస్ త్రీ క్రింద వాళ్ళను చూడాలని కోరుతున్నాను. వారికి సరియైన స్థానము చూపినట్లయితే వారినుండి మనము ఎక్కువ ఫలితాన్ని ఆశించగలుగుతాము. ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటు న్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చన్న చౌదరి :— అధ్యక్షా! శాంతి భద్రతల సమస్య గురించి ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించి చర్చించేటప్పుడు, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా కూడా కూలంకషంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది.

అధ్యక్షా! రాష్ట్రంలోని శాంతి భద్రతల విషయంపై చర్చించవలసి మ.॥ 1.10
వచ్చినపుడు మన రాష్ట్రంలోనే కాకుండా మొత్తం దేశంలోని శాంతి భద్రతల విషయంలో కూడా అవగాహన చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రంలోని శాంతి భద్రతల విషయాలలో ఆలోచించవలసినపుడు ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా ఉన్న సమస్యలను మనం అవగాహన చేసుకోవాలి. రాష్ట్రంలోని యీ పరిస్థితిని రెండు విధాలుగా చర్చించుకోవాలి. మొదటిది రాష్ట్రంలో యీ తీవ్రవాదుల సమస్య 7, 8 జిల్లాలలో పెరిగిన

సమస్యల గురించి చర్చించాలి. రెండవది రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న హత్యలు, మానభంగాలు యితర కేసుల విషయంలో మనం ఆలోచించాలి. ఎందుకంటే యీ రెంటికి ముడిపెట్టి మనం చర్చించలేము. ఇపుడు విద్యాధరరావుగారు కొన్ని కేసుల విషయంలో వివరించారు. మన రాష్ట్రంలోని శాంతి భద్రతల విషయం చర్చించినపుడు అనేక రాష్ట్రాలలోని పరిస్థితి ఏమిటో ముఖ్యంగా చర్చించాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆధీనంలో ఉన్న ఢిల్లీలోగాని ప్రక్కనే ఉన్న పంజాబులోగాని లేక ప్రధానమంత్రి ప్రాతినిధ్యము వహిస్తున్న యు. పి. రాష్ట్రంలోగాని, బీహార్ రాష్ట్రంలోని శాంతి భద్రతల పరిస్థితితో పోల్చిచూసుకుంటే, ప్రతిపక్షాలు అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాలలో శాంతి భద్రతలు బాగానే ఉన్నాయని అవగతము అవుతుంది. అయితే మన రాష్ట్రంలో యీ నక్సలైట్స్ సమస్య అతి తీవ్రంగా ఉంది. ఆ పరిస్థితిని అంగీకరించాలి. ఈ శాంతి భద్రతల విషయంలో యిక్కడ చర్చించవలసినపుడు కాంగ్రెస్‌వారు యీ సభలో విలువైన సమయాన్ని తీసుకొని కూడా దానికి తగిన సలహాలు అందించకుండా అవాకులు, చవాకులతో బయటకు వెళ్ళిపోయినపుడు యీ సమస్య మీద వారి దృష్టి ఏ విధంగా ఉందో ప్రజలకు తెలిసే విధంగా వారి వైఖరిని బయట పెట్టుకున్నారు. ఏదో ఒక కోటి సంతకాలు పెట్టాము. రాష్ట్రపతికి మహజరు యిస్తున్నాము. యీ ప్రభుత్వాన్ని తొలగిస్తాము అనే దృక్పధాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకున్నారు. కాని ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో ఎన్నికైన ప్రభుత్వాన్ని తిరిగి బాలట్ ద్వారా తొలగించాలనే విధానానికి భిన్నంగా దొడ్డిదారిని యీ ప్రభుత్వాన్ని తొలగిస్తామంటున్నారు. ఏదో కోటి సంతకాలతో 1000 సంతకాలతో బోఫోర్స్ సంతకాలో, బోగస్ సంతకాలో యీ మహజర్లు అందించినంతమాత్రాన అయ్యేది కాదు. ప్రజలు తెలివిగలవారని నేను తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రోజున ప్రధానమంత్రి స్వయంగా ఈ రాష్ట్రానికి వచ్చినపుడు వారి పార్టీకి సంబంధించిన వారిని రెచ్చగొట్టే విధంగా ఏ ప్రధాన మంత్రి కూడా చెప్పని విధంగా అబద్ధాలు చెప్పి ప్రజలను మభ్యపెట్టడం కోసం ప్రకటించిన విధానాన్ని యిక్కడ మరచిపోకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే శాంతిభద్రతలను కాపాడడంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం పాత్ర కూడా ఉంది. ఈ రాష్ట్రంలో అందరిని సమన్వయం చేసి ప్రత్యేకంగా శాంతిభద్రతలను కాపాడే బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఉంటుంది. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్నది ఏమిటి? నక్సలైట్ల సమస్య ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక సమస్యగా మూడు విధాలుగా చూసుకొని ఆలోచించాలి. యీ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నదని ఆలోచించినపుడు ఆనాడు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ముఖ్యమంత్రిగారు భూసంస్కరణలను పరిష్కారం చేయాలన్నపుడు 30 వేల ఎకరాల భూమిని చెట్టు పట్టా పథకం పెట్టి అందరికి భూములు యివ్వడం జరిగింది. అట్లాగే ఆదిలాబాదు జిల్లాలో 1987 సంవత్సరం మే, జూన్ నెలలో ముఖ్యమంత్రిగారు పర్యటించినపుడు అక్కడ గిరిజన భూ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలన్నపుడు అక్కడ 58,000 ఎకరాలను గిరిజనులకు పట్టాల రూపంలో యివ్వడం, అదే విధంగా రామారావుగారి

నాయకత్వంలో అక్కడ 10,000 గృహాలు నిర్మించి యిచ్చినది యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమే. ఇది గిరిజనుల సమస్యలను పరిష్కరించడం కోసం చేస్తున్న కార్యక్రమమే అయితే యీ నక్సలైట్ల ఉద్యమం కేవలం గిరిజనుల కోసము వచ్చినదా అని అడుగుతున్నాను. ఎంతమంది గిరిజనులు యీ నక్సలైట్స్ ఉద్యమంలో పాలుపంచుకుంటున్నారని అడుగుతున్నాను. దీనికి రకరకాల మొక్కలు వేస్తున్నారు. కాబట్టి వారి విధానాలు ఏమిటో కూడా పరిశీలించాలి. వారికి ఆర్థిక పరమైన పరిస్థితి ఉంటే వారు నిరుద్యోగులుగా ఉన్నపుడు నక్సలైట్ ఉద్యమంలో చేరుతున్నపుడు వారిని నక్సలైట్ పంథా నుంచి దూరంగా ఉంచటానికి కార్యక్రమాలు తీసుకున్నపుడు దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఉపాధి కల్పన చేయాలంటే రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉందో కూడా ఆలోచించాలి. రాష్ట్రాలు అన్నీ కూడా కేవలం కేంద్రం మీద ఆధారపడే పరిస్థితిని కల్పించి వనరులు కేంద్రప్రభుత్వం వారే తీసుకొని రాష్ట్రానికి ఏమీ వనరులు లేకుండా చేస్తున్నారు. మనకు ఉన్న వనరులు బడ్జెటులో తక్కువగా ఉన్నపుడు నాన్ ప్లాన్‌లో ఖర్చు ఎక్కువ అవుతున్నపుడు యీ ఖాళీగా ఉన్న ఉద్యోగాలు భర్తీ చేయవలసి ఉన్నపుడు ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు అవసరం అవుతుందో ఒకసారి ఆలోచించాలి. ఏదైనా ఒక రూపాయి ఆదాయము వచ్చే మార్గం యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చూపగలుగుతున్నామా అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఆలోచించాలి. అందుచేత ఆర్థికంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గట్టిగా ఉన్ననాడే తనంతట తాను ఆలోచించి యీ నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం చేసుకోవచ్చును. కాబట్టి యీరోజు ఖాళీగా ఉన్న పోస్టులను భర్తీ చేయడానికి ఎందుకు ప్రయత్నించరు? నేను యిపుడు చెప్పే విషయాలు కొందరికి కష్టం కలిగించవచ్చును. మన ప్రధానమంత్రిగారు మన రాష్ట్రానికి వచ్చినపుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారిని విమర్శిస్తూ మాట్లాడారు. కాని యీ బియ్యం సరఫరా పథకం పెట్టింది రామారావుగారు కాదా? శాశ్వత గృహనిర్మాణ పథకం పెట్టింది రామారావుగారు కాదా అని అడుగుతున్నాను. ఈ పథకాలతో ప్రజలలో ఉన్న అసమానతలను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ నక్సలైట్ ఉద్యమం పోవాలంటే ఆర్థిక అసమానతలు పోవాలి. అందు కోసమే సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలకు ఎక్కువ నిధులు కేటాయించడం జరుగుతోంది. ఇవి సరైన విధానాలు కావా అని అడుగుతున్నాను. నేను కోరేది ప్రధానమంత్రి స్థాయి వ్యక్తి యీ రాష్ట్రానికి వచ్చి వారి పార్టీ కార్యకర్తలను గాని ప్రజలను గాని రెచ్చగొట్టే విధంగా ప్రకటనలు యివ్వవచ్చునా అని అడుగుతున్నాను. ఒక వైపున నక్సలైట్ సమస్య పరిష్కారం కోసము వారిని అదుపులో పెట్టడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అడిగిన మూడు బెటాలియన్ల ఎక్స్‌ట్రా ఫోర్సును కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఎందుకు యివ్వడంలేదు? అంతే కాకుండా యీ పోలీసులకు కావలసిన ఆధునిక ఆయుధాలు కొనడానికి లైసెన్సు రాష్ట్రానికి యిచ్చారా? ఈ రాష్ట్రములో 7, 8 జిల్లాలలో ఉన్న యీ తీవ్రవాదసమస్య పరిష్కారం కోసము సహాయం అడిగితే ఎందుకు అందించడం లేదు. ఈ రోజు బీహార్‌లో ఒక హరిజన ఎం.ఎల్.ఏను చంపినపుడు ఆ కేసును

యీనాటికి కూడా పరిష్కారం చేయలేని పరిస్థితి ఉన్నపుడు వారికి 10 బెటాలియన్ల ఎక్స్ట్రా ఫోర్స్ పంపించి యీ రాష్ట్రానికి ఎందుకు యివ్వలేదు. అంటే ప్రతిపక్షాలు అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రంలో సమస్యలు సృష్టించడం మీ ధ్యేయమా? అస్సాంలో ఉద్యమం, వెస్ట్ బెంగాల్‌లో గూర్ఖా ఉద్యమాలను సృష్టించింది ఎవరు? లేకపోతే బింద్రన్‌వాలాలను సృష్టించి పంజాబ్‌లో అరాచకం సృష్టించినట్లే యీ రాష్ట్రంలో కూడా అరాచకాన్ని సృష్టించి యీ ప్రభుత్వాన్ని అభాసుపాలు చేయాలనే కుచ్చిత విధానం అవలంబిస్తున్నారు. ఇందిరాగాంధీని హత్యచేసిన వారిలో ఎన్.టి.ఆర్. గారి హస్తం ఉంది అంటున్నారు. కాని ఇందిరాగాంధీని హత్య చేసిన వారిని అందరిని కూడా మద్దతు రామారావుగారు యిస్తున్నారని ప్రధానమంత్రిగారు అంటున్నారు. ఈ రోజు మీ తల్లి గారిని చంపిన హంతకులకు సంబంధించి యిచ్చిన ఠక్కర్ కమీషన్ రిపోర్టు ఎందుకు బయట పెట్టడం లేదు. ఎవరు అయితే ఆ రిపోర్టులో ఉన్నారని చెబుతున్నారో ఆ ధావన్‌గారిని మీ సలహాదారుగా వేసుకొని యీ రోజు ప్రతిపక్షాల వారిని దుమ్మెత్తి పోసే విధానం మంచిది కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం యీ రాష్ట్రానికి సహాయ సహకారాలు అందించాలి. ఈ రోజు తెలుగుదేశం మండల అధ్యక్షులను ఎత్తుకుపోయారని వారు అనుకుంటే కాంగ్రెసువారిని కూడా ఎత్తుకుపోతే వారు ఏమి మాట్లాడగలరు. కాబట్టి యీ రోజు యీ నక్సలైట్ సమస్య అందరిదిగా భావించాలి. రాజకీయపార్టీలు అన్నీ కూడా ప్రభుత్వంతో సహకరించాలి. ఇపుడు గ్రూపులలో యీ నక్సలైట్ల వద్దకు వెడుతున్నారని అంటున్నారు. కాని గ్రూప్‌లలో వెళ్లకపోతే ఒక్కరిని వదిలివస్తామా? ముఖ్యమంత్రిగారు కట్టడిగా ఉండమని వారితో చెబితే తప్పా? ఇదంతా సమరసింహారెడ్డిగారు తప్పుడు విధానం అంటున్నారు. అంటే బలిపశువులుగా యీ మండల ఆఫీసులను నక్సలైట్లకు వదలాలా? మీరే ఆలోచించండి. నేను చివరిగా కోరేది ఏమిటంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం యీ నాటికి అయినా ముందుకు వచ్చి ప్రతిపక్షాలు అధికారంలో ఉన్నవనే విధానం వదలిపెట్టి తగిన ఆయుధాలు సరఫరా చేయాలి. అట్లాగే ఎక్స్ట్రా ఫోర్స్‌ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అందివ్వాలి. అదే విధంగా తీవ్రవాదులను ఎదుర్కోవడానికి గాను ట్రెయినింగు ప్రోగ్రామ్స్ కూడా పెట్టాలి. ఈ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు సహాయ సహకారాలు అందించాలి. అంతే కాకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకునే అన్ని చర్యలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు మద్దతు ప్రకటించవలసిన అవసరం ఉంది. దీనిమీద అఖిలపక్ష సమావేశము ఏర్పాటు చేసి ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిమీద నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నారు. పౌరహక్కుల సంఘం వారు కూడా ప్రభుత్వంతో సహకరించాలి. వారికి సమస్యలు ఉంటాయి. కాని ప్రజలకు కూడా సమస్యలు ఉంటాయి. ఎవరో ఒకరు రియాక్టు అవుతూ ఉంటారు. కాబట్టి వారి విధానం మార్చుకొని వారు ప్రజలముందుకు రావాలి. ఇపుడు ఓంకార్‌గారు చెప్పినట్లుగా నక్సలైట్లు కూడా తమ విధానాలు మార్చుకొని ప్రజలముందుకు రావాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :—గౌరవనీయులైనటువంటి సభాధ్యక్షులకు, మ॥ 1.2
శాంతిభద్రతల సమీక్షా కార్యక్రమంలో ఉత్పన్నమైన సూచనలు చేసిన, అవగాహనలు ఇచ్చినటువంటి వివిధ పక్షాల ప్రతినిధులకు, వారి నాయకులకు నా హృదయపూర్వకమైనటువంటి కృతజ్ఞతలు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన సమస్య. కాబట్టే, ఈనాడు దీని విషయంలో చర్చించాలన్నప్పుడు తప్పకుండా ఒప్పుకున్నానని చెప్పడం జరిగింది. శాంతిభద్రతల విషయంలో ముఖ్యంగా, ఎవరు ఏమి చెప్పినా, ఏమి చేసినా ప్రభుత్వం మాత్రం పూర్తిగా బాధ్యత వహిస్తున్నది. నా బాధ్యత నుంచి నేను తప్పుకోలేను. నా ప్రభుత్వం తన బాధ్యత నుంచి తప్పుకోదు. పూర్తిగా రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు ప్రతిష్ఠ విషయంలో, పటిష్టంగా అమలు చేయడం విషయంలో పూర్తిగా ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించవలసిన అవసరం ఉందని అవగాహన కలిగినటువంటి వ్యక్తిగా నేను ఈ సమావేశాన్ని ప్రత్యేకంగా కోరడం కూడా జరిగింది. మా సంగతులు కూడా వ్యక్తం చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవనీయ సభ్యులందరు చెప్పారు. ఈనాడు శాంతిభద్రతలు అంటే రెండు విభాగాలుగా మేము చెప్పాలనుకుంటున్నాము. ఒకటి సమాజంలో ఉన్నటువంటి సామాన్య వ్యక్తికి సంబంధించినటువంటి శాంతిభద్రతల విషయం ఒకటి. ఈనాడు ఎక్స్‌ట్రిమిస్టుల పేరుతో ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ఈ దుష్ట విధానాన్ని గురించి కూడా మనవి చేస్తున్నాను. మొదటి విషయం వచ్చినపుడు, శాంతిభద్రతల విషయంలో సామాన్య మానవుడు మనుగడకు గాని, కులమతవర్గ రహితమైన విధానానికి గాని ఏ మాత్రం కూడా ఒకరు ప్రశ్నించే అవకాశం లేకుండా శాంతి భద్రతలు పటిష్ఠంగా ఉన్నాయని నేను అందరికి సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు ఉన్నటువంటి మత వ్యవస్థలు లేవు, మత కలహాలు లేవు. ఎవరికి వారు నిశ్చితంగా వారి వారి కార్యక్రమాలు చేసుకోగలుగుతున్నారు. కులమత వర్గ విచక్షణ లేకుండా, సమాజం సోదర భావంతో చక్కగా ఉండగలుగుతున్నారు. మరి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఏడు సంవత్సరాల కాలంలో చూసినట్లయితే ఒక మత సంబంధమైన కల్లోలం కూడా లేదంటే అది దానికి నిదర్శనమని మనవి చేస్తున్నాను. దీని విషయంలో ప్రత్యేకంగా ఏదో ఆర్గ్యూ చేయడంగాని, ఏదో గొప్పగా చెప్పుకోవడం ఉద్దేశ్యం కాదు. అసలు నా విషయం తక్కువగా చెప్పి, గౌరవనీయులైన సభ్యులు సూచించిన విధానం పట్ల ఉద్దేశ్యంను వెల్లడించడం నా ఆదర్శంగా పరిగణిస్తున్నానని గౌరవనీయులైన తమకు మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు ప్రభుత్వం నిర్వహించిన విధానాలు, అమలు చేస్తున్న పద్ధతులకు సమాజమే నిదర్శనం. ఈనాడు శాంతిభద్రతలు ఉన్నవి లేవు అనే పద్ధతిలో మాట్లాడవలసిన అవసరం ఏ మాత్రం కూడా లేదని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే, రెండవ విషయం వచ్చినపుడు-నక్సలైట్ల మూవ్‌మెంటు-నక్సలైట్లు ఎవరు ఇపుడు ఉన్నవారు అని ఆలోచిస్తే, ఒకప్పుడు నక్సల్‌బరీ మూవ్‌మెంటు ప్రారంభమైనపుడు, శక్తితోగాని అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోలేమని

సంపన్న వర్గాలను పూర్తిగా సమాజాన్ని దోచుకుంటున్నందువల్ల వారిపై కక్ష అన్నారు. ఈనాడు కడుతున్న కక్ష ఎవరిమీద ? అని ఆలోచిస్తే ఈనాడు సిద్ధాంతం ఏమిటి ? ఏమిటి ? మరి నిర్దిష్టంగా కావాలంటే, ఒక కోరిక వెలిబుచ్చారా ? అది ఏమీ లేకుండా పూర్తిగా ఏదో ఒక బాండిట్స్‌లాగా తమ చేతుల్లోకి అధికారాన్ని తీసుకుని కేవలం అమాయకులను, సమాజంలో ఉన్నటువంటి ప్రజలను, ప్రజలలో అల్లకల్లోలం సృష్టిస్తూ వారిమీద హింసాత్మకమైన విధానాలను జరపడం శోచనీయమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మనమందరం మాట్లాడుకునేది, సిద్ధాంతాలు వేరు. మీ పార్టీ సిద్ధాంతాలు వేరు, ఇతర పార్టీల సిద్ధాంతాలు వేరు, తెలుగుదేశం పార్టీ సిద్ధాంతాలు వేరుగా ఉండవచ్చు. కాబట్టి అందరికి అన్ని సిద్ధాంతాలు ఉండవచ్చు. మీ సిద్ధాంతం ఏమిటి ? ఈనాడు ఏమి కోరుతున్నారు ? చచ్చిపోయిన వారిమీద విచారణ జరిపించడమే మీ సిద్ధాంతమా ? లేకపోతే సమాజాన్ని చైతన్యవంత విధానాన్ని ప్రబోధించడమా ? ఏమిటి మీ విధానం ? ఇది అసలు మీరు చేసే విధానంలో మీ సిద్ధాంతాలకు సంబంధించినటువంటిది ఏదైనా యథార్థం ఉందాయని ఆలోచించాలి. ఈనాడు సామాన్య మానవుడు, పెళ్ళాం బిడ్డలతో, పని చేసుకుంటూ జీవిస్తున్న ఒక సామాన్య వ్యక్తి ప్రాణం తీసారే, తన భార్యతో కాపురం చేస్తున్నవాడు, నెత్తురు చిందించారే, అదే విధంగా, కొంతమంది పిల్లలు ఈనాడు అనాథలను సృష్టించే విధానాలను కోరుతున్నారా ? ఒకసారి ప్రశ్నిస్తే, ఏ విధమైన, దురాగతాన్ని, దుస్తంత్ర విధానం, దౌర్జన్యకరమైన, హింసాత్మకమైన విధానం ఈనాడు సాగుతున్నదో గుర్తించాలని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇదిగో మేము వీరిని తీసుకెళతాము. మీరు ఎప్పుడో, ఎవరో చనిపోయారు, వారి విషయం మీరు న్యాయ విచారణ జరపండి. వీరిని వదలిపెడతాము అనడంలో ఏమి న్యాయం ఉందో దయచేసి ఆలోచించండని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవనీయ సభ్యులు చెప్పారు పౌరహక్కులు అంటే కేవలం హింసాత్మకమైన విధానాలుకాదు అదే విధంగా అమాయకమైన ప్రజలు బలవుతున్నారే వారు మాత్రం పౌరులు కారా ? వారిని ఎందుకు తీసుకెళ్తున్నారు. ఒక అమాయ మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షుణ్ణి ఎందుకు చంపారు. సంబంధ ఏమి ఉంది ? మంచివారు అంటున్నారే. తెలుగుదేశం సభ్యులు అయి ఆయిన తప్పా ? సిద్ధాంతాన్ని ఏకీభవించారు. తెలుగుదేశం కావచ్చు, అ విధంగా, సి.పి.ఐ., జనతా, భారతీయ జనతాపార్టీ కావచ్చు. ఆ సిద్ధాంతాల ఏకీభవిస్తున్నారో ఆయా పక్షాలలో చేరుతుంటారు, ప్రోత్సహిస్తుంటార ఆచరిస్తూ వుంటారు. మనకు తెలిసిన సత్యమే. ఆ పార్టీ మనుష్య అయినందుకు వారు చేసుకున్న పాపము ఏమిటి ? ఈనాడు హక్కు కావాలంటున్నాము. స్వాతంత్ర్యం కావాలంటున్నాము. భావ స్వాతంత్ర కావాలంటున్నాము. ఎవరి మనసులో ఉన్నది చెప్పవచ్చునంటున్నావ ఎవరి సిద్ధాంతాలు వారు చెప్పడం తప్పా ? ఏమీ తెలియచేయకుండా కేవ హింసాత్మకమైన విధానం, దోపిడీ పద్ధతే మీ విధానం అయినప్పు

పూర్తిగా దాన్ని ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం అంగీకరించదని దమద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు అమాయక ప్రజలను బలి పశువులుగా చేస్తూ, సోదర మానవులను, ఆయుధాలతో, దొంగతనంగా చాటుమాటుగా హత్యలు జరిపిస్తామనడం, దాన్ని క్షమించే స్థితిలో, ఒప్పుకునే పద్ధతిలో ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. నేనే చెప్పాను-తప్పు చేయటం సహజం - సమాజంలో ప్రజాస్వామ్యం ఉన్నది ఈనాడు. కాబట్టి, ప్రజలు కోరుకున్నప్పుడు ఈనాడు తెలుగుదేశం అధికారంలోకి వచ్చింది. మీకు ఏదైనా సమస్య ఉంటే, మాకు చెప్పండి? అదే విధంగా మీరు చేసే విధానాన్ని అంగీకరించము. మీకు ఆదర్శమైన విధానం నాకు చెప్పండి? లేదా ప్రజలకు చెప్పండి? మీరు ఆ విధానాన్ని సంస్కారవంతమైన పద్ధతిని అవలంభిస్తే ప్రభుత్వం పూర్తిగా సహకరిస్తుంది. మీ హక్కులను కాదనము. కాబట్టి, మీరు చాటుమాటున దాక్కోవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది? బయటకి రండి? అని సోదరభావంతో మానవత్వంతో మనవి చేస్తున్నాను. 272 మంది వచ్చారంటే, ఈనాడు ప్రభుత్వం మీద విశ్వాసం ఉండేకదా? లేదా అని నేను మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. ముక్కు సుబ్బారెడ్డి గారు విప్లవవాది, బయటకు వచ్చి, ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వ విధానాలకు అనుగుణంగా ఈనాడు కేవలం నేను అన్నమాటల ప్రకారం మానవుడుగా సమాజంలో తిరగగలుగుతున్నాడే, ఇదివరకు బయటకు రాకముందు, ప్రభుత్వానికి లొంగకముందు ఆయన ఏదో చెట్టు చాటుమాటున, పుట్టచాటున ఉండే వ్యక్తి కదా? కాబట్టి, ఈనాడు ఈవిధమైన మానవత్వ విధానాన్ని అవలంభించడం జరిగింది. 272 మంది ఈనాడు వచ్చి ప్రభుత్వానికి లొంగిపోవడం, సమాజ స్రవంతిలో భాగస్వాములు కావడం, చక్కని కార్యక్రమాలు నిర్వహించుకోవడం జరుగుతున్నదని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నక్సలిజం ఓడిపోతుంది. పతనం అయిపోతుందనే భావం, లేకపోతే, హింసాత్మక విధానంలో ఏదో ఆనందం ఉండే పద్ధతో లేకపోతే మరొక విధానంగా, విచ్చలవిడిగా సంచరించేటటువంటి విధానం, సంఘవ్యతిరేక శక్తులతో కలయిక వల్ల యీ కార్యక్రమం సాగుతుండడం నేను దురదృష్టకరంగా పరిగణిస్తున్నాను. చక్కగా, సమాజంలో ప్రవర్తించనప్పుడు పూర్తిగా ప్రభుత్వం వారితో ఏమాత్రం కూడా వారు చేసేటటువంటి దుష్ట కార్యాలను సహించడం జరగదని సవినయంగా తెలియచేస్తున్నాను. ఇకపోతే, గౌరవనీయులైన సభ్యులు ఏ సూచనలు చేశారో అవి నాకు చాలా ముఖ్యం. పక్షాలు వేరు కావచ్చు, భావాలు వేరు కావచ్చు. కానీ మీరు ఏ సూచనలు మ॥ 1.30 యిస్తారో నేను గుర్తించడం, దాని విషయంలో పూర్తిగా ప్రభుత్వం ప్రజాభిప్రాయాన్ని గుర్తించి, గౌరవించడం కూడా నేను బాధ్యతగా స్వీకరించాను అనేటువంటి నాయొక్క గౌరవాన్ని నేను మీ పట్ల వ్యక్తం చేస్తున్నాను. మీరు ట్రాన్స్‌ఫర్స్ విషయం చెప్పారు. ఈనాడు అధికారులు వున్నారు యిక్కడ. అందరితో ముఖాముఖి తెలియజేస్తున్నాను. మూడు సంవత్సరాల

...కేవలం ఏ మాత్రం కూడా ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడానికి వీలు లేదు అనేటటువంటి ప్రభుత్వ ఉత్తరువు యిప్పటికీ వున్నదని కూడా నేను స్పష్టం చెస్తున్నాను. ఏదయినా కారణం వచ్చినప్పుడు ఆయా ఉద్యోగులందరూ కూడా ఆ మంత్రి గార్కుతాను ఎందుకు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసుకోవలసి వచ్చింది తెలియచేయవలసి వచ్చిందని చెప్పడం జరిగించని కూడా నేను మీకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక రెండవ విషయం నిరుద్యోగం. నిరుద్యోగం అన్నది పూర్తిగా ఈనాడు మనం చెప్పేటటువంటి విద్యదే బాధ్యత అని కూడా మనవి చేస్తున్నాను. పనికిమాలిన చదువులతో నిరుద్యోగాన్ని పెంచేటటువంటి ఈ దుష్పృష్టికరమైన, కాలదోషం పట్టిన విద్యా విధానం మారాలన్నది తెలుగుదేశం సిద్ధాంతం. కాబట్టే ఈనాడు వృత్తి విద్యా ప్రయోగం. అందుకే యువశక్తి ప్రారంభం. ఎన్నో కార్యక్రమాలు యివ్వడం. ఏ గ్రామ ప్రజలు ఆ గ్రామ పరిధిలో వారి కార్యక్రమాలు వారే నిర్వహించుకోవాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం. ఈనాడు అవి పూర్తిగా అమలు జరుగుతున్నాయా, లేదా అంటే. కేవలం ఈనాడు ఒక్కసారిగా వున్నటువంటి ఈ యంత్రాంగాన్ని మార్చడం కష్టం కావచ్చు, కానీ భవిష్యత్తులో పూర్తిగా తెలుగుదేశం సిద్ధాంతాలు అర్థం అవుతాయని మీకు నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు కేవలం బ్యూరోక్రసీ, బ్యూరోక్రసీ అని ఎందుకు అంటున్నాము ప్రజా ప్రతినిధుల నిర్ణయం ఏమిటి ? అమలు విధానం ఏమిటి ? ఏ విధంగా చేయాలి ? ఈ మధ్యలో వున్న బేధాలు, తేడాలు అన్నీ సమసిపోయి, పూర్తిగా మన ప్రజల కోసం మనం పాటుపడాలి. మనం స్వతంత్ర భారత పౌరులం. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 42 సంవత్సరాలు అయింది. మనం పేద ప్రజానీకాన్ని ఉద్ధరించాలి. ఈనాడు కూడా సుమారు 50 శాతం పేదవారు సమాజంలో వున్నారంటే అది మనకు సిగ్గుచేటు. ఈనాడు కూడా సమాజంలో వ్యత్యాసాలు వున్నాయంటే, మనమందరం దాని విషయంలో తీవ్రంగా ఆలోచించాలనేటటువంటిది అందరూ గుర్తించాలి. గమనించాలి. ఇప్పుడే గౌరవనీయులైన సభ్యులకు కొందరు చెప్పారు. ఇది ఒక పార్టీకి సంబంధించింది కాదు. అందరూ సహకరించాలి. కార్యస్థాయిలో కూడా మనమందరం కూడా ఏకముఖంగా అన్ని విషయాలలో ఈ విధమైన శాంతియుత జీవనానికి పూను కున్నప్పుడే అది కొనసాగుతుందని చెప్పారు. వారికి అభినందనలు. ఆ విధమైనటువంటి సద్భావన వుండాలి. కేవలం ఒకరి మీద ఒకరు చాడీలు చెప్పినట్లు కాదు. ఈనాడు చాడీలకు మనమందరం అతీతులము. కాబట్టి ఈనాడు ప్రజాప్రతినిధులుగా మనం మన కర్తవ్యం నిర్వహించాలి. ఒక్కొక్క నియోజకవర్గం నుండి కొన్ని లక్షల మంది మన మీద అభిప్రాయంతో, గౌరవంతో ఎన్నుకున్నారు. కాబట్టి ఏ విధమైనటువంటి ఆ సదభిప్రాయానికి అనుగుణంగా మనం పని చేస్తాము. ఏ విధంగా ప్రజాస్వామ్యాన్ని మనం ఉద్ధరిస్తాము అనేటటువంటి పద్ధతే తప్ప, కేవలం ఒకరిని ఒకరు వ్యక్తిగతంగా దూషించుకోవడం వల్ల గాని, మరో దానివల్లో గాని ప్రయోజనం వుండదు. కాదు. మన దేశానికి కూడా భవిష్యత్తు యింతకు మించింది మనం కలుగ చేయలేమని కూడా మీ అందరికి నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక భూసంస్కరణల విషయంలో మేము కూడా తీవ్రంగానే ఆలోచిస్తున్నాము. భూసంస్కరణలు అనేది ఒకరి సొత్తు కాదు. అందరి బాధ్యత కూడా. మీ అవగాహన ఒక విధంగా వుండవచ్చు. తెలుగుదేశం అవగాహన యింకొక విధంగా వుండవచ్చు. ఇదివరకే చర్చలు జరిపాను. నిర్ణయం కూడా తీసుకోవడం జరిగింది. ఎప్పుడో తీరిన సమస్య గురించి ఈనాడు — ఎవరో పాపం ఆ లిమిట్‌లో వున్నాడు ఆ భూ కామందు, అతడిని నీకు ఎక్కడ నుండి వచ్చింది అని అడగటం — నన్ను తెచ్చిపెట్టి ఈ చొక్కా ఎక్కడి నుండి వచ్చింది అంటే ఏమి చెప్పను? అదే విధంగా ఈనాడు ఎందుకు మన సమాజాన్ని బలి చేయడం. కాబట్టి ఒక లిమిట్ పెట్టి — ఈనాడు ఎవరయితే పేద వారు అని మనం నిర్ణయించామో, ఆ నియమించిన అటువంటి నిబద్ధమైన లిమిట్ లోపల వున్నటువంటి వ్యక్తులను ఈనాడు మనం ఎందుకు కదిలించాలి? వాడు ధనవంతుడా? కాదు. ఈనాడు గట్టిగా ఒక జత ఎడ్లను మేపలేడు. పాలేరును పోషించుకోలేడు. వాడి దగ్గర, ఇది ఎట్లా వచ్చింది. అది ఎట్లా వచ్చింది అని అధికారులు అంటున్నారు. ఆ రాజకీయ విధానాల వల్ల అందరి పాలిట ప్రజలు నలిగిపోతున్నారు. మళ్లీ వాళ్ల పాలిటి పడేద్దామా? ఒకసారి గౌరవనీయులైన సభ్యులు దయతో ఆలోచించండని మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరయినా బినామి దార్లు వున్నప్పుడు, ఆ బినామి ఎవరు చేత ఆ దుర్మార్గులను పట్టుకోవాలి, ఆ భూకామందు ఎవరు వున్నారో, వారిని పట్టుకోవాలి. ఆ జమీందారు ఎవడు వున్నాడో వాడిని పట్టుకోవాలి. కానీ కేవలం అమాయకత్వంతో నాకు నాలుగు ఎకరాల పొలం వున్నది. ఇంకో రెండు ఎకరాలు కొనుక్కుంటున్నాను. అని ఎంతో కొంత కొనుకున్న వాటిని పట్టుకోవడం — అది మా సిద్ధాంతం కాదు, మేము ఒప్పుకోము. కాబట్టి ఈనాడు ఈ సమావేశంలోని భూసంస్కరణలు మేము అనుకున్న రీతిలో, సమాజ శ్రేయస్సు కొరకు ప్రవేశపెడతామని కూడా వారందరికి నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఏమి కేపిటలిస్టును కాదు. కొంతమంది గౌరవనీయులైన సభ్యులు చెప్పారు. ఇది ఏదో పెట్టుబడిదారీ వర్గము అని. I am very sory for it. మేము అన్ని వదులుకొని వచ్చాము. కానీ ఈ మాటలు పడడానికి రాలేదు. మేము కక్కుర్తి పడి రాలేదు. వ్యాపారాత్మకం అయినటువంటి రాజకీయం జరపడానికి రాలేదు. పదవీ వ్యామోహం అంతకంటే లేదు. ఈనాడు ప్రజల సేవ చేయడానికి వచ్చామని వారికి సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. నేనుఎప్పుడో చెప్పాను N. T. R. is the only leftist in this country ఎందుకంటే నేను స్వార్థం వదులుకున్న వ్యక్తిని పూర్తిగా నా ప్రాణం కూడా ప్రజలకు యివ్వడానికి సిద్ధపడ్డ వ్యక్తిని. నా కంటే ఒక విధమైనటువంటి ప్రజా శ్రేయస్సు కోరే మనిషి వుండవచ్చు. చాలా మహనీయులు. వారిలో నేనూ ఒకరిగా పరిగణించాలని నేను వారందరిని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఈ మానవత్వంలోని ఈ విధానాలు అన్ని అవలంభించడం జరిగింది. మీకు తెలుసు. ఈనాడు ఎక్స్‌ట్రీమిస్ట్స్ ప్రాబ్లం వుంటే ఏ విధంగా మేము టేకిల్ చేస్తున్నామో, ఇది ఈనాటిది కాదు. పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ టైమ్‌లో వినోబాభావే చంబల్ వేలీలో వున్నటువంటి దొంగల విషయంలో వారందరిని పరివర్తింప జేయాలని సంకల్పించారు. అదే

విధానంగా, జయప్రకాష్ నారాయణ్. వీరందరూ కూడా మానవత్వం చూపించాలనే భావంతోనే ఆచరణ చేశారు. అది అందరికి ఈనాడు ఆమోద యోగ్యంగా, ఆచరణీయంగా అయ్యిందన్న సంగతి ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. కాబట్టి మనం మానవత్వం, ప్రేమను యివ్వడంలో వున్నది. ఆదరించడంలో వున్నది అనే భావంతోనే, ఈనాడు ఎవరయినా ఆ విధంగా మార్పు వచ్చిన వారు వుంటే రావచ్చునని చెప్పడం. వారి మాటలో ఈ ప్రభుత్వం మీద నమ్మకం కలిగింది. యింకా కొంచెం గడువు పొడిగించండి అనడంతో నెల అన్నది రెండు నెలలు, రెండు నెలలు అన్నది మూడు నెలలు గడువు పొడిగించడం జరిగింది. వారి అభిమతం మీద. అది కూడా సత్ఫలితాలు యిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ వచ్చే వారిని తిరిగి ఏ విధంగా సమాజం స్వీకరిస్తుంది? ఒక పతనమైన సోదరుడు వున్నాడు, ఒక విధంగా భ్రష్టుడైన తన అన్న, లేదా తండ్రి వున్నాడు. ఏ విధంగా వారిని ఆదరించాలి. గౌరవించాలి అన్నదే ఆదర్శం అన్న భావంతో వచ్చిన వారికి ఏ విధమైన రాయితీలు యిస్తున్నామో కూడా తమందరికి తెలుసు. పొలం లేని వారికి పొలం యివ్వడం. ఆర్థికవనరులు కల్గించడం, ముఖ్యంగా చదువుకున్న వారికి అయితే పరిశ్రమలు పెట్టుకోవడానికి అధరువులు కలిగించడం, ఇవన్నీ మానవత్వంతో ప్రభుత్వం చేసిన ఫలవంతమైన విధానాలని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ఈనాడు యిటువంటి సహోదర భావంతోనే, స్నేహంతోనే సమాజంలో ఒక చైతన్యం కలిగించాలన్నదే ఆదర్శం అని నేను మీకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

దేవాలయాల భూముల విషయం మనవి చేస్తాను. పట్టణ ప్రాంతాల భూముల విషయంలో ఒక కమిషన్‌ను నియమించడం, వారు ఒక రిపోర్టు యివ్వడంకూడా జరిగింది. దాని కోసం ఒక కేబినెట్ సబ్ కమిటీ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పరిశీలించిన దాని మీదట పూర్తిగా దాన్ని ఏ విధంగా ప్రజల కోసం వినియోగించాలి? ఏ విధంగా పేద వారికి వసతులు కల్పించడానికి వాడాలి అనే అభిప్రాయంతో ప్రభుత్వం వున్నదని మీకు నేను సవినయంగా తెలియ జేస్తున్నాను. అదే విధానంగా ఈనాడు విజయవాడలో యిన్ని వేల మందికి పట్టాలు యివ్వడం జరిగింది. ఇంతవరకు ఏ పేద ప్రజానీకమైతే ప్రభుత్వ భూముల్లో వున్నారో, వారందరికి పట్టాలు యివ్వడం జరిగింది. సుమారు 4,500 మందికి ఒకే చోట ఈనాడు యివ్వగలిగామంటే ప్రభుత్వాన్ని దయ చేసి మీరు అనుమానించవలసిన అవసరం లేదు. మా సంకల్పంలో ఏ మాత్రం కూడా మీరు అన్నట్లుగా మరొక భావన లేదని కూడా నేను సవినయంగా మీ అందరికి మనవి చేస్తున్నాను. రూరల్ దేవాలయాల భూముల విషయం వచ్చినప్పుడు అక్కడ కౌలుదారులు వున్నారు. మొఖా సాదార్లు వున్నారు. మీ అందరికి తెలుసు. వారందరికి ఏ విధమైనటు వంటి విధానాలుండాలనేది ఆలోచించాలి. ఏది చేసినప్పటికి ఆదర్శవంతంగా వుండాలి కాబట్టి దాన్ని కూడా ప్రభుత్వపరంగా తీసుకోవడం జరుగుతుందని మీకు నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరికైతే అర్హత వుందో, ఎవరయితే ఆ భూముల్లో ఐదేళ్ల పై చిలుకు వున్నారో, ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం జీ.వో.

కూడా యివ్వడం జరిగింది. ఎప్పుడయితే ఎవరయితే స్థిర నివాసం కలిగించు కొని వున్నారో, పేద ప్రజానీకం, వారందరిని వెళ్లగొట్టడానికి వీలులేదు. వారికి 60 గజాల స్థలం మంజూరు చేయండి. వీలుగా వుంటే కాలనీలు కూడా నిర్మించండని కూడా ఎప్పుడూ లేనటువంటి చారిత్రాత్మకమైన నిర్ణయం ప్రభుత్వం తీసుకోవడానికి కూడా యిదే కారణమని మీకు నేను సవినయంగా తెలియజేస్తున్నాను.

పోలీసు విషయంలో తగినంత మంది సిబ్బంది లేరని చెప్పి కూడా నేను అంగీకరిస్తున్నాను. కాబట్టి ఫస్ట్ బ్యాచ్ ఆఫ్ యస్ఐస్ మరో నెల రోజుల్లో వస్తారు 425 మంది. తరిఫీదుతో ఈయొక్క శాంతిభద్రతల పటిష్టతకు పాటుపడడానికి యువకులు వస్తారని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇదే సందర్భములో మరొక ఏడు వేల మందిని రిక్రూట్ చేయాలని కూడా ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది. ఇది సుమారు రెండు నెలల లోపల ఒక ఏడు వేల మంది పోలీసు సిబ్బందిని ఫ్రెష్‌గా, యువకులైన వారిని తీసుకోవడం జరుగుతుందని ఈ సందర్భముగా మీ అందరికీ సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఆ తర్వాత కమిటీ అప్పాయింట్‌మెంట్ సంగతి చెప్పారు. దీని విషయములో ఏమీ లేదు. దేశ శ్రేయస్సు కోసం, శాంతిభద్రతల కోసం, ఈ రాష్ట్ర పటిష్టత కోసం, అవసరం అయితే ఏ దౌర్జన్యకాండ, ఏ విధంగా ఎందుకు జరిగిందో తెలుసుకోవడం మనందరికీ అవసరం కాబట్టి దీని మీద నాకు భిన్నాభిప్రాయం లేదు. దీని విషయములో ప్రభుత్వం యోచించడం జరుగుతుందని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు కొంత మంది సభ్యులు కడప విషయం చెప్పారు. కడప విషయం జరిగిన మరునాడే ఐ హేవ్ అప్పాయింటెడ్ ఎ కమీషన్. ఒక కమిషన్‌ను అప్పాయింట్ చేయడం జరిగింది. ఎరాడే-ఎ రిటైర్డ్ డి.జి ఆఫ్ పోలీస్‌ను వారు ప్రత్యేకంగా ఆ శాఖలో ఉన్న వ్యక్తి, నిర్మొహమాటమైన వ్యక్తి అని నిజాయితీ గల మనిషని చెప్పి ఆయనను ప్రత్యేకంగా సింగిల్ మేన్ కమిషన్‌గా అల్‌రెడీ అప్పాయింట్ చేయడం జరిగింది. కాబట్టి, దీని విషయములో ప్రభుత్వం ఎవరిని సమర్థించడం జరగదు, న్యాయం, ధర్మం జరగాలన్న కోరిక తప్ప దౌర్జన్యకాండను ఉపేక్షించడం కాని, లేకపోతే హింసాకాండను ప్రోత్స హించడం కాని, ఒక నిరంకుశత్వ విధానాన్ని అనుసరించే విధానాలు కల్పించడం కాని ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశం కాదని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

తరువాత గ్రే హౌండ్స్ అన్నారు. గ్రేహౌండ్స్ విషయములో ఇప్పుడు ప్రత్యేక శిక్షణ పొందుతూ ఉన్నారు. ఫస్ట్ బేచ్ ఆఫ్ ది గ్రే హౌండ్స్ ఆర్ గెటింగ్ ట్రెయినింగ్. నేను అన్న మాటను వృధాగా పోయేటట్లు చూచే వ్యక్తిని కాను. అలాంటప్పుడు మాటకు విలువ లేదు. కాబట్టి, ఈనాడు

యాబ్ ఎ సి.ఎమ్. ఆఫ్ ది స్టేట్ ఇఫ్ ఐ సే ఎ వర్డ్ ఇట్ మస్ట్ బి డన్. కాబట్టి, ఈనాడు గ్రే హౌండ్స్ విషయములో ప్రత్యేకమైన తరిఫీదు పొందుతూ ఉన్నారు. వారు సరయిన శిక్షణతో ఈ ఉపద్రవాన్ని ఎదుర్కోడానికి కృషి చేస్తారనే నమ్మకాన్ని నేను మీకు వ్యక్తం చేస్తున్నాను. తరువాత, ముఖ్యంగా యువకులకు పని కల్పించడం అవసరం అని ఈనాడు ప్రతి జిల్లాలో 200, 300 మందిని ఫస్ట్ బేచ్ క్రింద యువకులను తీసుకోవడం వారికి గ్రామ సమస్యలలో తరిఫీదు ఇవ్వడం, ఎక్కడయినా ఫ్యూజుపోయినా, మరొకటి పోయినా, ఆ గ్రామానికి సంబంధించిన సమస్యలకు బయటి వారితో ప్రమేయం లేకుండా, ఎవరి కోసం ఎదురుచూడకుండా వారిది వారే నిర్ణయించు కొనే దానిలో శిక్షణ కల్పించి పని కల్పించి వారికి తగిన సహాయాన్ని చేయాలనే సంకల్పం ప్రభుత్వం అవలంబించడం దీనికి కారణం. మీ అందరికీ తెలుసు. అందుకే ఈ మధ్య 25ఎకరాల స్థలాన్ని కూడా మంజూరు చేయడం ప్రత్యేకంగా వీకర్ సెక్షన్ హవుసింగ్ విషయములో దర్వాజాలు తయారు చేసే విషయం, బ్రిక్స్ తయారు చేసే విషయములో కాని, స్వల్ప డబ్బుతో ఇల్లు తయారుచేసే విషయములో కాని వారికి తరిఫీదు ఇచ్చేటటువంటి విషయం ప్రత్యేకంగా దీనిలో కల్పించడం జరిగింపని మీ అందరికీ కూడా సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇకపోతే హవుస్ సైట్స్ ఫర్ పూర్ విలేజర్స్. ఈనాడు ఇది మీకు తెలుసు. ఈనాడు పొలాల ధర విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. ఇప్పటికే సుమారుగా రు. 28 కోట్లు ప్రభుత్వం చెల్లించవలసి ఉంది. అయినప్పటికీ కూడా ఈనాడు ఉన్నటువంటి దేవాలయాల భూములు కాని వాటిని కొని కేవలం ఈనాడే చెల్లించకుండా 10 వాయిదాల మీద ఏ విధంగా చెల్లించడానికి వీలవుతుందో పేదవారికి ఆ భూములు ఏ విధంగా ఆశ్రయం కల్పించడానికి, ఉపయోగించుకోడానికి వీలవుతుందనే విషయం మీద పూర్తిగా ప్రభుత్వం ఈనాడు ఆలోచనతో శ్రద్ధ వహిస్తున్నదని నేను గౌరవసభ్యులకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు చేస్తున్నది చాలదు. ప్రభుత్వం ఈనాడు నిరాశ్రయులైన వారికి, ఇళ్లులేని వారికి స్థలాలు ఇవ్వాలనే ఆశయం కాని ఈనాడు చేస్తున్నది చాలా అంటే చాలదని నేను మీతో ఏకీభవిస్తున్నాను కాబట్టి ఇది ఉధృతంగా జరగాలి. ప్రతి వారికి ఇల్లు కావాలి అంటే, ఇల్లు ఇవ్వాలి అంటే ఈ విధమైన కార్యక్రమం అవలంబించడమే ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశముగా మీకు నేను మనవి చేస్తున్నాను.

మైనర్ ఇరిగేషన్–ఆదిలాబాదు గిరిజన జిల్లాకు వెళ్లినపుడు అక్కడ ఎన్నో మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజక్టులు ఉన్నా సరే ఈనాటికీ అదే సిద్ధాంతముగా వెనుకబడిన జిల్లాలలో మైనర్ ఇరిగేషన్ అవకాశాలు ఎక్కడ ఉన్నాయో, చిన్న నీటి పారుదల అవకాశాలు ఎక్కడ ఉన్నాయో వాటిని అన్నిటిని ప్రోత్స హించడమే ప్రభుత్వ విధానం అని మీ అందరికీ తెలుసు. పేదవారికి ఏ నీటి కట్టు ఉపయోగపడ్డా సరే ముఖ్యంగా నేను దీనిని ప్రోత్సహించి, మంజూరు చేసి అమలు పరిచే పద్ధతిని అవలంబిస్తున్నదని ఈ ప్రభుత్వం

మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయంలో శ్రద్ధగా, చక్కగా నిర్వహించడానికి, ప్రతి నీటి బిందువును బీడుపడిన భూములను మాగాణులుగా మార్చడానికి సస్య శ్యామలం చేయడానికి పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవడం జరుగుతుందని మీకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

సెంట్రల్ జైల్స్ విషయములో ఎక్కువ మంది క్రుగ్గిపోతున్నారు. వారిని కోర్టులకు, వాటికి తీసుకు వెళ్లడానికి సరయినటువంటి పద్ధతి కల్పించాలి, ప్రత్యేకమైన సిబ్బందిని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింకని మీకు నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. విచారణ త్వరగా జరిపించాలి. కేవలం ఏదో పట్టుబడ్డారు, దిక్కూ దివాణం లేదు కాబట్టి వాళ్ళను ఇక్కడ ఉంచారు అనే భావన లేకుండా సకాలములో విచారణ కల్పించడానికి అవకాశాలను కూడా కల్పించడం జరిగిందని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక బీర్‌పూర్ ఏక్సిడెంట్ విషయం చెప్పారు. వారికి నా సానుభూతిని తెలియజేసాను. ఈ విధమైన దురదృష్టకరమైన, హింసాత్మకమైన విధానం అమలులో బలికావడంలో నా ఆవేదనను వ్యక్తం చేస్తూ వారికి ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇవ్వడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ హింసాత్మకమైనటువంటి దురదృష్టకరమైనటువంటి ఈ విధానములో బలి అయిన వారందరికీ ఒక్కొక్కరికి, ఒక కుటుంబములో ఇద్దరు ముగ్గురు ఉన్నా సరే వారందరికీ కూడా రు. 10 వేలు ఎక్స్‌గ్రేషియా మంజూరు చేయడం జరిగిందని తమకు నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక సోదరులు రసూల్ ఖాన్ గారు చెప్పారు. దయచేసి మైనారిటీస్ విషయములో మాకు సోదర భావం ఉంది. ఈ మధ్య ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలు దీనికి కారణం అని ప్రత్యేకంగా వివరించవలసిన అవసరం లేదు. మీకు ఏమైనా సమస్యలు ఉంటే ప్రత్యేకంగా దయచేయండి, మాకు చెప్పండి. మొన్న జరిగిన సంఘటన గురించి చెప్పారు. అది ఇద్దరు ముస్లిములమధ్య- వారు తెలుగు దేశమో మరి ఇంకో దేశమో మనకు తెలియదు కాని మొత్తం మీద ఇది నేను ఒక విధంగా 'అమ్మా' అని అనుకున్నాను. అది ఏదయినా పొరపాటున హిందువు అయి రాయి విసిరితే ఆ ముస్లిమ్‌కు దెబ్బ తగిలి ఉంటే ఏమిటి ఈ దురదృష్టకరమైన విధానం జరిగిందని బాధపడే వాడిని. అది వారిలో వారికి సంబంధించిన స్వసంఘర్షణ. ఈ విధానానికి నేను బాధ పడుతున్నాను. అయినప్పటికీ కూడా ప్రభుత్వం ఇద్దరి విషయములో ఎవరినీ క్షమించకుండా పూర్తిగా శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నది. ఎవరయితే దీనికి కారకులో వారిని దండించడం కూడా జరుగుతుందని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంకొక్క విషయం-దీనిలో రాజకీయం లేదు. మన యొక్క రాజ్యాంగము, మన భారతదేశం యొక్క సమగ్రత మన రాష్ట్ర సమన్వయం, దీనికి కారణం కేవలం ఈ రోజున రాష్ట్రాలు ఏమైనా పని చేస్తున్నాయి అంటే రాష్ట్రాల పేరిట యూనియన్ ఉన్నది అనేది మరచి

పోవద్దని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇట్ ఈజ్ ది యూనియన్ ఆఫ్ ది స్టేట్స్. అన్ని రాష్ట్రాల కలయికే ఈనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం. ఈనాడు రాష్ట్రాల యొక్క హక్కులను కాని రాష్ట్రాల యొక్క అధికారాలను కాని, రాష్ట్రాలకు కావలసిన అవసరాలు కాని, పూర్తిగా కేంద్ర ప్రభుత్వం గుర్తించడం, యూనియన్ ప్రభుత్వం తమ చేయూత నివ్వడం తమ బిడ్డలను తల్లులు సాకినట్లుగా వారు కూడా సాకడం ధర్మం న్యాయం. అప్పుడు కాని పూర్తిగా దేశములో ఏ పద్ధతికాని సుస్థిరముగా అమలుపడదు. ఈనాడు శాంతిభద్రతలు కావాలన్నప్పుడు కేంద్రం కోరేది మేము కేవలం కోరినది కాదు. మీరు ఆమోదించిన పద్ధతి అందరు ఆమోదించిన పద్ధతి 82 కోట్ల భారతీయులకు సంబంధించినటువంటి విషయం ఈనాడు శాంతిభద్రతలు. కాబట్టి రెండు సంవత్సరాల నుంచి అడుగుతున్నాము. అయ్యా, మాకు దయచేయండి, మా దగ్గర బలగం చాలదు అని. మా చేతుల్లో ఉంది మేము చేయగలం కాని మాకు అండగా వారి ఆమోదం కావాలి, మేము కూడా అండగా ఉన్నామని చెప్పి మమ్ములను కొంచెం యూనియన్ ప్రభుత్వం నడిపించాలని కోరుకున్నాము. మూడు బెటాలియన్స్ ఇవ్వమన్నాము. 3 బెటాలియన్స్ అంటే 18 కంపెనీలు. 18 కంపెనీలు అంటే 1800 సెంట్రల్ రిజర్వ్ పోలీసు ఫోర్స్‌ను అడిగితే కేవలం 5 కంపెనీలు ఎప్పుడో ఇచ్చారు. 500 మందిని ఇచ్చారు. 1988 డిశంబరులో గౌరవనీయులు హోమ్ మంత్రిగారు, డి. జి. పి. గారు, హోమ్ శాఖ కార్యదర్శిగారిని కూడా పంపించడం జరిగింది. వారికి నచ్చచెప్పడం జరిగింది. మరి ఎన్ని చెప్పినప్పటికీ కూడా చివరకు మేము పంపించలేని స్థితిలో ఉన్నామని వ్రాత మూలకంగా వారు ఉత్తరం కూడా పంపించడం జరిగింది. కాబట్టి, ఈ విధమైన నిర్లక్ష్య భావముతో చూడబడుతున్నాము అంటే నేను దీనికి ఏమీ ఆపాదించను. కాని బాధ్యత ఏవిధంగా తిరస్కరించబడుతోందని మాత్రము ఒక పౌరుడిగా అడుగుతున్నాను. మాకు అధికారం ఉన్నది, హక్కు ఉన్నది. మా హక్కును గుర్తించవలసిన అవసరం కూడా వారికి ఉన్నది. మరి దేశ సమగ్రత, పటిష్టత కాపాడాలి అంటున్నారు, శాంతిభద్రతలు కాపాడాలి సమాజంలో అంటున్నారు. మరి మేము కోరి దయ చేయండి అన్నప్పుడు ఎందుకు పంపించడం లేదో మాకు అర్థం కాని సమస్యగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అదే తమిళనాడు ప్రభుత్వాన్ని అడిగినప్పుడు, వారికి సమస్యలు ఉన్నప్పటికి కూడా వారికి ఉన్న దానిలో రెండు కంపెనీలను వారు ఎందుకు పంపించారు? మరి ఈ మాత్రం ఔదార్యం యూనియన్ ప్రభుత్వానికి ఎందుకు లేకపోయింది? ఇది అడగవలసిన ధర్మం, మీకు చెప్పవలసిన ధర్మం నాకు ఉంది. కేవలం మేము ఇది అవలంభించాము, ఈ విధంగా తిరస్కరించబడ్డాము ఈ విధంగా లేదు అని పించుకున్నామని కూడా మీకు చెప్పడం మా బాధ్యతగా నేను మీకు
మ॥ 1-50 సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఏదో లాంగ్ టర్మ్ విషయంలో మాట్లాడ తాము అంటే మాట్లాడండి. దానికి సంబంధించిన ప్లాన్ కూడా పంపుతాము అన్నాము. పంపాము. నిన్న, మొన్న ఎవరో చూస్తామని అన్నారు. వచ్చి,

మన స్టేట్ ప్లాన్ ఎట్లా ఉండాలనేది చూడటానికి పస్తామన్నారు. ఈ సమస్య ఎట్లా ఉంటుందో మనకు తెలియని స్థితిలో ఉన్నప్పటికీ నా మనసులో గల బాధను, మన రాష్ట్ర ప్రతిపత్తిని గురించినటువంటి అభిప్రాయాన్ని తెలియ చేస్తున్నాను. కాబట్టి సోదర, సోదరీమణులకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఎంతో ఉద్రేకంతో, ఉదాత్తమైన ఆలోచనలు చెప్పారు. నాలో కూడా ఆవేశం రగిల్చారు. వారి భావాలతో నేను వ్యతిరేకించడం లేదు. అందరూ కూడా రాష్ట్రం యొక్క అభివృద్ధిని గురించి చెప్పడం జరిగింది కనుక దాని విషయం గురించి ఆలోచించడం మాత్రమే నా ధర్మం కానీ, కాదు అనడం భావ్యం కాదు. సరైన, ఉదాత్తమైన ఆలోచన వచ్చిన వివిధ పక్షాల నాయకులకు, మా తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రాధాన్యత వహిస్తున్నటువంటి గౌరవ నీయులైన సోదర సోదరీమణులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన అభినందనలు వ్యక్తంచేస్తూ, ఈనాడు ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యాన్ని తెలియచేసే అవకాశం కల్పించి నందుకు గౌరవనీయులైన సభాధ్యక్షులకు నమస్కారములు తెలియచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను. జై తెలుగుదేశం—జై హింద్.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— హాస్పిటల్‌లో గల బీర్పూర్ బాధితులకు హాస్పిటల్ వారు మెడిసిన్స్ ఇవ్వడం లేదు. వారే కొనుక్కొంటున్నారు. వారు అందరి అపోజిషన్ లీడర్స్ వద్ద చెప్పారు. పసి పిల్లలు. అనాధలు ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇదంత సమస్య కాదు ....

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— స్కాలర్‌షిప్స్‌కి గవర్నమెంటు జీ. వో.ను ఇస్యూ చేయునంతవరకూ ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అపోజిషన్ లీడర్స్ వెళ్ళి రిప్రజెంట్ చేయవచ్చు......

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు : — ముఖ్యమంత్రిగారు చెబితే సంతృప్తిగా ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా ! కలెక్టరుగారు బాధ్యత తీసు కొన్నారు, మందులు సప్లయి చేయుడానికి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— తండ్రి, తల్లి, మామలు అంతా పోయారు. కాబట్టి గవర్నమెంట్ సర్వెంట్స్‌గానే ట్రీట్ చేసి వారికి చేసే సౌకర్యాలే వీరికి కూడా కల్పిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆ విచక్షణ లేకుండా అందరికీ ఇస్తాము.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— గిరిజనుల పైన హత్య చేయుబడిన వారి పైన.....

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— గౌరవనీయులైన రాష్ట్ర రెడ్డిగారికి తెలియచేస్తున్నాను. వారి విషయం వెంటనే పరిశీలించమని, వారికి కూడా ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇవ్వవలసిందని ఆదేశించడం జరిగింది అని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ సభను సాయంత్రం గం. 6-00 లకు వాయిదా వేస్తున్నాను. అప్పుడు బిల్స్ తీసుకోబడతాయి.

(సభ తిరిగి సాయంత్రం గం. 6-00 లకు సమావేశమగుటకు గాను మధ్యాహ్నం గం. 1-54 ని. లకు వాయిదా పడినది)

సభ తిరిగి సాయంత్రము 6-00 గంటలకు సమావేశమైనది.
(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

Sri A. Dharma Rao :—Sir, This morning the understanding was that the official business would be taken up and the discussion on Law and Order would be in the evening.

Mr. Speaker :—I have taken the consensus of the earlier understanding and somehow they wanted continuity. The understanding cannot be deviated and there is no question of further discussion.

ప్రభుత్వ బిల్లులు

1987,ఆంధ్రప్రదేశ్ రహదారుల (ఒరుసుకొను కట్టడముల పెరుగుదల నివారణ మరియు దురాక్రమణ తొలగింపు) బిల్లు
(1987 సంవత్సరపు నెం. 49 ఎల్.ఎ. బిల్లు)

Minister for Roads and Buildings (Sri A. Ramanarayana Reddy) :—Sir, I beg to move that leave be granted for further continuance of the Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon development and Removal of Encroachments) Bill, 1987.

Mr. Speaker :—Motion moved.

The question is :—"That leave be granted for further continuance of the Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon Development and Removal of Encroachments) Bill, 1987".

(Pause)

The motion was adopted, and the Bill was continued.

Sri A. Ramanarayana Reddy :—Sir, I beg to move :
"That the Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon Development and Removal of Encroachments) Bill, 1987 be taken into consideration".

Mr. Speaker :—Motion moved.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—అధ్యక్షా! ఈ బిల్లు విషయంలో రెండవ అభిప్రాయం ఉంటుందని అనుకోను. కారణం ఏమిటి అంటే బెటర్ కమ్యూనికేషన్ సిస్టం అన్నటువంటిది సివిలైజేషన్ అది ఏవిధంగా అభివృద్ధి చెందుతుందీ అన్నదానికి ఒక నిదర్శనంగా ఉండే దానిలో 'వన్ ఆఫ్ ది బేసిక్ ఎమినిటీస్ ఫర్ ది కామన్ మ్యాన్' ఈ కమ్యూనికేషన్ ఫెసిలిటీస్. ఆ విషయంలో ఈ రోజు రాష్ట్రంలో ఎక్కడ చూసినప్పటికీ కూడా ఎవరు బడితే వారు పట్టాన్ని వారి చేతిలోకి తీసుకోవడం, ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు రోడ్ల ప్రక్కన అక్రమణ చేయడం, డిపార్టుమెంటు పర్మిషన్ కానీ, చట్టానికి అనుగుణంగా ప్రవర్తించడం గానీ చేయడం లేదు. ఆ భావం క్షీణించడం వల్ల రోజు రోజుకూ అనాథరైజ్డ్ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు ఎక్కువ వచ్చేయడం, దాని ద్వారా అనేకమయిన ప్రమాదాలు జరగడం కేవలం నేషనల్ హైవేస్‌లోనే కాదు, ఆర్ అండ్ బి రోడ్లన్నిటిలో కూడా ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు చాలా ఎక్కువగా ఉన్న మాట వాస్తవమే. ఈ విషయంలో ప్రప్రథమంగా డిపార్టుమెంటుకు సరియైన 'ఇన్‌హెరెంటు పవర్స్' ఉంటే తప్ప ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు తొలగించడానికి అవకాశం కనిపించడం లేదు. ముఖ్యంగా ఈ ఎక్రోచ్‌మెంట్స్ తొలగించడానికి వచ్చే ఇబ్బంది నిజంగా మనం ఒప్పుకోవలసింది నాన్ అఫీషియల్స్ యొక్క ఇంటర్‌ఫియరెన్సు వల్లనే, అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఇంటర్‌ఫియర్ కావడం, వారి యొక్క స్వలాభం కోసం, వ్యక్తిగతమైన బెనిఫిట్ కోసం ఎక్కడికక్కడ అఫీషియల్స్ మీద ప్రెషర్ ఆయి యాక్షన్ తీసుకొని ఎంక్రోచ్‌మెంట్సును తొలగించేలా చేయకుండా ఉండడం వల్ల, ఒక విధంగా ఆఫీసర్స్ కూడా వాళ్ల యొక్క బాధ్యతలు సక్రమంగా నిర్వహించే పరిస్థితి కనపడడం లేదు. మొట్టమొదటగా—The society at large should think that there shall not be any interference from the non-official side while the officers are discharging their duties as per the Act which we are about to enact. రోడ్డు వెడల్పు ఎంత ఉన్నది ప్రాపర్ సర్వే చేసి, సర్వే స్టోన్స్ వేసి డిమార్క్ చేస్తే తప్ప, రోడ్డు విశాలం ఎంత? విస్తీర్ణం ఎంత ఉన్నదీ తెలిసే పరిస్థితిలేదు. కానీ ఆపనిచేయాలంటే కావలసినంత సర్వే స్టాఫ్‌లేరు ఎడిషనల్ స్టాఫ్‌ను ప్రొవైడ్ చేసి ఎంటైర్ సర్వే చేసి, స్టోన్స్ ఫిక్స్ చేసి అన్నీ చేస్తేతప్ప కార్యక్రమం సక్రమంగా జరిగే దానికి అవకాశం లేదు. ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు ఉన్నప్పటికీ కూడా, ఆ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు ఉన్నవాటికి ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్ట్‌మెంట్ వాళ్లు ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేస్తున్నారు. మునిసిపాలిటీ ఏరియాలో, పంచాయతీ ఏరియాలో గానీ ఉంటే వాటర్ సప్లయి చేయడం జరుగుతోంది. ఎంక్రోచ్‌మెంటులో ఉండి, అనాథరైజ్డ్‌గా ఉన్నప్పుడు ఇంకొక సిస్టర్ డిపార్టుమెంటు నుంచి ఈ ఫెసిలిటీస్ ఎందుకు ఇవ్వడం జరుగుతోంది? ఎందుకు పేరెంటు డిపార్టుమెంటు కంట్రోలు చేయడం లేదూ అంటే ఉదయం మంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తూ ఒక మాట చెప్పారు. ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్‌ను రిమూవ్ చేసే బాధ్యత అంతా కూడా రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు చేయాలి మాకు ఏమీ సా॥ 6-10

సంబంధం లేదు అన్నారు. అలాగే అనాథరైజ్డ్ ఎన్‌క్రోచెస్‌కు కరెంటు ఎందుకు ఇస్తున్నారు ? ఒక డిపార్టుమెంట్‌కు, ఒక డిపార్టుమెంట్‌కు మధ్య కో ఆర్డినేషన్ లేకపోతే అల్టిమేట్‌గా సమాజానికి ఇబ్బంది. మినిస్ట్రీ అన్న తరువాత అది జాయింట్ ఇన్‌స్టిట్యూషనల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ అయినప్పుడు ఇది ఇండివిడ్యువల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ కాదు. అది ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంట్ సమస్య అయినప్పటికి పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంట్, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంట్, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ వీరందరి సహకారం వుండాలి. వారి సహకారం లేకపోతే ఏ డిపార్టుమెంట్ కూడా స్వతంత్రంగా పని చేయలేదు. ఒకవేళ ఈ లెక్కన గనుక వున్నట్లయితే దానిని రెక్టిఫై చేయడానికి ప్రయత్నం చేసినట్లయితే ఈ క్రొత్త ఎనాక్ట్‌మెంట్ తీసుకువచ్చినందువల్ల ఉపయోగం జరుగుతుంది తప్ప ఈ లెక్కన ఉన్నంత కాలం కూడా ఏదో లోపాన్ని అవకాశంగా తీసుకొని ఎన్‌క్రోచర్స్ ఆ విధంగా కొనసాగే అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి వానిని రెక్టిఫై చేయడానికి ఉదయం మంత్రిగారు చెప్పినట్లు సంబంధం మాత్రం ఆ విధంగా ఫ్యూచర్‌లో వుండకుండా అన్ని డిపార్టుమెంట్స్ యొక్క కో ఆర్డినేషన్ వుండాలి. కనుక దాని విషయంలో ప్రత్యేకమైన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ప్లాంటింగ్ ఆఫ్ ట్రీస్ అని అన్నారు. ఇప్పుడు వుండేటటువంటి యూజ్ ఆన్ టుడే అనే పద్ధతిలో సోషల్ ఫారెస్ట్రీ లక్షలాది మొక్కలు ప్రతి జిల్లాలో అనేక డిపార్ట్‌మెంట్‌లకు యివ్వడం జరుగుతుంది. అలాగే ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్‌మెంట్‌కు యివ్వడం జరుగుతుంది. వారయితే కొన్ని లక్షల మొక్కలు ఈ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు ఇచ్చి పాతమని చెబుతున్నారు. ఇక ఈ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు ఏమంటున్నారంటే అయ్యా, సోషల్ ఫారెస్ట్రీ వారు మొక్కలు ఇవ్వడం అయితే యిచ్చారు. కానీ మేము ఉద్యోగస్తులకే జీతాలు ఇవ్వలేని పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు ఇక వీటి మెయిన్‌టినెన్స్‌కు మా దగ్గర డబ్బు ఎక్కడిదని అంటున్నారు. అంటే మనం కేవలం సోషల్ ఫారెస్ట్రీ ద్వారా కొన్ని లక్షలు, కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి మొక్కలు పెంచి ఈ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు ఇచ్చిన తరువాత వాటి మెయిన్‌టెనెన్స్‌కు డబ్బు యివ్వకపోవడం వలన కేవలం మనం ప్రజల యొక్క ధనాన్ని దుర్వినియోగం చేసినట్లు అవుతుంది తప్ప సద్విని యోగం కావడం లేదు. దానికి ఒక ప్రాపర్ ప్లానింగ్ అండర్‌స్టాండింగ్ లేకపోవడంవల్ల ఈ కార్యక్రమం దెబ్బతింటుంది. ఈ రోడ్‌సైడ్ మొక్కలు వేసే కార్యక్రమం విషయంలో మొక్కలు నాటడమే గాకుండా వాటి మెయిన్‌టినెన్స్ విషయంలో ఎంతో కొంత బడ్జెట్ ఎలాకేషన్ లేకపోతే ఉపయోగం వుండదు. మనం కేవలం ఉద్యోగస్తులను విమర్శించినంత మాత్రాన ప్రయోజనం లేదు. ఇది నేను స్వయంగా జిల్లాలలో చూసి వచ్చి అధికారుల అభిప్రాయం తెలుసుకొన్న తరువాత చెబుతున్న విషయం. ఈ విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోకపోతే ఎన్ని చెప్పినా ఉపయోగం వుండదు అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రోడ్స్‌కు సంబంధించిన విషయంలో టెలిఫోను డిపార్ట్‌మెంట్ వారు కానీ, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు కానీ, మరో డిపార్ట్‌మెంట్ వారు కానీ వారి

డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సంబంధించిన పనులు చేసినప్పుడు రోడ్డుకు అడ్డంగా త్రవ్వడం ఆ పనులు అయిపోయిన తరువాత వారికి ఏమీ సంబంధం లేనట్లుగా ఇర్రెస్పాన్సిబుల్‌గా ఆ గోతులను గోతుల్లాగా, ఆ ట్రెంచ్‌లు ట్రెంచ్‌లుగా వదిలి పెట్టి పోవడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా గాకుండా ఏ డిపార్ట్‌మెంట్ అయితే ఈ రోడ్స్‌ను స్పాయిల్ చేయడం జరుగుతున్నదో వాళ్లు వాళ్ళపని అయిపోయిన తరువాత ఈ రోడ్స్‌ను యథాతథంగా రెస్టోర్ చేసే పరిస్థితిలో గనుక మనం ఒక మ్యాన్‌డేటరి ప్రొవిజన్ చట్టంలో పెట్టి, then we must implement it. Unless and until they bring the roads to the status quo ante, we should not allow them. ఆ విధంగా వాళ్ళ బాధ్యతలను వాళ్లు విస్మరించే పరిస్థితిలో మనం చట్టరీత్యా ఒక చర్య తీసుకోవడం అవసరమని అనుకొంటున్నాను. ఇక రోడ్స్ పైన వేసే స్పీడ్ బ్రేకర్స్ విషయంలో పాత పద్ధతులు గాకుండా ఇప్పుడు రెప్పిల్ సిస్టమ్ వచ్చింది. అది పెట్టినట్లయితే బెస్ట్ హామ్‌ఫుల్ టు ద వెహికల్స్, యాక్సిడెంట్స్ కూడా కావటానికి అవకాశం వుండదు. కాబట్టి ఆ సిస్టమ్‌ను అడాప్ట్ చేయడం అవసరం అని నేను భావిస్తూ మరొకసారి నేను స్పెసిఫిక్‌గా తమ ద్వారా మంత్రిగారికి మనవిచేసేది ఏమిటంటే ఈ చట్టం తీసుకువచ్చేటప్పుడు ఇంటర్ డిపార్ట్‌మెంటల్ కో ఆర్డినేషన్ లేకపోయినట్లయితే వారు ఈ పనిని సక్రమంగా చేయలేరు. కాబట్టి ఇంటర్ డిపార్ట్‌మెంటల్ కో ఆపరేషన్ వుండేలాగా వారి పర్మిషన్ వుంటేనే - ఒక ఎన్‌క్రోచర్‌కి, ఒక ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్ట్‌మెంట్ నుంచి పర్మిషన్ కానీ, ఒక మునిసిపాలిటీ నుంచి, పంచాయతీ రాజ్ డిపార్ట్‌మెంట్ నుంచి వాటర్ కనెక్షన్ కాని మరొక టెలిఫోన్ డిపార్ట్‌మెంట్ నుంచి టెలిఫోన్ కనెక్షన్ కానీ యివ్వకుండా రెస్ట్రిక్ట్ చేసే పరిస్థితిలో వుండాలి. అదిగాకుండా ఇంకొక సజెషన్ ఈ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ విషయంలో మనం చూశాము. ఈనాడు వుండే పరిస్థితిలో రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ తప్ప మరొకటి పని చేయదని చెబుతున్నాను. ఈ రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ ఒక ఆక్టోపస్ ఎంపైర్ క్రింద వున్నది. వాళ్ళది మల్టీ పెరిస్ యాక్టివిటీస్. ఒక జిల్లా కలెక్టర్ వున్నారంటే ఈవాళ 32 డిపార్ట్‌మెంట్‌లకు హెడ్ క్రింద వుంటున్నారు. ప్రతి పని వారే చేయాలంటే జరిగే పని కాదు. ఈ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ రిమూవల్ విషయంలో ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్‌మెంటే గాకుండా పి. డబ్ల్యు. డి. డిపార్ట్‌మెంట్ కూడా ఎంతో సఫర్ అవుతున్నది. కాబట్టి ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ రిమూవల్ విషయంలో........ Better we delegate powers to the Department itself. ఆ డిపార్ట్‌మెంట్ అఫీషియల్స్ గనుక ఈ పవర్స్ డెలిగేట్ చేయనట్లయితే ప్రతి దానికి కూడా 'శంఖులో పోస్తేనే తీర్థం' అవుతుందనే పద్ధతిలో రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్ నుంచి పర్మిషన్ తీసుకొని ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ రిమూవ్ చేయాలని అంటే ఇది చాలా లాంగ్ ప్రాసెస్ అవడం వల్ల రెడ్‌టేపిజం ఎక్కువ అవుతుంది. కరప్షన్‌కు ఎక్కువ తావు వుంటుంది. కాబట్టి ఈ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సర్టెన్ పవర్స్ డెలిగేట్ చేసి........ "wherever such encroachments are there" వాటిని రిమూవ్ చేసే అధికారం ఆ డిపార్ట్‌మెంట్

అఫిషియల్స్‌కు తెలియజేస్తూ కాల్‌ఫర్ చేయడం అవసరం అని నేను భావిస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనారాయణ (మిర్యాలగూడ) :—ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యాలతో నేను ఏకీభవిస్తూ దానిని బలపరుస్తున్నాను. ఈనాడు పట్టణాలలో అనేకమంది రోడ్లను ఎన్‌క్రోచ్ చేసి బిల్డింగ్‌లు ఇలాంటివన్నీ కట్టారు. వాటిని నిరోధించడం చాలా అవసరం. అది లేని ఫలితంగానే ఈనాడు అనేక ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఇదే సందర్భంలో రోడ్ల ప్రక్కన చిన్న, చిన్న బడ్డీకొట్లు పెట్టుకొని జీవించే వారు వున్నారు. దీనిని అవకాశంగా తీసుకొని వాళ్ళను నిరోధించే కార్యక్రమంలోకి మనం దిగితే ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యమే దెబ్బతినే ప్రమాదం వున్నది. ఎందుకంటే మనం బిల్లు చేసినప్పటికీ కూడా ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్ చేసిన పెద్దవాళ్ళ మీదికి పోకుండా ఈ నిరుద్యోగులు పెట్టుకొన్న కిళ్ళీ కొట్టులు, డబ్బా కొట్టులు ఇలాంటి చిన్న, చిన్న వాటి మీదికి వెళ్ళి ఆ నిరుద్యోగులను ఇంకా నిరుద్యోగులుగా చేయడానికి ఈ బిల్లు తోడ్పడ కూడదని మా పార్టీ అభిప్రాయపడుతున్నది. చిన్న, చిన్న వాళ్ళు బ్రతుకుతెరువు కోసం పెట్టుకొన్న కొట్టులను నిరోధించకూడదని సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఇచ్చినట్లు ఈ మధ్యనే నేను పేపర్లో చదివాను. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చిన్న, చిన్న కొట్ల వారి మీదికి పోకుండా మొదలు పెద్ద వాళ్ళు చేసిన ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్‌ను నిరోధించడం కోసం ఆ రోడ్డు ప్రమాదాల నుండి బైటపడడం కోసం ఈ అవకాశాలను మనం ఉపయోగించాలి. దీనితోపాటు ఈ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్‌లను అరికట్టడం కోసం రోజుకు రూ. 100, 50లు ఇలా పెనాల్టీస్ ఈ బిల్లులో పెట్టడం జరిగింది. కానీ ఇది పెద్దవాళ్ళకు వర్తించదు. అనేక మంది పెద్ద వ్యాపారస్తులు కోట్ల రూపాయలు బకాయిలుపెట్టి ప్రభుత్వానికి నీరు కారుస్తున్నారు. ఇది చిన్న బడ్డీ కొట్టులు పెట్టుకొన్న వాళ్ళ మీదనే మొదట ప్రయోగిస్తారు. కాబట్టి ఈ రూ. 100, 50లు పెనాల్టీ విషయంలో రూ. 10, 5లు ఇలా సవరించాలని నేను కోరుతున్నాను. వీటి విషయంలో మా పార్టీ తరఫున కొన్ని సవరణలు పెట్టాము. ఆ సవరణలను అంగీకరించాలని, పెనాల్టీ విషయంలో పునః పరిశీలించాలని కోరుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

సా॥ 6-20 శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :— అధ్యక్షా! మంత్రిగారు యీనాడు ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టారు. కాని యిది ఎప్పుడో రావలసి వుండెను, యాక్టు కావలసి వుండెను. మేము సూత్రప్రాయంగా యీ బిల్లును బలపరుస్తున్నాము. ఇక్కడ ఒక విషయం గమనించాలి. ఇంతకుపూర్వమే రహదారి పరిధిని ఆక్రమించి ధనవంతులు అధునాతనమైనటువంటి భవనాలను కట్టారు, హోటళ్లను నిర్మించారు. ఇప్పుడు అవి వారి స్వాధీనములో వున్నవి. అట్లాంటి పరిస్థితికి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు బాధ్యత వహించవలసి వుంటుంది. ఎందుకంటే రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు యీ డిపార్టుమెంటుకు సరైన

అవగాహన లేదు. సంబంధం లేకుండా పోయింది. రెవిన్యూ శాఖకు అధికారము వున్నప్పటికీ, వారు అట్లా నిర్మాణం చేసేప్పుడు వారిని నిరోధించ లేదు. దాని పర్యవసానంగా వేల భవనాలు, హోటళ్లు, యితర కట్టడాల నిర్మాణం జరిగి పోయింది. ఈ బిల్లు ద్వారా వాటిని తొలగించడానికి ఈ ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ? వారిని తొలగించడానికి యీ ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి గాని ధైర్యం గాని వుందా అని అడుగుతున్నాను. ఎందుకంటే మీరు పేదవారిని తొలగిస్తారు. ఎవరైతే గుడిశెలు వేసుకొని వున్నారో, చిన్న బంకులు పెట్టుకొని వున్నారో వారిని యీ చట్టం ద్వారా తొలగిస్తారు గాని ధనవంతులు నిర్మాణం చేసిన వాటిని తొలగించే చిత్తశుద్ధి గాని ధైర్యం గాని మీకు లేదు. ఈ బిల్లు చట్టం అయిన తరువాత ధనవంతులు కట్టిన అధునాతన మైన భవనాలను, హోటళ్లను యితరకట్టడాలను తొలగించినట్లయితే ధనవంతు లను తొలగించడానికే యీ చట్టం చేశారనే విశ్వాసం కలుగుతుంది. కాని అట్లా చేస్తారని మాత్రము నాకు నమ్మకం లేదు. ఈరయం దీనిమీదనే ప్రశ్న వచ్చింది. ఇంతవరకు రెండు మూడు వేల నిర్మాణాలు జరిగిపోయాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు యొక్క అవినీతి, దుర్వినియోగం, పక్షపాతం, జాడ్యం యొక్క పర్యవసానంగా రెండు మూడు వేల భవనాల కనస్ట్రక్షను జరిగిపోయింది. ఇంత పెద్ద కార్యక్రమాన్ని యీ చట్టం ద్వారా తీసుకుంటున్నారు. ఆర్ అండ్ బి వారు అధికారాన్ని తమ చేతుల్లోకి తీసుకుంటున్నారు. దీనిని మేము సూత్రప్రాయంగా బలపరుస్తున్నాము. అయితే పేదవారిని తొలగించడానికి దీనిని దుర్వినియోగం చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు తొలగించండి. కాని వారికి ప్రత్యామ్నాయము మార్గం చూపించండి, ఇతర ప్రాంతంలో వారికి భూమి చూపించి, సదుపాయం కల్పించి తొలగిస్తే బాగుంటుంది. కాని కేవలం యీ చట్టాన్ని వుపయోగించి వారిని తొలగించడానికి పూనుకోకూడదు, ఈ బిల్లులో పేద వారికి ఏమీ రక్షణ కల్పించ లేదు, పేదవారికి ప్రత్యామ్నాయమైన ఏర్పాట్లు చేసి తొలగిస్తామని యిందులో లేదు, అందుకని సందేహం కలుగుతుంది. కాబట్టి మీ యంత్రాంగం పేదవారి మీద పడుతుందనే విశ్వాసం కలుగుతున్నది. ధనవంతులను మీరు తొలగిస్తారనే విశ్వాసం లేదు. ఇంతవరకు నిర్మించిన అధునాతనమైన భవనాలను, హోటళ్లను తొలగిస్తామని రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్ యిచ్చి చేస్తామని యిందులో పెట్టలేదు. ఇంతకు పూర్వము కట్టిన వాటిని తొలగించడానికి యిందులో ప్రొవిజన్ వుందా అని చూస్తే అది లేదు, జరుగబోయే నిర్మాణాలను ఆపడానికి వుపయోగ పడుతుందా లేకపోతే యింతకుపూర్వము నిర్మించిన అధునాతనమైన భవనాలను, హోటళ్లను, యితర కట్టడాలను కూడ తొలగించడానికి యిది వుపయోగపడుతుందా అనే విషయాన్ని మంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. వేల నిర్మాణాలు జరిగిపోయాయి వాటిని కట్టిన తరువాత ఎంతో పెద్ద నష్టం జరిగింది. ఎన్నో యాక్సిడెంట్లు జరిగాయి. ఎంతో

మంది చనిపోయారు. రెవిన్యూ శాఖ యొక్క నిర్లక్ష్యం, అవినీతి వల్ల యాక్సిడెంట్సు జరిగి ఎంతో మంది మరణించడం జరిగింది. ఎన్నో రహదార్లను అక్రమించారు. ఎక్కడ చూచిన రెండు బస్సులు గాని వాహనాలు గాని పోయే స్థలం లేదు. గ్రామీణ ప్రాంతాలకు వెళ్లి చూచినా పరిస్థితి అదే విధంగా వుంది. కాబట్టి మేము కోరేది-పేదవారికి ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు చేసి స్థలం యిచ్చి, వారికి సదుపాయాలు కల్పించి వారిని తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మంత్రిగారు స్పష్టంగా హామీ ఇవ్వాలి. అలాగే, చట్టవ్యతిరేకంగా, అనుమతి లేకుండా ధనవంతులు కట్టిన అధునాతనమైన భవనాలను, హోటళ్లను, యితర కట్టడాలను ఖచ్చితంగా తొలగిస్తామని, వారికి వ్యతిరేకంగా తప్పకుండా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటామని, కూడ మంత్రిగారు హామీ యివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లును భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరఫున సూత్రప్రాయంగా బలపరుస్తున్నామని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి :—అధ్యక్షా ! ఈ బిల్లును చాలా రోజుల తరువాత తెచ్చినందుకు ఇప్పటికయినా ఈ బిల్లును సక్రమంగా వినియోగిస్తారని ఆశిస్తూ, తెలుగుదేశము ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. చాలామంది పెద్దలు అనుమానాన్ని రేకెత్తిస్తున్నారు. నిజంగా సామాన్యప్రజలకు, ఏ ప్రభుత్వం వచ్చినా తమను కాపాడుతుందనే నమ్మకం లేకుండా పోతున్నది. ఈ ప్రభుత్వమైనా సామాన్య ప్రజలకు అన్యాయం చేయకుండా చిత్తశుద్ధితో సక్రమంగా నిజమైనటువంటి ఆక్రమణదారులను. తొలగించడానికి ఈ బిల్లును ఉపయోగించాలని, పేదవారికి అన్యాయం చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. 20, 30 సంవత్సరాల నుండి నేషనల్ హైవేస్ మీద బీద ప్రజలు చిన్న చిన్న గుడిసెలు వేసుకొన్నవారు చిన్న చిన్న బంకులు పెట్టుకున్న వారు వేల సంఖ్యలో వున్నారు. ఉదయం ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు 11 వేల మంది వున్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. అట్లా చాలా సంవత్సరాల నుండి వున్న పేదవారికి ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు చేసి, వారికి పునరావాసం కల్పించిన తరువాతనే వారిని తొలగించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఎంత గ్రుడ్డిది అంటే యివాళ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు మీద బాధ్యతను తోసి వేస్తున్నది. కాని పి.డబ్ల్యు.డి. వారికి కూడ సమాన బాధ్యత వుంది. వారి వద్ద కూడ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్సు, విజిలెన్సు ఆఫీసర్సు, యింజనీర్సు, ఇన్‌స్పెక్టర్సు వున్నారు. ప్రస్తుతం వున్న గుడిసెలు అన్నీ ఒక్క రోజులో కట్టినవి కావు. అలాగే మిగతా నిర్మాణాలు కూడ. ప్రతి రోజు అధికార్లు తనిఖీ చేసే పద్ధతి వుంటుంది. ఎక్కడైతే అక్రమంగా నిర్మాణాలు చేయడం సాగిస్తారో, ఆరోజుకారోజే వెంట వెంటనే వాటిని తొలగించి వుంటే ఇంత దుర్గతి పట్టేది కాదు. మాకు చట్ట ప్రకారము తొలగించే అధికారము లేదని ఇప్పుడు చెప్పేది కుంటి సాకు అని మాత్రమే చెబుతున్నాను. ఏ యింజనీరు యినస్పెక్టు చేసినా, అక్కడ వున్నటువంటి మునిసిపల్ చైర్మన్‌ను

గాని పంచాయతీ అధ్యక్షులను కాని కార్పొరేషను చైర్మన్‌ను గాని కలసి వారి సహకారం తీసుకొని వుంటే వాటిని వెంటనే తొలగించడానికి అవకాశం వుండేది. అట్లాంటిది ఏ మాత్రం చర్య తీసుకోకుండా పెంచుకుంటూ, పెంచుకుంటూ పోయినారు గాబట్టి యివాళ యీ ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. ఎక్కడ పోయి తొలగించాలన్నప్పటికీ యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. రోడ్ వైడినింగ్ చేసేప్పుడు ఎక్విజిషను ఆఫ్ ల్యాండు చేస్తారు. మాస్టరు ప్లాను వుంటుంది. మద్రాసు రోడ్ గాని, బొంబాయి రోడ్ గాని, కలకత్తా రోడ్ గాని 200 అడుగుల వెడల్పు వుండాలని చేసేప్పుడు వాటికి బౌండ్రీస్ ఫిక్సు అయిపోతాయి. ఎక్విజిషను ద్వారా ఆ భూమిని స్వాధీనము చేసుకున్న తరువాత దానిని కాపాడుకోవాలనే బాధ్యత వారికి లేదా ? ఎట్లా ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు అయినవి ? ఖచ్చితమైనటువంటి చర్య ఎందుకు తీసుకోలేదు ? కేవలం రాళ్ళు పాతడం అనేదే గాకుండా అందరికీ కన్పించే పద్ధతిలో బౌండరీస్ ఏర్పాటు చేసి ఫెన్సింగ్ అయినా కట్టించాలి గదా. ఈ మధ్యన ఫారెస్టు డెవలప్‌మెంటు గురించి చెట్లు నాటే కార్యక్రమం తీసుకున్నారు. చెట్లు నాటే దాని కొరకు వుండే ఆ భూమిని కూడ కాపాడలేకపోతున్నారు. నేషనల్ హైవేస్ 200 అడుగుల వెడల్పు వుండాలంటే, మొదట 100 అడుగులను డెవలప్ చేస్తారు, అటు 50 అడుగులు, యిటు 50 అడుగులు వదిలిపెట్టి ఫెన్సింగ్ ద్వారా కాపాడుకుంటున్నా, అందులో కూడ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు వస్తున్నాయి. ఎట్లా వస్తున్నాయి ? ఎందుకు కాపాడలేకపోతున్నారు? రోడ్ వైడినింగ్ గురించి స్వాధీనపరచుకున్న భూమిని రక్షించుకోవలసిన బాధ్యత మీకు లేదా ? మీకు బాధ్యత వుంది. కాబట్టి రెవిన్యూ వారి మీద బాధ్యత మోపడానికి లేదు. కాబట్టి అది మీ తప్పు. రెవిన్యూ వారి మీద ఆ తప్పును మోపడానికి వీలు లేదు. ప్రభుత్వ ఆస్థి ఏదైతే ఉందో అది దురాక్రమణతో ఉన్నప్పుడు దానిని స్వాధీన పరచుకొనేందుకు ముందు గెజిట్ పబ్లికేషను యిచ్చే ప్రత్యేకమైన అధికారాలున్నాయి. ఎవరైనా ఆక్రమణదారు బంకు గాని, గుడిసెలు గాని వెంటనే నోటీసు లేకుండా తీసే అధికారము ఉంది. కాని ఆ రకంగా చేయడం లేదు. వారు నోటీసు యిచ్చుకుంటూ పోవడం - ఆ రకంగా సంవత్సరాలు తరబడి 10, 20, 30, సంవత్సరాలు యీ విధంగా యిచ్చుకుంటూ పోవడం జరుగుతుంది, కాని వారిని తొలగించలేక పోతున్నారు. దీనికి స్టాండింగు కౌన్సిలు, లీగలు సెల్ ఉన్నాయి కాని అవి ఏ మాత్రము పట్టించుకోవు. హైదరాబాదు నగరానికి చుట్టుప్రక్కల ఎన్నో ఏక్సిడెంట్సు జరుగుతున్నాయి. కాని ప్రభుత్వము ఏమీ పట్టించుకోదు. ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు రిమూవ్‌చేసి రోడ్లు వైడెన్ చేయాలనే చిత్తశుద్ధి ప్రభుత్వానికి లేదు. అట్లాగు కనుక ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు కనుక రిమూవ్ చేసినట్లయితే రోడ్సు కనుక వైడెన్ చేసినట్లయితే ఏక్సిడెంట్సు నిరోధించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. రోడ్డు వైడెన్ చేయడంతో ప్లాను ఏమీ లేదు. స్వాతంత్ర్యము వచ్చి 43 సంవత్సరాలైనా వందల కిలోమీటర్ల వరకు నేషనల్ హైవేస్ స్ట్రెయిట్ చేయలేకపోతున్నాము. ఆ విధముగా నేషనల్ హైవేసును స్ట్రెయిట్ సా॥ 6-30

చేసినట్లయితే ఏక్సిడెంట్లు తప్పించుకోవడానికి అస్కారం ఉంటుంది. అటువంటిది ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం ఏమైనా చేసిందా అంటే అటువంటిది ఏమీ లేదు. ఉన్న చట్టాలను మనం సరియైన పద్ధతితో ఉపయోగించు కోవాలి. చట్టాన్ని సరిగా అమలు చేసిననాడు ఈ ఏక్సిడెంట్సు తగ్గడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అప్పుడే సేఫీగా ప్రయాణము చేయడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. ఈ బిల్లుద్వారా ఏక్సిడెంట్సు జరగకుండా నిరోధించడానికి ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఒక స్పీడు బ్రేకర్సు విషయం తీసుకుంటే స్పీడు బ్రేకర్సును గుట్టలాగ వేసేస్తారు. డాంబరు పైన పులిమి వేస్తారు. స్కూటర్సు మీద వెళ్లుతూ భార్యాభర్తలు మరణించడం, జరుగుతున్నది. ఈ ఉన్నటువంటి స్పీడు బ్రేకర్సును గ్రామస్థులు రాత్రికి రాత్రి తొలగించడం వలన అదుపు తప్పడం వలన ఎన్నో ఏక్సిడెంట్సు జరుగు తున్నాయి. వీటికి ఒక పద్ధతి ప్రకారం పసుపు పచ్చ కలరో లేక రెడ్ కలరో వేయాలి. ఇంజనీర్సు టెక్నిషియన్లు ఉంటారు. ఒక పద్ధతి ప్రకారం వీటికి రంగులు వేయాలి. లేకపోతే చాలా ఏక్సిడెంట్సు జరుగుతున్నవి. స్పీడు బ్రేకర్సు సక్రమంగా నిర్మించి వాటికి రెడ్, యెల్లో కలర్సులో ఏదో ఒక కలరు వేయాలి. అవి అప్పుడు సక్రమంగా పని చేస్తాయని మనవి చేస్తున్నాను, ఈ చట్టము వచ్చిన తరువాత పేద ప్రజానీకాన్ని మీరు యిబ్బంది పెట్టవద్దు. ఎప్పటి నుంచో గుడిసె వేసుకున్న వారిని కాని, బంకు పెట్టుకున్న వారిని కాని తొలగించాలి అంటే వారికి రిహాబిలిటేషను చూపించిన తరువాతనే వారిని తొలగించండి. అప్పటికప్పుడు ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసిన వారిని ఈ చట్టము ద్వారా అప్పటికప్పుడు తొలగించాలని మా పార్టీ ద్వారా మిమ్ములను కోరుతున్నాను. ప్రమాదాలు జరగకుండా నిరోధించడానికి యిటువంటి ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు తొలగించి వందల కిలోమీటర్ల దూరము స్ట్రెయిట్ చేయాలి. ఆ విధంగా సక్రమంగా చేసినప్పుడు యిటువంటి ప్రమాదాలు తొలుగుతాయి. ఈ బిల్లులు పాసు చేసిన తరువాత ఈ వర్కును ఎవరికి ఎంటరెస్ట్ చేయాలనే విషయంలో కూడా డిపార్టుమెంటు అయోమయంలో పడిపోతుంది. ఈ భారము అంతా రెవిన్యూ వారి మీద వేయడం జరుగు తున్నది. అట్లా కాకుండా ప్రత్యేకంగా ఎంక్రోచ్‌మెంట్ సెల్ అని ఒకటి ఏర్పాటు చేసి యస్.ఐ. లెవలులో ఒక ఆఫీసరును ఏర్పాటు చేసి, స్టాఫ్‌ను నియమించినట్లయితే అప్పుడు ఈ చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఏక్సిడెంట్సు నిరోధించడానికి వీలు ఉంటుంది. ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో ఈ చట్టాన్ని అమలు చేయాలని కోరుతూ నాకు అవకాశం యిచ్చినందులకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— అధ్యక్షా! ఈ బిల్లును పూర్తిగా సపోర్టు చేస్తూ ప్రభుత్వానికి నాలుగు ముక్కలు చెప్పదలచుకున్నాను. రోడ్డుకు ఇరు ప్రక్కలా ఉన్నటువంటి ఆక్రమణలు తొలగించడానికి ఉన్నటువంటి కట్టడాలను తొలగించడానికి, యిక అక్రమ నిర్మాణాలు జరగకుండా చూడడానికి ఈ

చట్టాన్ని తీసుకుని రావడం చాలా సంతోషమైన విషయం. కాని ఎన్ని చట్టాలు చేసినా ఆచరణలో మాత్రము ప్రభుత్వము ఉదాసీన వైఖరి చూపుతున్నది అని చెప్పడానికి నాకు చాలా విచారకరంగా ఉంది. రహదారులు పైన ఇరు ప్రక్కలా దురాక్రమణలు ఎన్నో జరుగుతున్నవి. ఇంతకుముందు ఎన్క్రోచ్ మెంట్స్ చట్టబద్ధంగా తొలగించడానికి అవకాశాలు లేకుండా పోయినవి. ఇప్పుడు ఈ చట్టము తీసుకుని రావడము వలన ఆ దురాక్రమణలను తొలగించడానికి చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఇదివరలో కంబర్‌సమ్ ప్రొసీజరు ఉంది. ఇప్పుడు స్పెసిఫిక్‌గా ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెడుతున్నారు. ఈ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టినా అమలులో మూల పడుతుందని చెబుతున్నాను. ఈ బిల్లును ఎప్పుడో తీసుకుని రావలసి ఉంటే ప్రభుత్వము వారు రెండు సంవత్సరాల తరువాత యిప్పుడు తీసుకుని వస్తున్నారు. 1987 బిల్లు రెండు సంవత్సరాలైనా యిప్పటివరకు ఎందుకు తీసుకుని రాలేదని అడుగుతున్నాను. దీనిని పాసు చేసినా ఈ బిల్లును సక్రమంగా అమలు చేస్తారు అనే నమ్మకం నాకు లేదు. ఆ నమ్మకం ఉందా అని నేను మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. ఈ బిల్లు చాలా అవసరం అనుకుని యిప్పుడు ఈ అసెంబ్లీలో పెట్టి పాసు చేసిన తరువాత అమలులో పెట్టవలసిన నైతిక బాధ్యత ప్రభుత్వము పైన ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. బిల్లు పాసు చేసిన తరువాత ఆ బిల్లును సక్రమంగా అమలు చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉందని నేను యీ సందర్భములో గుర్తు చేస్తున్నాను. ప్రజానీకానికి అసౌకర్యము కలుగకుండా ఉండాలనే భావము ప్రభుత్వానికి ఉండి ఉంటే ఈ బిల్లు ఎప్పుడో ప్రవేశ పెట్టవలసి ఉంది. కాని రెండు సంవత్సరాలు ఎందుకు మూల పడవేశారు? ఈ బిల్లును ఎందుకు కన్సిడరేషనులోకి తీసుకోలేదు. ఈ విషయం మంత్రిగారు తెలియచేయాలి. అమలులో పెట్టడం చాలా కష్టమైన పని. ప్రభుత్వము ఈ బిల్లును అమలులో పెడుతుందనే విశ్వాసం నాకు సన్నగిల్లింది. దీని మీద మంత్రిగారు ఏమి హామీ యిస్తారు? ఈ బిల్లును పాసు చేయడంలో మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ప్రజలకు అసౌకర్యము కలుగకుండా సక్రమంగా యీ బిల్లును అమలులో పెడతామని మంత్రిగారు ఏదైనా హామీ యిస్తే తప్పకుండా యీ బిల్లును పాసు చేయడానికి మాకేమీ అభ్యంతరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Dr. Md. Vizarat Rasool Khan :—Mr. Speaker, Sir, this is one of the very good bills. At the same time, I would like to say that this Bill should have been introduced 10 years back. When the Master Plan and HUDA plans are over with road width of 100 ft. to 150 ft., this Bill has come. According to this Bill, they are going to make building line and control line from the road width of 100 ft. to 180 to 200 ft. With the result, lot of buildings will have to be demolished and lot of encroachments on the road margins will have to be removed. I suggest that whatever existing lines are there as per the HUDA and Master Plan, they have to be implemented. సా॥ 6-40

Another point is that the Bill seeks for removal of encroachments. That is good. But, at the same time, the Government should stand as support for the poor people, small venders who are

there on the number of high ways. They have to be rehabilitated to a suitab'e place and then the encroachments should be removed

By and large, this is a very good Bill and it has to be encouraged. Thank you, Sir.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా : ఈ బిల్లును బలపర్చడం అవసరం సందేహం లేదు. కాని కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వం నుంచి క్లారిఫికేషన్స్ పొందవలసి వుంది. ఈ 28 క్లాజులు కలిగిన బిల్లులో ముఖ్యమైనవి 5,7,8,13 క్లాజులు. ఇందులో హైవేకు ఇచ్చిన నిర్వచనం చాలా విశాలమైనది— (h) "highway" means any public throughfare, whether a road, street, lane, bridge, path or a foot-track whether surfaced or unsurfaced, whether on land maintained by the Central Government or owned by the State Government, or a local authority or on tract belonging to a private person over which the public have, or have acquired, a right of way by usage and which is declared to be a highway under Section 3, and includes a national highway, and—" రెండవ వైపున మిగతా క్లాజులు చూసే ముందు, మరొక పాయింట్ - ఈ రోడ్ల వెనుక ముందు కొన్ని గ్రామాలు నిర్మింపబడి ఉన్నాయి. కొన్ని రోడ్ల మధ్య నుంచి వెళ్ళాయి. రోడ్లు పొందరిని అనుకుని ఉన్నాయి ఇళ్ళు - దానిని ఏ దృష్టితో ఆలోచించబోతున్నారు ? రోడ్ల వేశార ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ గురించి ఏమి ఆలోచించబోతున్నారు? పళ్ళు అమ్ముకునే వారిని అప్పడాలు, పొప్పడాలు అమ్ముకునేవారిని పోలీసులను తెచ్చి పీకించడం అని పెట్టారు. మిగతా వాటి పెద్ద ప్రొసీజర్ పెట్టారు. రోడ్లు వెడల్పు కావాలి-సందేహం లేదు. హైదరాబాదు విజయవాడ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లలో రోడ్లు వైడెన్ చేయడానికి కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. రోడ్లు వైడెన్ చేయడం, పొందరి పెంచడం జరగాల్సిందే. రోడ్లు ఆర్ అండ్ బి క్రింద ఉన్నప్పుడు ఒక రకంగా ఉంటాయి. పంచాయతీరాజ్‌కు రోడ్లుకు ఒక్క పైసా ఇవ్వకుండ భూ దానంద్వారా ఇవ్వబడ్డ భూమి-ఇప్పుడు వాటిని వైడన్ చేయబోతున్నారు దానికి ప్రయివేట్ ల్యాండ్ కావాలి. ఫుట్‌పాత్స్ ఉపయోగంలో ఉన్న డిక్లేర్ చేయబోతున్నారు....

Mr. Speaker :—I think they can not do that. Taking into consideration all the legal aspects, as per Law, there would be widening of the National High way for public purpose.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—నేషనల్ హైవేస్‌కు, స్టేట్ హైవేస్‌కు భూమి ఎక్వయిర్ చేసి తీసుకున్నారు. పంచాయతీరాజ్ రోడ్లుకు స్పెసిఫికేషన్ ప్రకారం విడ్త్ లేదు....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లేకుంటే ఎక్కువ చేయాలి.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—వాటికి నష్ట పరిహారం ఇవ్వకుండా చేసే అవకాశం ఉంది - దానికి ఒక ప్రొవిజన్ పెట్టమనండి - పంచాయతీరాజ్ లోకల్ బాడీస్ క్రింద ఉన్న వాటికి వైడెన్ చేయడానికి....

మిష్టర్ స్పీకర్ :—వైడెన్ చేయడానికి అని ఎక్కడ ఉంది చూపించండి?

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— బౌండరీస్ అంటే అదే అర్థం-రోడ్డు ఇన్ని అడుగులు ఉండాలని ఉంది-ప్లాను లేకుండా ఏ రోడ్డు లేదు. సరిగ్గా వ్యవసాయి భూములు ప్రక్కనే ఉంటాయి. రోడ్డును అనుకొని గుడిసెలు వేసుకున్నారు కనుక విడ్త్ అవసరం అవుతుంది. కొన్నిచోట్ల పంచాయతీ రాజ్ రోడ్సు ఆర్ అండ్ బి క్రింద తీసుకుంటున్నారు-వాటి స్టాండర్డ్ ప్రకారం వైడెన్ చేయబోతున్నారు.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—వైడెన్ చేస్తే కాంపెన్‌సేషన్ ఇవ్వాలి.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—కాంపెన్‌సేషన్ ఇవ్వకుండా తీసుకునే ప్రయత్నం చేయకూడదని అంటున్నాను.

మిష్టర్ స్పీకర్:—కోర్టు వప్పుకోదు కాంపెన్‌సేషన్ ఇవ్వకుండా తీసుకుంటే.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—హైదరాబాదు లాంటి సిటీలలో ఎలా నష్టపరిహారం ఇచ్చి తీసుకుంటున్నారో అలాంటి పద్ధతిలోనే పంచాయతీలలో కూడా తీసుకోవాలి. రోడ్డు వేసిన తరువాత ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ జరిగిన చోట పండ్ల దుకాణాలను, బొన్నడాల దుకాణాలను తీసివేయబోతున్నారు-నాకు అభ్యంతరం లేదు. పక్కా ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ చేసినవారి విషయంలో ఏ ప్రొసీజర్ పెట్టారు-అది వారికి రక్షణ, వారు ప్రభుత్వ వకీలును కట్టుకుంటే సరిపోతుంది. ఆయన గట్టిగా వాదించడు. రాజకీయ వత్తిడితో నోరుమూసుకోవచ్చు. కనుక ఆ విషయంలో కొన్ని గ్యారంటీలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఫైనాన్షియల్ మెమోరాండంలో 87 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని అన్నారు. ఏదోలెక్క చెప్పాలి కాబట్టి ఫైనాన్షియల్ మెమోరాండంలో చెప్పారు గానీ, 87 లక్షల రూపాయలు కాదు రూ 87 కోట్లు కూడా పడుతుంది-ప్రభుత్వం సరైన అవగాహన లేకుండా 87 లక్షల రూపాయలు పడుతుంది అంటే ఎలా ? ఇన్సిడెంటల్ చార్జెస్, సర్వే ఒక్కటేనాఖర్చు? నేషనల్ హైవేస్, స్టేట్ హైవేస్ రోడ్లను తీసుకోవాలంటే-ఇది పెద్దప్లాను, ఒకేసారి తీసుకోగలరా? దానికొక నిర్దిష్టమైన పద్ధతి ఉండా లేకపోతే తుగ్లక్ పరిపాలనలా అవుతుంది. బిల్లు ఉద్దేశం శంకించడం లేదు. నష్టపరిహారం ఇవ్వడానికి గ్యారంటీ ఉండాలి. రోడ్లు వేయడానికి ముందు ఉన్న గ్రామాలు తొలగించాలి అనుకొన్నప్పుడు హైదరాబాదులో ఇచ్చినట్లు కాంపెన్‌సేషన్ ఇచ్చి వైడెన్ చేయాలి. రోడ్లు వేసిన తరువాత జరిగిన ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్‌కు ప్రొసీజర్ సింప్లిఫయ్ చేయాలి. ఒక కాంప్రెహెన్సివ్ ప్లాన్ ప్రకారం చేస్తే 200 కోట్ల రూపాయలకు తక్కువ ఖర్చు కాదు. కనుక ఫేజ్‌డ్ విధానంలో చేయాలి. ఆర్ అండ్ బి రోడ్సును ముందు తీసుకోండి-తరువాత మిగతా వాటిని తీసుకోండి-ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ కె. అదెన్న (సంతనూతలపాడు) :— అధ్యక్షా! ఆర్ అండ్ బి మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ హైవే బిల్లును పూర్తిగా బలపరుస్తూ, రెండు మూడు సూచనలు చేస్తున్నాను. ఇందులో ఉన్న క్లాజులు చాలా ముఖ్యమైనటువంటివి. చాలా ఆలస్యంగా వచ్చింది కూడా. ఆచరణలో అధికారులు చిత్తశుద్ధితో అమలు చేస్తే చాలా ఉపయోగకరమైనటువంటివి జంక్షన్స్‌లో నేషనల్ హైవేస్‌లో, స్టేట్ హైవేస్‌లో దురాక్రమణలు ఉంటాయి. హోటల్స్ కాదు బార్‌లు కూడా పెడుతున్నారు
సా॥ 6-50 అయితే ఈ ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ తొలగించడానికి ఆర్ అండ్ బి, రెవిన్యూ ఈ రెండు డిపార్టుమెంట్లలో సమన్వయం రావాలి. తర్వాత ఈ క్లాజ్‌లలో మంచి ప్రొవిజన్స్ పెట్టినారు. పెద్ద పట్టణాలు, జిల్లా కేంద్రాలు, మండల కేంద్రాలు ఇటువంటి వాటిలో ఈ నేషనల్ హైవేస్, స్టేట్ హైవేస్, బి.డి.పి రోడ్స్ ఇటువంటి పెద్దవాటిని ముందుగా సర్వే చేయించి ఈ ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ ఫేజ్డ్ మేనర్‌గా తొలగిస్తే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా ఈ రోడ్డు ప్రమాదంలో చాలామంది దుర్మరణం పాలడానికి కారణం ఈ ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ ప్రధానం. చాలామంది పెద్దలు చెప్పినట్లుగా ఎవరయితే గుడిసెలు వేసుకుని ఉంటారో వాటిని వెంటనే తొలగించడానికి అవకాశాలు ఉంటున్నాయి. కాని పెద్ద పెద్ద భవంతులు కట్టుకున్న వారిని తొలగించడానికి ఈ అధికారాలు చిత్తశుద్ధితో ఉపయోగిస్తేనే అవి ఆచరణలోకి వస్తాయి. ఈ ప్రొవిజన్స్‌లో వారికి కొంత టైము ఇచ్చి, నోటీసులు ఇచ్చి, ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ తొలగించేటట్లు చూడాలని, అయితే ఈ అధికారాలు, ఆ ఇచ్చే టైము 15 రోజులు ఉంటే 4 రోజులు మాత్రమే టైము యిచ్చి వారికి నోటీసులు ఇస్తారు. దాని మీద వారు కోర్టుకు పోయి సఫిషియంట్ టైము లేదని స్టే తెచ్చుకుంటారు. అట్లా కాకుండా ఈ ఆర్ అండ్ బి వారు, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు కో ఆర్డినేషన్ పెట్టుకొని సఫిషియంట్ టైము యిచ్చి ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్ తొలగించాలని, ఈ బిల్లులో ఉన్న క్లాజ్‌లు చక్కగా అమలు చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్యచౌదరి :—అధ్యక్షా! ఈ రోడ్స్ ప్రక్కన ఆక్రమణలు తొలగించడానికి ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఈనాడు ట్రాఫిక్ బాగా పెరిగిపోతున్న విషయం మనకు తెలిసిన విషయమే. ముఖ్యంగా పట్టణ ప్రాంతాలలో, జన సాంద్రత ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాలలో ఈ రోడ్లు ఆక్రమణకు గురి కావడం, కొత్తగా కడుతున్న కట్టడాలు, యెవరికి వారు కనీసం ఖాళీ స్థలాలు వదలకుండా ఈ రోడ్డు మార్జిన్ ఆక్రమించడం, కొంతమంది పశువులు ఆ రోడ్డు మీద వదలివేయడం దీనివల్ల ప్రమాదాలు యెక్కువగా జరుగుతున్నాయి. స్థానికంగా నాయకులు కాని వార్డ్ ప్రెసిడెంటు దగ్గరనుంచి మండల ప్రెసిడెంట్లు, ఎం.ఎల్.ఏ.ల వరకు యెవరికి వారే అక్కడ నలుగురిని ఆకట్టుకుని వాటిని ఆక్రమించడానికి ప్రయత్నం చేయడం, దీనివల్ల ప్రమాదాల సంఖ్య పెరిగిపోతుంది. కనుకనే దీనిని నిరోధించడానికి

ప్రయత్నం చేయాలి. మనము కొత్తగా నివేశన స్థలాలు ఇచ్చి ఇళ్ళు కడుతున్నప్పుడు ఈ ఆక్రమణలు పుట్టగొడుగులు లాగా పుట్టుకు రావడం, కొంతమంది నాయకులు దీని వెనుక ఉండి పాకలు వేయించి దీనివల్ల కొంత ఆదాయం పొందుతున్న పరిస్థితి గమనంలోకి తీసుకున్నప్పుడు దీనిని నిరోధించవలసిన అవసరం యేమిటో మనకు అర్థం అవుతున్నది. కనుకనే ఈనాడు రాజకీయాల వల్ల కాని, ఇతర కారణాల వల్ల కాని ఈ రోడ్లు అన్నీ ఆక్రమించుకోబడుతున్నాయి. ముఖ్యంగా ఈ బిల్డింగ్ రిలాక్సేషన్స్ కూడా దుర్వినియోగం చేసుకుని ఈ రోడ్లు ఎంక్రోచ్‌మెంట్స్‌కు గురి అవుతున్నాయి. కనుక ముందుగా కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి. రాబోయే 15 సంవత్సరాలకు, ఇంకా ముందు తరానికి పనికి వచ్చేటట్లు రోడ్లు వెడల్పు చేసి తీర్చిదిద్దాలి. దీనిని అమలు చేయడానికి స్థానిక సంస్థలు సహాయ సహకారాలు కాని, రెవెన్యూ ఆర్ అండ్ బి వారు కాని కంబైన్డుగా పని చేయకపోతే సాధ్యం కాదు. కాని యే డిపార్టుమెంటుకు ఆ డిపార్టుమెంటు పట్టీ పట్టనట్లుగా వదిలివేస్తే ఆచరణలో విలులేకుండా పోతుంది. కనుక ఈ స్థానిక సంస్థలు, రెవిన్యూ, ఆర్ అండ్ బి డిపార్టుమెంటు అధికారులు కంబైన్డ్ వర్క్‌గా తీసుకుని ఈ రోడ్డు మార్జిన్ ఎంక్రోచ్‌మెంటు కాకుండా చూడాలి. ఈ స్పీడ్ బ్రేకర్స్ గురించి చెప్పవలసి వచ్చినపుడు, ఈ స్పీడు బ్రేకర్స్‌ను ఎవరి యింటికి ముందు వారు అవసరాన్ని బట్టి వేసుకోవడం, నేషనల్ హైవేస్ మీద ఎక్కడికక్కడ వేయడం వల్ల ఏదైతే ప్రమాదాలు నిరోధించడానికి వేస్తున్నారో దానికి భిన్నంగా ప్రమాదాలు జరిగే పరిస్థితి వస్తున్నది. ముఖ్యంగా రోడ్ క్రాసింగ్స్‌కు కూడా తగిన స్థలాన్ని కేటాయించవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ బిల్లు కొంత ఆలస్యంగా వచ్చినా ఒక మంచి బిల్లు వచ్చినందుకు దీనిని పూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :—అధ్యక్షా ! ఈ బిల్లు జానారెడ్డి గారి బిల్లు అనుకోవాలా ? రామనారాయణరెడ్డి గారి బిల్లు అనుకోవాలా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ బిల్లు ఇప్పుడు యే మంత్రిగారు ఉంటే వారి బిల్లు అవుతుంది. ఇది జానారెడ్డిగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఇంట్రడ్యూస్ చేయబడింది.

శ్రీ జి. ఎర్రమనాయుడు :—అధ్యక్షా ! ఈ ఆర్ అండ్ బి బిల్లును పూర్తిగా సమర్థిస్తూ 2, 3 ఉదాహరణలు చెప్పవలసిన బాధ్యత ఉంది. ఫ్లోటింగ్ పాపులేషన్ ఎక్కడయితే ఉందో అక్కడ ఈ బిల్లును అమలు చేస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను. నా విద్యార్థి లైఫ్ నుంచి చూస్తున్నాను. ఆనాడు పెద్దవారు సంఘంలో పలుకుబడి, రాజకీయ నాయకుల అండదండలు ఉన్నాయో, చిత్తుగా డబ్బులు ఉన్నాయో వారు ఆక్రమించుకుని ఉన్నారు. కాని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత, ఆనాడు 'పెద్దవారు ఆక్రమించుకున్నారు కాబట్టి తాము కూడా యెందుకు ఆక్రమించుకోకూడదని

ఆవేశంతో పొంగిపొర్లి చిన్న చిన్న గ్రామాలలో ఈనాడు పేదవారు రోడ్డు ప్రక్కన్ గుడిసెలు వేసుకోవడం జరిగింది. ఈనాడు పూర్వం కట్టించిన కట్టడాలు తొలగించిన సంఘటనలు లేవు. ఈ బిల్లు పేదవారి మీదనే పడుతోంది. పేదవారికి సరియైన రక్షణ లేదు. వారు కోర్టుకు వెళ్ళే తాహతు లేదు. మా చోడవరం గ్రామములో ఇప్పటికి చాలామంది బార్లు, లాడ్జిలు పెట్టి ఉన్నారు. ఆర్ అండ్ బి సైట్లోనో, పంచాయతీ సైట్లోనో వాటిని పెట్టి ఉన్నారు. వీటిని ఒక్కటి కూడా రిమూవ్ చేయడం జరగడం లేదు. మీరు ఒకవేళ వాటిని రిమూవ్ చేసే పక్షంలో కనీసం ఇంత ఆదాయం అని పరిమితి పెట్టి వారి తాలూకు ఆస్తిపాస్తులు వివరణ కట్టి తీసుకుంటే బాగుంటుంది. ఇది నా అభిప్రాయం. తర్వాత ఈనాడు ఆ రోడ్డు మార్జిన్లో ఉన్నవారు ఎవరయితే చాకలి కాని, బార్బర్ కాని బడ్డీలు కట్టుకుని ఉన్నారో, లేక కిళ్ళీ కొట్లు పెట్టుకుని బ్రతుకుతున్నారో వారిని తొలగించడం జరుగుతున్నది. ఇది మా ఏరియాలో జరుగుతున్న సమస్య. ఈ విధంగా ఖాళీ చేయించకూడదు. ఒకవేళ ఖాళీ చేయించే పక్షంలో వీరికి ఆల్టర్నేటివ్ సైట్ చూపించి, కనీసం కాంపెన్సేషన్ యివ్వాలి. ఆ విధంగా చేస్తే ప్రభుత్వానికి చెడ్డ పేరు రాకుండా ఉంటుంది. పేదవారికి యెన్నో విధాలుగా యిళ్ళు కట్టించి యిస్తున్నాము. బంజరు భూములు ఇస్తున్నాము. అటువంటప్పుడు సదరు వారిని ఖాళీ చేయించకుండా ఉండాలి. ఏదైనా సరే రోడ్డుకు అడ్డు లేకుండా, దూరంగా ఉన్నప్పుడు యిటువంటి పరిస్థితిలో ఎవరినీ వెకేట్ చేయించకుండా ఉండాలి. కొంతమంది ఆఫీసర్స్ హెరాస్ చేస్తూ ఉంటారు. కొంతమంది ఆఫీసర్సు మంచివారు కూడా వుంటారు. ఎవరయితే పక్కా బిల్డింగ్స్ కట్టినారో అటువంటి వారిమీద ఈ రేటు పెట్టాలి. పేదవారి మీద ఈ రేటు పెట్టడానికి లేదు. ఈ రెండు హామీలు మంత్రి గారు ఇవ్వాలని కోరుతూ ఈ బిల్లును పూర్తిగా సమర్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon Development and Removal of Encroachments) Bill, 1989 be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

CLAUSES-2 TO 4.

Mr. Speaker :—There are no amendments to Clauses 2 to 4 and they are before the House. The question is :

"That Clauses 2 to 4 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 2 to 4 do stand part of the Bill

CHAPTER - III

Sri A. Ramanarayana Reddy :—Sir, I beg to move that—

"In the heading for "Ribbon Development" substitute "encroachment".

Mr. Speaker :—Amendment moved. The question is :

"That the heading for "Ribbon Development" substitute "encroachment".

(Pause)

The motion was adopted and the amendment was carried.

Mr. Speaker :—The question is :

"Chapter III, as amended, do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Chapter III, as amended, was added to the Bill.

CLAUSE - 5

Sri A. Ramanarayana Reddy :—Sir, I beg to move :

"That in sub-clause (1) in item (a) of Clause 5 for 'Prevention or restriction of ribbon development', substitute 'Prevention or eviction of encroachments'."

Mr. Speaker :—Amendment moved.

The question is :

"That in sub-clause (1) in item (a) of Clause 5 for 'Prevention or restriction of ribbon development', substitute 'Prevention or eviction of encroachments'."

(Pause)

The amendment was carried.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 5, as amended, do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause-5, as amended, was added to the Bill.

CLAUSES 6 TO 12

Mr. Speaker :—There are no amendments to Clauses 6 to 12. The question is :

"That Clauses 6 to 12 do stand part of the Bill".

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 6 to 12 were added to the Bill.

CLAUSE - 13

Sri P. Venkatapathi :—Sir, I beg to move :

"That in the proviso to sub-clause (4) of clause 13 for the word 'may' substitute the word 'shall'."

Mr. Speaker :—Amendment moved.

The question is :

"That in the proviso to sub-clause (4) of clause 13 for the word 'may' substitute the word 'shall'."

(Pause)

The amendment was negatived.

Sri P. Venkatapathi :—Sir, I beg to move :

"That add the following proviso after sub-clause (5) of clause 13—

'Provided that proper notice shall be issued to the encroacher before the encroachment is removed'.

Mr. Speaker :—Amendment moved.

The question is :

"That add the following proviso after sub-clause (5) of Clause 13—

'Provided that proper notice shall be issued to the encroacher before the encroachment is removed'.

(Pause)

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 13 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 13 was added to the Bill.

CLAUSES 14 to 22

Mr. Speaker :—There are no amendments to Clauses 14 to 22.

The question is :

"That Clauses 14 to 22 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 14 to 22 were added to the Bill.

CLAUSE - 23

Sri P. Venkatapathi :—Sir, I beg to move :

"That in sub-clause (b) of clause 23 for the words 'one hundred for each day' substitute the words 'ten for each day'."

Mr. Speaker :—Amendment moved.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— నోటీసు ఇచ్చి తొలగించడానికి - రోజుకు 100 రూపాయలు జరిమానా అనేది చాలా అన్యాయం. నోటీసులు ఇచ్చేది, జరిమానాలు వేసేది సర్వసాధారణంగా పేదవారిమీదనే. శ్రీ ఓంకార్‌గారు చెప్పినట్లు పెద్దవారికి చాలా ప్రొసీజరు పెట్టారు. రోజుకు 100 రూపాయలు జరిమానా వేయడమనేది ఆచరణలో పేదవారిమీదనే జరుగుతుంది, మిగిలిన వారిమీద జరుగదు. కనుక 100 రూపాయలను 10 రూపాయలకు తగ్గించండి.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఖచ్చితంగా 100 రూపాయలు జరిమానా వేయాలనేది లేదు. రోజుకు ఒక రూపాయి నుంచి 100 రూపాయల వరకు వేయవచ్చునని ఈ బిల్లులో చెప్పడం జరిగింది. అక్కడున్నటువంటి అధికారి ఆ పరిస్థితులనుబట్టి వేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఈనాడు సమాజంలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితిని, అమలు జరిపే యంత్రాంగం యొక్క పరిస్థితిని గమనించి ఆ ప్రమాదం లేకుండా చేయండి. 100 రూపాయలను 10 రూపాయలుగా మార్చండి. అన్యాయం చేయవద్దు. ఇది ఉరిమి ఉరిమి మంగలం మీద పిడుగు పడినట్లు అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రిమూవల్ అనేది వేగ్‌గా ఉంది కదా, ఒక అథారిటీని ఫిక్సుచేసి చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— తొలగించడానికి ఈ జరిమానా దేనికి? రోజుకు వెయ్యి రూపాయలు సంపాదించేవాడు రోజు 100 రూపాయలు చెల్లిస్తూ ఉంటాడు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— బిల్లులో పొందుపరచే క్లాజ్‌లు స్పెసిఫిక్‌గా సా.
వుండాలి.... మాటి మాటికి మార్చే అవకాశాన్ని కల్పించకూడదు. 'హైపే అథారిటీ' అంటే ప్రభుత్వము ఎపుడు పడితే అప్పుడు దీన్ని మార్చడానికి, ఒక అథారిటీని ఫిక్స్‌చేసి దాని తరువాత 'ఎనీ అదర్ పర్సన్ అదర్ దాన్ దిస్ అథారిటీ' అని చెబితే బాగుండునేమో.

I would like to suggest one thing. Why not the PWD (R & B) be made a competent authority to deal with the removal of encroachments, etc.,? Let the provision be clear.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— రూల్సులో క్లియర్‌గా ప్రొవైడ్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— జరిమానా పరోక్షంగా పేదవాడి మీదనే పడే అవకాశం వుంది. దీన్నిబట్టి, జరిమానా ఎంతయినా చెల్లించేవాడు వుండవచ్చుననే అర్థం వస్తుంది. కనుక రూ. 10 లకు తగ్గించండి.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— రూ. 100 అనేది చాలా తక్కువ.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— రోజూ రెండు వేల రూపాయలు వచ్చే వాడికి తక్కువనా?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఫైనలైజ్ చేసే ఆఫీసరు పరిస్థితులను బట్టి రూ. 10లు అయినా జరిమానా వేయువచ్చు. పెనాల్టీ చాలా తక్కువ.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— జరిమానా లేకుండా తొలగించవచ్చు కదా, తొలగింపబడలేకుకొన్న తరువాత. జరిమానా కట్టగలిగినవాడు వుండవచ్చుననే కదా దీని అర్థం? పరోక్షంగా చూస్తే?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— పెనాల్టీ వేసే ఆఫీసరు రూ. 10 లు అయినా వేయువచ్చు. 1 రూపాయి నుండి 100 రూపాయల వరకు పెనాల్టీ వుంది. చాలా తక్కువ పెనాల్టీ సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రెండు అవకాశాలున్నాయి. పర్మనెంట్ స్ట్రక్చర్, టెంపరరి స్ట్రక్చర్. కేలా బండి అయితే వెంటనే తొలగించవచ్చు. దానికి కష్టం ఏమీలేదు. పర్మనెంట్ స్ట్రక్చర్ అయితే దానికి రెగ్యులర్‌గా రికరింగ్ పాయింట్స్ - డేకు ఒకసారి చేయువచ్చు. వారానికి ఒకసారి చేయువచ్చు. కాబట్టి తొలగించేవరకు పాయింట్స్ కంటిన్యూ అవుతూనే వుంటాయి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— న్యాయమైన ఉద్దేశాన్ని పాడు చేస్తున్నారు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఇక్కడ ఏముందంటే - "23 (బి) మొదటి జుర్మానా తరువాత, అపరాధమగు ప్రవేశ మార్గము, లేక కట్టడము లేక తొలగించబడక, ధ్వంసము చేయబడక, లేక తీసివేయబడక, ఆ స్థలమును అది మొదటవున్న స్థితికి తేబడక ఉండు ప్రతి యొక్క దినమునకు వంద రూపాయలదాకా ఉండగల అదనపు జుర్మానాతోనూ శిక్షింపబడుదురు" అని వుంది. అంటే ఉదాహరణకు నేను ఒక ఎకరా పొలంను ఆక్యుపై చేస్తాను. అక్కడ నుండి కదలకుండా రోజూ వంద రూపాయలు జరిమానా కడుతూ వుంటాను. జరిమానా కంటే వచ్చే ఆదాయం ఎక్కువ కాబట్టి ఎంత కాలం అయినా వున్నవాడు కడుతూ వుంటాడు. దీని అర్థము అదే వస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది కాదు. పొలాన్ని ఆక్రమించి వుంటే దాన్ని ధ్వంసము చేయడంగాని, భవనం కట్టబడి వుంటే దాన్ని కూలగొట్టడంగాని వుంటుంది కదా. అటువంటి చర్య ఇక్కడ స్పెసిఫిక్‌గా వుంది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఒక పొలంలో గుడిసె వేసుకొనియో, లేక హోటల్ పెట్టుకొనియో వుంటాను. కూలగొట్టకుండా వుండినందుకుగాను పీనల్ క్లాజు ప్రకారం రోజూ వంద రూపాయలు కడుతూ వుంటాను. నాకు వచ్చిన నష్టమేమీ లేదు. దీనివల్ల పై చేయిగలిగిన వాడికి లాభము జరుగుతుంది గాని పేదవాడికి భారంగానే వుంటుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఈ జరిమానా పరోక్షంగా డబ్బు కట్టగలిగే వారిని ఆక్రమించిన స్థలంలో వుంచడానికే అవకాశమిస్తుంది. రోజూ 2 వేల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే వారి ఆక్రమణలు చాలా వున్నాయి. వాళ్లు రోజూ వంద రూపాయలు పే చేస్తూ ఎంత కాలం అయినా అందులో వుండవచ్చు. అందువల్ల జరిమానాను తీసివేసి, ఇన్ని రోజుల లోపల తొలగిస్తామని చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మరల ఇన్ని రోజులనేది ఎందుకు అడుగుతున్నారు?

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— లేకపోతే 24 గంటలు టైం కూడా ఇవ్వకుండా నోటీసు లేకుండా పోయి దున్ని పారేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది ఇల్లీగల్ అవుతుంది. కోర్టు ఒప్పుకోదు.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— పోనీ 24 గంటలు టైం పెట్టండి. ఇది ప్రాక్టికల్‌గా నిండు సభలో చెబుతున్నాను. మొదట మిద్దెలను తొలగించడం కాకుండా, పరోక్షంగా డబ్బులు చెల్లిస్తున్న వారినే వుంచుకోడానికి పనికివచ్చే బిల్లు ఇది.

Mr. Speaker :— The question is :

"That in sub-clause (b) of clause 23 for the words 'one hundred for each day' substitute the words 'ten for each each day'."

(Pause)

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clauses 23 do stand part of the Bill."

The Motion was adopted and Clause 23 was added to the Bill.

CLAUSE 24

Sri P. Venkatapathi :—Sir, I beg to move :

"That in sub-clause (b) of clause 24, for the words 'rupees fifty for each day', substitute the words 'rupees one for each day'."

Mr. Speaker :—The amendment moved.

(Pause)

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఒక రూపాయి నుండి 50 రూపాయల వరకు మార్జినం ఫైన్‌గా పెట్టడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— చివరకు చిన్నవాడికి రూ. 50 లు, పెద్దవాడికి ఒక రూపాయి వేస్తారని అంటున్నారు.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— అన్యాయం జరిగినప్పుడు చర్యలు తీసుకోడానికి గవర్నమెంటుకు ఎప్పుడూ అధికారం వుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఒక చిన్న సవరణ. ఈ ప్రభుత్వానికి గుడిసెల వారిపైన సానుభూతి లేదని ఒక మాట చెప్పమనండి, దానితో తేలిపోతుంది.

(ఇంటరప్షన్)

అవును, ప్రొద్దున్నే లేస్తే లేపేది గుడిసెవాసులనే. కనుక దీన్ని ఒక రూపాయికి మార్చండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారు ఒప్పుకోవడం లేదు. Are you going to agree to this amendment? Are you going to reduce something, i. e, either Rs. 30 or Rs. 25? Let there be some reduction. Rs. 1 to Rs. ... ఏదో ఒకటి అమెండ్ చేయండి. It is left to the Government.

శ్రీ ఎ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఒక రూపాయి నుండి 25 రూపాయలకు చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఆల్‌రైట్. Let there be a Government amendment.

(Pause)

The question is :

"That in sub-clause (b) of clause 24 for the words 'rupees fifty for each day'. substitute the words 'rupees one for each day'."

(Pause)

The Amendment was negatived.

(Pause)

Sri A. Ramanarayana Reddy :—I beg to move :

"That in sub-clause (b) of clause 24, for the words 'rupees fifty for each day', substitute the words 'rupees one to Rs. 25 for each day'."

Mr. Speaker :— The amendment moved.

The question is :

"That in sub-clause (b) of clause 24, for the words 'rupees fifty for each day', substitute the words 'rupees one to Rs. 25 for each day'."

(Pause)

The Amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 24 as amended do stand part of the Bill."

(Pause)

The Motion was adopted and Clause 24, as amended, was added to the Bill.

CLAUSES 25 to 29

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clauses 25 to 29 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 25 to 29 were added to the Bill.

CLAUSE 1

Sri A. Ramanarayana Reddy :—Sir, I beg to move :

"In sub-clause (1) of clause 1 for 'The Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon Development and removal of encroachments) Bill, 1987', substitute 'The Andhra Pradesh Highways Bill, 1989'."

Mr. Speaker :—The amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is :

"In sub-clause (1) of clause 1 for 'The Andhra Pradesh Highways (Prevention of Ribbon Development and removal of encroachments) Bill, 1987', substitute 'The Andhra Pradesh Highways Bill, 1989'."

The Amendment was adopted.

(Pause)

Mr. Speaker :—the question is :

"That Clause 1, as amended do stand part of the Bill."

The motion was adopted and clause 1, as amended, was added to the Bill.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— నాదొక క్లారిఫికేషన్. ఇప్పటి వరకు చాల సారులు అడిగాను. అప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలున్నప్పుడు, తరువాత, తెలుగు దేశం ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత, మునిసిపల్ ఏరియాలలో, ప్రభుత్వ స్థలాలలో పేదలు గుడిసెలు వేసుకొని వుంటే, అటువంటి వారికి వేరే ఆల్టర్నేటివ్ స్థలం ఇచ్చిన తరువాతనే తొలగిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. ఆ హామీలను నిలబెట్టుకుంటుందా అని అడుగుతున్నాను ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎందుకు సంకోచిస్తున్నారు ? Honourable Member says that an assurance was given by the Government that wherever the poor people or weaker sections are going to be removed they are going to be provided with alternative arrangement with Land. So, when you are going to remove them, are you going to provide alternate land ?

శ్రీ ఎ. రామనారాయణ రెడ్డి :— ఆల్టర్‌నేటివ్ స్థలం ఇచ్చి, వాళ్ళను రిహాబిలిటేట్ చేసిన తరువాతనే తొలగిస్తాము.

ENACTING FORMULA

Sri A. Ramanarayana Reddy :— Sir, I beg to move :

"In the Enacting formula for 'Thirty-eighth year,' substitute 'Fortieth year".'

Mr. Speaker :— Amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"In the Enacting formula for 'Thirty-eighth year', substitute 'Fortieth year".

The Amendment was adopted.

(Pause)

Mr Speaker :— The question is :

"That the Enacting Formula, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and the Enacting Formula, as amended, was added to the Bill.

LONG TITLE

Sri A. Ramanarayana Reddy :— Sir, I beg to move :

"For 'a Bill to provide for the prevention of Ribbon Development along High-ways for removal of encroachment thereon and for matters connected therewith', substitute ' a Bill to provide for removal of encroachments along Highways and for matters connected therewith or incidental thereto."

Mr. Speaker :— The amendment moved.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"For "a Bill to provide for the prevention of Ribbon Development along High-way for removal of encroachment thereon and for matters connected therewith" substitute "a Bill to provide for removal of encroachments along Highways and for matters connected therewith or incidental thereto'."

The Amendment was adopted.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"That the Long Title as amended do stand part of the Bill."

The motion was adopted and the Long Title, as amended, was added to the Bill.

(Pause)

Mr. Speaker :— I shall now request the Minister to move the motion for passing the Bill.

Sri A. Ramanarayana Reddy :— Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Highways Bill, 1989 be passed".

Mr. Speaker :— Motion moved.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— అధ్యక్షా! మంత్రిగారు యిపుడు మంచి బిల్లును రా. 7-20
పాస్ చేసారు. కాని కోతికి కొబ్బరికాయ దొరికినట్లు అధికారులకు యీ చట్టం దొరుకుతుంది కాబట్టి వారు యీ యిళ్ళ మీద పడటం మొదలు పెడతారు. గతములో ఏమైనా ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు ఉంటే వర్షాకాలం అనేది ఆలోచించి వాటిని తొలగించే విషయం ఆలోచించండి. ఏదైనా మానవ దృక్పథంతో యీ కట్టడాలను తొలగించాలి. ఈ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సు చేసిన వారిలో ధనవంతులు, పేదవారు కూడా ఉంటారు. అందరినీ ఒకే విధంగా పరిగణించి కట్టడాలను తొలగించవద్దని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ముందుగా యీ హైవేస్ ప్రక్కన ఉన్న కట్టడాలు ఎన్నో సర్వే కావాలి. దీనికి అంతా ప్రొసీజరు ఉంది.

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— ప్రభుత్వం సర్వే చేయించి ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారికి ఆల్టర్‌నేటివ్ సైట్స్ కాని కట్టడాలు కాని కట్టించి వారిని తొలగించేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :— The Government will look into that; I have already stated about this.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— అధ్యక్షా! ఉదయం తమరు ఏమన్నారంటే యీ ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారికి కరెంటు, వాటరు డిపార్టుమెంటు వారు యిస్తున్నారని కూడా అన్నారు. ఏ ఏ డిపార్టుమెంటులు యిచ్చేది మనకు సంబంధంలేదు అని ప్రభుత్వంవారు అంటున్నారు. కాని ప్రభుత్వం జాయింట్ రెస్పాన్సిబిలిటీతో నడుస్తుంది కాబట్టి మాకు సంబంధంలేదని ఏ డిపార్టుమెంటువారూ చెప్పకూడదు. తరువాత రోడ్ సైడ్ ప్లాన్ట్ ప్రోగ్రాము పెడుతున్నారు. రోడ్డు ప్రక్కన మొక్కలు పెంచాలంటున్నారు. కాని ఆ

మొక్కలు పెరగడానికి మెయిన్‌టెనెన్స్‌కు డబ్బు కేటాయించకపోవడంవల్ల మొక్కలన్నీ చచ్చిపోతున్నాయి. కాబట్టి మెయిన్‌టెనెన్సుకు డబ్బు ప్రత్యేకంగా కేటాయిస్తారా ?

శ్రీ ఏ. రామనారాయణరెడ్డి :— అధ్యక్షా ! యీ అన్ ఆథరైజ్డు బిల్డింగ్సులో ఉన్నవారికి వాటర్, కరెంటు కనక్షన్స్, డిపార్టుమెంటువారు యిస్తున్నారని గౌరవసభ్యులు సూచించారు. అది వాస్తవం. కాబట్టి అన్ని డిపార్టుమెంట్సువారు కోఆర్డినేషన్‌గా ఉండి అన్ ఆథరైజ్ కట్టడాలకు కనక్షన్స్ యివ్వకుండా చేస్తే మంచిదని సలహా యిచ్చారు. ఆ ప్రకారంగానే సూచనలో ఉన్నటువంటి అన్నీ ఇంప్లిమెంటు అయ్యేటట్లు చూస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దీనికి ఒక మార్గం ఉంది. The Government has to issue an order that with the permission of a particular authority, no connection should be given either it is water connection or electricity connection. If already such connections are there, they should be disconnected. If you do this, automatically, you can prevent. అటువంటపుడే యిది తప్పకుండా ఇంప్లిమెంటు అవుతుంది. అటువంటి ఆర్డరు మంత్రిగారు యివ్వాలి.

శ్రీ ఏ. రామనారాయణరెడ్డి :— ఇపుడు ఒక ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆర్డర్ ఒకటి యిష్యూ చేయడం జరుగుతుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ, మునిసిపల్ మరియు పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటువారికి యీ ఎంక్రోచ్‌మెంట్సుచేసిన వారికి కనక్షన్స్ యిచ్చే విధానంలో ఆర్డర్సు యిస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ బిల్లులోనే ఆ విధంగా ఒక ప్రొవిజో పెట్టి అన్ అఫీషియల్‌గా యిళ్లు కట్టేవారికి కనక్షన్స్ యివ్వకుండా చూస్తే మంచిది.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— మంత్రిగారు యీ ప్లాంటింగు ప్రోగ్రాము విషయం చెప్పలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది యీ బిల్లుతో సంబంధించినది కాదు. They are not going to be removed if they are planted by Government or semi-Government.

(Interruptions)

శ్రీ కె. బాపిరాజు :— ఇటీవల విజయవాడ అర్బన్ లాండ్ ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారికి పేదవారికి గత 29, 30 సంవత్సరాలనుంచి ఉన్న వారికి యిళ్ళ పట్టాలు యివ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. దానిమీద విజయవాడ మునిసిపాలిటీ వారు కూడా ఒక చట్టం చేసారు. కాబట్టి దానికి యీ చట్టానికి కాంట్రడిక్షన్ వస్తుంది. పట్టణాలలో ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసిన వారిని ఉంచి గ్రామాలలో ఎంక్రోచ్‌మెంటు చేసినవారిని ఖాళీచేయించే విధంగా ఉండకూడదు. It is a valuable land and pattas were given :

Mr. Speaker :— Whatever the case may be, the Act prevails over the administrative order. The Act prevails over the past or future order.

Mr. Speaker :— The question is :

"That the Andhra Pradesh Highways Bill, 1989 be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

1987, ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికార భాష (సవరణ) బిల్లు
(1987 సం. పు 67 నెం. ఎల్. ఎ. బిల్లు)

Mr. Speaker :— Now, on behalf of the Chief Minister, Sri C Ananda Rao, Minister for Law and Commercial Taxes will move the Bill for its consideration.

Sri C. Ananda Rao :— Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Official Language (Amendment) Bill, 1987 be taken into consideration."

Mr. Speaker :— Motion moved.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— అధ్యక్షా ! యీ అఫీషియల్ లాంగ్వేజ్ బిల్లు మీద మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు నా మొదటి అబ్జెక్షన్ ఏమిటంటే యీ భాషా వ్యాప్తి అనేది రాష్ట్రంలో అన్ని శాఖలలోనూ అమలు జరగడంలేదు. ఇప్పుడు దీనికి ఎమెండుమెంటు తీసుకువచ్చినపుడు ప్రభుత్వరంగంలోని కంపెనీలలో కూడా యీ తెలుగు భాషను వాడాలని అన్నప్పుడు ప్రభుత్వ శాఖలలో అన్నింటిలో అమలు పరచలేని ప్రభుత్వం యీ ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో కూడా అమలు పరచగలదా? తరువాత ప్రభుత్వ ఆఫీసులలో మొత్తం తెలుగు భాషలోనే కరస్పాండెన్సు జరుగుతున్నదా అంటే అది లేదు. సెక్రటేరియట్‌నుంచి క్రిందిస్థాయి వరకూ కూడా యిది అమలు జరగడంలేదు. ఇంగ్లీషులోనే ఉత్తరాలు వ్రాస్తున్నారు. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు ఇది వరకు ఉరుదూ 10 శాతం ఉన్నచోట రెండవ అధికార భాషగా దానిని గుర్తిస్తామని 10 శాతం ప్రజలు ఉరుదూ మాట్లాడేవారు ఉన్నప్పుడు కరస్పాండెన్సు ఉరుదూలో జరిపిస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఆ హామీ ప్రకారం ఇపుడు బిల్లులో ఆ విధంగా ఎమెండుమెంటు చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను. రా: 7-30
దురదృష్టవశాత్తూ యీ ఎమెండుమెంటులో ఎక్కడైనా ఉంటుంది ఏమోనని ఆశించాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీ అయిడియాస్‌తో ఏకీభవిస్తున్నాను. రెండవ అభిప్రాయం లేదు. దీన్ని డల్ చేయడానికిగాని, తగ్గించడానికి గాని కాదు. మీతో ఎగ్రీ అవుతున్నాను. భావాలు తగ్గించడం లేదు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఉర్దూకు సహాయం చేయుండని కోరుతున్నాను. తెలుగును పెడితే అభ్యంతరం లేదు. ఏ భాషను అయినా కించపరచడం సరైంది కాదు. రెండవ భాషగా ఉర్దూను పెట్టండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అఫీషియల్ లాంగ్వేజి అనేది తెలుగు. ఇది రాష్ట్ర భాష. కాబట్టి వేరే భాషను పొందుపరచడానికి వీలు లేదు కదా ? హౌ కెన్ వి డూ ఇట్ ....

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— తమ అభిప్రాయంతో ఎగ్రీ అవుతున్నాను రెండవ అధికార భాషను దీంట్లోనే పొందుపరచాలి సార్. దాన్ని ఇంప్లిమెంటు చేయాలి ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నాన్ అఫీషియల్ బిల్లు మూవ్ చేయాలి ?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— నేను చెప్పడం లేదు సార్. ఇది ప్రభుత్వం చెప్పిన మాట సార్.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది వాస్తవమే. ఈ బిల్లుకు హింతన ఉందా ? నాన్ అఫిషియల్ బిల్లు తీసుకురండి? దేర్ ఈజ్ నో క్వశ్చన్ ఆఫ్ కాంప్రొమైజ్ యాజ్ ఫార్ యాజ్ అఫిషియల్ లాంగ్వేజి యీజ్ కన్సర్న్డ్.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— మీతో ఎగ్రీ అవుతున్నాను. ఆశించాను కాని, రాలేదు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఆలోచన ఉందా అని ? దయచేసి క్లారిఫై చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— అధ్యక్షా! యీ బిల్లు వన్ సెంటెన్సు బిల్లు అని చెప్పారు. టెక్నికల్‌గా అంతే, కాని ఇదో అతి ముఖ్యమైన అంశమని మన శాసనసభ దృష్టికి రావడానికి ఉపయోగపడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. మాతృభాషలో పరిపాలన అనేది ఒక గొప్ప ప్రజాతంత్రమైన కోరిక. మాతృభాషలో పరిపాలన కొరకే భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కావాలని ప్రజలు కోరారు. ఈ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కూడా కావాలనే డిమాండు, ప్రజాతంత్రంలో ప్రజలు ముందుకు వెడితేనే సాధ్యమవుతుందని, స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలోకి పెద్ద ఎత్తున వస్తారనేటటువంటి ఆశతో జాతీయ నాయకత్వం వహించిన కాంగ్రెస్ పార్టీ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలకు పూనుకున్నది. ఎప్పుడు పూనుకున్నది? బ్రిటిష్ పరిపాలన కాలమునాడే, తన పార్టీని భాషా ప్రాతిపదికమీద రాష్ట్ర యూనిట్లను ఏర్పాటు చేసుకున్నది. ఆ తరువాత స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత యీ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు అనేది సామ్రాజ్యవాదుల కోరికని చెప్పింది. ఆ తరువాత పొట్టి శ్రీరాములు త్యాగంతో ప్రత్యేక రాష్ట్రం రావడం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల యొక్క ప్రత్యేకమైన పోరాటాల కారణంగా యీ భారత దేశమంతా కూడా భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాల ఉద్యమం ఊపునందుకున్నది. 1956 నవంబరు 1వ తేదీన

మేమంతా పిలిచిన 'విశాలాంధ్ర' అన్న పేరు గిట్టక ఆంధ్రప్రదేశ్ పేరుతో ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది. సహజంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడడానికి మూలమైన కారణం ఏమిటి ? ఇందులో అంతర్లీనమైన ప్రధానమైన కారణం ఏమిటి మనకు తెలుసు. పుట్టుకతో మాట్లాడడానికి అలవాటు పడిన భాషలో పరిపాలన జరగాలని అభిలాష. కాని 33 సంవత్సరాలు అయింది ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడి, ఎక్కడ ఉన్నది ? అధికార భాష అమలు జరిపేటటువంటి విషయం ఎక్కడ ఉంది ? ఎవరు అయినా సీరియస్‌గా ఆలోచిస్తున్నారా ? తెలుగు పేరుతో ఏర్పడిన పార్టీ, తెలుగు దేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఎన్నికలు ప్రచారానికిగాని, పెద్ద పెద్ద పోరాటాలకుగాని, ప్రజాస్వామ్యం పునరుద్ధరణ ఉద్యమంలోగాని తెలుగుభాషను ప్రేమించే ప్రజల యొక్క సెంటిమెంట్స్‌ను రౌజ్ చేయడానికి ఉద్యమాన్ని, పాటలను, గేయాలను ఉపయోగించినటువంటి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అయినా యీ భాషను ఆచరణలోకి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా ? ప్రజల దృష్టిలో హాస్యాస్పదంకాని విధంగా, ఇది నిజమైన పరిపాలనా భాషగా తీసుకు రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందని ఆశించిన కోట్లాది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల యొక్క ఆశలు ఏడేళ్ళలో వమ్ము అయ్యాయని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఇటువంటి సవరణ పెట్టి ఏమి చేస్తారు? ఇక్కడ మీరు చెప్పుతున్నారు - ఉద్దేశ్యాలు - కోరికలు అనే దానిలో, రెండవ పేరాలో చెపుతున్నారు - గ్రామస్థాయి నుంచి సచివాలయం వరకు అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలోనూ, న్యాయస్థానాలలోనూ, పంచాయతీ రాజ్ సంస్థలలోనూ కొన్ని నిర్దుష్టమైన ప్రయోజనాలకు పరిపాలనా భాషగా ప్రవేశపెట్టడం జరిగిందని, ఎక్కడ పెట్టారు ? కాగితాల మీద పెట్టారు ? మీరు తెలుగు భాషను గురించి మధ్యమధ్య రెవ్యూలు చేస్తున్నారా ? ఏమి చేస్తున్నారు ? ఒక్కొక్క జిల్లా పరిషత్తులలో, పంచాయతీలలో ఎంత శాతం పరిపాలన, ఎంత శాతం కాగితాలు తెలుగులో వచ్చాయని లెక్కలు తయారు చేస్తున్నారు. ఇంతకన్నా హాస్యాస్పదమైన విషయం ఉందా ? ప్రజల అవసరం తీరిన తరువాత గంగలో కలపడం జరుగుతున్నది. తెలుగుభాష అమలు ఎంత ? అటెండర్లను పిలువడానికి తెలుగు కాగితాలు లెక్కపెట్టడం తప్ప పరిపాలనకు నిర్దుష్టంగా ఉపయోగపడే ఒక ఉత్తర్వు వస్తున్నదా ? ఆఖరికి, మండలస్థాయి నుంచి జిల్లాపరిషత్తునుంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వరకు ఏదైనా ఉత్తరువు వస్తున్నదా అధ్యక్షా ! ఈ విధంగా ఇప్పటికి జరిగింది. ఇక మిగిలినది, అన్ని కార్పొరేషనల్లో, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలలో అమలు పరచడానికి ఒక చట్టం అవసరమయిందని చెప్పుతున్నారు. కనీసం యీ తెలుగుభాషకు ఒక సవరణను పెట్టేముందు ఒక నోట్‌అయినా ఇస్తున్నామా ? ఇది అమలు జరిగినది ఈ విధంగా ఉన్నది. ఇటువంటి అనుభవంతో ఇక ముందు అమలు జరిపేదాంట్లో చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని చెప్పక్కరలేదా ? 33 ఏళ్ళు గడిచిన తరువాత, అంతకు ముందు 26 ఏళ్ళు

పరిపాలన చేసినవారు చేసింది ఏమిటి ? తరువాత 7 ఏళ్లు పరిపాలన చేసిన తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తెలుగును ప్రతి పదానికి, పుస్తకానికి, ప్రతి ఉపన్యాసానికి, ఉపన్యాసం యొక్క ప్రారంభానికి, అంతానికి, మధ్య కూడా తెలుగు తెలుగు అని చెప్పి ఉపయోగించేటటువంటి ప్రభుత్వానికి కనీసం ఏ మాత్రమైన నిజమైన గౌరవం ఉందా ? ఇది నామక: కళ్ళ నీరును తుడవటానికి, హాస్యాస్పదమైనటువంటి ఆచరణ తప్ప అమలు జరపడం లేదు. తీవ్రమైన నిజాయితీతో, ఆత్మపరిశీలనతో కూడినటువంటి ఆచరణ ఈ ప్రభుత్వము కూడా అమలు జరపడం లేదు. మాతృభాషలో పరిపాలన చేస్తామని వాగ్దానం చేశారు. 33 ఏళ్ళు గడిచిపోయాయి. ఈ దేశం మనిషి సగటు జీవితం ఎన్నాళ్ళు ? ఒక తరం గడిచిపోయింది. వట్టి
రా। 7-40 మాటలతో ఎప్పుడు ఈ అధికార భాష అమలులోకి వచ్చేది ? అందుకని హాస్యాస్పదమైనటువంటి పద్ధతిలో అమలు జరపడం అనేది కాదు. ఈ సందర్భములో ఈ సవరణకు మేము వ్యతిరేకం కాదు. ఈ సవరణను తీసుకురానీయండి. కాని ఇటువంటి సవరలు 90 తీసుకువచ్చినా, తెలుగు అధికార భాషగా ఒక అడుగు కూడ ముందుకు వేయకుండా వట్టి మాటలు చెప్పడం ద్వారా జనాన్ని మోసగించే పద్ధతిలి ఇప్పటికైనా ఆపు చేయండి. నిజంగా దానికి అవసరమైన తెలుగు రైటర్సు విషయం ఏమిటి ? అఫిషియల్ లాంగ్వేజికి సంబంధించి ఎన్నో కమిటీలు ఏర్పడినవి. అవి ఇచ్చిన నివేదికలు వున్నవి. ఆ నివేదికలలోని సిఫారసులను ఎన్నింటిని అమలు జరిపారు ? అవి అన్ని మూలపడ్డాయి, బూజు పట్టి పోయినవి. ఇప్పుడు కొత్తగా చేయబడేది ఏమిటి ? అందుకని ఈ సభ ద్వారా నేను మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అత్యంత ప్రజాతంత్ర్యయుతమైనటువంటి కోరిక - చాలా కాలము ప్రజలు పోరాటము చేసి సాధించుకున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రం - ఆ రాష్ట్ర సారాంశాన్ని దుమ్ము చేయకుండా వుండడానికి మరింత శ్రద్ధ తీసుకోవాలని - ఇప్పుడు అసలు శ్రద్ధ తీసుకోపడంలేదు - దాని గురించి తీవ్రముగా ఆలోచించడానికి ఈ సందర్భము ఏ మాత్రము ఉపయోగపడినా మంచిదే - ఉపయోగపడుతుందనే ఆశ కన్పించడం లేదు.

అధ్యక్షా ! తెలుగు తెలుగు అని ఎంత కొట్టుకుంటున్నా మన శాసన సభ వ్యవహారాలు తెలుగులో ఎందుకు సాగవు ? మీరు అనవచ్చు, నీవు తెలుగులో మాట్లాడుతున్నావు గదా అని. అసలు మన రూల్సు, శాసనసభ నిర్వహణ చట్టబద్ధంగా తెలుగులో నిర్ణయించుకోడానికి వీలుందా ? ఉంటే అందుకు తగిన చట్టం ఎందుకు చేసుకోలేదు ? మనం చేసుకున్న తరువాత అవతల అంగీకరించకపోతే అప్పుడు ఆలోచించవచ్చు. మన వైపు నుండి ఏదీ ప్రయత్నం ? అందుకని నిజాయితీతో కూడిన ప్రయత్నం లేదు. మెకానికల్‌గా అన్ని కాగితాలు వచ్చినట్లుగానే యీ కాగితం వచ్చింది, దీని గురించి బిల్లు వేశారు, అవతల పారవేస్తారు. ఇది రెండు లైన్సు బిల్లు,

ఏముంది అంటున్నారు. ఇది రెండు లైన్స్ బిల్లు కాదు. ఇది ఆంధ్ర జాతి యొక్క పోరాట సారాంశము, వారు సాధించుకున్న విజయాన్ని ఆచరణలో మట్టి చేయకుండా వుపయోగపడేట్లు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకరు :— వెంకటపతిగారు, మీతో నేను కూడ ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని యీ శాసన సభ వచ్చిన తరువాత మార్పులు తీసుకు రావడం జరిగింది. రూల్సులో కూడ మనము తెలుగు లాంగ్వేజి అని పొందుపరచుకున్నాము. దానిని తగ్గించ లేదు. అయితే కొంతమంది సెక్రటేరియట్ నుండి గాని మిగతా చోట్ల నుండి గాని నాన్ తెలుగు స్పీకింగ్ అఫిషియల్స్ వున్నారు, వారితో కొంత యిబ్బంది వుంది. ఆ యిబ్బందిని తొలగించాలంటే కంపల్సరీ అని పెడితే ఎజిటేషన్సు, అపోజిషన్సు - పబ్లిక్ సహకారం కూడ వుండాలి దీనిలో.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— పబ్లిక్ సహకారం 8 కోట్ల మందిది కావాలా లేకపోతే యీ ముగ్గురిది కావాలా ?

మిస్టర్ స్పీకరు :—ప్రభుత్వంగాని ఎవరుగాని చిత్తశుద్ధితో చేయుడం లేదనేది కాదు....

శ్రీ పి. వెంకటపతి :—చిత్తశుద్ధి వుంటే ఇంతకాలం పడుతుందా ? 33 ఏండ్లు. శతాబ్దములో మూడవ వంతు....

మిస్టర్ స్పీకరు :—నేను అనుకుంటాను - అసెంబ్లీ ప్రొసీడింగ్సు కొరకు అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్ చేశాము - మనం వేరే డిపార్టుమెంట్సు కన్నా మెరుగ్గా వున్నాము. చాలావరకు తెలుగులో ప్రింటు కావడం. ట్రాన్స్లేట్ కావడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు క్వశ్చన్స్ మొదట తెలుగులో తరువాత ఇంగ్లీషులో వస్తున్నవి. ఎందుకంటే నాన్ తెలుగు స్పీకింగు వారికి కూడ సౌకర్యం కల్పించాలి. మీరు చెప్పిన దానితో 100 పర్సంటు ఏకీభవిస్తున్నాను. చాలా పెద్ద ఎత్తున యింకా చేయాలి.

శ్రీ నాయుని నరసింహారెడ్డి :—ఇక్కడ బుక్స్ అన్నీ ఇంగ్లీషులో యిస్తున్నారు

మిస్టర్ స్పీకరు :—ఈ అమెండుమెంటుతో వారు కూడ కవర్ అయిపోతారు. The Government should take notice of this. సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి. బిల్లులు ప్రవేశపెట్టుకోవడం, వాటిని అసలు చర్చుకోవడం అన్నప్పుడు ఎక్కడ ఏమి అవరోధాలు కలుగుతున్నాయి. ఎందుకు కలుగుతున్నాయి ? దీనికి ల్యాంగ్వేజ్ కమీషను వుంది. వారి పరిధి ఎంత వుంది. ఎంతవరకు వారు సఫలీకృతం అయినారు. ఇదంతా

కొంత ఆలోచించాలి. ఇప్పుడు వెంకటపతిగారు అన్నట్లు అంత తెలుగులోనే అని, తెలుగు తెలుగు అనుకుంటూనే, తెలుగుకు ఎక్కడ స్థానం లేకుండా పోతుందంటే చాలా శోచనీయం. So, you think it over.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :—ఇప్పుడు యింప్రూవ్ అయింది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—అధ్యక్షా ! దీనిని చూడండి....

Mr. Speaker :— I have seen that. This Amendment is for that only. అది తెలుగులో రావడానికే యీ అమెండుమెంటు.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య :—అధ్యక్షా ! ఈరోజు ప్రవేశపెట్టినటువంటి ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తూనే, ప్రధానంగా నా ముందు మాట్లాడిన కామ్రేడ్ వెంకటపతిగారు ఏ భావాలు, ఏ ఉద్దేశాలతో ఈ విషయాన్ని నొక్కి చెప్పారో, అవే భావాలు, ఉద్దేశాలతో ఏకీభవిస్తూ, చిత్తశుద్ధితో దీనిని అమలు చేయడానికి పూనుకుంటే తప్ప చిత్తశుద్ధి లేని ప్రభుత్వాలు ఎన్ని బిల్లులు తీసుకువచ్చినప్పటికి, అవి ప్రజలకు ఆచరణయోగ్యంగా లేకుండా పోతున్నాయనే బాధను, భావాలను నేను కూడ వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ఇది 1953 యొక్క ఫలితం-1966లో యిది బిల్లుగా రూపొందడం జరిగింది. 1966 నుండి నేటికి అంటే 23 సంవత్సరాలు గడుస్తున్నది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చి ఆరున్నర సంవత్సరాలు అయినప్పటికి ఈ బిల్లు వచ్చి 23 సంవత్సరాలు అవుతున్నది. ఈ 23 సంవత్సరాల కాల గమనాన్ని పరిశీలిస్తే- మిగతా విషయాలు చెప్పను గాని - ఒక కలెక్టరు సి సి.తో నేను ఒకరోజు మాట్లాడాను. ఆయన తెలుగు పార్టుహాండు నేర్చుకొని ఆరు సంవత్సరాలు ఖాళీగా వున్నాడు. తెలుగు పార్టుహాండు నేర్చుకున్న పాపానికి ఆరు ఏండ్లు నాకు ఉద్యోగం దొరకలేదు. తిరిగి ఇంగ్లీషు షార్టుహాండు నేర్చుకున్న తరువాత ఉద్యోగం సంపాదించుకున్నాననే వ్యాఖ్యాను నడిపాడు. 23 సంవత్సరాల క్రింద తెలుగు కొరకు అని బిల్లు వచ్చినప్పటికి, తెలుగుకు వున్నటువంటి ప్రాధాన్యం, ప్రతీతి ఎటువంటిదో ఒక ముస్లిం యువకుడు తెలుగు షార్టుహాండు నేర్చుకొని వ్యక్తీకరించిన బాధను తమకు వివరిస్తున్నాను. ఈనాటి వరకు కూడ ఇంగ్లీషు పదాలకు తెలుగు పదకోశం లేదు. ఇంగ్లీషు పదాలనే వాడుతున్నారు. తెలుగు పదకోశాన్ని ఉపయోగించాలని, ఇంగ్లీషు పదాలకు కావలసిన వాటిని విడమరిచి ఇంతవరకు తెలుగులో రచించిన పాపాన పోలేదు. 23 సంవత్సరాలుగా ఇంగ్లీషు పదాలనే వాడుతున్నారు తప్ప తెలుగు పదకోశాన్ని సంపాదించలేకపోయారనే బాధను వ్యక్తపరుస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఏ నోటీసు వచ్చినా, ఏ సర్క్యులర్ వచ్చినా - తమరు చూస్తున్నారు - యిక్కడ యింత పెద్ద గ్రంథాలు ఇచ్చారు. నేను శాసనసభ్యుడిని, నాకు ఇంగ్లీషు రాదు. నేను ఏమిట్లా అనుకోవాలో చెప్పండి. అసలు నేను తెలుగువాడిగా పుట్టడం, ఈ రాష్ట్రములో పుట్టడం పాపమా లేకపోతే శాసనసభ్యుడిగా అయిన తరువాత కూడ నేను

అందులో వుండే సారాంశాన్ని గ్రహించే అవకాశం లేకుండా పోయింపనే తపన నాలో వుందా లేదా అనేది ఆలోచించండి. 22 సంవత్సరాలు అయినా కూడ ఈ బిల్లును అమలు చేయుడములో జరిగిన జాప్యం చూడండి. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చి ఆరున్నర సంవత్సరాలు అయింది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతి దానికి తెలుగు అంటారు. ఆయన చెప్పే ప్రతి వాక్యానికి తెలుగు ప్రతి సంస్థకు తెలుగు అనే నానుడి, దానిని అమలు చేయుడములో వస్తున్న వైఫల్యాలను చూస్తే - ఈ ఆరున్నర సంవత్సరాల తరువాత చూస్తే మూడు అడుగులు ముందుకుపోతే నాలుగు అడుగులు వెనక్కు పోయారు తప్ప ముందుకు పోయిన గమ్యం నాకు కన్పించలేదు. ఆ పరిస్థితిని ఇప్పటికైనా నామమాత్రాలు లేకుండా చేయాలని, నిర్లక్ష్యంతో గాకుండా చిత్తశుద్ధితో దానిని అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని తప్పకుండా అది అమలు అయ్యేటట్లుచూస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :—అధ్యక్షా ! అధికార భాషా బిల్లు అమెండు మెంటును మా పార్టీ సమర్థిస్తున్నది. ఏదో ఒక ప్రయత్నం మాత్రము ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత జరిగింది. అన్ని రకాల ఆఫీసుల్లో కార్యక్రమాలు, అదే రకంగా చట్టాలు, ప్రతీది కూడ అధికార భాషలో జరగాలని ఆలోచన చేయుడం మాత్రము చక్కటి ఆలోచన అని భావిస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఏ దేశములో అయినా ప్రజలు తమ భాషలో చెప్పగలిగినంత స్పష్టత, తమ భాషలో వ్రాయగలిగినంత స్పష్టత, విషయాలను విశదీకరించే ఆలోచన పరభాషలో చేయలేరనేది అందరికి తెలిసిన విషయమే. మన భాషను అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన ఇప్పటికైనా రావడం సంతోషకరమైనటువంటి విషయము. ఎందుకంటే ఇప్పటికి కూడ ఈ భాషను అమలు చేసేటప్పుడు, అధికారులు పెద్దగా చదువుకున్న బ్యూరోక్రాట్స్ ఐ.ఎ.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్. అధికారులు, అనేక రకాల గునుగుడు చేస్తూ వుంటారు. ఏమిటిది యీ అధికార భాష అనే మనస్తత్వం యిప్పటికి చదువుకున్న వారిలో వుండటం జరుగు తోంది. దానికి కారణం ఏమిటి? గత రెండు వందల సంవత్సరాలకు పైగా యీ దేశములో లార్డు మెకాలే ప్రవేశపెట్టిన ఇంగ్లీషు యొక్క వాతావరణం, ఇంగ్లీషు మనస్తత్వం, బానిస విధానము మన మనస్సులలో వుండి, యివాళ అధికార భాష అమలుచేసేటప్పుడు అడ్డం వస్తున్నాయనేది అర్థం చేసుకోవాలి. ఆ రోజు లార్డు మెకాలే ఈ దేశములో మనందరిని బానిసలుగా మార్చడానికి ఆ భాషను ప్రవేశపెట్టి, ఆ భాష ప్రయోగము వున్నవారికి ఉద్యోగాలు యిస్తామనే వాదనను ప్రారంభించి, ఈ దేశ ప్రజలను బానిసలుగా తయారు చేసి దాదాపు రెండువందల సంవత్సరాలకు పైగా వారు మనలను పరిపాలించ గలిగారు. మన భాషను మనం నేర్చుకోవాలి. మన పిల్లలకు నేర్పాలి, మన ఆలోచనలను మన విధానాలను మన భాషలోనే స్పష్టంగా చెప్పగలము తప్ప పరాయి భాషలో కాదనే సత్యాన్ని స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత అయినా

ప్రభుత్వాలు గుర్తించనందున యివాళ మనదేశములో వున్న గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పేద విద్యార్థులు 48 శాతము ప్రైమరీ స్టేజిలో, 75 శాతం హైస్కూల్ స్టేజీలో డ్రాపౌట్‌లకు గురి అవుతున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల లోని పేద విద్యార్థులలో యిన్‌ఫీరియారిటీ కాంప్లెక్స్ డెవలప్ అయి ఇంగ్లీషు పదాలు రావడం లేదని, ప్రొనౌన్సియేషను రావడంలేదని డ్రాపౌట్లకు గురిఅయి ధనవంతుల యిండ్లవద్ద జీతగాండ్లుగా తయారయ్యే విద్యా విధానము
రాత్రి 7-50 యింకా కొనసాగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అందుకొరకే మరి ఏ భాషలో అయినా మనము చెప్పగలిగినటువంటి స్పష్టతను మన భాషలోనే చెప్పగలము. వేరే భాషలో చెప్పగలిగినంతగా చెప్పలేమని స్పష్టముగా గుర్తించవలసిన విషయముగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈవేళ హిందూ దేశములో హిందూ మతము అనేది రెలిజియన్‌కి ఈక్వల్‌గా ఇంగ్లీషు వారు పోతూ రుద్దిపోయారు తప్ప వాస్తవముగా హిందూదేశములో హిందూ మతము అనేది లేదు. హిందూ కల్చర్ వే ఆఫ్ లైఫ్ ఉంది తప్ప. హిందూ దేశములో అనేక మతాలు ఉన్నాయి. జైన బౌద్ధ రకరకాల మతాలు ఉన్నాయి తప్ప రెలిజియన్ అనే పదము, హిందూ మతానికి ఈక్వలెంట్ కాదు. అందుకొరకు ఈ భాషా ప్రయోగములో ఈ భాషను స్పష్టముగా ఇంప్లిమెంట్ చేయుడానికి వారు తీసుకువచ్చిన అమెండుమెంటు ద్వారా ప్రభుత్వ కార్పొరేషన్‌లలో, అండర్‌టేకింగ్స్‌లో, ఆఫీసులలో చాలా సమగ్రవంతముగా దీనిని ఇంకా స్పీడప్ చేయాలి. కోర్టులలో కూడా ప్రవేశపెడతాము అన్నారు. కోర్టులలో ప్రవేశపెట్టాలంటే ప్రభుత్వపరంగా న్యాయ శాస్త్రాలను ట్రాన్స్‌లేషన్ చేసి ప్రయోగం చేయాలి. అంతేకాని కేవలం మన పుస్తకాలలో, బిల్లులలో ప్రవేశపెట్టినంత మాత్రాన భాషా ప్రయోగం జరిగే అవకాశం లేదు. దాని కొరకు ఐ.పి.సి., సి.పి.సి తెలుగులో ఉండడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూనుకున్నదా ? కేవలం బిల్లులలో, పుస్తకాలలో కాకుండా సరయిన పద్ధతిలో రూపొందించబడే విధానం అమలు చేయాలి. దీనిని సమర్థిస్తూ దీనిని అమలు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :—అధికార భాష చట్టానికి పెట్టిన సవరణను మా పార్టీ బలపరుస్తూ ఉంది. కాని, ఆంధ్రుల అభిమానముతో అధికారంలోకి వచ్చిన తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వారు అభిమానాన్ని అవమానపరచడం ఆరున్నర సంవత్సరాలు అమలు చేయకపోవడం చాలా దురదృష్టకరం. ప్రతిసారి - కూర్చుంటే, లేస్తే ప్రతి మాటలో తెలుగు, తెలుగు అనడమే కాని మరి చట్టాలు చేసేటటువంటి శాసనసభలో తెలుగుకు అంత ప్రాధాన్యత లేకపోవడం చాలా విచారకరం. దీనికి మొదలు కొంత ప్రాధాన్యత వచ్చి ఉండవచ్చు కాని తెలుగును పూర్తిగా, తప్పనిసరిగా అధికార భాషగా చిత్తశుద్ధితో చేయువలసిన అవసరం ఉంది. అప్పుడే మన ఆంధ్రుల అభిమానాన్ని మీరు చూరగొన్న వారవుతారు లేకపోతే కేవలం నినాదంగా

మిగులుతుంది. ఇప్పటికి ఏ కమిటీలో అయినా సమాధానాలు ఇంగ్లీషులోనే వస్తాయి కాని తెలుగులో రావు. అన్నీ ఇంగ్లీషులోనే ఇస్తారు. మేము ఎన్నోసార్లు చెప్పాము. అధ్యక్షుల వారు ఆదేశాలు ఇస్తున్నారు కాని అమలు కావడం లేదు. ఇప్పటికయినా చిత్తశుద్ధితో ప్రజల భాషలో పరిపాలన జరిగిననాడు ప్రజలకు న్యాయం జరుగుతుంది. ఈనాడు మనం ప్రజలతోటి ఓట్లు తీసుకుంటున్నాము. వారి భాషలో మనము పరిపాలించకుండా వారికి వచ్చే సమన్లు, నోటీసులు ఆంగ్లములో వస్తూ ఉంటే వారు సమాధానం చెప్పలేక తబ్బిబ్బయి ఇబ్బంది పడి ఎవరి దగ్గరకో పోవడం, అడ్వకేట్లను పెట్టుకొని, వారికి డబ్బులు ఇచ్చుకొని ఎన్నో ఇబ్బందులు పడవలసి వస్తోంది. కాబట్టి, ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం విధిగా తెలుగు భాషను అమలు చేయడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నం పూర్తిగా చిత్తశుద్ధితో అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని దీనిని మేము బలపరుస్తున్నామని చెపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

Dr. Mohammed Vizarat Rasool Khan :— Mr. Speaker Sir ! Telugu has been used extensively for the purpose of administration and as far as the Bill is concerned in the aims and objects it is stated that in addition to the use of Telugu from the lower level to the Secretariat level and in the local bodies they want to extend the use of Telugu in the Corporations and other Companies of the Government. Every where Telugu is there. But Sir, until they do suitable amendment to the Official Language Act, 1966 they will not be in a position to do it. Our request is that I have moved an amendment here.

Mr. Speaker :— Then you can speak on the amendment. On the general bill you say whether Telugu is desirable to be implemented in all the other-semi Government Offices and other Goverment Undertakings or not. You say on that.

Dr. Mohammed Vizarat Rasool Khan :— We do not have any objection. But at the same time...

Mr. Speaker :— Say whether you support the Bill or not. When the amendment comes you can speak.

Dr. Mohammed Vizarat Rasool Khan :— At the same time we have got certain clarifications to be made. 18% of the Muslims are there in the State of Andhra Pradesh, which is the biggest minority. We constitute about one crore out of six crores population. I have got a small request. Earlier Government has issued number of G. Os for the welfare and the interests of the Urdu speaking people. The earlier Government issued comprehensive G. O. No. 472 and the State Government....

Mr Speaker :— It is nothing to do with the Bill as far as my knowledge goes. Why did you get the impression that the Muslims are minority in the State? Is the Constitution provided or the Law provided? Why do you got this? You are a majority. I can prove that you are in a majority.

Dr. Mohammed Vizarat Rasool Khan :— For the sake of majority some thing should be done for Urdu. Urdu should not be neglected. Earlier Government issued some G. Os. It was objected. A lot of agitation took place in the State. The Chief Minister issued statement that wherever 10% Urdu population is there Urdu will be treated as Second Official Language.

Mr Speaker :— I will come to your amendment. Now, the question is... దీనిలో జాప్యం జరిగింది అంటే చెప్పలేనంత జాప్యం జరిగింది. ఈ తెలుగుదేశం వచ్చాక ఇంప్లిమెంటేషన్ గురించి కొన్ని చర్యలు తీసుకోవడ్డాయి. 50% of the efforts are fructified ముందు కూడా చేయడానికి... ....

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—ఇప్పుడు పరిస్థితి ఏమిటంటే ఇంటిపేరు కస్తూరి వారు ఇంటిలో గబ్బిలాల వాసన అన్నట్లుగా ఉంది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత తెలుగు వారి కీర్తి ప్రతిష్టలు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వ్యాపించాయి. నేను కాదనడం లేదు. తెలుగును సరిగా అమలు చేయడం కేవలం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాధ్యతే కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వ బాధ్యత కూడా ఉంది. ఎందుకంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన పని ఏమిటంటే షెడ్యూలు 8లో అన్ని భాషలు సమాన భాషలుగా చెప్పారు. వారు హిందీని ప్రోత్సహించడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. దానికి అవసరమైన డబ్బు అంతా కేటాయిస్తున్నారు. అదేకాకుండా వారు హిందీ కొనసాగే దాకా ఇంగ్లీషుకు ఆ రకమైన ప్రాధాన్యత ఇచ్చి నడిపిస్తున్నారు. ఆర్టికల్ 343 కాని, 344 కాని, 346 కాని 347 కాని, ఇది అంతా కూడా హిందీని ప్రోత్సహించడానికి తోడ్పడే ఆర్టికల్స్ తప్ప మరొకటి కాదు. చాప్టర్ 2లో ఆర్టికల్ 345లో కూడా మన రాష్ట్ర భాషను రీజనల్ లాంగ్వేజ్ అని చెప్పారు. అంటే ఇండియాలో రీజనల్‌గా మనల్ని రెండవ శ్రేణి పౌరులుగా సూచించారు.
రాత్రి 8-00 తరువాత రాష్ట్ర భాషను అభివృద్ధి చేయాలని ఆర్టికల్ 345లో చెప్పి కూడా, దానికి ప్రాధాన్యత తక్కువగా ఇచ్చి, హిందీకి ప్రోత్సాహం ఎక్కువగా ఇచ్చారు. అంతటితో ఆగలేదు. రాష్ట్ర భాషలను అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి ప్రత్యేకమైన డబ్బు కేటాయించాలి. కాని అటువంటి ప్రోత్సాహకాలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిందా అంటే ఏమీ లేదనే చెప్పాలి. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా నేను నొక్కి చెప్పేదేమంటే ఒకవైపు తెలుగుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని అనుకొంటుంటే, మరొకవైపు ఇంగ్లీషు మీడియం స్కూల్స్ పెరిగి పోతున్నాయి. తెలుగుకు ఆ ప్రాధాన్యత రావడం లేదు. ఎందుకు? ఎందుకు తెలుగులో ప్రిఫర్ చేయడం లేదు? తెలుగులో ఉత్తీర్ణులైన వారికి అన్ని ఉద్యోగాలు ఇస్తామని ప్రోత్సహం ఇవ్వకుండా, అటువంటి చట్టాలు చేయకుండా తెలుగు భాషకు ప్రాధాన్యత రాదని విన్నవిస్తున్నాను. తెలుగులో ఉత్తీర్ణులయిన వారికి ప్రథమ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అన్ని ఉద్యోగాలు వారికి వచ్చే విధంగా చేయాలి. హైకోర్టులో తెలుగు భాషకే

అవకాశం ఇవ్వండి. ఆ అధికారం రాష్ట్రానికి ఉంది. దానికి అవసరమైన మార్పులకు కేంద్రాన్ని కోరాలి. అమలు చేసే విషయంలో ఇప్పుడు తెచ్చిన బిల్లును మిగతా సంస్థలకు కూడా వర్తింప చేయడాన్ని హర్షిస్తున్నాను. కాని వాస్తవం చెప్పాలి. నిన్న శాసనసభలో ఒక్క సర్క్యులర్ ఇచ్చారు. హోం సెక్రటరి పేరుతో వచ్చింది. తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ కొనడానికి, హరాజ్ పెట్టడానికి మావద్ద లేవు. ఎందుకంటే ఎక్కడా దొరకడం లేదు అని వ్రాశారు. దీని అర్థమేమిటి? తెలుగుకు ప్రోత్సాహము ఇస్తున్నాము. తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ లేవు. ఉద్యోగాలు లేవు. తెలుగు నేర్చుకొన్న ఉద్యోగులు లేరు. తెలుగు భాషకు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాము అనడం వల్ల అనేకమంది తెలుగు టైప్‌రైటింగ్‌లోనూ, తెలుగు షార్టుహేండ్‌లోనూ ఉత్తీర్ణులయిన వారున్నారు. ఉద్యోగాలు లేక బజార్లలో తిరుగుతున్నారు. ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పినట్లు వాళ్ళకు ఇంగ్లీషు నేర్చుకొంటే తప్ప ప్రయోజనం లేదు. మన చేతిలో గల పని, తెలుగు భాషలో ఉత్తీర్ణులయిన వారికి అన్ని ఉద్యోగాలలో అవకాశం ఇస్తామని చట్టం చేయండి. అప్పుడు తెలుగు భాషకు నిజమైన విలువ ఉంటుంది. తెలుగు టైప్‌రైటింగ్, షార్ట్‌హ్యాండ్ నేర్చుకొన్న వారికి వెనువెంటనే ఉద్యోగాలు వచ్చే ఏర్పాటు చేయండి. ఇవి చేస్తూ, బిల్లు పెడితే అమలుకు వస్తుంది. లేకపోతే రాదని విన్నవించు కొంటున్నాను.

శ్రీమతి ఎం. ఇందిర (షాద్‌నగర్) :— అధ్యక్షా ! ఈ బిల్లును నేను మనస్ఫూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత తెలుగులో ఏవిధంగా అభివృద్ధి సాధించడం జరిగిందనే దానికి కొన్ని విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకువస్తాను. 1966వ సంవత్సరంలోనే తెలుగు అధికార భాషగా చట్టం చేసినప్పటికి తెలుగుకు ప్రాముఖ్యత అనేది మాత్రం జరగలేదని చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. వాస్తవమే. కానీ 1984వ సంవత్సరం తరువాత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అధికార భాషగా అన్ని కార్యాలయాలలో తెలుగును ప్రవేశపెడుతూ ఖచ్చితంగా తెలుగులోనే దరఖాస్తులు పెట్టుకోవాలని అక్కడక్కడా కొన్ని కార్యాలయాలలో ప్రకటనల బోర్డులు పెట్టడం జరిగింది. తెలుగులో ఫిర్యాదులను ఇచ్చిన వారికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా జిల్లా ప్రజాపరిషత్‌లో కానీ, కలెక్టర్ ఆఫీసులో కానీ, ఆర్. డి. వొ. ఆఫీసులో కానీ తెలుగుకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం జరిగిందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎంతవరకూ ప్రభుత్వం కృషి చేసిందో మంత్రి గారు చెబుతారు. అమెండ్‌మెంటు గురించి మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.

శ్రీమతి ఎం. ఇందిర :— కంపెనీలలో, కార్పొరేషన్లలో కూడా తెలుగును అధికార భాషగా ప్రవేశపెట్టడాన్ని సమర్థిస్తున్నాను. ప్రభుత్వ

కార్యాలయాలలో మాదిరిగా తెలుగు భాషను వారు కూడా ఉపయోగిస్తే సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో ఉంటుందని చెబుతూ, అమెండ్‌మెంటును సమర్థిస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను వచ్చిన తరువాత మొదటిసారిగా ఇవన్నీ ట్రాన్స్‌లేట్ చెయ్యమని చెప్పాను. నాకు కొంత ఇబ్బంది కావచ్చు. అయినా తట్టుకొంటాను. కానీ కాలేదు. కారణాలు చాలా ఉన్నాయి. గవర్నమెంటు తప్పకుండా సీరియస్‌గా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలనే అభిలాష.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మేము అడిగిన వాటికి మంత్రిగారు సమాధానం....

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— చాలామంది సభ్యులు సవరణను సమర్థిస్తూ తెలుగు భాషను ప్రవేశపెట్టడంలో కొంత జాప్యం జరిగిందనే దానిలో విచారం వ్యక్తం చేశారు. కానీ వారు అనుకొన్నట్లు నూటికి నూరు శాతం జరగక పోయినా, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత చాలా అభివృద్ధి జరిగింది. గత సంవత్సరాన్ని అధికార భాషా సంవత్సరంగా ప్రకటించి సెక్రెటేరియెట్ లెవెల్‌లో కూడా తెలుగు భాషను ఎక్కువగా వాడాలని ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించడం వల్ల సచివాలయంలో 20 నుంచి 50 శాతం వరకూ తెలుగులోనే నోట్స్ కానీ, కొన్ని ఆర్డర్స్ కానీ, జీ. వో. లు కానీ జారీ చేయడం జరుగుతోంది. ఇక జిల్లా స్థాయికి వస్తే 50 నుంచి 90 శాతం వరకూ అమలు జరుగుతోంది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— సెక్రెటేరియట్ వద్ద గేట్‌పాస్‌లు కూడా ఇంగ్లీష్‌లోనే ఉన్నాయి.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఉన్నాయి. కానీ మా వద్ద ఫైల్స్ ఉన్నాయి. కావాలంటే చూపిస్తాను. నాలుగు పేజీల వరకూ తెలుగులోనే ఉన్నవి కూడా ఉన్నాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వాస్తవమే. కాని తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ లేవు. తెలుగు టైపిస్టులు ఉంటే వారికి ఉద్యోగాలు లేవు. దానికి చెప్పండి.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:— 1985 నుంచి అర్హులైన టైపిస్టులకు, స్టెనోలకు సంబంధించిన పోస్టులకు గతంలో గల అర్హతలను మార్చి, ప్రభుత్వం కొత్తగా ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది. 1988వ సంవత్సరం ముందు గల మినిమం క్వాలిఫికేషన్ – ఇంగ్లీష్ కావాలనేది తీసేసి, జూనియర్ అసిస్టెంట్‌కి కానీ, టైపిస్టుకు కానీ మినిమం క్వాలిఫికేషన్ తెలుగు టైప్‌రైటింగ్, స్టెనో అయితే తెలుగు షార్టుహాండ్ తప్పనిసరిగా వుండాలని మార్చడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:— తెలుగు నోయింగ్ టైపిస్టులకు తక్షణమే ఉద్యోగాలు ఇస్తారా? అవసరమైనవన్ని తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ ప్రొవైడ్ చేస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:— తెలుగు భాషా పండితులకు ప్రమోషన్స్ రాత్రి 8-10 లేవు. వాళ్ళు చస్తున్నారు. ఇంకా తెలుగుభాషను ఎట్లా అభివృద్ధి చేస్తారు?

శ్రీ సి. ఆనందరావు:— ఇదివరకు వున్న ఇంగ్లీషు టైపిస్టులకు కూడా 1986 నుంచి సుమారు 1600 మందికి ట్రైనింగ్ ఇచ్చి వున్నాము.

Mr. Speaker:— You have not understood the Members. You say that you are encouraging the official language Telugu. Hon'ble Members say that there are no Telugu typewriters and no jobs to Telugu Typists. So, are you going to provide Telugu Typewriters and are you going to provide jobs to those persons who know Telugu Type writing?

శ్రీ సి. ఆనందరావు:—ఇంతవరకూ 12 వేల టైప్‌రైటర్స్ కొనబడ్డాయి. వాటిలో దాదాపు 10 వేల వరకూ డిస్ట్రిబ్యూషన్ అయ్యాయి. ఇంకా కొన్ని టైప్‌రైటర్స్ వున్నాయి. ఏ అఫీసుకు కావాలంటే, ఎన్ని కావాలంటే అన్ని ఇచ్చే పరిస్థితిలో వున్నాము. వారికి ఇస్తాము. అర్హత వున్న వారికి ఉద్యోగులు అవసరం వున్నంతవరకూ తెలుగు టైపిస్టు జాబ్స్ ఇచ్చాము. చాలా మంది తెలుగు టైపిస్టులు రాష్ట్రంలో ఇదివరకే వున్నారు. అందరికీ ప్రొవైడ్ చేయలేము.

మిస్టర్ స్పీకర్:— వున్నవాళ్ళకే ప్రొవైడ్ చేయలేకపోతున్నారు. ఇంకా ట్రైనింగ్ ఇచ్చి ఏమి చేస్తారు?

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— అవసరం వున్న మేరకు ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నాము. పబ్లిక్‌సర్వీసు కమీషన్ వారు నిర్వహించే కాంపిటీటివ్ ఎగ్జామినేషన్స్‌లో కూడా తెలుగు క్వాలిఫైయింగ్ టెస్టులో తెలుగులో వ్రాస్తే వారికి అదనంగా 5 మార్కులు ఇస్తున్నారు. తెలుగులో వ్రాసినందుకు ఇస్తున్నారన్న మాట.

Mr. Speaker:— Whether any number of Telugu Typewriters the Government is prepared to provide because they are bound to provide?

శ్రీ సి. ఆనందరావు:— ఎన్ని టైప్‌రైటర్స్ కావాలంటే సమస్య లేకుండా ఇచ్చే అవకాశం ప్రభుత్వానికి వుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— ప్రభుత్వ కార్యాలయాల నుంచి మాకు తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ కావాలంటూ అడిగినటువంటి వాటికి ఇంకా అందజేయనటువంటివి వున్నాయా? లక్ష టైప్‌రైటర్స్ కావాలి.

శ్రీ సి. ఆనందరావు:— అటువంటి సమాచారం మా వద్ద లేదు. ఇంగ్లీషు టైపురైటర్స్ రిపేరు చేసుకొని నగమైనా తెలుగు టైప్‌రైటర్స్ ఇవ్వడంకూడా జరిగింది. 12 వేలలో 10 వేలు డిస్ట్రిబ్యూట్ కాగా ఇంకా కొన్ని వున్నాయి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— 12 వేలలో 3 వేలు పనిచే సుశం లేదు.

Mr. Speaker :— The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language (Amendment) Bill, 1987 be taken into consideration."

The motion was adopted and the Bill was considered.

CLAUSE 2

Mr. Speaker :— The question is :

"That clause 2 do stand part of the Bill."

The Motion was adopted and clause 2 was added to the Bill.

CLAUSE 3

Mr. Speaker :— There is one amendment given by Dr. Vizarat Rasool Khan: He may move the amendment.

Dr. Mohd Vizarat Rasool Khan :— Sir, I beg to move:

"That add the following after sub-clause (iii) of clause 3 :

'IV: The Urdu Language be treated as 2nd Official Language.'

Mr. Speaker :— The amendment moved.

(Pause)

Technically, there cannot be any such amendment to the clause in this way; There can be a separate clause with the contents of this amendment:

Sri C. Ananda Rao :—Technically, this amendment is wrong. You please see clause 3, Sir, It reads like this:

"3. In Section 6 of the principal Act in sub-Section (1) after clause (ii) the following shall be inserted, namely:—

or

(iii) in respect of clause (iii) of sub-Section (2) of section 3 of any order, proceeding, bye-law or regulation issued by any Corporation or Company owned or controlled by the State Government or any office thereof".

This amendment should have been a separate one for a separate clause and not under this clause:

Sri Mohd. Vizarat Rasool Khan :— Last time, Honourable Chief Minister has said that "We are not against Urdu and we are replacing English with Telugu and Urdu will also take its own shape."

Now, you are making amendment to the Official Language Act; When you are putting Telugu in Corporations or Companies owned or controlled by the State Government, I request you to consider the other language Urdu too: Urdu could be suitably put in the Corporations as 2nd language so that the Urdu knowing people would be benefitted and there need not be any issuance of separate G. O for Urdu language:

So, we request you to suitably to amend it.

Mr. Speaker :— There should be some rationale behind it: It does not fit in here. It is not about the official language.

(Interruptions)

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— అధ్యక్షా! రసూల్‌ఖాన్‌గారు ఏదయితే ఎమెండుమెంటు సూచ్ చేశారో అదీ, మా ఎమెండుమెంటుకూ సంబంధం లేదు. టెక్నికల్‌గా అది చెల్లదు. ఏదో మేము చేయడం లేదని చెప్పడం సమంజసంగా లేదు. కానీ సెకండ్ అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా ప్రచురించాలి. అది సరయినది కాదు. వారికి కూడా కొన్ని విషయాలు తెలిసుండాలి. అసలు సెకండ్ అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్ ఎప్పుడు ఇవ్వబడుతుంది. ఏ సందర్భంలో ఇవ్వబడుతుంది అని చెప్పి భారతదేశంలో ఉన్న ముఖ్యమంత్రులు, సెంట్రల్ మినిష్టర్స్, ప్రధాన మంత్రిగారితో కూర్చొని ఇదివరకే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి చేశారు. ఆ పద్ధతిలో ఏదయినా స్టేట్‌లో యూనీలింగ్వల్ స్టేట్ అని ప్రకటించాలి. అది అక్కడ అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్ కావాలన్న దానికి మొత్తం రాష్ట్రంలో ఏదయినా ఒక లాంగ్వేజ్ మాట్లాడేవారు 60 శాతం పైగా ఉంటే దానిని యూనీ లింగ్వల్ స్టేట్ అని ప్రకటించవచ్చు. దాని తరువాత ఏదయినా జిల్లాలో 60 శాతం కన్నా రాష్ట్ర భాష ఏదయినా ఒక జిల్లాలో 60 శాతం మంది ఒక భాష మాట్లాడేవాళ్లు ఉంటే ఉర్దూ కానీ, ఏదయినా కానీ దానిని ఆ జిల్లాలో అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా ట్రీట్ చేయవచ్చు అని నిర్ణయం. అంతేకాక ఏదయినా మఫిసిల్స్‌లోకానీ, మునిసిపాలిటీలలోకానీ పాపులేషన్‌నుబట్టి పర్టిక్యులర్ మైనారిటీ లాంగ్వేజ్ మాట్లాడేవారుంటే, గవర్నమెంటు నోటీసులు, రూల్స్ అక్కడ ఆ లాంగ్వేజ్‌లో పబ్లిష్ చేయవచ్చు అని గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు ఉన్నాయి. దాని ప్రకారం చూస్తే మన రాష్ట్రంలో ఉర్దూ మాట్లాడే వాళ్ల యొక్క సంఖ్య 1981 సెన్సస్ ప్రకారం 7.78 శాతంకాగా ఒక్క హైదరాబాదులో 34.55 శాతం ఉంది. రాష్ట్రం అంతటా టోటల్ పర్సెంటు 7.78 ఉంది. అందుకొరకు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు ప్రకారం దీనిని సెకండ్ లాంగ్వేజ్‌గా ప్రకటించే వీలులేదు. అయినప్పటికీ గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు

అధిగమించికూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1985 లో ఒక నోటిఫికేషన్ జి.ఓ.ఎం.ఎస్ నెం. 71, 23-7-1988లో ఇష్యూ చేసి అఫిషియల్ లాంగ్వేజ్‌గా సెక్షన్-క్రింద ఆల్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు అధిగమించి ఎన్నో విషయాలులో ఉర్దూ ప్రాముఖ్యతనిచ్చి జి.ఓ. ఇష్యూ చేశాము. 15 శాతం పాప్యులేషన్ ఉన్నచోట ఉండేటు నోటీసులు, ఆక్షన్ నోటీసులు 1, 2, 3, 4, 5 అని చెప్పి ఉర్దూ లాంగ్వేజ్‌లో వ్రాయాలని నిర్ణయించబడింది. జి. ఓ. కూడా ఇష్యూ చేశారు. ఇంకా ఆ పద్ధతిలో వాళ్లు అనుకొన్న ప్రకారం చేయవచ్చు.

Dr. Vizarat Rasool Khan :— Honourable Chief Minister has stated that he will consider Urdu as second official language where-ever population is 10% who are speaking Urdu.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉర్దూకు ప్రాముఖ్యతను ఇవ్వడం లేదని వారు చెప్పడం సమంజసం కాదు. ఆల్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు కన్నా ఎక్కువగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉర్దూకి ప్రాముఖ్యతనిచ్చి ప్రభుత్వం జి.ఓ. జారీ చేసింది. ఇంకా ఏదయినా కావాలంటే చేస్తాము.

Dr Vizarat Rasool Khan :— As per the Official Language Act wherever 15% Urdu speaking population is there ..

(Interruption)

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఏదో రాజకీయ అవసరాల కొరకు ఉర్దూకి మేము ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం లేదు, ఏమీ చేయడం లేదు అని చెప్పడం సమంజసం కాదు.

Dr. Vizarat Rasool Khan :— Honourable Chief Minister has stated that he will consider Urdu language at places where 10% of Urdu speaking population is there. What about this?

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— ఆల్ ఇండియా గైడ్‌లైన్సు ప్రకారం మేము ఈ కార్యక్రమం తీసుకుంటున్నామన్నారు. చాలా సంతోషం. ముఖ్యమంత్రిగారు ఖచ్చితంగా హైదరాబాదులాంటి ప్రాంతాలలో 2వ అధికార భాషగా మేము ట్రీట్ చేస్తామని చెప్పి ఉన్నారు. వారి యొక్క ప్రకటన ఉంది. కాబట్టి దానికి అనుగుణంగా ఈ ఎమెండుమెంటు ఉంది. ఈ ఎమెండుమెంటు గురించి మీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? మీరు ఈ ఎమెండుమెంటు ఒప్పుకొంటారా? రిజెక్టు చేస్తారా?

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— ఈ యాక్టుకూ, ఎమెండుమెంటుకూ సంబంధం లేదు. ఇది టెక్నికల్‌గా ఎమెండుమెంటు కాజాలదు.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.

Mr Speaker :— It is simple. Any lay-man can understand. ఈ ఎమెండుమెంటు ఏదయితే ఉన్నదో కార్పొరేషన్స్ వాటికి సంబంధం ఉంది. అడిషనల్ లాంగ్వేజ్‌గా ఉపయోగించాలని తప్ప

Now, I am putting the amendment to vote.
The question is :

"That add the following after sub-clause (iii) of clause 3"

"IV: The Urdu language be treated as 2nd official language."

(Pause)

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :— The question is :

"That clause 3 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clause 3 was added to the Bill.

CLAUSE 1

Mr. Speaker :— There is one official amendment and I request the Law Minister to move the amendment.

Sri C. Ananda Rao :— Sir, I beg to move:

"In clause 1 for '1987' substitute '1989'."

Mr. Speaker :— The Amendment moved:

(Pause)

The question is :

"In clause 1 for '1987' substitute '1989'."

The Amendment was adopted.

(Pause)

Mr. Speaker :— The question is :

"That clause 1, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and clause 1, as amended, was added o the Bill.

ENACTING FORMULA

Mr. Speaker :— There is one official amendment.

Sri C. Ananda Rao :— Sir, I beg to move:

"In the Enacting formula for 'Thirty Eighth Year' substitute 'Fortieth Year'."

Mr. Speaker :— Amendment moved.

(Pause)

The question is :

"In the Enacting Formula for 'Thirty Eighth Year' substitute 'Fortieth Year'."

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The Question is :

"That the Enacting Formula as amended do stand part of the Bill."

The motion was adopted and the Enacting Formula, as amended, was added to the Bill.

LONG TITLE

Mr. Speaker :—The Question is :

"That Long Title do stand part of the Bill"

The motion was adopted and the Long Title was added to the Bill."

Sri C. Ananda Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Official Language (Amendment) Bill, 1989 be passed"

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Andhra Pradesh Official Language (Amendment) Bill, 1989 be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

1987, ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంత) అల్పవ్యాజ్యాల న్యాయస్థానాల (సవరణ) బిల్లు (1987 సం. పు 65 వ నం. ఎల్. ఎ. బిల్లు)

Sri C. Ananda Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Small Causes Courts (Amendment) Bill, 1987 be taken into consideration."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is :

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Small Causes Courts (Amendment) Bill, 1987 be taken into consideration."

The motion was adopted, and the Bill was Considered.

CLAUSE 2

Sri M. Ramakrishna Rao :—Let this amendment be accepted.

Mr. Speaker :—What do you say about this amendment ? Are you accepting it ?

Sri C. Ananda Rao :—Yes.

We are accepting it.

Mr. Speaker :—Then, this is the official amendment.

Sri C. Ananda Rao :—Yes Sir. Sir, I beg to move :

"In clause 2 for the words "rupees two thousand" substitute the words "rupees four thousand"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

Mr. Speaker :—The question is :

"In clause 2, for the words "rupees two thousand" substitute the words "rupees four thousand"

(Pause)

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 2 as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and Clause 2 as amended, was added to the Bill.

CLAUSE-3

Sri P. Venkatapathi :—Sir, I beg to move :

"In clause 3 for the words "Rupees five thousand" substitute the words "rupees ten thousand"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

Sri M. Omkar :—Sir, there is one point, క్లాజ్ 3లో సబ్సీక్వెంట్ అమెండ్‌మెంట్ వుండాలి గదా ?

శ్రీ సి. ఆనందరావు :—సబ్ కోర్టుకు అన్‌లిమిట్ జురిసిడిక్షన్‌కు చిన్న కాష్ట్ అయినా ఫరవాలేదు.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు :—5,000 వరకే వుంచండి. చిన్న చిన్న వాళ్లకు ఇబ్బందిగా వుండదు.

శ్రీ సి. ఆనందరావు :—ఇప్పుడు మునిసిఫ్ కోర్టుకు రు. 4,000లు సబ్ కోర్టుకు రు. 10,000 ఫరవాలేదు.

Mr. Speaker :—The question is :

"In clause 3 for the words "Rupees five thousand" substitute the words "rupees ten thousand"

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 3 as amended do stand part of the Bill."

The motion was adopted and clause 3 as amended was added to the Bill.

CLAUSE-1

Sri C. Ananda Rao :—Sir, I beg to move :

"In clause 1, for "1987" substitute "1989"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

The question is :

"In Clause 1, for "1987" substitute "1989"

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Clause 1, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and Clause 1, as amended was added to the Bill.

ENACTING FORMULA

Sri C. Ananda Rao :—Sir, I beg to move :

"In the Enacting Formula for "Thirty eighth year" substitute "Fortieth year"

Mr. Speaker :—Amendment moved.

(Pause)

The question is :

"In the Enacting Formula for "Thirty eighth year" substitute "Fortieth year"

The amendment was adopted.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Enacting Formula, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and the Enacting Formula, as amended was added to the Bill

1987 ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణా ప్రాంత)
లఘు వ్యాజ్యాల న్యాయస్థానాల (సవరణ) బిల్లు

Sri C. Ananda Rao :— Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Small Causes Courts (Amendment) Bill, 1989 be passed."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is .

That the Andhra Pradesh (Telangana Area) Small Causes Courts (Amendment) Bill, 1989 be passed."

The motion was adopted and the Bill was passed.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సభ తిరిగి రేపు అనగా 8-9-1989 ఉదయము 8-30 గంటలకు సమావేశమగుటకుగాను వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ తిరిగి శుక్రవారము అనగా 8-9-1989 ఉదయము 8-30 గంటలకు సమావేశమగుటకుగాను రాత్రి 8-30 గంటలకు వాయిదా పడినది)